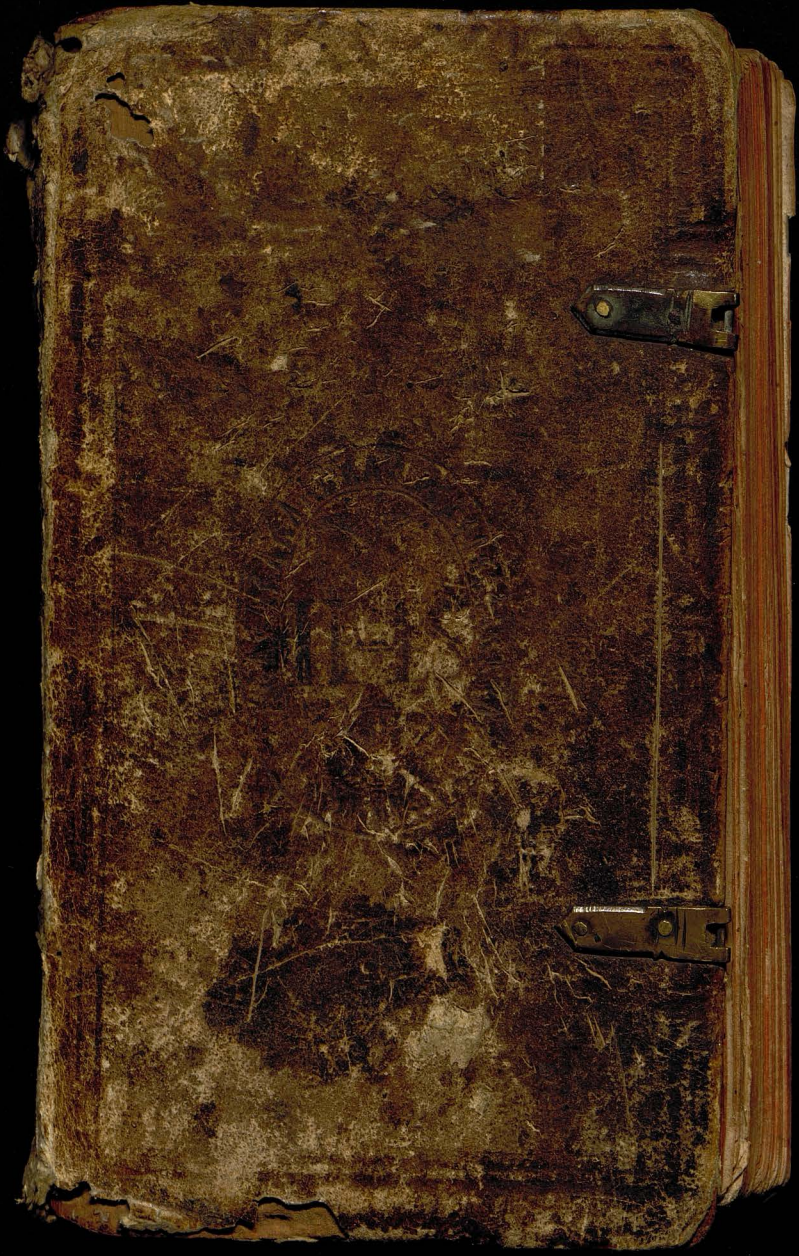

Liber Andreae Brodowskij
secunda classis gram
matices A. D. 1616.
Valentino Praeceptore.
Andreas.
Andreas Brodowski
Andreas Brodowski
Andreas Brodowski
Andreas Brodowski

IACOBI GRETSERI
SOCIETATIS IESV

INSTITVTIONVM LINGVÆ GRÆCÆ.

Liber Secundus

DE RECTA PARTIVM ORATIONIS CONSTRVCTIONE.

PRO SCHOLA HVMANITATIS

Editio Sexta.

VILNÆ. Ex Typographia Ioannis Karcani. *Anno Domini M. DC. IV.*

EPIGRAMMA
AD STVDIOSOS GRÆCÆ LINGVÆ.

QVI linguam Latiã super æthera laudibus effert,
Hic nullo Argolicam spernere iure potest.
Altera enim alterius proprium defendit honorem
Gloria, & alterius nititur altera ope.
Aut igitur linguam, quidquid crepet ore, latinam
Non amat, aut pariter Graiam amat & Latiam.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΑΣ.

Ὁ ὅστις αἰνεσάζει μεγάλως ἰδιώμα Λατῖνον
Μῶν περὶ τὴν ἀμελῶς Ελλάδα γλῶτταν ἔχει;
Τὼ σφὲ φιλαλλήλως περιφύντε πυκάζεσον ἄμφω,
Καὶ διαμειβέσθον χρῆσιν ἀμοιβαδίαν.
Ἡ γὰρ ὁ κρυφίνος ὅπος ἐ φιλές ὅτι Λατίνης,
Σύζυγον ἡ φιλέων Ελλάδα τῇ Λατίᾳ.

57349
1

AD LECTOREM.

SECVNDVS hic liber, amice Lector, sicut & primus, deditâ operâ, paulò copiosior est & verbis & rebus; illud quidem, vt vitetur obscuritas, quæ non raro libros irrepit, magno iuuentutis detrimento, cùm sermonis parcus auctor sententiam suam potius imuit, quàm exprimit; hoc verò, vt nihil vel certè, perparum eorum desideretur, quæ iure exigas à Syntaxi, cuius est communes quasdam & generales præceptiones partium orationis rectè inter se connectendarum præscribere, non interiores linguæ delicias & diuitias persequi, quas, frustrà est, quisquis existimat vnius libelli angustis finibus circumscribi posse.

Adiunximus autem passim annotatiunculas in gratiam prouectiorum, tanquam complementum & auctarium regularum, ex quibus eruditus magister auditoribus suis ea proponet & explanabit,

quæ maximè videbuntur vtilia. Aliquando ostendimus etiam conuenientiam & symphoniam Græcæ constructionis cum Latinâ, quamuis varius. Sæpè indicauimus Hellenismos, quos Latini Græcos æmulati monumentis suis intexuerunt. Exempla ex probatis auctoribus plerumque deprompsimus, interdum breuitatis & claritatis causa attulimus propria, quod ante nos non in pauculis, sed ferè in omnibus præceptis fecerunt quidam magni nominis Grammatici. Omnia denique, quantum ratio & institutum ferebant, ad normam & methodum Emmanuelis nostri conformauimus, vt hæc noua Syntaxis minus noua & insolens in manus studiosæ iuuentutis veniret, quæ Græcè loquendi & scribendi regulas tantò libentius, & citius discet, quantò minus verbis, ordine, & dispositione à Latinis iam cognitis discrepabunt. Vale, beneuole Lector, & hæc leuiora iuxtà & grauiora studia ad Dei gloriam salutemq; tuam confer.

* * *
* *

INDEX

INDEX CAPITVM HVIVS LIBRI.

Caput I.
De constructione intransitiuâ verborum.
Caput II.
De propriâ constructione intransitiuâ verborum substantiuorum.
Caput III.
De constructione intransitiua adiectiui & substantiui.
Caput IV
De constructione articuli præpositiui.
Caput V.
De constructione articuli postpositiui.
Caput VI.
De pronomine.
Caput VII.
De constructione transitiuâ nominum substantiuorum.
Caput VIII.
De constructione transitiuâ nominum adiectiuorum.
Caput IX.
De constructione graduum comparationis.
Caput X.
De transitiuâ constructione verborum, quę vnum casum post se habent.

Caput XI.
De constructione transitiuâ verborum, quæ duos casus post se habent.
Caput XII.
De constructione verborum impersonalium.
Caput XIII.
De constructione verbi passiui.
Caput XIV.
De constructione communi omnium verborum.
Caput XV.
De constructione modorum præsertim infinitiui.
Caput XVI.
De constructione participiorum.
Caput XVII.
De constructione aduerbiorum.
Caput XVIII.
De constructione præpositionum.
Caput XIX.
De constructione coniunctionum.
Caput XX.
De constructione figurata.

Caput

A

Caput Primum.

DE CONSTRVCTIONE INTRANSITIVA VERBORVM.

B

I. VERBVM personale finiti modi antecedit nominatiuus apertè vel occultè eiusdem numeri & personæ. Apertè; ὁ πλάτων διδάσκει. *Plato docet.* Occultè; τρέχει, *currit*, παίζει, *ludit*, subauditur ἄνθρωπος, *homo*, ἵππος *equus*, ἔλαφος, *ceruus*, vel aliud simile.

C

ANNOTAT.

SVBTICETVR nominatiuus potissimùm in his λέγουσι, dicunt: φασί, aiunt: μυθολογοῦσι, fabulantur: εἰώθασι, solent: φιλοῦσι, assolent: *& in nonnullis impersonalibus,* ἰσχύπτησε, tonuit: ἤστραψε, fulgurauit. *subintelligitur enim* θεὸς ἢ φύσις, Deus vel natura. *neque enim naturæ impersonalium omninò repugnat, habere*

ante se tacitè vel expreßè rectum; vt docet in suâ Syn-
A *taxi Emmanuel; quamuis in regulâ solius verbi per-sonalis mentio fiat.*

EXCEPTIONES.

I. VERBVM personale finiti modi sæpe non exprimitur. Menand. πλεονεξίας μέγιστον ἀνθρώποις κακόν, *auaritia maximum est mortalibus malum.*

B Eurip. πᾶν σιτότροφον γλυκύ, *dulce est omne id, cui innutriti sumus.* subauditur in vtroque exemplo ἐστὶ vel γεγένηται.

II. VERBVM infinitum aut oratio infinita cum articulo generis neutri, agit interdum partes nominatiui. Menand. πολλῶν δὲ μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων, *molestiis referta vita est plurimis,* τὸ ζῆν pro ἡ ζωὴ, *vita.*

Philo. τὸ μὲν μηδὲν σωφόλως ἁμαρτάνειν, ἴδιον θεοῦ, *nihil omninò peccare, proprium est Dei.*

C Articulus omittitur aliquando, vt in illo Eccles. 1. ἀρχὴ σοφίας, φοβεῖσθαι τὸν κύριον, *initium sapientiæ est timere Dominum.*

ANNOTAT.

GRÆCI vtuntur verbo *infinitiui modi pro omni casu, articulo neutri generis præcedente.* τὸ ζῆν, vita, τοῦ ζῆν.

ἀφειδὲς

ἀφειδὴς τοῦ ζῆν, prodigus vitæ, τῷ ζῆν, τὸ ζῆν. Hinc illa apud Latinos. A

Sed pulchrũ est digito monstrari, & dicier hic est.

Et.

Velle suum cuique est, nec voto viuitur vno.

Et.

Scire tuum nihil est.

Horat.

Virtus est vitium fugere. ἀρετή ἐστι τὸ φεύγειν τὸ ἁμαρτάνειν.

III. Loco nominatiui præponitur nonnunquam verbo genitiuus, εἴθε μοι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν γένοιτο νῦν, pro οὗτος ὁ ἀγαθὸς, vtinam mihi bonum hoc obtingat. B

IV. NONNVNQVAM vocatiuus; vt apud Homerum passim, ἱππότα νέστωρ, pro ἱππότης, militaris Nestor. νεφεληγερέτα ζεύς, pro νεφεληγερέτης, Iuppiter nubes congregans. Aliquando vicissim ponitur nominatiuus pro vocatiuo, Luc. 8. ἡ παῖς ἔγειρε, puella surge. C

Hom. Iliad. 3. ἠέλιος θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις, Sol qui omnia vides & audis.

INTERDVM ponitur Rectus loco aduerbij, siue postponatur siue anteponatur verbo. S. Greg. Nazianz. εἰσελεύσεται δρομαῖος, ταχύς, curriculo ingredietur.

A

ANNOTAT.

SIMILES mutationes casuum ante verbum personale inueniuntur apud Latinos. Hinc tritum illud Ciceronis, cùm illius temporis mihi in mentem venit, *pro* illud tempus. *& in Verrem,* Fac tibi paternæ legis Aciliæ veniat in mentem, *pro,* paterna lex Acilia.

Sunt tamen, qui in suprà allato de genitiuo exemplo subintelligi velint verbum ἀπολαύω, *hoc sensu,* εἴθε γένοιτό μοι τὸ ἀπολαύειν τούτου τοῦ ἀγαθοῦ, Vtinam mihi copia

B fiat fruendi illo bono.

Accusatiuus pro Recto in illo Pomponij ponitur, Quot lætitias insperatas mihi irrepsere in sinum, *pro,* lætitiæ insperatæ.

Vocatiuus pro eodem in illo Persii, Censoremũe tuum, vel quod trabeate salutas, *pro,* trabeatus, *& apud Ausonium,* commemorandé, prætextate, incorrupte, *pro,* commemorandus, prætextatus, incorruptus.

Rectus sæpe apud Latinos in locum Vocatiui subit.

C *Virg.* Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum, *pro,* fluuie.

Solent itidem Latini his modis loquendi vti; Matutinus vel vespertinus hoc faciam, id est, mane vel vespere: pro his enim aduerbiis vsurpantur prædicti nominatiui in hac oratione.

Quamuis autem hæ & similes mutationes casuum ad Enallagen spectent, hîc tamen suppresso Enallages

nomine

nomine earum explicatio instituenda fuit, vt vno in loco, quæ cuiusque regulæ vis sit & proprietas, perfectè intelligatur. Quia verò non modò circà verbum eiusq; casum, sed etiam circà verbi & casus numerum varietas accidere solet, ideò sequentes addendæ sunt exceptiones. A

VI. NEVTRA pluralis numeri iungunt Attici cum verbis singularibus, παιδία παίζει, τρέχει. *pueri ludunt, currunt.*

Diodorus, τῷ ἀργυρίῳ ὑποτάσσεται πάντα, *pecuniæ obediunt omnia.*

Isocrat. ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα τῆς πολιτείας ἐστί, *hæc enim sunt elementa prima & maxima Reipublicæ.* B

ANNOTAT.

HÆC constructio Attica ferè etiam in communem linguam recepta est, quamuis non rarò apud auctores nomina neutra pluralia, cum verbo plurali iuncta reperias. Isocrat. ὀλίγα δὲ κατὰ πάντων εἰπὼν, ἃ τοῖς ἀκούσασιν ὀργὴν ἀξίαν ἐμποιήσει τῶν πεπραγμένων, νεώτερος μὲν ὢν, ἴσως ἐξέφυγον. *pauca verò de omnibus dicere, quæ auditores ira inflammarent, potuissem fortè si iunior essem.* Thucid. ἐπιθυμίαι μὲν ἐλάχισται, πρυτάνια δὲ πλεῖστα κατορθοῦνται. *cupiditates paucissimæ, plurima verò prutania benè geruntur.* C

VII. QVOD

VII. QVOD Attici in neutris, idem sibi
A permittunt nonnunquam alij in masculinis & fœmininis, maximè Poëtæ. Pind. μελιγάρυες ὕμνοι ὑστέρων ἀρχὰ λόγων τέλλεται, pro τέλλονται, *hymni dulcisoni sunt laudis posterioris principia.* Hesiod. τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαὶ, pro ἦσαν, *huius erant tria capita.* Euripid. φᾶρι δ' ὑφαντὰι γράμμασιν τοῖαί δ' ὑφαί, *inerant autem (ei vesti vel tapeti) intextæ picturis tales texturæ.* Aristotel. λέγω δὲ ἀρ-
B χὰς ἃ ἑκάστῳ γένει ταύτας, ἃς ὅτι ἐστὶ μὴ ἐνδέχεται δεῖξαι, *dico autem principia in unoquoque genere illa, quæ quod sint demonstrare non licet.*

VIII. VIDENTVR etiam huc spectare illæ loquendi formæ, ἔστιν οἵτινες τρέχουσιν. οὐκ ἔστιν οἵτινες τρέχουσιν, *sunt qui currant. Non sunt qui currant.* Plato in Minoe, πολλῶν γὰρ
C ὄντων ἀνθρώπων καὶ ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, οὐκ ἔστιν οἵτινες ἀπέχονται συμποσίων ἢ κρῆτες. *cum enim multi sint homines & Græci & Barbari, non sunt qui à symposiis abstineant præter Cretes.*

ANNOTAT.

IN *his & similibus locutionibus iungitur verbum* singu-

singulare ἐστὶ cum plurali nomine. Neque latinè reddi possunt nisi numero multitudinis. Non enim rectè dixeris, Non est, qui abstineant à symposiis & epulis, sed, Non sunt qui abstineant. A

CÆTERVM Pindari Græcus interpres in Hym. 11. Olymp. ita scribit. συμφώνως ἐνταῦθα τὸ τίλλεται, δηλόν γὲ ὅτι μᾶν προγενεστέρων, ὅτι τῶν ἔπειτα ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ἢ θηλυκοῖς ὀνόμασι τῷ ἑνικῷ, ἀντὶ πληθυντικοῦ ἐχρήσατο, ὅσωιρ ἄτος. Nota hîc verbum τίλλεται. Nullus enim neque antiquorum neque recentiorum vsus est, sicut iste, numero singulari pro plurali in nominibus masculinis & fœmininis. Hinc, vt nouitatem hanc effugiat, refert ipse verbum τίλλεται ad τίλλομαι, orior, ad sequentem nominatiuum πίσσον ὄρνιον, hoc ordine: οἱ μελιγάρυες ὕμνοι ἀρχαὶ καὶ προφάσεις τῶν ὕστερον ὑπὲρ αὐτὸ λόγων καὶ πίσσον ὄρνιον τίλλεται τὰν μεγάλαις αὐτὸ ἀρεταῖς. Hinc etiam ad testimonia ex Hesiodo & Euripide allata, diceret ipse, λῶ & ἰνλῶ, non esse singularis, sed pluralis numeri per syncopen, qualis syncope est in illo versu Hesiodi. B

Τοῖς λῶ, χάλκεα μὲν τεύχεα χαλκῷ δ' τε οἰκεῖ.

Vbi interpres Hesiod. τὸ λῶ ait, ἀντὶ τὸ ὕσαν, ὡς παρὰ σοφοκλεῖ. λῶ δὲ ἀμφὶ πλειστομιμνησι, καὶ ἀπὸ τότε γίνεται κατὰ συγκοπὴν τῆς συλλαβῆς. Sed tamen allatum ex Aristotele exemplum clarum est, vt & illud eiusdem ὅτε ἂν ἐξεφύετο τοῖς μὲν αἱ τρίχες, τοῖς δὲ τὰ πτερά. Non enascerentur his quidem pili, illis vero pennæ. Planè autem discrepant Græci à Latinis in hac nominum neutrorum cum singulari verbo Syntaxi. C

NOMI-

NOMINA collectiua quæ à Græcis πληθυντικὰ *dicuntur, & quæ voce quidem* ἑνικὰ, *& singularia, sensu autem* πληθυντικὰ *sunt, & præterea nonnulla partitiua, consultò hic præterimus, licet enim cum suo verbo in numero non conueniant, id tamen Græcis cum Latinis commune est. Virgil.* Pars in frusta secant: *Hom.* ὡς ἔφαν᾽ ὣ πληθύς, *sic locuta est multitudo. Pausan.* τὸ ἔθνος τὸ Αἰτωλικὸν, ἀπίσειλαν, Gens Ætolica *miserunt. Lucian.* μυρίων ἄντρος θατέρῳ λέγοντες ἀκόλουθον, ἀλλὰ μαχόμενα ταῦτα, ἔμως πειθοδαί μι ἔξιεν καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν λόγον ἕκαστος ὑπάγειν ἐπειρῶντο, *cùm nihil alter alteri consentaneum diceret, sed omnino pugnantia, nihilominus persuadere mihi volebant, & ad suam quisque rationem me ducere conabantur. Vide Emmanuelem in scholiis regulæ communis de nominatiuo & verbo, adiectiuo & substantiuo,*

IX. NOMINA Dualia postulant verbum eiusdem numeri, ἄμφω τρέχετον, *ambo currunt.* δύο παίζετον, *duo ludunt.* Aristoph. τί φεύγετον; ὑ μενεῖτον; *quid fugitis? non manebitis?*

Sæpe tamen cum verbo plurali construuntur, ἄμφω τρέχουσι, *ambo currunt.*

Eurip. ἄμφω δ᾽ ἅμ᾽ ἐξέπνευσαν ἀθλίαν βίον, *ambo simul efflauerunt miseram animam.*

Aristoph. ἀλλ᾽ ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν; *an duo viri fugimus vnam mulierem?*

ANNO-

ANNOTAT.

A

EADEM omninò ratio est cùm de duobus sine duali nomine loquimur: coniungi enim possunt cum verbo duali vel plurali: Σωκράτης καὶ Πλάτων ἔρχεσθον seu ἔρχονται. Socrates & Plato veniunt. Est autem necessariò nomen duale cum plurali coniungendum, cùm dualis primâ personâ caret. Nam nos duo homines verberamus, verbi gratia, aliter efferre non possum, nisi dicendo: νὼ ἀνδρώπω τύπτομεν, ξεινω γὼ ἐσμεν Aristoph. Sumus enim hospites. Pind. 2. Olymp. plurale iunxit cum verbo duali, μαθόντες δὲ λαβροὶ παγγλωσσίᾳ κόρακες ὡς, ἄκραντα γαρύετον, pro, μαθόντες γαρύουσι, qui didicerunt garriunt & nugantur tanquam corui, stultè & insipienter multiloquentiæ auidi. Neque verò curanda est censura Græci interpretis, cùm addit: τὸ δὲ γαρύετον, κακῶς. Cur verò male? An Pindaro lyricorum principi non liceat, nisi quod Grammaticis libet, præsertim cùm ita locutus sit non absque exempla Homeri Iliad. 4.

B

C

ὡς ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες
εἰς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ.

Sicut quando torrentes fluuij de montibus fluentes in conuallem conferunt impetuosam aquam.

Vbi χείμαῤῥοι plurale construitur cum duali συμβάλλετον. Et Iliad. 11. εἰ υἷες ἐστὸν, si filij estis. Vbi vides plurale nomen cum verbo duali iunctum.

VTRIN-

VTRINQVE NOMINANDI CASVS.

A I. OMNE verbum personale finiti modi vtrinque nominatiuum habere potest, cùm vtrumq; nomen ad eandem rem pertinet, cuiusmodi maximè est verbum substantiuum, vocatiuum, & alia, sicut apud Latinos: ὁ γῆρας ἐστὶν αὐτὸ νόσημα, *senectus ipsa est morbus.* Δημοσθένης καλεῖται ῥήτωρ. *Demosthenes vocatur Rhetor.*

B II. VERBVM, quod inter duos nominatiuos ponitur, conuenit apud Latinos cum illo Recto qui verbi basis & fundamentum est, quomodocunque mutetur oratio: apud Græcos fit aliquando contrarium. Paus. τῇ πόλει ἐστὶν ὅμορος, κολωνίδες, ἐσὶ pro εἰσί. *Colonides est locus vicinus vrbi.* ὅτος ὁ χῶρος μύκιοι λειμῶνες καλοῦνται. Halicarnass. *locus hic vocantur agri Mucij.* Latinè dicendum esset, *Colonides sunt; locus hic vocatur.*

C

ANNOTAT.

HOC orationis genus vsurpant interdum Latini vt docet Emmanuel. Cicer. in Pison. Exposui breuiter consulatum meum: aude nunc furia de tuo dicere

cere cuius fuit initium ludi compitalitij, *pro*, cuius A
fuerunt. *Plinius*. Angustiæ vnde procidit Isthmos appellatur, *pro*, appellantur. *Terent*. Amantium iræ amoris integratio est.

III. POSTERIOR nominatiuus sæpè mutatur eleganter in genitiuum, Ἀριστοφάνης ὁδὶ τῶν κωμικῶν. *Aristophanes est comicus*. Δημοσθένης ἦν τῶν σοφῶν, *Demosthenes erat sapiens*. sic Hor. *Fies nobilium tu quoq; fontium*, pro *Fies tu quoq; fons nobilis*. B

ANNOTAT.

GRÆCIS *similiter vt latinis, mos est primam & secundam personam non exprimere, nisi cum discretio aut emphasis significatur*. Discretio. *Isocrat*. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδοτριβεῖν ἐπιχειρῶ, tu quidem eruditionem desideras; ego verò alios erudire ingredior. Emphasis. *Demosth*. Τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτεινον ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ; Egone patrem meum interfecerim? C

Voces item copulatæ plurale & singulare verbum habent. *Arist*. σπέρματα δὲ καὶ καρποὶ διαφέρουσι τῷ ὕστερον καὶ πρότερον, semen & fructus differunt priori & posteriori.

Aristop. καὶ σὺ καὶ σὺ χαίρετε. Et tu & tu saluete.

Arist. τί δὲ διαφέρει ὑμᾶς τὰ καὶ ὑμᾶς δικαιοσύνη αὐτὴ δίδωσιν

A ἐκ τῶν εἰρημένων, quid differat virtus & hæc iustitia, planum est ex dictis.

Isocrat. τελαμῶνος μὲν οὖν ἦν καὶ τεύκρος ἐγγενής, Telamone Aiax & Teucer natus est.

Pari modo verbum plurale nobiliorem personam sequitur. ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους ποιήσομεν. *Xenoph.* Ego & tu iusta mutuò faciamus. *Lucian.* ἐγὼ καὶ ὁ πορθμεὺς ἄλλους μεταλυσόμεθα, portitor & ego ad alios accedemus.

B

Caput Secundum.

DE PROPRIA CONSTRVCTIONE INTRANSITIVA VERBORVM SVBSTANTIVORVM.

I. GRÆCI frequentissimè circumlo-
C quuntur verba tam actiua quàm passiua, in quocunq; tempore, per verbum substantiuum & participium; Σωκράτης τυγχάνει ἀναγινώσκων, id est, ἀναγινώσκει. *Socrates legit.*

Soph. ὃ σιωπήσας ἔσῃ; pro, ὃ σιωπήσεις, *non tacebis?*

Lucian, σὺ δὲ δή τί πράττων τυγχάνεις, pro, τί πράττεις, *tu verò quid facis?*

ἂν ἐκ-

ἂν ἐκβάλλων, id est, ἐξέβαλε, eiiciebat, φλυαρῶν τυγχάνω, Isocr. nugor. A

ANNOTAT.

VERBA substantiua sunt εἰμὶ, τυγχάνω, ὑπάρχω, sum. Item, γίνομαι seu γίγνομαι, fio vel sum; apud poëtas verò, κυρῶ, πέλω, πέλομαι, τελέω.

Est autem constructio hæc vsitatissima apud Græcos. & passim obuia, ἐτύγχανον πορευόμενος, eram ambulans, id est ambulabam. ἀνηρημένος ὑπάρχει. Aristot. id est, ἀνῄρηται, sublatus est. γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα. B Psal. 129. fiant aures tuæ intendentes, id est, intendant seu attendant. προσέχετω.

Soph. μενῶ ὡς κυρεῖς ἔχων; mane vt habes?

Latinis non est hæc Syntaxis valdè familiaris. Plin. Coluber est in aquis viuens, id est. viuit in aquis. Cic. de Orat. Est, vt scis, quasi in extremâ pagina Phædri, his ipsis verbis loquens Socrates. Plaut. Quos semper videas esse bibentes in œnopolio, pro, bibere. Ouid. Omnia sunt hominum tenui pendentia filo, pro, pendent. In sacris tamen literis C sæpissimè occurrunt huiusmodi verborum periphrases.

II. SIMILIBVS verborum circumlocutionibus seruiunt alia itidem verba, vt μέλλω, ἔχω. μέλλω γράφειν, id est, γράψω, scribam: ἔχω λαβὼν, id est, ἔλαβον, accepi.

A ANNOTAT.

HINC illa formula acceptilationis in Institut. Iuris lib. 3. tit. 30. ἔχεις λαβὼν δίωάρια τόσα; ἔχω λαβών. Accepisti tantùm pecuniæ? Accepi.

Addunt aliqui prædictis verbum φθάνω *sed non videtur addendum. Nam* ἔφθην ποιήσας, ἐφθάκειν πυθόμενος, *non significat absolutè; Feci vel audieram, sed anteuerti seu anticipaui faciendo vel audiendo, seu quod idem est, prius feci, prius audieram. Multò minus dicendum est, verbum hoc aliaue, quibus in periphrasi*
B *verborum vtimur* παρέλκειν *& superuacanea esse. Nam quæ superflua sunt, omitti queunt eodem manente sensu. Lucian.* παίζεις ἔχων, ludis. *Aristoph.* λυρεῖς ἔχων, nugaris, deliras. *Plato.* ποῖα ὑποδήματα φλυαρεῖς ἔχων; quos calceos deblateras? *Idem,* ὅπόντος ἄρα θανάτῳ ὅτι τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητὸν, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ἀποδύσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν ἠοὶ ἀδιάφθορον ὄιχεται ἀπιὸν ὑπεκχωρήσαν τῷ θανάτῳ, ingruente in hominem morte, moritur quidem, vt videtur, id quod in illo mortale est, at immortale, saluum & incorruptum abit cedens morti. Ex
C *his sententiis, si participia* ἔχων *&* ἀπιὼν *demas, eandem retinebis sententiam, & propterea redundant. At si à locutionibus prioris generis aliquid tollas, haud idem constabit sensus. Neq; enim* ἔχω *idem significat, quod* ἔλαβες, *quam significationem habet illud* ἔχεις λαβών. *Sed de vocabulis* παρέλκοντι, *& in oratione superfluis, legendus est Budæus in Comment. linguæ Græcæ.*

III. Ea-

III. EADEM verba substantiua construuntur cum participio verbi εἰμί, adiuncto alio insuper nominatiuo. Lucian. ἀεὶ φαιδρὸς ὢν τυγχάνεις, *semper es hilaris*, barbare ad verbum, *semper es hilaris existens* A

Demosth. οὐ γὰρ ἐχθρὸς ὑπῆρχεν ὤν. *non enim erat inimicus.*

IV. EODEM modo construitur aliquando verbum πέφυκα à φύω. Herod. ἀνθρώπων οὐδεὶς ὅτῳ εὐδαίμων πέφυκε, *nullus homo tam beatus est.* B

Caput tertium.

DE INTRANSITIVA ADIECTIVI ET SVBSTANTIVI CONstructione. C

NOMINA adiectiua, articuli, pronomina, & participia cohærent cum suis substantiuis vel adiectiuis genere, numero & casu, ἀγαθὸς ἀνὴρ, *vir bonus*: πεπαιδευμένος νεανίσκος.

A νίσιο-, eruditus iuuenis. ἡμέτερο- οἶκος, domus noſtra. παῖδε δύο ἀγαθὼ καὶ σπεδαίω, duo boni pueri & diligentes.

EXCEPTIONES.

I. INTERDVM non reſpondet adiectiuum ſubſtantiuo genere. Hinc apud Homerum, κλυτὸς ἱπποδάμεια, pro, κλυτὴ, inclyta Hippodamia. ἀὴρ βαθεῖα, pro, βαθὺς, profundus aër, αἰθὴρ δῖα, pro, δῖο-, Dius æther, & apud

B Heſiod. λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλόν, αἰδὼς καὶ νέμεσις, candidis veſtibus indutæ verecundia & Nemeſis.

ANNOTAT.

ACCIDIT hoc potiſſimùm in deriuatis & compoſitis tertiæ ſimplicium. Illa enim Atticis ſub vnâ terminatione communia ſunt, vt κοινωνὸς, particeps: σκύθρωπος, vultuoſus, toruus: χρήσιμος, vtilis: φρόνιμος, prudens: ἐλευθέριος, liber: κόσμιος, modeſtus: ἔνλογος,

C glorioſus: παράδοξος, admirabilis, inopinus: ἔμπειρος, peritus: ἄπειρος, imperitus: φιλόσοφος, ἀφιλόσοφος, expers Philoſophiæ: πάμφιλος, omnium amicus: πολύφιλος, multorum amicus: ἄφιλος, ſine amicis, & alia huius claſſis, quæ etiam communi linguâ, cum maſculinis & fœmininis ſub eadem terminatione coniunguntur. At Poëtæ & Attici longius progrediuntur,

mutur, & illa etiam θυραῖος, foris veniens: βιαῖος, violentus: σίγηλος, taciturnus: μεμπτὸς, culpabilis: φορητὸς, tolerabilis: φαῦλος, nauci. piger: λαμπρὸς, splendidus: & plurima alia communis generis faciunt. Hinc apud Sophoclem. κρίσις λαμπρὰς, pro λαμπρὰ, iudicium splendidum, magnificum. Idem ψυχῆς ἀφειδήσαντι, non parcentes vitæ, contempta vita; ab ἀφειδέω, non parco, contemno, pro, ἀφειδησάσας. Est enim sermo de duabus sororibus. τότω τὼ ἡμέρα apud Xenophontem, isti duo dies: τότω τὼ τέχνα apud Platonem, istæ duæ artes, pro ταύτα τὰ ἡμέρα, τέχνα. apud Sophoclem, Ἀρχὴ δωρητὸς ἐκ αὐτοῦ, imperium donatum non petitum. A B

II. Fit nonnunquam generis mutatio respiciendo non ad verba, sed ad significationem, κόρον καλλίστη, *nympha pulcherrima*: δύφυὴς παιδίον, *ingeniosus puerulus*: τέκνον φίλε, *chare fili* apud Homerum. Et apud Synesium, μειράκια δυτυχῆς, pro. μειρακίσκοι, *iuuenes felices*. Et apud Anacreontem, C βρέφος φέροντα τόξον, *infantem gestantem arcum*.

ANNOTAT.

Idem *faciunt Latini, Ludi Megalesia, ludi floralia; Centauro inuehitur magna apud Virg. & apud Te*

A rentium, Eunuchum suam. De quibus Budæus non procul à fine sui commentarij.

III. ADIECTIVVM neutrum venustè iungitur substantiuo masculino aut fœmino. Demosth. ἄπιστον τοῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, *infidum Rebuspub. est tyrannis.*

Idem, πονηρὸν ὁ συκοφάντης καὶ πανταχόθεν βάσκανον καὶ φιλάπτιον, *improbum quid est sycophanta & vndique inuidum atque infestum.*

B

ANNOTAT.

LATINE. Infida res est Rebuspub. tyrannis. Et, Improba res est sycophanta & vndique inuida atque infesta.

Latini idem genus loquendi vsurpant. Virgilius. Triste lupus stabulis. Dulce satis humor, maturis frugibus imber. *Silius.* Mite & cognatum homini est Deus. *Virgil.* varium & mutabile semper fœmina. *Volunt nonnulli semper in Græcis subintelligi vocem* C χρῆμα, *quam addit Epictetus,* ἀθάνατον χρῆμα ἡ ἀλήθεια καὶ ἀίδιον, veritas res est immortalis & sempiterna.

IV. NEVTRVM singulare construitur interdum cum substantiuo plurali, χρήσιμον ἐς τοῦτο καὶ αἱ ψευδενέδραι Xenophon. *Vtile quid ad hoc sunt etiam simulatæ insidiæ.*

Vel

Vel plurale cum singulari, idque Attice, ὅδ' ὅσια τῦτο πρᾶξαι, pro ὅδ' ὅσιον, *non est æquum hoc facere,* A

V. NEQVE conueniunt perpetuò adiectiuum & substantiuum in numero. Arist. ἐξ ἀμφοῖν ψευδῶν. *Ex vtrisque falsis.* Isocrat. δύω τοιῦ καιρὸς τ' λέγειν, *duo loquendi tempora constituc.* δύω νύκτες, δύοτ' ἤματα. Hom. *duæ noctes, & duo dies.* Idem, δύω κήρυκες, *duo præcones.* B

Hom. πάτασσε δ' ἑκάστε θυμὸς νίκης ἐμμενάι, *vniuscuiusque cor exultabat victoriam desiderantis,* ad verbum *desiderantium.* Fit hoc maximè in nominibus collectiuis. Paus. τὸ πλῆθ@ ὥρμησαν ἀκτενοῦντες τὸν μνησῆρα, *multitudo ruebat, vt procum occideret.* καὶ παρεῖναι τὸ στρατιωτικὸν ἔδει ἐμπιθησομένας. Nazianz. *pro* στρατιώτας, *adesse oportebat milites vt honorarentur.* Vbi non tantùm numerus, sed & genus mutatur. Xenoph. εἰσιόντας δ' αὐτὰς ὄχλ@ πολὺς περιεχεῖτο πολύς, φοβέμενοι μὴ ἄπρακτοι ἥκοιεν, *ingredientes verò magna circumdabat multitudo, timentes ne frustrà venirent.* C

ANNOTAT.

A EODEM *modo loquuntur Latini, vt allatis exemplis docent Budæus & Emmanuel.*

VI. SICVT verbum inter duos rectos non semper apud Græcos conuenit cum illo, qui verbi basis & fundamentum est: ita nèque adiectiuum semper conuenit cum substantiuo basi & fundamento adiectiui, Arist. διὰ τί ὁι ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ ὄντα ἤθεσιν ἔοικεν, cur numeri musici &
B modi cùm voces sint, moribus similes sese exhibent?

ANNOTAT.

FVNDAMENTVM *& basis verbi, imo totius orationis illud censetur, cui aliquid tribuimus, vel à quo aliquid remouemus, Dialectici vocant subiectum. Vt in hac oratione, verbi gratia.* Adolescentes probi
C sunt ornamentum Reipublicæ. Antonius à Cicerone Reipublicæ pestis appellatus est: *basis & fundamentum est,* Adolescentes probi, *hos enim Reipublicæ ornamentum esse affirmo. Quare etiam verbum numero cum illo fundamento conuenit, quomodocunque tandem mutetur oratio. In alterâ verò sententiâ basis est,* Antonius. *Hinc adiectiuum seu participiũ,* Appellatus, *cum illo, non cum uomine* pestis, *conue-*

nit,

nit. At apud Græcos id non obseruatur semper. Nam in illo Pausaniæ dicto, supra capite primo allato, τῇ πόλει ὄχθῳ ὄμορος πολωνίδες, basis & subiectum est vox πολωνίδες, quo fit vt ἐστὶν dicendum fuerit. Similiter in illo Thucyd. περὶ ὅτι μικρῶν μικρὸν ἦν, & quia Mycenæ parnum quid erat, dicendum fuit ἦσαν, quia vox Mycenæ basis est, cum de illâ alterũ illud appositum μικρὸν enuncietur: Pari modo in exemplo anteà ex Aristotele adducto, requirebat ratio communis Syntaxeos ὄντα vel ὄντες, Quia verba illa ῥυθμοὶ περὶ τὰ μέλη sunt subiectum: de quibus quæritur, quare moribus sint similia. At Aristoteles appositum illud ad proximam vocem φωνὴ retulit, quem loquendi modum imitati sunt Latini. Terent. Paupertas mihi onus visum est & miserum & graue. Cic. O delirationem incredibilem. Non enim omnis error stultitia dicenda est. Latinè dicere oportebat, Paupertas mihi onus visa est. Non enim omnis error stultitia dicendus est. Quia basis seu subiectum orationis est, Paupertas & error.

VII. QVORVNDAM adiectiuorum substantiua elegantius supprimũtur quàm exprimuntur.

ὀρθὼ πῆς } subauditur { γραμμὴν vel γωνίαν ad lineam vel angulum rectum.

πλὼ

A

τὴν ὁδὸν θάνατον ἰέναι	subaudi-ditur	ὁδὸν, ire viam quæ ducit ad mortem.
ἀξίαν ἀποτίνειν		ἀμοιβήν, dignâ pœnam soluere.
ἑτέραν πορεύεσθαι		ὁδὸν, aliâ viâ ire.

ANNOTAT.

B SIC Latinè dicimus Bibere calidam, frigidam, subintellectâ voce, Aquam, & Græcè θερμῷ λούεσθαι, lauari calidâ: ψυχρὸν πίνειν, id est ὕδωρ.

IIX. SVBSTANTIVVM adiectiuo qualecunque illud sit, additum, sæpe mutatur in genitiuum, Isocrat. οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων, homines nauci, σπουδαῖοι τῶν ἀνθρώπων, homines frugi. Polyb. τὰ βαρέα τῶν ὅπλων, grauis armatura.

C

ANNOTAT.

IDEM Latini nonnunquam faciunt, Nigræ lanarum, pro nigræ lanæ: ouorum oblonga, pro oblonga oua, apud Plinium. Vide Emmanuelem in Regulâ de partitiuis.

IX. ADIECTIVVM mutatur aliquando

do in genitiuum nominis abstracti, οἰκονόμος τῆς ἀδικίας, id est, ἄδικος, *iniustus* œconomus: στεφανίσκοι ὑακίνθων, Anacreon, id est, ὑακίνθινοι, *coronæ hyacinthinæ*. βωμὸς λίθου, id est, λίθινος, *ara lapidea*. ἐν ταρσοῖς καλάμου, id est, καλαμίνοις. Thucyd. *in fiscellis arundineis*. A

ANNOTAT.

PRIORA illa potius Hebraismum quàm Hellenismum redolent, vt & ista 2. Thes. 2. ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας homo peccati, filius perditionis. *In aliis desideratur participium* πεποιημένος, *vel præpositio* ἐκ, *vel vtrumque*. βωμὸς λίθου, *hoc est*, βωμὸς ἐκ λίθου, *vel* πεποιημένος ἐκ λίθου. B

Hæc tamen eclipsis *non reperitur in omnibus huiusmodi locutionibus, nam si quis Græcè dicat*, μέταλλον χρυσοῦ, *pro* μέταλλον χρύσιον, *quo pacto Virgil. lib. 8. Æneid. dixit.* Auri metallum, *pro*, aureum metallum, *non habebit locum prædicta eclipsis*.

X. CVM duo adiectiua concurrunt alterum fit substantiuum, γυναικεῖον στρατιωτικόν, Lucian. *muliebris exercitus*. C

XI. IPSA substantiua ponuntur interdum adiectiuè, τὴν ἑλλάδα φωνὴν ἐξέμαθον, pro τὴν ἑλληνικὴν, *didici Græcam linguam*.

XII. Præ-

A XII. PRÆPOSITIO cum suo casu fungitur vice adiectiui, ἡδονὴ μετὰ δόξης, id est, ἡδονὴ ἔνδοξος, voluptas honesta: ὁ μετ' ἀκλείας θάνατος, id est, ἀκλεὴς, mors gloriosa.

Caput Quartum.

B # DE CONSTRVCTIONE ARTICVLI PRÆPOSITIVI.

I. ARTICVLVS conuenit cum nomine, pronomine, & participio, genere, numero & casu, sicut adiectiua & substantiua, de quibus capite præcedente diximus, ὁ λόγος, sermo, ἡ τιμὴ, honor, τὸ ξύλον, lignum.

C

ANNOTAT.

DE OFFICIIS huius articuli dictum est nonnihil in Grammaticâ capite secundo. Illis in præsentiâ omissis; Attica sunt ista, τὼ πόλει, τὼ φύσει, τὼ χεῖρε, τὼ ἡμέρα, τὼ τέχνα, de quibus iam capite superiori, & libro primo satis dictum. Illud etiam Sophoclis in tyranno, peculiare

liare est, καὶ τῆ μὲ χρείας ὧν δὲ λιπαρεῖς τυχεῖν; & quam rem necessariam adeò cupis â me consequi? pro τῆς χρείας. *In illis item* ὁ γναθάριον, ὁ γλυκύδιον, *potius ad sententiam, quàm ad structuram respicitur, cùm fœminina censeantur, quæcunque mulieribus nomina tribuuntur.* A

II. SICVT in adiectiuis eleganter aliquando subintelligitur substantiuum: ita etiam in articulis, τῷ μὲν ὕδωρ φορεῖ, τῷδ' ἑτέρᾳ δὲ πῦρ, subauditur, χειρὶ, *alterâ fert aquam, alterâ verò ignem, scilicet mana,* τὴν ἐμὴν συνέσεως, *intellexisti meam,* id est, γνώμην, *mentem & sententiam.* B

III. CVM Græci filium aut filiam alicuius significare volunt, faciunt id per articulum masculinum vel fœmininum, genitiuo patris matrisue præpositum, ὁ ἐπαφρᾶ, ὁ Φιλίππου, subauditur, υἱὸς, *filius, Epaphi filius, filius Philippi,* ἡ Λοὺϊς. subauditur, θυγάτηρ, *filia Ioui.* C

ARTICVLVS cum genitiuo nominis substantiui possessionem effectumque significat; τὰ τῶν φίλων, τὰ τῆς τύχης; *res amicorum, res fortunæ:* τὰ Ὁμήρου, *scripta Homeri;* τὰ Ἀριστοτέλους, *scripta Aristotelis.*

ANNO-

ANNOTAT.

A INTERDVM *idem significat articulus cum nomine, quod nomen, cuius obliquo præponitur,* τὰ τῆς τιμωρίας, *id est,* τιμωρίαι, *supplicium:* τὰ τῆς εὐθυμίας, *id est,* εὐθυμίαι, *lætitia seu status animi tranquillus.*

IV. ARTICVLVS *neutri generis præponitur quibuscunque vocalibus & orationibus* τεχνικῶς, *& pro se ipsis acceptis,* τὸ ἄνθρωπος, *id est, hæc dictio,* ἄνθρωπος, ἡ γυνὴ, *id est, hæc vox,* γυνή.

B

ANNOTAT.

CONIVNGVNTVR *articuli non tantùm cum nominibus & participijs, sed etiam cum pronominibus:* ὁ ὑμέτερος, *vester,* ὁ ἐμὸς, *meus: cum aduerbijs & præpositionibus, & cum verbis infinitiui modi, vt inferius suis locis declarabitur. Non habent tamen omnia nomina articulos, nam neq; apud Latinos omnibus præponi possunt, Hic, Hæc, Hoc, quæ tria articulo præposito aliquâ ex parte respondent.*

C *Cæterùm de collocatione articuli in ipsâ orationis structura, non est quod hic dicatur; certius & melius obseruatione & lectione auctorum & admonitione quoq; Magistrorum, quàm regulis Grammaticorum discitur.*

A

Caput V.

DE CONSTRVCTIONE ARTICVLI POSTPOSITIVI SEV DE Relatiuis.

B

DIXIMVS in Grammaticâ cap. 2. articulum hunc respondere relatiuo, qui, quæ, quod, de quo sequentes regulas accipe.

I. RELATIVVM ὅς, ἥ, ὅ, præponitur interdum antecedenti in eodem genere, numero, & casu, sicut apud Latinos.

Demosth. χρὴ μὰ δι' ὀχλῶ διοπείθης πειρᾶτ' τῇ πόλει δυνάμιν καταση νάζειν, ταύτῃ βασκαίνειν τὴ δαλύειν πειρᾶσθαι. Ordo verus hîc esset, ὃ χρὴ βασκαίνειν & δαλύειν πειρᾶσθαι ταύτῃ τῇ C δυνάμιν, ὧ διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει καταση νάζειν. *Oportet sanè non perstringere inuidiosè, ac conuellere eas vires, quas Diopithes vrbi comparare conatur.*

II. RELATIVVM post antecedens positum, concordat cum illo non tantùm in genere & numero, sed & in casu. Aristoph.

A τάλαιν' ἐγὼ τῆς ὕβρεως, ἧς ὑβρίζομαι, *misera ego ob iniuriam quâ afficior.* Isocrat. τοῖς γὰρ ἄλλοις, οἷς ἔχομεν, οὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων διαφέρομεν, *alius quæ habemus (ad verbum, quibus habemus) nihil differimus à cæteris animalibus,* χρῶμαι βιβλίοις, οἷς ἔχω, *utor libris quos habeo (ad verbum, quibus habeo)* ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἔπεμψε. *Ex epistolis, quas misit.*

III. INTERDVM subticetur antecedens.

B Lucian. δεδίδω μεμνημένος ὧν ἔπραξεν, pro ἐκείνων, ὧν ἔπραξεν, *ligetur memor eorum, quæ fecit.* χαριζόμενον οἵῳ σοὶ ἀνδρί. Xenophon. pro, τοίῳ, οἵῳ, *gratificantem tali viro, qualis tu es.*

IV. SÆPE relatiuum & antecedens more latinorum construuntur. Halic. χάριν οἶδα τῆς τιμῆς, ἣ με τιμᾶτε, *gratias ago pro honore, quo me honoratis.* Idem, περὶ τῶν νόμων, ὃς ἐκέλευον οἱ δήμαρχοι γράφειν, *de legibus, quas rogari volebant tribuni.*

C

ANNOTAT.

GRÆCAM *loquendi formam expressisse videtur Cornif. ad Heren:* Inter insinuationem, *inquit,* & principium hoc interest, quia principium eiusmodi

modi debet esse, vt statim apertis rationibus, quibus præscripsimus, (pro, *quas præscripsimus*) aut benevolum, aut attentum, aut docilem faciat auditorem. Et *Terent*: Restitue in quem me accepisti locum, pro, Restitue me in locum, in quo me accepisti. A

V. SI RELATIVVM ponatur inter duo substantiua, cum alterutro consentire poterit, etiamsi alterum sit proprium. Lucian. πόλεις ἐκεῖναί εἰσιν, ἃς φωλεὸς εἶναι νομίζεις, *ciuitates illæ sunt, quos tu specus arbitraris.* B

Plato, λόγοι μέν εἰσιν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν, *rationes in singulis nostrum sunt, quas spes nominamus.*

ANNOTAT.

INTERDVM *nec cum antecedente, nec cum consequente videtur relatiuum consentire*; χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης, vidua pauper misit duo minuta, quod est quadrans, *Marci* 12. C

VI. PARTITIVVM singulare refertur non raro apud Græcos per relatiuum plurale. Xenoph. ἢν γάρ τῶν νόμος ἑαυτὸν φανερὸς ἡλίσκηται ἢ κλέπτων ἢ βαλλαντιοτομῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία, *nam secundū leges si quis furetur,*

A *crumenasue præcidat, mors illis mulcta est,* τόδοις pro τούτῳ. Soph. in Antigone.

ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
ἢ γλῶσσαν ἣν οὐκ ἄλλος ἢ ψυχὴν ἔχειν,
ὅδοι διαπτυχθέντες ὤφθησαν κενοί.

Quicunque enim solum vel sapere vel linguam qualem præter illum nemo alius, animumue se habere existimat, hi patefacti vacui & inanes conspecti sunt, ὅδοι pro ὅδος.

B

ANNOTAT.

SIMILE est illud Terentij,

Si quisquam est, qui placere se studeat bonis
Quàm plurimis, & minimè multos lædere:
In his poëta hic nomen profitetur suum.

Licet autem ὅδοι & τόδοις *ab* ὅδος *sint demonstratiua pronomina, sæpè tamen vsurpantur relatiuè. vt etiam hic, hæc, hoc, illud.*

VII. ἡλίκος, *quantus,* οἷος, *qualis,* ὅσος, C *quantus,* & cætera id genus nomina, quando relatiua fiunt, cum substantiuo sequente frequenter genere non conueniunt. Arist. τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται, ὅσον μόχλος δίμηνος ἢ τρίμηνος, pro τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται τοσοῦτον, ὅσος μόχλος, *tantus est embryo, quantus vitulus bimestris vel trimestris.*

Idem

Idem τῶν ἐλεφάντων ἔμβρυον, ἡλίκον μόσχος ἐσίν, pro ἔμβρυον τηλικοῦτο, ἡλίκος ὁ μόσχος, *elephantum tantus est embryo, quantus vitulus.* Theoph. καίρασι δὲ καὶ τὸ καλούμενον ὄρυζον, τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ζειᾷ καὶ πεφυκὸς, οἷον κόνδρος, id est, τοιοῦτον, οἷος κόνδρος, *serunt etiam id quod vocatur oryzon, est verò hoc simile zeæ, purgatumque tantum, quantum granum.* A

ANNOTAT.

PLVRA *exempla adfert* Budæus *in comment. cuiusmodi est etiam hoc* Theophrasti; πάχος ἡλίκον ὁ δάκτυλος ὁ μέγας τῆς χειρὸς, pro πάχος τηλικοῦτον, ἡλίκος ὁ δάκτυλος, *crassitudo tanta, quantus magnus est digitus.* Idem μεγέθει μὲν ἡλίκος ῥόα, τῷ σχήματι δὲ μηλώδης, pro μεγέθει μηλοτηλικοῦτος (φοινιξ) ἡλίκη ἡ ῥόα, *magnitudine tãta est palma, quanta malus punica, figura verò prælonga.* Cæterùm *quæ, & cur dicantur relatiua substantiæ accidentis & diuersitatis vide apud* Emmanuelem. *Relatiua accidentis apud Græcos sunt,* ἡλίκος, ὅσος, *quantus;* οἷος, *qualis;* πόσοι, *quot;* πόσος, *quotus;* κατὰ πόσους, *quoteni;* πόσαπλᾶς, *quotuplex;* πόσαπλάσιος, *quotuplex;* πόσοστὸς, *quotennis;* ποταπὸς, *cuias.* B C

A

Caput VI.

DE PRONOMINE.

I. GRÆCIS vsitatum & liberum est substantiuo adiungere genitiuum pronominis primitiui, loco pronominis possessiui,
B πατὴρ ἡμῶν, pro ἡμέτερος, *pater noster*. οἶκός σου, pro οἰκος σὸς, *domus tua*: χειρὶ ἐμῇ, pro χειρὶ ἐμῇ, *manu mea*.

ANNOTAT.

HINC *fit vt pronomina cum suo adiuncto non semper casu conueniant. Quia tamen possessiua in genitiuos primitiuorum, & primitiua in possessiua resolui possunt, ideo facile est pronomen eiusq; appositum conciliare in casu.* ὁ φίλος μου, ὁ φίλος ἐμός, amicus meus. *Oratores plerumq; addunt articulum,* ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, pater
C meus: ἡ μήτηρ ἡ σὴ, mater tua.

Vtebantur autem veteres Romani Græcorum exemplo, genitiuis primitiuorum pro possessiuis, vt docet ex Gellio Emmanuel in regulis pronominis. Si dicere velis, *patrem mei, pro patrem meum, inquit ille,* quo Græci modo τὸν πατέρα μου, dicunt, inusitatè quidem, sed rectè profectò, eaque ratione dices, quâ Plautus dixit, labori mei: *pro,* labori meo.

Cicero

Cicero præterea primitiuum pro possessiuo, Græcorum more, aliquando accepit; vt docet Budæus non longè ab initio sui commentarij. A

II. PRO possessiuis vsurpantur quoque genitiui compositi, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, cùm in eadem personâ manetur. Isocr. παράδειγμα κατασῆσαι τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ τοῖς ἄλλοις βούλομαι, *meos mores aliis tanquam exemplum ad imitandum proponere volo.*

III. SICVT apud Latinos genitiui, mei, tui, sui, aliquando actiuè, aliquando passiuè vsurpantur, ita etiam ἐμοῦ seu μοῦ, σοῦ & οὗ apud Græcos. Actiuè quidem in exemplis suprà allatis. Passiuè in his, πρὸς βίαν ἐμοῦ, Soph. (*Ad verbum*) *ad violentiam mei*, id est, *me inuito, me coacto.* Æschyl. ὁ γὰρ νενίκηκεν, ἀλλ' ἰσόψηφον δίκη ἐξῆλθ' ἀληθῶς, οὐκ ἀτιμίας σέθεν. *Non enim victæ estis, sed parium suffragiorum sententia exiuit verè, non ad ignominiam tui.* B C

IV. IPSA possessiua passiuam interdum significationem habent. Plato, καί μοι μὴ δεῦρ' ἀχθεσθῆς, βουλόμενος γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ, *ne mihi succenseas; dicam enim tuâ beneuolentiâ*, id est, *pro meâ in te beneuolentiâ.*

A Homer. ἀλλά με σός τε πόθος σάτε μήδεα φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ, μελιηδὲς θυμὸν ἀπῦρα, *sed me tui desiderium & tua cura, inclyte Vlysses, vitâ priuarunt.* τῷ ἐμῷ πόθῳ κατέφθιτο. Soph. *Mei desiderio exciabut.* ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ. Demosth. *mei lædendi causa.*

ANNOTAT.

B ETIAM *apud Latinos passiuè reperies possessiua vsurpata. Terent: Phorm:* Nam neque negligentiâ tuâ, neque id odio fecit tuo, *pro tui. Idem Heaut.* Facilè scires desiderio id fieri tuo, *pro tui.*

V. POSSESSIVIS additur nonnunquã genitiuus possessoris, seu agentis. Lucian. ὅλως δὲ τἀμὰ ὅτοι ἀπαδῶσι, τ' κακοδαίμονος. *hi verò omnimò res meas infelicis dilapidant.* Nazianzen. ἐμὸς ὁ κίνδυνος, ἐμὸν τὸ γέρας τ' τῆς ψυχῆς οἰκονόμε, καὶ τελειοντός σε δι' τ' βαπτίσματος, *meum est periculum, meum ipsius præmium est, animam tuam gubernantis, teque per Baptismum perficientis.* Homer.

C ἀκὴρ αὖτ' ἐμὸς ἦσκε κυωπίδος. *Leuir meus impudicæ erat.*

ANNOTAT.

IDEM *apud Latinos fit, vt multis exemplis ostēdit Emmanuel. Iam satis sit illud Horatij Serm. 1. Saty. 4.* A

Cum mea nemo
Scripta legat vulgō recitare timentis.

VI. RELATIVVM αὐτὸς Datiuum habet. Demosth. *δεῖ ἴσως καὶ δίκαιον πολίτῃ ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν τῷ δήμῳ, oportet beneuolum & iustum ciuem eadem dolere, & eadem gaudere populo.* B

ANNOTAT.

EIVSDEM *constructionis exempla habent Latini: Horat: ad Pison.*

Inuitum qui seruat idem facit occidenti.

ταὐτὸ τῷ κτείνοντι.

VII. IDEM ferè vsus est reciprocorum ὅ, ὅς, seu ἑός, σφέτερος, ἑαυτοῦ apud Græcos, qui sui, suus, suiipsius, apud Latinos. Fit enim transitio tertiæ personæ in seipsam, C aut in possessionem eius, aut rei possessæ in possessorem, ἔφη γὰρ εἶναι ἀνδράποδόν οἱ ᾧ λαυρεῶν. Antocid. *Dicebat enim sibi esse mancipium in Laureo.* δεῖται ὧν μακροτέραν γενέσθαι ἑαυτῷ νύκτα. Lucian. *Petit sibi longiorem fieri hanc noctem.*

A Hom. τοῖσιν δ' ἡγεμόνευεν ἐὰ πρὸς δώματα Νέσωρ. *his præibat Nestor, ad suas ædes.*

Χώραν ταύτην φησὶν ἑαυτοῦ, καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι. Demosth. *Regionem illam ait suam, & non vestram esse.* ὑὸν φραὶ & ἀπέσφαξεν ἑαυτόν. Demosthen. *Euphræus occidit seipsum.* εἴπερ ἴδοιέν πη τοὺς σφετέρους ὑπερακοντίζοντας, ἀνεθάρρησάν ἂν. Thucyd. *Si qui videbant alicubi suos vincere, animum recipiebant.*

B VIII. PRONOMINA hæc accipiuntur interdum non ὠτοπαθῶς, id est, non ita vt actio reflectatur in seipsam. Nazianz. ἐπειδὴ οἱ φανῆναι πλῆθος πολύ, οἱ pro αὐτῷ. *Postquam ei magna multitudo apparuit.* Paus. καὶ οἱ παῖδα γενέσθαι φασὶ θαντα, εἰς natum esse filium *Phaëthontem.*

Hom. ἰδνώθη θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ. οἱ pro αὐτῷ in vtroque loco. *Dolore se incurvavit, & calida ei excidit lacryma.*

C Thucyd. μέγιστον μεθ' ἑαυτόν, pro μετ' αὐτόν, *maximum post ipsum.*

ANNOTAT.

IN *his locis vsurpantur reciproca pro relatiuis, quod in latinâ quoque linguâ contingit, vt Budæus & Emmanuel demonstrant. Lucan.*

Quæ

Quæ nox sibi proxima venit
Insomnis, viduo tum primum frigida lecto. A

sibi pro ei.

Cic. Res erat & causa nostra eò loci, vt erigere oculos & viuere videretur, quisquis erat qui aliquam partem sceleris Clodiani attigisset, quocunque venerat, quod iudicium sibi cumque erat damnabatur, *sibi pro ipsi.*

Plato, ἐπειδὴ δὲ ἐπεβλώσατο τῇ ψυχῇ, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σοφὰς ἐπὶ τόπον τινὰ θαυμάσιον, cùm autem anima eius exisset, cum multis iuisse, eosque B
ad locum quendam admirandum peruenisse. ἑ *pro* αὐτῆ, σοφὰς *pro* αὐτὸς *posito. Ad verbum ita vertitur:* Cùm autem anima sua exisset cum multis iuisse, seque ad locum quendam.

Porrò *cùm* εἷος *vel* ὅς, suus *non modò* τὸν ἴδιον ἑαυτῦ, *sed absolutè etiam* τὸν ἴδιον *significet apud Græcos, fit vt in libris Græcis & Latinis, imitatione Græcorum, nonnunquam reciproca eo loco posita reperias, cui minimè conuenire videantur. Plaut. Mercat.* Iubet saluere suus vir vxorem suam. *Cicer.* Hic Tito fratre suo C
censore, qui proximus ante me fuerat elapsus est. Et *pro Rabir.* Nec illius animi aciem præstringit splendor sui nominis, *quibus omnibus locis suus idem est quod* ἴδιος, *proprius, sicut & in illo Cic. ad Atticum lib. 9.* vleiscentur illum mores sui, *& in aliis de quibus Emmanuel.*

IX. RELATIVVM αὐτὸς ponitur interdum

A terdum loco reciproci. Nazianz. ὁρῶν δὲ τὸν δῆμον κίνησιν ἐπ' αὐτὸν, pro ἐφ' ἑαυτὸν videns igitur motum populi contrà se, καὶ ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα, Apocalyp. 9. pro ἐφ' ἑαυτῶν & habent suum regem, seu & habent suprà se regem. Alij tamen legunt; ἐφ' ἑαυτῶν.

ANNOTAT.

B HÆC relatiui in locum reciproci substitutio efficit aliquando orationem ambiguam, vt notat Budæus. Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 1. Cor. 15. Vbi dubites, inquit Budæus, suis an eius intelligere debeas. Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius.

C X. Ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους, similem habent cum pronominibus constructionem, & latinè redduntur interdū per aduerbium, *inuicem* aut *mutuò*, interdum per nomina, *alter alterum*, vel *inter se*, & reguntur à verbo cui copulantur. Aristot. οὓς ἀγαθοὺς χρὴ εἶναι εὐνοεῖν ἀλλήλοις, *bonos decet inter se esse beneuolos*. Idem, ὡς τὰ πολλὰ ἄνθρωποι διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦσιν ἀλλήλους, *vt plurimum homines propter vtilitatem diligunt inter se*.

Caput

A

Caput VII.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA NOMINVM SVBSTANtiuorum.

I. QVOTIESCVNQVE duo nomina B substantiua rerum diuersarum in oratione continuantur, alterum erit genitiui casus, ἀετᾶ γῆρας, *senectus aquilæ*, ἀτυχίαι τ βίᾳ, *infelicitas vitæ*. σημεῖον ἀρετῆς. Isocrat. *Signum virtutis*.

EXCEPTIONES.

I. LICET substantiua ad eandem rem pertineant, alterum tamen ponitur fre- C quenter in genitiuo: πόλις ἀθλιῶν, pro πόλις ἀθλία, *ciuitas Athenienſis*. πολίεθρον τροίης, pro πόλις τροΐα, *vrbs Troia*.

II. ALIQVANDO loco genitiui ponitur præpoſitio cum ſuo caſu, ἀτυχίαι πρὸς τὸν βίον, id eſt ἀτυχίαι βίᾳ, *infelicitas vitæ*.

III. SVBSTANTIVVM cum ſuo genitiuo

A tiuo sæpè est tantùm rei alicuius periphrasis, valde vsitata Poëtis. βίη πριάμοιο. vis Priami, id est, Priamus, ἰς τηλεμάχοιο, robur Telemachi, id est, Telemachus. συὸς χῆμαι, σῦς, sus, υἱες Αχαιῶν, Hom. Achiui. γραφέων παῖδες. Lucian. pictores.

ANNOTAT.

HVIVS circumlocutionis occurrunt etiam exem-
B pla apud Latinos, Fortis equi vis, id est, equus, apud Lucretium. Odora canum vis, id est, canis, apud Virgilium. Mitis sapientia Læli, id est, Lælius, apud Horatium.

II. IN nominibus propriis gentis & cognationis, omittitur apud Græcos substantiuum, Ἰάκωβος Ζεβεδαίου, Iacobus Zebedæi, nempe υἱὸς, filius. Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, Alexander Philippi, υἱὸς vel ὁ υἱὸς, filius. Ἀλεξίδι τῷ ἀριστοδίκου, subauditur, ἀδελ-
C φῷ. Alexidi fratri Aristodici, apud Lysiam. Πτολεμαῖος, ὁ λάγου. Lucian. Ptolemæus Lagi filius.

INTERDVM additur substantiuum, πολύδωρος ἐπάβης παῖς γενὲς τῆς ἑκάβης. Eurip. Polydorus Hecubæ filius.

ANNO-

ANNOTAT.

HINC *illa apud Virgilium.* Deiphobe Glauci, *nempe filia*, Hectoris Andromache, *nempe vxor.* A

III. ADIECTIVA cùm subſtantiuè ponuntur, more subſtantiuorum conſtruuntur, subſtantiuè autem ponuntur potiſsimùm adiectiua neutra cum articulo τὸ, idemque planè valent, quòd abſtracta, τὸ τῶ θεῶ εὐμενὲς ἡμῖν σωσαγωνίζεται. Demoſthen. *Dei beneuolentia nos adiuuat,* τὸ εὐμενὲς, pro B εὐμένεια, εὔνοια, *beneuolentia,* τὸ νέον τῆς πόλεως, pro ἡ νεότης, *iuuentus ciuitatis.* πρέπει παντα χοῦ τὸ τραχὺ ἀπωθεῖσθαι, pro τῶ τραχύτητα. D. Baſilius, *aſperitatem vbique repellere decet.*

ANNOTAT.

VALDE *vſitatum eſt apud Græcos concreta pro abſtractis ponere,* τὸ δίκαιον, τὸ σοφὸν, τὸ ἀσεβὲς, τὸ ὅσιον, C *pro* δικαιοσύνη, σοφία, ἀσέβεια, ὁσιότης, iuſtitia, ſapientia, pietas, impietas, *quod non tantùm nominibus contingit, ſed etiam participiis;* τὸ θυμούμενον, *id eſt,* θυμὸς, ira, odium, *apud Thucydidem, &* τῶ ξενιζοντι, pro τῶ ξενισμῶ, nouitate, inſolentiâ, *apud Diodorum.*

Pertinent etiam huc illa, τὸ ιωνικὸν τῆς φωνῆς, Ionica

nica stola, τὸ βαρβαρικὸν τῆς γλώττης, barbara lingua, pro ἰωνικὴ στολὴ, βαρβαρικὴ γλῶττα. Sic τὰ ἄδηλα τῆς τύχης, incerta fortunæ, & alia huius generis substantiuè poni solita, quæ Latini non infeliciter sunt imitati, vt opaca nemorum, incerta viarum, incerta casuum. A

Prædictis adde hæc, εἰς τοῦτ' ἦλθεν ἀναιδείας, μανίας, ἀνοίας, eò processit impudentiæ, insaniæ, stultitiæ, pro εἰς ταὐτὸν ἀναίδειαν, μανίαν, ἄνοιαν. Herodian. εἰς τοσοῦτον προεχώρησεν ὕβρεως, eò venit iniuriæ, pro εἰς τὸ ταὐτὸν ὑβρίειν. Qui modi loquendi passim apud auctores obuij sunt.

B IV. SVBSTANTIVA cùm ad laudem vel vituperationem referuntur, genitiuo vel datiuo gaudent. ἀνὴρ μεγάλης βουλῆς, vir magni consilij. ἀνθρωπος ἀχαλίνου στόματος, homo effrenati oris. ἔστι γὰρ γένει μὲν ὁ Λεύκων Δήπου ξένος, genere & natione est Leucon peregrinus. Demosth.

C ANNOTAT.

VSITATIVS tamen hæc & similia efferuntur apud Græcos synecdochicè per accusatiuum, ἀνὴρ μέγαν βουλὴν, ξένος τὸ γένος, peregrinus genere, de quo pluribus infrà.

Antequam porrò hoc caput finiamus, aliquid dicendum videtur de Syntaxi interrogationis & responsionis.

V. IN-

V. INTERROGATIO & responsio casu conueniunt, sicut apud Latinos; τί γλυκὺ ἀνθρώποις, ἐλπίς. Laërt. *Quid dulce hommibus? Spes.* A

Interdum discrepant, quando scilicet per pronomen possessiuum respondetur, aut sensus potior ratio habetur, quàm vocis, quod tunc præcipuè fit, cùm idem verbum plures casus admittit. τίνος ἐστὶν ὁ λόγος; ἐμός, *cuius est oratio? mea.*

Θανάτῳ δὲ ποίῳ φησὶ μενέλεων θανεῖν; οἰκτρότατον. *Quâ morte ait Menelaum periisse? miserimâ.* Eurip. in Helena. B

Dicimus enim, θνήσκω θανάτῳ, καὶ θάνατον.

ANNOTAT.

VT *interrogatiua substantiæ & accidentis semper habeantur in promptu, visum est illa hîc subiicere:* C *substantiæ ergo interrogatiua sunt* πότερος, vter? ἕτερος, alter, οὐδέτερος, neuter, τίς, quis? ἄλλος, alius. οὐδείς, nemo. *Interrogatiua accidentis numerantur sequentia.*

ποῖος, qualis? ἀπαίδευτος, παιδευτός, κακός, ἀγαθός, indoctus, doctus, malus, bonus.

πηλίκος, quantus? μέγας, magnus, μικρός, par-

D

uus.

uus, δεκάπηχυς, δωδεκάπηχυς, decem, duodecim cubitorum.

Πόσου, quanti? πολλοῦ, magni. ὀλίγου, parui.

Ποταπὸς, cuias? Γερμανὸς, Germanus, Ἕλλην, ἰταλιώτης, Græcus, Italus.

Πόσα, quot? δύο, τρία, duo, tria.

Πόσος, quotus? πρῶτος, δεύτερος, primus, secundus.

Ποσαπλοῦς, quotuplex? διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς, duplex, triplex, quadruplex.

Ποσαπλάσιος, quotuplus? διπλάσιος, τριπλάσιος, duplus, triplus.

Ποστημόριον, quota pars? τριτημόριον, τεταρτημόριον.

Ποσαετὴς, quotennis? quot annorum? διετὴς, τριετὴς, biennis, triennis.

Ποσταῖος, quoto die? δευτεραῖος, τριταῖος.

Caput VIII.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA NOMINVM ADIECTIuorum.

QVÆ-

QVÆDAM adiectiua genitiuum, quædam dati-
uum, alia vtrumque, alia denique accusatiuum habent, A
de singulis ordine dicemus.

GENITIVVS POST NOMEN ADIECTIVVM.

I. ADIECTIVA quæ scientiam, communionem, dignitatem, copiam, curam, desiderium, & his contraria significant, genitiuo iunguntur: B

(Scientiam.)

Lucian. ἔμπειρος τοῦ χωρίου. *peritus loci.* ἄπειρος τῶν πράξεων ὁ νέος, Aristot. *iuuenis est rerum imperitus.*

(Communionem.)

Κοινωνὸς τῶν ἀποῤῥήτων. Herodian. *Particeps secretorum.* ἰσόμοιρος πάντων, Xenoph. C
omnium ex æquo particeps. ἶμῆς ἴμμορε, Homer. *participes honoris.*

(Dignitatem.)

ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. Homer. *vir medicus multis viris æquiualet.* ἀνάξιον

ξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης, Demosthen. *indi-*
A *gnum gloria maiorum*; ἐπαίνου ἄξιος μᾶλλον ἢ
μέμψεως, Xenoph. *magis laude dignus quam reprehensione.*

(Copiam.)

Τὸ φρέαρ ἐλαίου μεστόν, Aristoph. *puteus plenus olei.* κενὴ ὀϊστῶν ἡ φαρέτρα. Lucian. *pharetra manis sagittarum.* ἄφενος βιότοιο, *dues opum.* ὠνὴς ἀργυρίου, *inops pecuniæ.* χώρα εὐφορος παντων, Herodian. *regio omnium fe-*
B *rax.*

(Desiderium.)

Nazianz. Διψαλέος αἵματος, *sitiens, cupidus sanguinis.* φιλομαθὴς τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, Lucian. *studiosus Græcarum literarum.* ἀνόρεκτος αἰσχρᾶς ἡδονῆς, Aristot. *Non appetens turpis voluptatis.* Ἀμελὴς τῶν μουσῶν, Lucian. *Negligens Musarum.*

C

ANNOTAT.

CONVENIVNT ferè Latini cum Græcis in hac regulâ, nisi quod adiectiuum dignus & similia ipsi cum ablatiuo construunt, quamuis etiam cum genitiuo reperias. Balbus ad Ciceronem lib. 8. ad Atticum. Obsecro te mi Cicero, suscipe curam & cogitationem

onem dignissimam tuæ virtutis. *Virgil. 12. Æneid.* Descendam magnorum haud vnquam indignus auorum. *& sæpe in sacris literis similis Syntaxis occurrit.* A

II. GENITIVVM quoque habent adiectiua pretij, seu emptionis, diuersitatis, accusationis, damnationis, absolutionis, & quæ constant particulâ æ priuante, & denominatiua in κός, & his contrarium significantia, itemque numeralia ordinis.

(Pretij seu emptionis.) B

Αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία. Æschin. *virtus venalis est sanguine.* πολλοῦ ἄξια. Demosth. *magni pretij.* πόσου νῦν ὁ πυρός ἐστιν ὠνιοῦ; Lucian. *Quanti nunc venditur frumentum.*

(Diuersitatis.)

Plato 2. de Republicâ, δοκεῖ οὖν διάφορον τὸ ἑτέρας ποιεῖ, *nihil diuersum ab altero facit.* δοκεῖν ἀλλότριον ἐποίησε, τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, δὲ τῶν τρόπων. Demosth. *nihil alienum fecit à suâ patriâ, neque à suis moribus.* παύσω με ἄλλον ποιῶν σεαυτοῦ. Lucian. *Desine me alium à te facere.* C

A (Accusationis & absolutionis.)

Ἔνοχος δεσμοῦ, reus vinculi, seu, vt vincias. ἔνοχος ἱεροσυλίας, Aristot. reus sacrilegii, ἀσεβείας. Plato, reus impietatis, ἁγνὰς χεῖρας αἵματος φέρεις, Eurip. manus habes puras à sanguine. καθαρὸς πάντων τῶν ἐγκλημάτων, purus omnium criminum.

B NOMINA CVM PARTICVLA α PRIVANTE.

Ἀθῶος τῆς Φιλίππου δυναστείας. Demosth. liber à dominatu Philippi. ἀδάπανος χρημάτων εἰς τὸ δέον Aristot. parcus pecuniarum in re necessariâ. Xenoph. ἐπιθυμιῶν ἀκρατής, cupiditates continere non valens.

C (Denominatiua in κός.)

Ἀγαθὸς θεὸς καὶ ἀγαθῶν παρεκτικός, D. Basilius, Deus bonus est, & dator bonorum. Aristot. καθάπερ ὑγιὲς φυλακτικὸν σώματος ὑγίεια, οὕτω τῆς ψυχῆς φυλακτικὸν καθέστηκε παιδεία, vt sanitas corpus sic doctrina conseruat animum.

(Nume-

(Numeralia ordinis.)

A

Ὅμηρος πάντα δεύτερα γαστρὸς ποιεῖται, Heliod. *Homerus omnia ventri posthabenda censet.* νόμων ἐμπειρίας δεύτερος. Athen. *legum cognitione nulli secundus.*

ANNOTAT.

ADIECTIVA diuersitatis nonnunquam genitiuum apud Latinos quoque regunt. Cic. 1. *de finibus*, Quis alienum putet esse eius dignitatis, quam mihi quisque tribuit? B *Quod ipsum etiam de multis ex priuante particula IN, compositis dicendum est. Nam vt Græcis α, ita Latinis IN. priuat Exempla inuenies apud Emmanuelem in scholiis regulæ de Genitiuo post nomen adiectiuum.*

Illa nominatiua in ὸς Latinè vix commodè ad verbum exprimi possunt vno verbo, nisi quis barbaro vocabulo velit vti. Neque enim τρόπον ποιητικὸν ἢ βίᾳ, rectè interpretaberis, rationem necessariorum suppeditatiuam, *sed, vel* suppeditatricem, *vel,* suppeditantem *vel periphrasi:* quę necessaria suppeditandi vim habet C

EXCEPTIO.

I. QVÆDAM ex supradictis vocabulis constituuntur etiam cum Datiuo, ἔνοχος τοῖς νόμοις, *reus legum.* Lucian. ἔνοχος τῇ κρί-

σῇ, σωτεδρίῳ, Matthæi 5. *reus iudicij*, vel *reus*
A *iudicio, reus consilio*, vt vertit interpres sacer. ἔνοχον ζημείᾳ, Chrysostom. *obnoxium pœnæ.*

II. DATIVVM itidem habent Denominatiua in κος, quæ deriuantur à verbis habentibus Datiuum, τοῖς πάθεσιν ἀκολουθικὸς ὁ νέος. Aristot. *Iuuenis sequitur affectus.* Nam verbum ἀκολουθεῖν datiuum regit. Sunt & alia nonnulla, de, quibus infrà.

B III. QVÆDAM adiectiua habent genitiuum per eclipsin, deficiente scilicet ἕνεκα, μακάριε τῆς θεᾶς, Lucian. *felix qui hæc videris, ἄθλιος τῆς τύχης, miser ob fortunam*, vtrobique subauditur ἕνεκα.

IV. GENITIVO iunguntur partitiua, vt apud Latinos, γλυκύνων πολλοί. Pind. *multi vicmorum:* μόνη τῶν πόλεων, *sola ciuitatum*, ἕκαστον τῶν ζώων *vnumquodque animalium.* Vide
C Emmanuelem.

DATIVVS POST NOMEN ADIECTIVVM.

I. ADIECTIVA quibus commodum, voluptas, gratia, fauor, similitudo, æqualitas,

tas, fidelitas, mos, consuetudo, & his contraria, significantur, Datiuum habent non secus atque apud Latinos, exempla passim sunt obuia. A

II. PRÆDICTIS adde adiectiua quædam passiuæ significationis à verbis deducta, & Latinis in bilis, vt *amabilis*, respondentia, ἐκεῖνος πέμπε με, οἷς τίμιος, ἐγὼ ἰδ πρόσθητος, Lucian. *ad illos mitte me, quibus ego honorabilis & exoptabilis sum.*

III. ADDE etiam composita ex σὺν & ὁμῦ, *simul*, & præterea à multa verbalia casum sui verbi imitantia, ὁμότεχνος ἐμοὶ, *eiusdem artis atque ego.* ὁμόγλωσσος ἐκείνῳ, *eiusdem atque ille linguæ.* συντροφος τῇ παιδείᾳ, *educatus in literis.* ὁμόψηφος ἐμοὶ, *eiusdem sententiæ ac mea est.* προσεκλικὸς τοῖς μεγάλοις καὶ τοῖς θαυμασοῖς. Aristotel. *Qui magnis & miris attendit.* quia προσέχω Datiuum habet. B C

IV. SVBSTANTIVA aliquando Datiuum habent imitatione adiectiuorum, vt cùm Aristoteles ait, νέμεσιν dictam ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῖς ἀναξίοις λύπης, *à suum cuique distribuendo.* Sic Cicer. *Iustitia est obtemperatio scri-*

pris legibus. Nimirum quia ἁρμόζειν, & ob-
A temperare Datiuum habent, ideo etiam substantiua verbalia ab illis deducta, cum datiuo iunguntur. Sic apud Plautum; quid tibi hanc aditio est, quid tibi hanc notio est? quia *adeo* & *nosco* accusandi casum petunt.

EXCEPTIO.

MVLTA ex prædictis Genitiuum ad-
B mittunt, sicut & apud Latinos. ὅμοιος ὁμοίου, τῶν λοιπῶν ὀρνίθων. Æsop. *Gallina similis aliarum gallinarum.* Theodor. ὁ μὲν πόνος κοινὸς δούλων καὶ δεσποτῶν, *labor communis est seruorum & dominorum.*

V. QVODVIS adiectiuum admittit Datiuum modi, caussæ, instrumenti, similisue circumstantiæ. Aristot. ἴσα τῷ ἀριθμῷ ἀλλήλοις, *inter se numero paria.* θρασὺς στόμαχος, *audax ore.*
C ἕτοιμος ξίφει, *paratus gladio, promptus manu.*

ACCVSATIVVS POST ADIECTIVVM.

I. MVLTA adiectiua laudem vel vituperationem, patriam, gentem, nomen, vel

vel partem significantia, accusatiuum habent præpositione κατὰ per synechdochen subintellectâ. Herodotus, κροῖσος ἦν λυδὸς μὲν τὸ γένος, *Cræsus erat genere vel natione Lydus.* δαιμόσιος τὴν τέχνην. Lucian. *Mirandus arte.* A

ANNOTAT.

NOMINA hæc nonnunquam Datiuum habent, τῷ εἴδει καλὸς, specie pulcher, *quo pacto ad superiores de Datiuo regulas pertinent.* Est autem modus hic loquendi Græcorum Latinis, & maximè Poëtis valdè vsitatus, vt apud Emmanuelem cernere licet. B

II. QVÆDAM adiectiua habent accusatiuum interpositu præpositionis εἰς, πρὸς, ἐπὶ Aristoph. δεινὸς εἰς τὰ πάντα, *idoneus & acer ad omnia.* δεινὸς πρὸς τὴν νομοθεσίαν, Aristot. *aptus ad leges ferendas.* χρήσιμος εἰς τὰ πολεμικὰ, *vtilis ad res militares.* τὴν τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ὦσι τοὺς πόνους ἴσχειν, Plato. *Satis virium habent ad labores.* ἱκανὸς πρός τι, *aptus ad aliquid.* C

ANNOTAT.

IDEM *sit in his nominibus, accommodatus, aptus, idoneus, & aliis, de quibus Emmanuel.*

III. ADIECTIVA quibus generalis dimensio

mensio significatur, non construunt Græ-
A ci cum accusatiuo, vel Datiuo, loco abla-
tiui ad normam Latinorum, sed circum-
loquuntur plerumque per substantiua ab-
stracta, in nominatiuo, vel datiuo, vel ac-
cusatiuo posita, subintellectâ crebrò præ-
positione κατὰ per synechdochen. Xenoph,
τὸ μαιάνδρου τὸ εὖρος (ἐστὶ) δύο πλέθρα, *Mean-
dri latitudo est duo iugera.* Idem, τὸ μαρσύου
τὸ εὖρος εἴκοσι, καὶ πέντε ποδῶν, *Marsyæ fluuij*
B *latitudo est viginti quinque pedum*, εὐφράτης
ἐστὶ τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων. Idem, *Euphra-
tes latitudine est quatuor stadiorum.* Herod.
ἐόντας τὸ μέγεθος εἴκοσι πήχεων, *erant magni-
tudine viginti cubitorum.* Diodorus, χῶμα
δίπλεθρον τῷ πλάτει, *agger duorum iugerum la-
titudine.*

ANNOTAT.

C

AD *Latinorum normam ita dicendum esset*, ὁ
μαίανδρός ἐστιν εὖρος δύο πλέθρα, δύο πήχεις: vel μίγας λί-
μνη, ἑκατὸν πήχεσι vel πήχεων, vel etiam in genitiuo (*Nam
& hæc constructio inuenitur apud Latinos*) πήχεων,
πλέθρων, δακτύλων, ποδῶν.

PRO *latino illo*, opus est, *vtuntur Græci verbis im-
personalibus* δεῖ & προσδεῖ, *cum genitiuo. Demost.* δεῖ δὲ
χρημά-

χρημάτων, καὶ ἄρου τούτων ἐδὲν ὄφι γρίσθαι τῶν ἀιόντων, pecuniâ sanè opus est, nec sine hac præclarum quicquam agi potest. *Idem*, ἐ λόγῳ περσδὲν ἡγοῦμαι, non A arbitror opus esse verbis. *Vtuntur etiam nomine* χρεία ἀ χράομαι, vtor· χρεία ὄφι τούτῳ, vsus seu opus est hac re, *Arist.* ἔφασιν ἑαυτῷ χρείαν εἶναι καὶ τούτων, his quoque sibi opus esse dixit. πείρας χρεία ὄφι, *D. Chrisost.* experientiâ opus est. *Respondet autem vocabulo* χρεία, *ad verbum illud Latinum* vsus, *quo sæpè vsi sunt auctores, pro* opus. *Plaut.* Viginti iam vsus est filio argenti minis. *Virgil. lib.* 8.

Arma acri facienda viro, nunc viribus vsus, B
Nunc manibus rapidis, &c.

Caput IX.

DE CONSTRVCTIONE GRADVVM COMPARATIONIS. C

I. COMPARATIVVS genitiuum habet, Hom. de Nestore.

οὗ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

Cuius ab ore melle dulcior fluebat oratio,

Μείζων

Μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη. 1. ad Cor. 13. *Maior his est charitas.*

A

ANNOTAT.

INTERPRES *sacræ scripturæ aliquoties hoc hellenismo vsus est.* Maior horum est charitas. Maiora horum faciet.

II. COMPARATIVO addi potest datiuus significans excessum, μείζων ἐμοῦ ἑνὶ δακτύλῳ, *maior est me vno digito.*

B III. NON tantum comparantur res diuersi generis, sed etiam eiusdem, imò eiusdem ad seipsum comparatio instituitur, quamuis diuerso respectu. πάντων τῶν λαχάνων μείζων. Mar. 4. *Omnibus oleribus maius.* πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γενόμενοι. Thucyd. *ditiores seipsis facti.*

IV. COMPARATIVVS cùm partitionem significat, genitiuum habet, ὁ μείζων τῶν νέων, *maior iuuenum.*

C V. GENITIVVS comparatiui mutari potest in casum verbo congruentem, interpositis particulis ἢ, ὥπερ, ἢπερ. οὐδὲν ὅτι κτῆμα σεμνότερον ἢ ἀρετὴ, *nulla possessio honorabilior quàm virtus.* ἀρείοσιν ἢπερ ὑμῖν ἀνδράσιν ὡμίλη-

ὡμίλησα cum melioribus viris versatus sum, quàm vos estis. Nestor apud Homer. Iliad. I. Ἀνίβας τῇ γνώμῃ πολέων, ὑπερ τῇ τύχῃ ἐχρήσατο. Lucian. *Hannibal magis prudentiâ quàm fortunâ usus est.* A

VI. INTERDVM post ἤ eleganter additur κατὰ, εἰς πᾶς, ὅσον, ὡς. γυνὴ μᾶλλον ἢ ἡβὴ γυναῖκα φρόνημα ἔχουσα, *mulier animosior quàm mulieri conueniat.* τὰ προγεγραμμένα τί δεῖ μακρότερον ἢ εἰς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει αἰτιᾶσθαι, Thucyd. *Quid opus est præterita verbosius, quàm quatenus præsenti rerum statui expedit, reprehendere?* B

ANNOTAT.

HOC *loquendi genus Latinis quoque vsitatum est. Nam illud Isocratis* ἐλάττω νομίσας τῶν ἀρχῶν, ἢ καθ' ἃ τῶν αὐτῶν φύσιν ἔναι: *rectè vertes.* Ratus imperium minus esse, quàm pro suo ingenio atque animo. μεῖζον τὸ ἔργον ἢ κατὰ τὰς ἐμὰς δυνάμεις, maius opus est quàm pro meis viribus. C

LATIVS *porrò patet vsus comparatiui apud Græcos, quàm apud Latinos; multa enim ipsi comparatiuo efferunt, quæ nos per comparatiuum eloqui non possumus, vt pluribus exemplis demonstrat Budæus in commentario, vnum aut alterum satis fuerit. Aristot.* ὥστε δὲ προσῆκεν τῶν ἐμπείρων καὶ φρονίμων τοῖς ἀνεπιστήμοσι φάσεσι

φάσεσι καὶ δόξαις ἐχόντων τῶν ἀποδείξεων, itaque attendere oportet ad sententias & opiniones, quæ demonstrari nequeunt, expertorum & prudentium, non minùs quàm ad demonstrationes. *Idem*: ἔνλογον δὲ τοῖς εἰδόσι τῶν ζητόντων ἥδιον τὸν ἀγωγὸν εἶναι, consentaneum rationi est scientium vitam suauiorem esse, quàm indagantium *Idem*. κάλλιον ἐν ποιεῖν φίλοις εὖ πάσχειν, pulchrius est amicis benefacere, quàm alienis. *Iam verò illa* ἐργῶν ὄντων ὧν, *apud Herodianum*; κρείττων χρημάτων, κρείττων παιδείας, vix assequi potest latinus sermo pari vi & elegantiâ. *Nam si dicas*, Minor est irâ; maior pecuniâ, maior institutione, *nihil minus exprimes, quàm quod illis Græcis loquendi formulis subest. Illud enim* κρείττων χρημάτων, *significat rem esse præstantiorem, quàm quæ pecuniâ emi posit. Et illud*, ἐργῶν ὄντων, *talem, qui infirmior sit, quàm vt iram superet. Et illud*, κρείττων παιδείας, doctiorem, quàm qui doceri possit.

VII. COMPARATIVA recipiunt apud Græcos augmentum seu intensionem, adiectione harum particularum, μᾶλλον, *magis*, πολὺ, πολλῷ, *multò*, ὅσῳ, *quanto*, τόσῳ, τοσούτῳ, *tanto*. Demosth. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάλιν, *multò facilius est parta tueri, quàm de integro aliquid acquirere*.

INTERDVM additur alia intensionis parti-

particula, vt apud Isæum: πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερον, ad verbum *Multò magis promptius.* A
Quale est etiam illud D. Pauli ad Philip. 1. πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον, *multò magis melius.*

ANNOTAT.

LATINI eodem modo vim suorum comparatiuorũ augent, quamuis aduerbium Magis, *non apponant nisi raro & per hellenismum. Plautus,* Nihil inuenies hoc certo magis certius. *Idem.* Nam magis multò patior facilius verba. *Virgil.* Quis queat optato magis esse beatior æuo? B

VIII. PONITVR interdum comparatiuus pro positiuo. Sophocl. in Elect. ὠλέσθην ἐλθίσῃ, pro πολὺ, *longè infensissima.*

IX. PONITVR vicissim positiuus pro comparatiuo, καλὸν τὸ μὴ ζῆν ἢ ζῆν ἀθλίως pro κάλλιον Menand. *Pulchrius est non viuere, quàm viuere miserè.*

C

ANNOTAT

APVD interpretem sacræ Scripturæ occurrit interdum hoc genus loquendi, vt Psal. 117. Bonum est confidere in Domino, quàm confidere in homine: Bonum est sperare in Domino, quàm sperare in principibus, pro, melius est, ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον. ἀγαθὸν, ἐλπίζειν ἐπὶ

E κύριον,

κύειον, ἐλπίσειν ἐπ' ἄρχοντι, *nisi potius ad Helleniſmum re-*
A *ſpexiſſe dicendus ſit.*

X. ADIECTIVA ponderis comparatiuorum naturam habent; quæ cauſſa eſt, cur cum genitiuo conſtruantur, Ἀντίγονον παρεκάλει σύμμαχῆ λαβεῖν δωρεὰς πολλαπλασίους ἂν πρότερον ἂν ἐχυκὼς. Diodorus. *Antigonus hortabatur Eumenem, vt acciperet beneficia multis partibus plura, quàm antè habuiſſet.* Ariſtot. μυριοπλάσια, ἂν κακὰ ποιήσειν ἄνθρωπος κακὸς θηρίου, *homo malus infinitis modis plura mala perpetrauerit quàm beſtia.*
B

DE SVPERLATIVO.

I. SVPERLATIVVS genitiuum habet, Σοφώτατος ἁπάντων, *ſapientiſſimus omnium.*

C II. NEQVE ſolùm genitiuum pluralem, ſed & ſingularem nominis collectiui habere poteſt. ἀνδράσι τῆς συγκλήτου βουλῆς ἀρίστοις, Herodian. *viris totius Senatus optimis.* τῆς γῆς ἡ ἀρίστη, Thucyd. *terræ optima.* Ἀλκῇ νεανίου, ἐκπρεπέστατος γόνος Lycoph. *fortitudine ſtrenuus, clariſſimus generis.*

ANNO-

ANNOTAT.

IDEM *de partitiuis dicendum est. Sicut enim rectè dicitur.* Nemo plebis, *ita etiam* ἑὰς ἄλλης. *Vide* Emmanuelem.

III. NON TANTVM res eiusdem vel diuersi generis inter se conferri possunt, sed etiam idem cum seipso. Demosthen. ἐγὼ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, ἢ δὲ πλίνθοις ἐγὼ, ἢ δ' ὧν τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ, *neque ego muro circumdedi ciuitatem, neque in hac re potissimùm confido.* Diuus BASILIVS, ὅτε καὶ φλογωδέστατός ἐστιν ἑαυτοῦ ὁ ἥλιος, *quando Sol maximè ardet, & seipso æstuosior est.* Plutarch. αὐτὸς αὐτοῦ κράτιστος ἢ τῷ μονομάχῳ, *seipsum vincens in singulari certamine.* ὅτε δεινότατος ἦν ἐμαυτὸς ἰδεῖν. Xenoph. *Quo tempore omnium ætatis tuæ dierum eras dexterrimus.*

ANNOTAT.

HAS *locutiones Latini imitari non possunt eadem loquendi formâ, vt inquit Budæus. Quod autem quidam dicunt, in huiusmodi locutionibus idem cum seipso non comparari, inane est. Cum quo enim comparatur Sol in allato D. Basilij testimonio, si non comparatur secum? Aristoteles quoq; idem cum seipso reciprocè*

contulit in comparatiuo: τότε αὐτὸς αὑτῷ ἄνθρωπος ὀυχρότερός ὄν. Tunc homo est seipso coloratior. *Dixi autem in regulâ.* Res quoque diuersi generis comparari. *Cur enim non rectè dicam:* ἄνθρωπος πάντων ἀ μόνον δικτύων, ἀλλα καὶ τετραπόδων μιαρώτατος καὶ βδελυρώτατος: *Sicut Latinè rectè dicimus*, Homo omnium non modò bipedum. sed etiam quadrupedum flagitiosissimus.

IV. MVTATVR interdum genitiuus superlatiui in alium casum, adiunctâ præpositione. Aristoph. Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον γὺ ποιητῶς, *Æschylum primum inter Poëtas arbitror.* Hom. I. Iliad. μετὰ πᾶσιν ἀπιμοτάτη θεός εἰμι, *sum Dea omnium contemptissima.*

V. SVPERLATIVI recipiunt augmentum, seu intensionem, additis particulis λίαν, μακρῷ, πολύ, ὡς, ὅλῳ, ὅσον, ὡς δυνατόν, ὡς οἷόντε, ὅσῳ, τοσότῳ, & aliis huiusmodi, λίαν φιλοπονώτατος, *multò cupidissimus laborum:* μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος *longè omnium primus.* ὡς πλεῖστοι *quàm plurimi.* Et sic de aliis. Nam exempla passim sunt obuia.

VI. ATTICI vsurpant interdum superlatiuum pro comparatiuo, τὰ ἔξενα κυνήμενα κινηλικώτατα ὄντων θυλέων. Aristot. pro πολλῷ κινηλικώτερα. *masculi in vtero longè mobiliores*

res quàm fœmellæ. Sophoc. ὅσῳ κρεῖσσον πλοῦτου εὐβουλία, *quantò præstantius est salutare consilium opibus.* A

ANNOTAT.

PLVRA *exempla adfert Budæus, simulq; negat huius rei exemplum apud Latinos reperiri.*

VII. PONITVR etiam comparatiuus pro superlatiuo, & superlatiuus pro positiuo, μακρῷ πάντων βαρύτερος, pro βαρύτατος, Synesius, *longè omnium grauissimus.* μάλιστα δεινότατος τοῖς ἐναντίοις, pro δεινός, Thucyd. *grauissimus hostibus.* B

VIII. QVÆDAM nomina licet superlatiua non sint habent tamen vim superlatiuorum, ac proinde genitiuum exigunt, ἔξοχος ἄλλων, *præstans aliis, princeps aliorum.* δῖα θεάων. Homer. *Diua Dearum.* κορυφαῖος τῶν ἀθήνησι ῥητόρων. Diodorus. *Coryphæus Rhetorum Athenensium.* C

A

Caput X.

DE TRANSITIVA CONSTRVCTIONE VERBORVM QVÆ VNVM CASVM post se habent.

VERBORVM quædam genitiuum, quædam datiuum, quædam accusatiuum exigunt; de singulis ordine
B *præscribendæ sunt regulæ.*

GENITIVVS POST VERBVM.

I. SVM eodem modo apud Græcos, quo apud Latinos cum genitiuo construitur, nisi quod interdum non exprimitur. Demosth. πολίτης δικαίου κρίνω, *viri iusti esse arbitror.*

C PARI modo cùm laudem vel vituperationem significat, genitiuum nonnunquàm regit. Plutarchus, φόρμιων ἦν ἀξιώματος μεγάλου, *Furnius erat magnæ dignitatis.*

II. GENITIVVM regunt verba sensuum, tam quæ generatim, quàm quæ speciatim

cíatim ſenſum ſignificant. αἰσθάνομαι ψόφου. Ariſtoph. *ſentio ſtrepitum.* Demoſth. προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν, *par eſt vt promptè illos velitis audire, qui conſilium dare volunt.* ὀσφραίνεται τοῦ χρυσίου. Lucian. *odoratur aurum.* καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο. Ariſtoph. *& primò quidem caput attigit.* γεύεσθαι κακῶν, *guſtare mala.* Eurip. A

ANNOTAT.

B

EADEM eſt ratio vocabulorum, quæ horum ſunt ſynonyma, vt κλύω, ἀΐω, audio, ὀπτάνω, θιγγάνω, tango. Theognis: σὺ δέ μεν κλῦθι καὶ ἐσθλὰ δίδου. Tu verò me exaudi, bonaque da.

EXCEPTIONES.

VERBA videndi, vt ὁράω, ὄπτομαι, βλέπω, σκέπτομαι, θεωρῶ, θεῶμαι, eorumque compoſita ferè accuſatiuum habent. ὁρῶ τὸν ἱερέα, Ariſtoph. *video ſacerdotem,* πάντα ὁρῶ ταῦτα, *omnia hæc video,* Lucian. οὐδένα ἔβλεπε. Act. 9. *neminem videbat.* C

ATTICI omnia verba ſenſuum cum accuſandi caſu conſtruunt. Ariſtot. αἰσθάνονται τὰ παρόντα, *ſentiunt præſentia.*

Ακούσατε ὦ ἄνδρες δικασαὶ τὰ ψηφίσματα. Demosth. *audite ô viri iudices decreta.* κακόδαιμον ὀσφραίνῃ τί, Aristoph. *miser olfacis ne aliquid?* γλυκάμενος γάλα. Lucian. *cùm lac gustasset.*

A

ANNOTAT.

Μανθάνω pro ἀκούω regit genitiuum, ὅταν μάθῃς μου, πείθεται. Sophocl. cùm audiueris me, admone, *sic etiam* πείθεσθαι pro ἀκούειν, *quando significat* auscultare. obedire, πείθεσθαί γέ σου ἔθιμαι σοῦ, audire te soleo. *id*
B *est*, obedire tibi. Euripid. κλύω & ἀκούω *interdum* datiuum *habent.* Theognis. εὐχομένῳ μοι κλῦθι, audi me precantem.

III. VERBA quæ animi affectionem significant, vt sunt verba admirandi. appetendi, amandi, priuandi, consequendi, aberrandi & participandi genitiuum habent, quibus adde verbum petendi δέομαι, & verbum ἔχομαι, *adhæreo, connectus sum.*

C

(Admirandi.)

Θαυμάζω ὑμῶν, Xenoph. *miror vos.* Θαυμάζω σόν, Plato. *miror te.* Θαυμάζω τῶν τοιούτων τὴν γνώμην ἐχόντων. Isocrat. *miror illos, qui tali sint animo.*

(Appe-

(Appetendi.)

A

Ορέγεσθαι τῆς καλοκἀγαθίας. Isocrat. *appetere honestatem.* Aristoph. ὁ γὰρ τούτων ἐπιθυμῶ, *non cupio hæc.* ἐφίεμαι πλούτου, *appeto diuitias.*

(Amandi.)

Οὐ γὰρ οὕτω τὸν πλοῦτον ἐρῶσιν. Lucian. *non ita amant diuitias.* ἐρῶντες δυνάμεως. Halicar. *appetentes potentiæ.* τῶν καλῶν ἐρῶσι. Xenoph. *amant pulchra.*

B

(Priuandi.)

Στερηθῆναι βίου, *priuari vita* στερήσεται τῆς πόλεως. Xenoph. *priuabitur ciuitate.* ὁ πόλεμος ἁπάντων ἀγαθῶν ἡμᾶς ἀπεστέρηκε. Isocrat. *bellum priuauit nos omnibus bonis.*

(Consequendi.)

Τοῦ σκόπου τευξόμενος Plato, *scopum assecuturus.* τυγχάνω τῶν δικαίων, *ius meum obtineo.* οὐκ ἀσφαλὲς ἐπιλαμβάνεσθαι μεγάλης ἐξουσίας. Demosth. *non est tutum magnam potestatem consequi* τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι. Isocrat. *virtutem consequi.*

C

A (Aberrandi.)

Ψευδὴς ἐλπίδος, *spe falsus.* ἁπτυγχάνειν τοῦ σκόπου, *aberrare a scopo.* ἁμαρτάνειν ὅλης τῆς ὁδοῦ, *totâ viâ aberrare.* οἱ μὲν ἄριστα φρονοῦντες ἐνίοτε ἁμαρτάνουσι τοῦ συμφέροντος. Hippocrat. *Sapientissimi quique aberrant aliquando ab vtili.*

(Participandi.)

B Μετέχειν τῶν ἴσων. Halicar. *æquale ius participare.* σίτου καὶ ποτοῦ κοινωνεῖν, Xenoph. *cibi & potus participem esse.*

Eodem modo construuntur μεταλαμβάνω μέτεσι, μεταδίδωμι. Theog. οὐδὲ γὰρ αὖ πρόκαμόν γε ἄλλῳ καμόντα μεταδοίης, *neque enim ante fatigatus alium laboris seu defatigationis participem facias.* ἀθανασίας μετάλαφας. Lucian. *immortalitatis es particeps.*

C (Petendi.)

Ἀηδὼν ἐδέετο τοῦ ἱέρακος. Æsop. *Luscinia rogabat accipitrem.* Herodot. σὲ δέομαι μὴ δέεσθαι αἰόμων, *rogo te ne petas iniqua.* κλεάρχου μηδὲν πώποτε ἐδεήθην. Demosthen. *A Clearcho nihil vnquam petiui.* τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας

τρείας ἐχομένης. Diuus Chrysostomus, *Dei cultui inhærentes.* A

ANNOTAT.

OMNIA ferè hæc verba alios aliquando casus habent. Isocrates. θαυμάζω αὐτὸς, miror ipsos. ἀναγκαῖον ἔν τιὼ τ᾽ κόσμ φύσιν γλίχεθαι τὼ ὅλ διαμενῶ. Philo. necesse est naturam mundi cupere & velle vniuersi incolumitatem. ἃ γ᾽ ἐπιθυμεῖ ψυχὴ, ταῦτ᾽ πιστεύειν φιλεῖ, quæ animus cupit, etiam credere solet. Heliodorus. Sic τοιοῦτον καὶ ἐπιτοιοῦτον, accusatiumm regunt. Lucia. μηδὲν ἐπιθύμει τῶν καλῶν, nihil mali concupiscas. B

Est autem diligenter obseruandum, quæ & qualia verba appetendi, amandi, etc. iunxerint auctores cum genitiuo, ab iisq; ne minimum quidem discedet, qui rectè scribere aut loqui volet. Non enim omne verbum quod desiderium, verbi gratia, vel amorem significat, cum genitiuo construitur, vt patet ex allatis exemplis: neque φιλέω, quia idem est quod amo, propterea genitiuum admittit. C

VERBA consequendi iunguntur interdum datiuo. Diodor. ἐπιτυγχάνσαν τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασι, cùm primi conatus successissent.

Quædam etiam accusatiuum habent, κληρονομῶ χρήματα, pecunias hæreditate consequor.

Dicimus etiam ψεύδομαι τινός, τινά, τινί, fallor vel desituor hac re

Verba

Verba denique participandi nonnunquam iungun-
A *tur cum accusatiuo. Aristoph.* ἐγὼ μετέχω τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί, non fuisti particeps tot plagarum atque ego, *id est*, non accepisti tot plagas, quot ego.

LATINI *videntur interdum has Græcorum constructiones imitari. Virgil.*

Iustitiæ ne prius mirer belline laborum.

Idem :

Nec veterum memini lætorue laborum.

nisi quis subaudire velit causa vel gratiâ laborum.

B *Ad eandem normam dixisse putatur Horat. lib. 2. Oda 13. Dulci laborum decipitur sono, quamuis nonnulli legant, laborem, sic fallor animi, fallor sermonis, apud Plautum & alios.*

IV. GENITIVVM habent verba quæ curam, neglectum & contemptum significant. Item verba dominandi seu imperandi, copiæ, inopiæ, incipiendi, abstinendi, dimittendi, parcendi, distandi, differendi,
C excellendi, superandi & separandi,

(Quæ curam significant.)

Isocrat. πάντων ἐπιμελὲς τὰν περὶ τὸν βίον, *cura omnia, quæ ad vitam pertinent.* ἔνιοι τὰ οἰκεῖα αὐτῶν προεμένοις τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι. Demosth. *Studium est eos qui sua negligunt,*

gunt, dicere se aliena curare. σὲ δ' ἀφροντιῶ. Aristoph. *non curabo te.* A

(Neglectum.)

Τῆς ἀληθείας ὀλιγωρῆσι. Herod. *veritatem negligunt.* ὠλιγώρεν τῶν κοινῶν. Isocrat. *negligebant Remp.*

(Dominandi.)

Τῶν οἰκετῶν ἄρχειν. Isocrat. *Imperare seruis.* δεσπόζουσι τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες. Lucian. *viris imperant mulieres.* B

(Copiæ & inopiæ.)

Χρημάτων ἀπορεῖ. Demosth. *pecuniis abundabat.* γέμω κακῶν. Eurip. *plenus sum malis.* ἐπλήσθη τοσαύτης παρανομίας καὶ μανίας. Demost. *tantâ iniquitate ac furore repleuit.* ἐμφορεῖσθαι τοῦ ἀκράτου. Lucian. *ingurgitari mero.* πανίζουσι τῶν ἀναγκαίων. Halicar. *egent rebus necessariis* C

(Incipiendi & desinendi.)

Ἄρχετε βωκολικᾶς ἀοιδᾶς. Theocrit. *incipite musam agrestem.*

Λήγετε βωκολικᾶς ἀοιδᾶς. Idem, *desinite modulari musam agrestem.*

(Absti-

A

(Abstinendi.)

Ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. Phocyl. *ab alienis abstinere.*

(Dimittendi.)

Δεξιᾶς ἐμῆς μέθες. Euripid. *dimitte dextram meam.* τοῦτο μὴ μεθιέναι. Aristoph. *hunc non dimittere.*

(Parcendi.)

B

Πλούτου μὴ φείδου. Phocyl. *diuitiis ne parcas.* Demosth. παίδων φείδεσθαι πατρικὸς νόμος. *parcere liberis paterna lex est.*

(Distandi.)

Demosth. ἀπεῖχε τῆς πόλεως στάδια τεσσαράκοντα, *aberat à ciuitate stadia quadraginta.*

(Differendi.)

Οὐδὲν τῶν κοράκων διαφέρουσιν. Lucian. *nihil*

C *differunt à coruis.*

(Excellendi.)

Προέχειν τῶν ἄλλων, Isocrat. *aliis antecellere.*

(Superandi.)

Κρατεῖν τῶν ἡδονῶν, Xenophon. *superare volu-*

voluptates. κρατεῖς ἁπάντων, Lucian. *omnibus imperas.* A

(Separandi.)

Χωρίζεται τοῦ Θεοῦ. Chrysostom. *separatur à Deo.* Dionys. de situ orbis. εὐρωπίην Ἀσίης τάναϊς ἀπὸ μέσον ὁρίζει, *Tanais separat ab Asiâ Europam.*

ANNOTAT.

QVÆDAM *ex prædictis verbis cum aliis interdum casibus constructa reperies* οὐδὲν φροντίζουσι, Lucian. *semper aliquid curant, id est,* meditantur, θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλίγουτες. Homer. Dei conspectum seu præsentiam nihil curantes. *Idem* μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε, *impera Myrmidonibus. Ferè enim apud Poëtas verba imperandi datiuum habent. Imitantur porrò Latini interdum hos Græcos loquendi modos maximè Horat. vt lib. 3. Ode 30.* B

Et quâ pauper aquæ Daunus agrestium
Regnauit populorum. C

id est, βασίλευσε, ἦρξε τῶν ἀλήων, *Alij legunt,* Regnator populorum.

Et *lib. 2. Ode 6.* Desine mollium querelarum, *& lib. 3. Ode 27.* Mox vbi lusit satis, abstineto (dixit) irarum calidæque rixæ.

DOMINOR *iungunt Latini cum ablatiuo interuentu*

uentu præpositionis. (in) Cic. 1. Tuscul. Vetat enim
A dominans ille in nobis Deus. *Admittit tamen interdum datiuum.* Virg. Hic domus Æneæ cunctis dominabitur oris. *nisi sit datiuus sine præpositione, vt* sit cunctis oris, *pro*, in cunctis oris. *In sacris literis Græca structura ferè semper est ab interprete latino expressa.* Psalm. 9. πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατανυεισθσει, omnium inimicorum suorum dominabitur. *Ibid.* ἐν τῷ αὐτὸν κατανυεισθῶαι τῶν πενήτων, cùm dominatus fuerit pauperum. *Etiam verba implendi genitiuo iungunt Latini.*

B Virg. Implentur veteris Bacchi pinguisque ferinæ. Plaut. Parasitus qui me compleuit flagitij & formidinis. *Plura exempla vide apud Emmanuelem. Interpres sacer.* impletæ sunt nuptiæ discumbentium. ἐπλήσθη ὁ γάμος τῶν ἀνακειμένων, Matth. 22. *Ego genitiuum regit Græcorum imitatione.* Eget æris Cappadocum Rex. Horat. & Terent. Tui carendum. *sic verbum copiæ* Abundo *cum genitiuo.* Lucill. Quarum abundamus rerum, ὧν ἀπορεῖμεν. Lucret. teste Seruio, superi viduatus luminis aër.

C V. GENITIVVM habent verba arcendi, seu prohibendi, liberandi, æstimandi, emendi & vendendi, accusandi, damnandi absoluendi, fruendi & concedendi.

(Arcendi seu prohibendi.)

Εἴργω πυρὸς καὶ ὕδατος, Plutarch. *interdico*

igne

igne & aquâ: μὴ δέ μ' εἴργυε μάχης. Homer. *ne me arceto à pugnâ.* Hinc verbum prohibendi iunxit cum genitiuo, Silius Italicus, A

capiæ prohibere nequiret
Cum Pœnos Aquilæ.

(Liberandi.)

ῥύσαδε λώβης, Apollonius, *liberate à calamitate*, Isocrat. ἀπομένομεν τομὰς ἰατρῶν, ἵν' ἀπαλλαγῶμεν πλειόνων ἀλγηδόνων; *toleramus medicorum sectiones, vt liberemur maioribus doloribus.* φθόνου καθαρθῆναι. D. Chrysostomus, *purgare seu liberare se ab inuidiâ.* B

(Æstimandi & emendi.)

Πόσου δοκεῖς ἐμῶμαι; Synes. *quanti putas æstimo?* ἐκ ἂν ὠνοίμαι μυρίων δραχμῶν. Demosth. *non emo decies mille drachmis,* ἐκ ἂν πριαίμην ὅδ' ἂν ἰχθύδιον. Aristophan. *non vnâ emerim caricâ.* C

(Fruendi.)

Τί ἀπολαύσειας ἂν ὀρῶν, τίδ' ἂν ἀπόναιντο τοῦ σοῦ κάλλους αἱ βόες; Lucian. *Quid fructus capias ex montibus, & quid vtilitatis percipiant ex tuâ pulchritudine vaccæ?* ἀπώλεσε μὲν ἂν παρόντων

A φόντων ἀγαθῶν ὡς θνητὸς, *præsentibus bonis frui ere vt mortalis.* Isocrat.

(Accusandi, absoluendi, & concedendi.)

Κατηγορῶ Φιλίππου, Demosth. *accuso Philippum* κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν. Isocrat. *accusant nos aliqui.* ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων. Demosth. *liberatus crimine.* ἀποφεύγομαί σε. Arist. *absoluo te.* παραχωρεῖ τῆς ἀρχῆς σωφρόνως κρείττονι. Sy-

B nesius. *præstantiori cedit de imperio.*

VI. VERBA quædam, sæpe regunt genitiuum ἐλλειπτικῶς deficiente ἕνεκα vel χάριν, ἀποδέχομαί σε τῆς προαιρέσεως. *probo te ob tuum propositum.* μακαρίζω σε τῆς ἀρετῆς, *felicem te prædico propter virtutem,* subauditur ἕνεκα vel χάριν.

Eurip. ἐλεεινῶς μᾶλις ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, *maximè gemo propter miseram Gra-*

C *ciam.*

ANNOTAT.

HVC *referunt nonnulli illud Virgil.*

Iustitiæ ne prius mirer, &c.

& illud Ouidij.

Successorumque Mineruæ indoluit.

Et

Et illud Senecæ. Regni Laius rapti furit, id est, gratia vel causa regni rapti. Et illud Horat. Plorem ar- A
tis in te nullum habentis exitum.

VII. INTERDVM iunguntur verba genitiuis, præpositione deficiente, quæ genitiuum postulat, λύω σε τῶν δεσμάτων, soluo te vinculis. ἁρπάζω σε τοῦ πυρός, rapio te exigne. ibi subauditur ἐκ, hîc præpositio ἐκ.

IIX. EANDEM ob causam enunciantur in genitiuo pars, & materia, & principium ortus seu causa efficiens. ἕλκει ῥινός. Lucian. B
trahit te naso. ἕλκει σε ποδὸς, τριχῶν. trahit te pede, capillis. πεποιημένον μυλίτου λίθου. Herod. Factum ex molari lapide. Idem. ἐνὸς λίθου πᾶν πεποιῆσθαι, vno lapide totum esse factum. διὸς πεφυκὼς. Eurip. Ioue natus. φὺς ἀγαθῶν πατέρων. Plato. Bonis parentibus natus. τελαμῶνός μὲν οὖν ἐστι καὶ τεύκρου ἐγγυνής. Isocrat. Telamone quidem natus est Aiax & Teucer.

C

ANNOTAT.

IN his & similibus exemplis desiderari videtur præpositio ἐκ, vel alia; Et huc spectant etiam illa, ἔπιον τοῦ νοτοῦ, Lucian. bibit cicutam. ἔπιον τῆς βαφῆς, tincturam biberunt. πίνοντες οἶνον, bibentes de vino. Idem, φαγόντες ἐχίδνης. edentes de vipera.

A *Differunt autem* πίνειν ὕδατος, *&* πίνειν ὕδωρ, *& similia. Nam illud est veluti definitè aquam talem ac tantum aquæ bibere, ac velut ex aquâ, vt subintelligatur* ἐξ, *At* ὕδωρ πίνων, *accusabatur Demosthenes orat. de coronâ, quod omninò aquam bibere soleret, non vinum.*

IX INTERDVM exprimitur materia in Hom.

Αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι πεπύκασται ἀδ' ἐλέφαντι.

Alteræ enim cornibus fabricatæ sunt, alteræ ebore.

B X. MVLTA denique verba regunt genitiuum vi præpositionis, cum quâ iunt composita, ἀπωθεῖν τῆς συμποσίου. Lucian. *repellere à conuiuio.* ἐκβαλῶ τῆς οἰκίας, *eiiciam domo.* Aristoph. ἀποπέμψομαι ὑμᾶς τοῦ συμποσίου. Lucian. *Eiiciam vos ex conuiuio.*

ANNOTAT.

HIC ἀπωθεῖν, *& futurum* ἐκβαλῶ *genitiuum habent, quia* ἀπὸ *&* ἐκ, *quibus constant, genitiuo iunguntur.*

C *Idipsum accidit nonnunquam in Latinâ Syntaxi. Hinc,* propugnat nugis, *pro,* pugnat pro nugis, *apud Horatium.*

Et, Neu quid medios intercinat actus.

& apud Ciceronem, Off. 2.

arbitrum illum adegit.

Quibus locis verba vi præpositionis cum quâ componuntur, casum regunt.

DATI.

DATIVVS POST VERBVM.

A

I. VERBA quæ commodum, incommodum, auxilium, opem, fauorem, aut adulationem significant, datiuum habent sicut apud Latinos.

(Commodum & incommodum.)

Λυσιτελῶ τῇ πόλει. Isocrat. *prodeſt ciuitati.* συμφέρει τῷ λέγοντι. Isocrat. *prodeſt dicenti.* B λυμαίνομαι τοῖς ἄλλοις. Demosthen. *noceo Reipublicæ.*

(Auxilium & adulationem.)

Βοηθῶν αὐτοῖς. Demosthen. *auxiliari ipſis.* ἦκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες, *venerunt nobis auxilio.* Isocrat. ὃ ῥᾴδιον ἐστιν εὐνοεῖν τοῖς κακονόοις. Demo- C sthen. *non eſt facile fauere malignis.* ὅπως τοῖς πλουσίοις κολακεύωσι. Plutarch. *vt blandiantur diuitibus.*

EXCEPTIO.

VERBA commodi & incommodi, opis, & auxilii, & adulationis regunt accu-

A satiuum frequenter apud Græcos. Demosthen. τὸν βουλόμενον ὠφελεῖν ἡμᾶς ἐάσωμεν, *sinamus nobis illum, qui vult, benefacere.* οὐδὲ ἀγαθοποιοῦντας ἡ πόλις ἀντηυπέποιηκε. Demosthenes. *ciuitas bene de se merentibus vicissim benefecit.* Μενέλεων ἀγαθὰ ἔργα τεῖς κἀμέ. Eurip. *Menelao benefacis & mihi.* δρᾶσ δ' ὀδὲν ἡμᾶς εὖ. Eurip. *nobis nihil boni facis.* ἴσα ἐργάσεταί σε, οἷα κἀὺ σὺ ἔδρασας τὸν πρόνον. Lucian. *Idem tibi fa-*

B *ciet, quod tu fecisti Saturno.* Cum Datiuo legitur Lucæ 6. καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, *benefacite iis qui vos oderunt.* sic dicimus, καλῶς ποιεῖν τινα, seu κακοποιεῖν, *malefacere alicui.* His adde verbum βλάπτω, *noceo,* ἐμὲ μὲν ὀδὲν βλάψει μέλιτος. Plato. *nihil mihi nocebit Melitus.* οὐκ ἐμὲ μᾶλλον βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς. Plato. *non magis mihi quàm vobis nocebitis.* λυμαίνεσθαι τῇ πόλει. Demosthenes.

C *nocere ciuitati.* μηδένα τῶν ἀνθρώπων κολακεύειν ἕνεκα μισθοῦ. Xenoph. *nulli hominum adulari mercedis causa.* ὁ πολὺ σε ὠνήσει ἡ ἀθανασία. Lucian. *non multum tibi proderit immortalitas.*

ANNOTAT.

REPERITVR *itidem apud Latinos,* Noceo te, adulor

adulor te, Græcorum imitatione. Cæterùm verba alia A
datiuo iungi solita, Græciſque cum Latinis communia
præterea, cuiuſmodi ſunt verba tribuendi ſeu attribu-
endi, promittendi & minandi, credendi & diffidendi,
obſequendi & repugnandi appropinquandi, ſeruiendi
& miniſtrandi, inuidendi, inſidiandi, nunciandi, con-
ueniendi ſeu congruendi, ſuadendi & ſimilia. Item &
verbum ἐμὶ, quod modò vnum, modò duos datiuos ha-
bet. τί γὰρ δεῖ με ζῆν ἢ πατὴρ ἦν μὲν ἁπάντων Φρυγῶν ἄναξ.
Eurip. Quid enim me oportet viuere cui pater e-
rat rex omnium Phrygum? B

Ἀλλ' ἆρα ἃ σοι βούλομαί γε ἔστι λέγω. Plato. vide num
tibi probentur, quæ dico.

II. DATIVVM habent verba pugnan-
di, ſequendi, adorandi, precandi, hor-
tandi, iubendi, occurrendi, incidendi,
adeundi, conuerſandi, vtendi, reprehen-
dendi.

(Pugnandi & ſequendi.) C

Οὐ μάχομαί σοι. Ariſtoph. *non pugno tecum.*
ὅτι οὐ μοι ἐρίσειεν. Homer. *non contendet me-
cum.* αἰσχρῶς ἀκολουθοῦσιν ἑτέροις. Demoſthen.
turpiter ſequuntur alios. αἰδοῖ τοῖς ἀγαθοῖς ἕ-
πεται γνώμη τε καὶ αἰδώς. Theog. *viros bonos
ſequitur mens & verecundia.*

A (Adorandi & precandi.)

Προσκυνεῖν τῷ θεῷ. Demosth. *adorare Deum.* θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. Demosth. *omnes deos & deas precor.* θεοῖς ἀρᾶται. Sophoc. *precatur deos.*

(Hortandi, iubendi, & occurrendi,)

Τῷ Νέστορι τὸ δέον παραινέσειας ἄν. Lucian. *Etiam Nestorem admonere posses, quid facto opus*

B *esset.* τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. Xenoph. *alios adhortabantur.* φίλῳ ἐκέλευσεν ἑταίρῳ. Hom. *mandauit fido socio.* αὐτήσας σοι. Sophoc. *cum tibi occurrisset.* λῃσᾶς πρόσπεσε. Luc. 10. *incidit in latrones.* τῷ θεῷ προσιόντας. D. Chrysost. *ad Deum accedentes.*

(Conuersandi & vtendi.)

C Menand. Σοφοῖς ὁμιλῶν κἀντὸς ἐμβήσῃ σοφός: κακοῖς ὁμιλῶν κἀντὸς ἐμβήσῃ κακός.
Si cum sapientibus versaris, etiam ipse eris sapiens: Si cum malis versaris, etiam ipse malus eris.
ἐχρήσατο φιλανθρώπως πᾶσι. Plutarch. *humaniter tractauit omnes.* Isocrat. μηδένα φίλον ποιοῦ πρὶν ἂν ἐξετάσῃς, πῶς κέχρηται τοῖς πρότερον

ϱοις φίλοις, *neminem tibi adiungas amicum, priusquam exploraueris quomodo prioribus amicis vsus sit.* A

(Reprehendendi.)

Isocrat. θυμωθῆναι μὲν φίλοις ἔικεν εἶναι, ϖεϖαυμένοις δὲ τοῖς ἐϱγῳ ἐϖιπλήξειν, *iratis amicis cedendum est, sedatâ irâ reprehendendi sunt.*

EXCEPTIO.

EX HIS verbis construuntur nonnulla, sed minus frequenter, cum aliis casibus, B
ἁπάσης μέμφεται τὴν ϖόλιν. Demosth. *nullius reprehendit ciuitatem.* ϖαϱακαλεῖν ἀλλήλους. Isocrat. *hortari se mutuo.* Reperitur etiam apud Demosth. ϖϱοσκυνεῖν τὸν θεὸν, *adorare Deum.* Et. θνητὸν ἄνδϱα ϖϱοσκυνεῖν, *mortalem hominem adorare.*

Verbum νικάω accusatiuum habet, νικῶ σε, *vinco te.* Lucian. Quamuis κϱατῶ, vt iu- C
prà diximus, etiam genitiuum habet.

Μιμέομαι, *imitor*, itidem cum accusatiuo copulatur, μιμεῖσθαι τὰς ἐκείνων ϖϱάξεις. Isocrat. *illorum res gestas imitari.*

ANNOTAT.

VERBA quæ hac secunda regula sumus complexi,

A *iungunt Latini nonnunquam cum Datiuo per hellenismum. Virgil.*
Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas.
Idem. Placitone etiam pugnabis amori?
Lucret. Quid enim contendat hirundo cycnis?
& aliàs sæpe.

III. MVLTA verba datiuum habent vi præpositionis ex quâ componuntur, cuiusmodi præpositiones potissimùm sunt, σὺν, ἀντὶ, ὡς, παρὰ, πρὸς, ἐν, ὑπό. D. Chry-
B sost. τῇ ἐσχάτῃ πενίᾳ συνεῖχε, *extremè pauper erat.* Ad verbum, *extremæ paupertati conuiuebat.* συμπαίζειν τοῖς ἡλικιώτοις, *paribus colludere.* τούτοις ἀντιλέγων. Xenoph. *his contradicens.* ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ. Plutarch. *rem aggredi.* τούτῳ παρῆσαν, *huic astitisti.* ἐπιγελᾶν τινι, προσγελᾶν, καὶ προσμειδιᾶν, *alicui arridere.*

Quamuis ἐπιγελᾶν sit etiam *irridere*,.
Isocrat. ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα, *misero ne illu-*
C *seris.* πρόσωπόν σοι νομίζε ταύτην τὴν πόλιν. Demosthen. *putes hanc tibi ciuitatem accidere,* id est, *accidere ad genua.* ἐμμένειν τοῖς συνθήκαις, *manere dictis, pactis,* passim apud Isocratem. ἐπῆλθε χυσῷ, ὕδατι. Lucian. *subit aurum, aquam.*

ANNO-

ANNOTAT.

A *APVD Latinos multa ex verbis neutris datiuum admittunt propter præpositiones ad, con, in, & similes, vt docet Emmanuel. Hinc* immori studiis & impallescere, colludere paribus, concurrere armatis, *& alia huius generis.*

ACCVSATIVVS POST VERBVM.

B I. PLVRIMA verba actionem significantia regunt accusatiuum, ἀδικεῖν τὸν φίλον, *amicos iniuriâ afficere.* πίνειν οἶνον, *bibere vinum.* ἐδίειν κρέα, *edere carnes.*

ANNOTAT.

NOMINE verborum actionem significantium intelligi volumus non tantùm verba actiua, sed etiam communia, deponentia & neutra; nam & hæc interdum actionem significant, vt rectè docet Emmanuel, nisi fortè φιλεῖν, amare, *magis sit actio quàm* μάχεσθαι, C pugnare, βιάζεσθαι, cogere, vi adigere, βάλλεσθαι, velle.

NON est autem dictum in regulâ, omnia verba actionem significantia poscere accusatiuum, sed plurima; quia de omnibus id minimè affirmari potest, nisi quis contendat nulla verba quæ superius cum genitiuo & datiuo iungi diximus, significare actionem.

II. APVD

A II. APVD Græcos non tantùm actiuum sed verbum etiam passiuum coniungi potest cum accusatiuo nominis à se deducti. δίκην δικάζω, *iudicium iudico.* δεῖπνον δειπνῶ, *cœnam cœno.* ὕβριν, ὑβρίζω, *iniuriam facio.* δῶρον ἐδώρησαν. Hesiod. *donum donarunt.* ἐπιτρέπω σοι ἐπιτροπὴν, *committo tibi curationem aliquam,* ἐπιτρέπομαι ἐπιτροπὴν, *committitur mihi curatio aliqua.* ὑβρίζομαι ὕβριν, *iniuriâ aliquâ afficior.*

B III. INTERDVM ponitur verbale in dativo, χαρᾷ χαίρει, *gaudio gaudet.* ἁμαρτάνει ἁμαρτήματι, *peccat peccato.*

ANNOTAT.

IDEM *Latinis vsitatum est, sinon in passiuis, at saltem in aliis. Hinc* furere furorem, cantare cantilenam, viuere vitam, & alia huiusmodi.

C IV. ACCVSATIVVM habent verba reuerendi, αἰχύνομαι, σέβομαι, τιμῶ, αἰδέομαι: orandi, vt λιτανεύω, ἱλετεύω, *supplico,* αὐτιβολῶ. *oro,* ἐκλιπαρῶ, ἀξιόω. ὑμᾶς αἰχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον. Demosth. *reuereor,* id est, *pudet me apud vos de illâ aliquid mali dicere.* αἰδέομαι τρῶας. Homer. *reuereor Troianos.*

τίμα

τίμα τὸ δαιμόνιον. Isocrat. ἀξιῶ ὑμᾶς. Demosth. A
rogo vos. ἀντιβολῶ σὲ δικασὰς, rogo iudices. ἱκετεύουσι τὰς γυναῖκας. Plutarch. *supplicant mulieribus.*

Prædictis adde verba miserendi, ἐλεῶ, οἰκτείρω, κατοικτείρω, οἰκτίζομαι, οἰκτείρω τὴν τύχην. Lucian. *miseret me calamitatis* ἐλέησόν με θεός, *miserere mei Deus.* Psal. 50. 55. 56.

Εὔχομαι cùm precari significat, datiuum regit, εὔχομαι τῷ θεῷ. *oro Deum.* Quando idem B
est quod vouere, accusatiuum petit. εὔχομαι θυσίαν, *voueo sacrificium.*

V. MVLTA verba habent accusatiuum per ellipsin alicuius præpositionis, ἀλγέω, τὸν κεφαλὰν, Theocrit. *doleo caput*, abest, κατὰ.

VERBA EADEM IN CASV DIVERSO. C

LICET *ex his, quæ hactenus diximus, perspicuum sit multa verba cum casu diuerso copulari, hic tamen breuiter sigillatim quædam notanda sunt.*

I. VERBA memoriæ & obliuionis modò genitiuum modò accusatiuum habent, sicut apud Latinos. τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἐχὶ μέμνητου,

A μέμνητοῦ. Demosth. *rerum à me gestarum non meminit.* μνῆσαι πατρὸς σεῖο. Homer. *memento patris tui.* μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγώ. Homer. *memini hoc factum.* ὅταν τὰς λύπας ἀναμνησθῶμεν. Isocrat. *quando recordamur dolores.* ἀναμνησθέντες φοβερῶν τινος ὠχριάσαμεν, *recordati alicuius rei formidandæ expalluimus.* ὐκ ἀμνήμονῶν ὅτ' ἐκείνων. Isocrat. *neque illorum ero immemor.* ὔτε ἀμνημονεῖ τῶν λόγων ὔτε τας ὑποσχέ-

B σεις. Demosth. *neque obliuiscitur sermones, neque promissiones.* τοῦθ' ὐκ ἐπιλήσομαι. Hom. *huius non obliuiscar.* ab ἐπιλανθάνω. εἴ τίς τι ἐπιλελησμένος εἴη, Xenoph. *si quis quid oblitus esset.*

II. VERBVM ἀπολαύω, *fruor* seu *potior*, nunc genitiuum nunc accusatiuum regit. Plato. καὶ μὴν τοι καὶ τότων ἀπέλαυον, *& sane his quoque potitus sum.* ἀγαθὸν γὰρ ἀπελαυσ' οὐ-

C τῶν ὀδὲν πώποτε. Aristoph. *nihil boni vnquam ab eo accepi.*

III. HVC præter verba sensuum, & alia de quibus passim suprà, spectãt etiam hæc, ὄζω μύρου. Aristoph. *oleo vnguentum.* ἔτι γλυφούοιο ποτόσδον. Theocrit. *recens factum, & ὄζω μύρου, πνέει θυμὸν, καὶ πνέει θυμὸς spirat iram.*

ἐμπο-

ἐμποδίζω σε, κωλύω σου, *impedio te.* & sic de aliis. A
πειράζω σε κωλύω σε, *tento te.* ἐπειδὴ τάχιστα σωφρὼν τοῦ κρείττονος. Lucian. *simul atque intellexit quod erat melius.* σωφρὼν βρύτος τὸ πεπραγμένον. Plutarch. *cùm Brutus intellexisset, quod factum erat.*

IV. GENITIVVM, datiuum & accusatiuum habet μέμφομαι, *reprehendo*, ὧν ἔδεις ἐμέμψατο. Thucyd. *quæ nemo vituperauit.* Exempla datiui & accusatiui attulimus B suprà.

V. QVÆDAM verba diuersis casibus iuncta mutant significationem, πατρὶ ἀμωρῶν. Herod. *illatam patri iniuriam vindicans*, ἀμωρεῖσθαι λῃστάς. Demosth. *punire latrones.* δεῖ τῷ θεῷ θαρρεῖν. Theodor. *oportet Deo confidere.* οὔτε ὁ Φίλιππος ἐθάρρει τότε. Demosth. *neque Philippus audebat hos aggredi.* ἐκδικῶ σοι, *iniuriam tibi factam vlciscor.* ἐκδικῶ σε, *punio te.* ἀμύνονται σφισιν αὐτοῖς. Thucyd. *defendunt seipsos.* ἠμύνατο τοὺς πολεμίους. Plutarch. C
propulsabat hostes. διαφέρει αὐτοῦ, *differt ab ipso.* διαφέρει αὐτοῦ, *eius interest, refert.*

A

Caput XI.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA VERBORVM QVÆ PLVRES SIMVL habent casus.

B TRADIDIMVS hactenus præcepta de verbis, quæ vel vnum casum habent, vel etiam diuersos, sed non simul iunctos, neque se mutuò in oratione sequentes. Restat vt nunc paucas præceptiones præscribamus de verbis, quæ casus diuersos simul iunctos & ex se mutuò nexos admittunt.

GENITIVVS CVM ACCVSATIVO.

C I. VERBA accusandi, absoluendi, damnandi præter accusatiuum admittunt genitiuum, qui pœnam crimenue certum aut incertum significet, ἐγὼ γὰρ αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν πολέμῳ πραχθέντων. Demosth. *Ego enim Aeschinem nullius eorum accuso, quæ in bello gesta sunt.*

Κατεγινώσκω σε φόνου. Lys. *condemno te cædis.*

γράφο-

γράφομαί τινα μοιχείας. Lucian. *accuso aliquam adulterij.* ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων. Demost. *absoluo te crimimibus.* οὗ καταιλιαδέντας ἀπολύσαντες τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς διαβολῆς. Polyb. *accusatos liberarunt impacto crimine.* ἀφίεμέν σε τῆς αἰτίας. Lucian. *absoluimus te crimine.* A

EXCEPTIONES.

I. ACCVSATIVVM personæ mutant aliquando Græci in genitiuum, & genitiuum rei vel criminis in accusatiuum; κατηγορῶ πολλῶν ἀνοίαν αὐτοῦ. Luci. *accuso multam eius imprudentiam.* sic καταγινώσκω σε ἀμαθίαν ἢ κακίαν, *condemno tuam insciti am vel malitiam.* τὸ μὲν τελευτῆσαι πάντων ἡ πεπρωμένη κατέκρινε. Isocrat. *fatum decreuit omnibus mortem.* πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖ, αὐτὸς ἐποίησε. Demosthen. *omnia illa fecit, quæ in aliis accusat.* B C

II. INTERDVM ponitur in genitiuo tam persona, quàm crimen, κατηγορῶ σε ἁπάντων τῶν τετταράκοντα. Æsch. *accuso te de omnibus quatuor.* εἰ μὲν δὴ παρανόμων ἢ παραπρεσβείας ἢ λοιπῶν ἄλλης τοιαύτης αἰτίας ἔμελλον αὐτὸν κατηγορεῖν. Demosth. *quod si vel violatarum legum*

vel falsæ legationis vel alterius id genus cuiusdam
A *criminis illum accusaturus essem.*

III. ALIQVANDO ponitur tàm persona quàm crimen in accusatiuo, αἰτιῶμαί σε τόδε, Demosth. *accuso te huius.*

IV. IN quibusdam effertur persona in datiuo, ἐγκαλῶ σοι τόδε vel τοῦτο. Demosth. *accuso te huius criminis* μηδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ. Demosth. *non accusatis illum.*

V. ALIQVANDO additur præpositio
B manente vel mutato genitiuo, δίωκω σε περὶ θανάτου, Xenoph. *accuso te de capite.* τοῦτον πεφυγαδεῦσθαι ἔλεγον ἅλοντα ὑπὸ πάντων καὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασι, pro πάντων καὶ πολλῶν ἁμαρτημάτων. Herodot. *hunc in exilium actum dicebant de seditionibus multisque crimimibus convictum* ἀφίεσθαι τοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπαλλάττεσθαι. Demosthenes, *absolui ab aliquo & crimine liberari.*

C VI. GENITIVVS criminis transit aliquando eleganter in participium, ἀσεβῶν ἅπας ἑάλωκε, pro ἀσεβείας, *impietatis damnatus est.* sic ἑάλω κλέπτων, pro, ἑάλω κλοπῆς, *in furto deprehensus est.*

VII. VERBA æstimandi, vendendi, emendi,

mendi, permutandi, implendi, priuandi, liberandi, arcendi, satiandi, & similia, præter genitiuum etiam accusatiuum habent, quod in multis fit propter ellipsin particulæ ἕνεκα vel χάριν, vel præpositionis διὰ vel propter præpositionem, cum quâ componuntur. A

(Æstimandi.)

Ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου ἀμᾶδε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς κειμένους νόμους. Demosth. *vobis itaque considerandum est virum tanti faciatis Rempublicam, legesq; latas.* πολλοῦ τὴν ἀμετέραν ἀμῶμεν φιλίαν. D. Chrysostomus, *magni nostram amicitiam æstimans.* μείζονος ἄξια αὐτὰ ἀμῶνται οἱ λαμβάνοντες. Xenoph, *dona illa pluris æstimant qui accipiunt.* B

(Vendendi vel emendi.)

Πόσου τοῦτον ἀποκρίνεις, δέκα μνῶν. Lucianus, *quanti istum vendis? Decem minis.* περὶ πεντακοσίων ἐπιστάτην. Xenoph. *talento emere præfectum.* οὐκ ἂν ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Demosthen. *non emo decies mille drachmis pœnitentiam,* πολλοὶ σύμπασαν ἀρετὴν καὶ εὐδαιμονίαν ὀλίγου πωλοῦσι. Isocrates. C

Multi omnem virtutem & felicitatem paruo vendunt, sic δέομαί σε τοῦτο. Aristoph. *hoc abs te peto.* ἀπέλαυσ' αὐτοῦ ἀγαθὸν οὐδέν. Aristoph. *nihil boni ab illo accepi.*

A

(Permutandi & alia.)

Homer. τεύχε' ἄμειβε χρύσεα χαλκείων *arma permutauit aurea æreis.* ἀλλάττειν χρυσὸν ἀργύριον, *permutare auro argentum.* ἀναμιμνήσκειν τῶν γενομένων κακῶν. Andocid. *reuocare vobis in memoriam præterita mala.* ζυδαιμονίσας Φίλιππον τῆς τύχης, id est, ἕνεκα, Demosthen. *Philippum ob fortunam beatum prædicans.* προτιμᾶν τὸ δικαιοσύνην τῆς βασιλείας. Plutarch. *Iustitiam regno præferre.*

B

ANNOTAT.

VERBA, magnifacere, pluris facere, nihili facere, ferè *circumloquuntur Græci cum Genitiuo additâ præpositione,* περὶ. περὶ πολλοῦ ποιεῖ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν, Isocrat. pluris fac gloriam quàm magnas opes. τοὺς νῦν ἔχοντας περὶ πολλοῦ ποιοῦ καὶ θεράπευε. Isocr. *sapientes magnifacito & cole.* περὶ ὀλίγου ποιεῖν *parui facere.* περὶ οὐδενὸς ποιεῖν, *nihili facere.* περὶ πλείστου, *maximi.* περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην, Isocrat. *magni facerem.*

C

Sunt

Sunt porrò nonnulli qui proprias regulas præscribãt de verbis genitiuum & accusatiuum, vel genitiuum & datiuum habentibus, & rursum alias de verbis quæ regunt accusatiuum & genitiuum, vel datiuum & genitiuum, quasi vero non sit eadem constructio si dicam, ἀλισκομαί σε τοῦτο, τοῦτο ἁλισκομάι σε, ἁλίσκομαι τοῦτό σε. *Vel* ὀ μέλῃ μοι γύγαο, *vel* ὀ μοι μέλει γύγαο. *non est mihi curæ Gyges.* A

GENITIVVS CVM DATIVO.

1. MVLTA verba genitiuum & datiuum postulant. Ἵνα δὴ μετέχω τῶν πραγμάτων αὐτοῖς. Plato. *vt cum ipsis factorum particeps essem.* Τὸ βάρος μεταδιδόναι τοῖς φίλοις δεῖ. Xenoph. *molestiam cum amicis communicare oportet.* ὀ μοι μέλει γύγαο. Anacreon. *non est mihi curæ Gyges.* ἀμφισβητῶ σοι τὸ χωρίον. Plutarch. *contendo tecum de prædio.* εἴ τι μέλει τῶν ἀνθρώπων τοῖς θεοῖς. Demosthen. *si qua Diis rerum humanarum cura est.* διαφέρει μοι τόδε. Plato. *hoc mea interest.* B C

ANNOTAT.

DICIMVS etiam, διαφέρει μοι τοῦτο, hoc mea interest. τί σοι τοῦτο διαφέρει. Plato, quid hoc tua refert? ὧν ἐκείνοις σφόδρα μάλιστα διέφερεν. Demost. cuius multum interrerat, vt illi seruarentur.

A

DATIVVS CVM ACCVSATIVO.

I. VERBA dandi, reddendi, committendi, promittendi, sicut apud Latinos, ita apud Græcos datiuum cum accusatiuo poscunt. Neque opus est exemplis.

II. VERBA anteponendi & postponendi ferè præter accusatiuum genitiuum habent propter præpositiones, vt προτιμῶ, προαιρῶδια, προτάττειν, προκρίνειν, anteponere, præferre. τὸ ἐπιεικῆ προτιμᾶν τοῦ πλουσίου. Plutarch. virum modestum præferre diuiti.

B

ANNOTAT.

MVLTA alia verba datiuum cum accusatiuo, vel hunc cum illo habent, quæ vsu & lectione notabis. Neq; enim omnia regulis comprehendi possunt. συνειδὼς αὑτῷ πολλὰ καὶ πονηρά, Xenoph. qui multorum sibi malorum conscius est. διαλλάττει τὰς πόλεις ἀλλήλαις. Plutarch. conciliat inter se ciuitates. Et eadem erit Syntaxis si dicas ἡ διαλλάττει ἀλλήλαις τὰς πόλεις, vel ἀλλήλαις διαλλάττει τὰς πόλεις

C

II. NONNVNQVAM ponitur accusatiuus cum datiuo per ellipsin præpositionis κατὰ, vel πρὸς, vel alterius. Xenoph. τοῖς φίλοις

φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν, *amicis subuenire in rebus iustis.* A

GEMINI CASVS CVM EODEM VERBO.

I. QVÆDAM verba geminum habent genitiuum, κατηγορῶ σε ἁπάντων τῶν τετ[τά]ρων. Æschin. *accuso te de omnibus quatuor rebus.*

II. QVÆDAM geminum datiuum habent, σαυτῷ σωφρονεῖς ἀδικοῦντι. Demosth. *conscius tibi eras te iniuste facere.* B

III. ALIA duplicem habent accusatiuum, cuiusmodi sunt verba celandi, docendi, rogandi, monendi, petendi, vestiendi, τὴν θυγατέρα, ἔκρυψε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός. Lysias. *celauit filiam mortem viri.* διδάσκω σε γραμματικήν, *doceo te Grammaticam.* χρεὼν τὰ αὐτὰ με ἤρετο. Lucian. *ferè eadem me interrogauit.* ἀναμιμνήσω ὑμᾶς τὰ τότε πεπραγμένα. Plato, *admonebo vos illorum, quæ hic gesta.* νουθετῆσαι τοὺς ἄνδρας ὑμᾶς, καὶ τὸν καιρὸν ἀνάγκη. Demosthenes, *necesse est admonere vos temporum illorum & occasionis.* τέλη C

τοῦ παραπλέοντας ἐξέλεγον, Æschin. *tributa à*
A *prætereauigantibus exigebant.* ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Matthæi 27. *exuerunt eum chlamyde seu chlamydem, & induerunt eum vestimentis seu vestimenta sua.*

ANNOTAT.

NAM sacer interpres Græcam structuram retinuit, quæ aliâs voce actiuâ apud Latinos non est vsitata,
B *quamuis in passiuâ. Virgil. Deinde* comantem.

Androgei galeam clypeumque insigne decorum Induitur.

Dicimus etiam ἀποστερῶ σε τὰ χρήματα καὶ τῶν χρημάτων. priuo te pecuniis. *Et sic de cæteris priuandi verbis.* ποτίζω σε γάλα καὶ γάλακτι. poto te lacte. *Reliqua vsus docebit.*

C

Caput XII.

DE VERBIS IMPERSONALIBVS.

I. IMPERSONALIA ferè sequuntur constructionem suorum personalium, & interdum

terdum quidem genitiuum habent, δεῖ γὰρ χρημάτων. Demosth. *opus est pecuniis.*

"Οταν δ' ὁ δαίμων εὖ διδῷ, τί χρὴ φίλων. Eurip. *quid opus est amicis, si Deus res secundas mittat.* A

II. INTERDVM habent genitiuum & datiuum simul. μέλει μοι τούτου, *hoc est mihi curæ.* ἀλλὲν δεῖ μοι πολέμου καὶ μάχης, *non opus est mihi bello & pugna.* διαφέρει μοι τούτου. Plato, *hoc mea refert.* μεταμέλει μοι τῆς ἁμαρτίας, *pœnitet me peccati.*

Et cum accusatiuo, Aristoph. οἶμαι δέ σοι τοῦτα μεταμελήσειν, *puto fore, vt te horum pœniteat.* B

III. QVÆDAM tantùm datiuum regunt, πρόσηκέ μοι τοῦτο, *hoc mihi conuenit.* συμφέρει τῇ πόλει, *conducit ciuitati.*

VI. CONIVNGVNTVR etiam cum infinitiuis tam actiua quàm passiua impersonalia, more Latinorum. φιλεῖ γίγνεσθαι, *solet fieri,* δεῖ μανθάνειν, *oportet discere.* C

A

Caput XIII.

DE CONSTRVCTIONE VERBI PASSIVI.

I. VERBVM passiuum postulat genitiuum cum præpositione ὑπὸ, παρὰ, πρός, ἐξαπάτηθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ Φιλίππου. Demosth.
B *decepti estis à Philippo.* πᾶς θεὸν καὶ ἀνθρώπων τὰ εἰκότα τετίμηται Lucian. *à Deo & hominibus honore debito affectus est.* τὰ παρὰ τῆς βουλῆς ὁμολογηθέντα. Halicarn. *concessa à Senatu.* σημαίνεσθαί τι πρὸς τοῦ θεοῦ. Xenoph. *significari aliquid à Deo.*

II. GRÆCI sæpe verbis neutris & alijs, quamuis absolutis, pro passiuis vtuntur, eandemq; constructionem illis tribuunt.
C τοιούτοις τηλικούτῳ καὶ τοιούτῳ συμφορᾷ πρόσπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. Demosth. *tunc in tantam atque talem calamitatem propter istum incidit.* ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς γυναικὸς φαρμάκῳ. Lucian. *interfectus est ab vxore veneno.* ἐφ' οἷς δικαίως ἂν ἀποθάνοις ὑπὸ τῶν δικαστῶν. Demosth. *propter quæ meritò occidaris à iudicibus.* ὑπὸ τῶν

ὀφειλο-

ὄφεων ἀπώλοντο I. ad Corint. 10. *perierunt à serpentibus.* ὑπὸ τ δίσκε ἀπώλετο. Lucian. *perit à disco.* A

ANNOTAT.

PLVRA *exempla adfert Budæus, qui etiam notat Latinos hoc genus dicendi esse imitatos. Terentius.* Herus quantum video ab vxore excidit, ἐκπέπτωκε, *id est*, eiectus & exactus est. *Cicer.* Nihil esse valentius, à quo intereat. *Plin.* periit ab Hannibale. B

SOLENT *autem Græci sæpe verbis actiuæ vocis in passiuâ significatione vti, vt mirum non sit, si illis quoque passiuam constructionem tribuant:* ἀπαλλάττω, liberor; ἀπαλλάττω ὑπό σε; ἀναλαμβάνω, recreor; ἀνακαμπτω, reflector; ῥίπτω, iactor; ἀσκῶ, exerceor; κρύπτω, occultor; *& alia multa.*

III. PASSIVA *interdum datiuum habent, ablatâ præpositione,* πέπρακταί μοι, λέλεκταί μοι, pro ὑπ' ἐμοῦ, *factum est mihi, dictum est mihi,* pro, *à me.* C

IV. PASSIVA *eundem accusatiuum, imò alios ferè omnes casus suorum actiuorum retinent.* ἐγχειρίζω σοι ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν. *committo tibi hanc curam.* ἐγχειρίζομαι ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν. *committitur mihi*

mihi hæc cura. κρίνεται, κατηγορεῖται κλόπης, *ac-*
A *cusatur furti.* ἀπεστέρηται χρημάτων, γυμνοῦται τῆς ἐσθῆτος, *priuatus est pecuniâ, nudatus vestibus.*

Caput XIV.

B DE CONSTRVCTIONE COMMVNI OMNIVM VERBORVM.

DATIVVS COMMVNIS CVM PRÆPOSITIONE.

I. PROPRIA pagorum, castellorum, vrbium, & omnia alia nomina ponuntur in datiuo cum præpositione ϕ, post quoduis verbum, si interrogatio fiat per
C aduerbium ποῦ, *vbi.* διέτριψεν ὀλίγον χρόνον ϕ ῥώμῃ. Herodian. *Exiguo tempore moratus est Romæ.* τῷ παιδὶ τάφον ἐχωσάμην ϕ Ἀμύκλαις. Lucian. *Puero tumulum fodi Amyclis.* ποῦ ὄν, *vbi est?* ϕ ἀγρῷ, *in agro, rure, vel rure.* ϕ πόλει, *in vrbe.* ϕ ἀγορᾷ, *in foro.* ϕ οὐρανῷ, *in cœlo.*

II. No-

II. NOMINA vrbium, & aliorum locorum, ponuntur interdum in aduerbio. Vbi est? οἶκοι, *domi*, ἀθήνησι, *Athenis*. A

III. INTERDVM omittitur præpositio. Thucyd. σήλας δὲ στῆσαι ὀλυμπιάσι καὶ πυθοῖ καὶ ἰσθμῷ, *columnas esse erigendas Olympiæ apud Pytho & Isthmum.*

IV. SI INTERROGATIO fiat per aduerbium ποῖ, *quò?* vtendum est accusatiuo cum præpositione εἰς vel ἐς, & hoc quotiescunque motus ad locum significatur, siue ille locus significetur nomine proprio, siue appellatiuo. ἦλθον καὶ αὐτοὶ εἰς ἀθήνας, Thucyd. *venerunt & ipsi Athenas.* ἀφικνοῦμαι εἰς ῥώμην, *venio Romam.* B

V. ACCVSATIVVS mutatur nonnunquam in aduerbium: ἀφικνοῦμαι ἀθήναζε, *venio Athenas.*

VI. INTERDVM omittitur præpositio. Homer. ἐπεὶ δὴ νῆάς τε καὶ ἑλλήσποντον ἵκοντο, *postquam ad naues & Hellespontum venerunt.* πόλεμον δ' ἴεν *iuit in militiam.* Homer. C

quamuis hîc potius pro aduerbio ponatur.

ANNOTAT.

A HINC *apud Homerum verba* ἱκάνω ἵημι, venio, *mouum ad locum significantia passim copulantur cum accusandi casu, omissa præpositione* εἰς, *vel* ἐς, *vel simili. Iliad. 2.* αὐτὴ δ' οὐρανὸν ἷκεν. clamor autem in cœlum venit. *ibidem.* αἴγλη οὐρανὸν ἷκεν. Splendor in cœlum venit. *Simile est illud Virgilianum.* Deuenêre locos. *Et, speluncam conueniunt eandem, pro, in speluncam.*

B *GENITIVVS COMMVNIS CVM PRÆPOSITIONE.*

I. SI INTERROGATIO fiat per aduerbium πόθεν, *vnde*, in genitiuo respondendum est cum præpositione ἐκ vel ἐξ, & hoc quotiescunque motus à loco significatur. ἐκ Ῥώμης, *Roma*; ἐξ ἀγροῦ ἐπανέρχομαι, *vt re redeo.*

II. NOMINA locorum, per quæ motus
C fieri significatur, ponuntur in genitiuo cũ præpositione. διὰ. διὰ τῆς θαλάττης, *per mare*, διὰ τῆς ἑλλάδος, *per Græciam.*

III. GENITIVVS mutatur nonnunquam in aduerbium, ἀθήνηθεν, *Athenis*, οἴκοθεν, *domo*, ἀγρόθεν, *ex agro.*

CON-

CONSTRVCTIO TEMPORIS.

A

I. TEMPVS accusatiuo efferimus, si interrogatio fiat per πόσον χρόνον, *quanto tempore*, seu *quamdiu*, quod fit quotiescunque tempus continuum significamus. Demosthenes, οἱ χρηστοὶ πρέσβεις ὅτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας. *boni isti Legati tres integros menses consederunt in Macedoniâ.*

B

II. ALIQVANDO additur accusatiuo præpositio, ἐπί ἔνιας ἡμέρας ἡσυχίαν εἶχον. Diodor. *aliquot dies quieuerunt.*

III. SÆPE effertur tempus in genitiuo, πέντε ὅλων ἐτέων λαλέειν μιδέν. Lucian. *Quinq; integris annis nihil loqui.* πολλῶ γὰρ αὐτὸς ὄχεώρακα χρόνω. Aristoph. *longo enim tempore illos non vidi.*

C

IV. INTERDVM adhibetur datiuus. σεβήρῳ ἐβασίλευσεν ὀκτωκαίδεκα ἔτεσι. Herodian. *Seuerus regnauit octodecim annis.* εἴκοσιν ὅλοις ἔτεσιν ἀποδημήσας *viginti annis peregrinatus.*

V. HABET hic datiuus nonnunquam præ-

præpositionem, παμπολλέτεσιν ἐν ἔτεσιν, *pluri-*
A *mis annis*,

VI. QVOD si interrogatio fiat per aduerbium πότε, *quando*, in genitiuo respondebimus, κοιμήσομαι τῆς νυκτός. Lucian. *dormiam noctu* μετὰ σὲ μακρὸν χρόνον. Sophoc. *aderis non longo post tempore.* νυκτὸς ἢ ἡμέρας ἐργάζεται, *laborat dies & noctes.*

VII. ADHIBETVR non raro datiuus. τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη, Thucyd. *eadem*
B *autem die ipsis accidit*, ὑστέρῳ χρόνῳ ὕστερον τοῖς Τρωϊκὰν ἐστράτευσαν. Thucyd. *posteriori tempore expeditionem susceperunt contra Troiam.*

VIII. ALIQVANDO vtuntur auctores accusatiuo, vt in hac Aristotelis quæstione vides. διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρωῒ ἀπὸ τῆς ἕω πνεύματα πνεῖ, τὸ δὲ θέρος, δείλης ἢ ἀπὸ δυσμῶν, *quare hyeme quidem venti ab oriente spirant*
C *manè; æstate verò circà crepusculum, seu vespe-ri ab occidente.* In qua sententia posuit. χειμῶνα & θέρος in accusandi casu δείλης verò in genitiuo. κατέπλευσαν δεῦρο τρίτον ἔτος. Demosth. *Nauigarunt huc tertium ab hinc annum.*

ANNO-

ANNOTAT.

A

VIDETVR subintelligenda esse præpositio κατὰ, *cùm ad* πότε *respondetur per accusatiuum* κατὰ τὸ θέρος, κατὰ τὸν χειμῶνα, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον. *Nam interdum expressè additur præpositio,* ἐν μηνὶ τῷ ἕκτῳ, *in mense sexto, Luc. 1. & passim aliàs, Putant aliqui etiam in illis,* νυκτὸς, *noctu,* ἑσπέρας, *vesperi,* μεσημβρίας, *meridie,* νυκτῶν μέσων *mediâ nocte, subintelligi præpositionem* ἐπί.

B

GENITIVVS ABSOLVTVS.

I. QVÆ Latini in ablatiuo absoluto enunciant, hæc efferunt Græci in genitiuo. Homer. ὄλις ἐμεῦ ζωοντος καὶ ἔτι χθονὶ δερκομένοιο, *nullus me viuente superque terram videnti.* γνωμένης ἐκκλησίας, Demosth. *conuocatâ concione.* τοσούτων ὄντων καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, Isocrat. *Cùm tot sint priuati & magistratus.*

C

II. ALIQVANDO loco genitiui ponitur datiuus absolutè. παριόντι τῷ χειμῶνι φαίνεσι πάλιν φρεαρ. Xenoph. *Anno præterlapso rursum custodiam decernunt.* μιχθέντων ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται, συνεχωρήσασι ἦ, ἔπορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος, pro συνεχωρησάντων.

Thucyd. *manentibus nobis, pro nobis est, cedentibus verò nobis, facilè occupabitur ab hostibus, nemine vetante.*

A III. ALIQVANDO loco genitiui ponitur accusatiuus absolutè, ὡς δὴ ἀκίνδυνον αὐτοῖς τὸ ἔργον ἐσόμενον, pro, ὡς ἀκινδύνως αὐτοῖς τοῦ ἔργου ἐσομένου. Halicarn. *quasi res illis sine periculo esset futura* ὥσπερ ὂν αὐτῷ χώραν τινὰ ἔσαν. Aristot. *quasi ei non esset aliqua regio, seu aliquis locus.*

B

ANNOTAT.

PLERVMQVE addi solet ὡς vel ὥσπερ, cùm accusatiuus pro genitiuo absolutè ponitur. Aristot. ὡς ἐκ ὁμοίως φύσεα τῆς διαλέκτου ἔσης, καὶ τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἐνδεχόμενον πλάττεσθαι, quasi non similis sint naturæ sermo & oratio, sed fingi ac formari ea contingat, ἐνδεχομένης, dicendum erat.

IV. ATTICI frequenter pro genitiuo absoluto vsurpant solùm participium neutrius generis, numeri singularis in nominandi vel accusandi casu. δόξαν δὲ ἡμῖν ταῦτα, ἐπορεύομεθα. Plato, *cùm hæc nobis visa & decreta essent, ibamus.* γεγραμμένον διαρρήδην ἐν τῇ συγγραφῇ. Demosth. *cùm scriptum esset in Syngraphâ.* Sic μικρὸν δέησαν, pro, δεήσαντος, *cùm parum*

parum abfuisset. ἐξὸν αὐτῷ, *cùm illi liceret,* ἐξὸν φυγεῖν, μὴ ζητεῖ δηλῶ, Plutarch. *cùm licet fugere, ne quære iudicium.* ἀκοδὲν αὐτῷ, *cùm iam audisset.* δόξαν ἐμοὶ γράψαι, *cùm scribere statuissem,* & similia multa. A

V. INTERDVM ponitur solùm participium reliquis casibus suppressis, ἐλθόντων δὲ, *venientibus verò,* subaudi ἀνθρώπων, *hominibus.*

DATIVVS INSTRVMENTI, CAVSÆ, MODI. B

Actionis.

I. QVÆVIS verba admittunt dativum significantem instrumentum aut causam, propter quam aliquid fit, aut modum, quo aliquid fit κοσκίνῳ ὕδωρ ἀντλεῖν, *cribro haurire aquam.* δόρατι δμπεῖραι, *hastâ confodere.* ξίφει κτάνειν, *gladio occidere.* προνοίᾳ πολλῆσα κατορθοῦται, Thucyd. *plurima bene geruntur prouidentiâ.* ὄμμασιν ἀμβλώσει, Nicand. *cæcutit oculis.* C

II. SICVT apud Latinos nonnunquam additur præpositio *cum,* ita apud Græcos σὺν, σὺν πολλῇ σπουδῇ, *magnâ cum diligentiâ.*

A

ACCVSATIVVS COMMVNIS SPATII.

I. ACCVSATIVVM spatij vel mensuræ admittunt pleraque verba, ποταμὸς ἀπέχει τῆς πόλεως, σημεῖα ἑκκαίδεκα. Herodianus, *fluuius ab vrbe aberat sex decim milliaria.* ἀπέχει δὲ ἡ Πλαταιὰ τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. Thucyd. *abest Platæa Thebis septuaginta stadia.*

B II. SPATIVM vel mensura ponitur nonnunquam in datiuo, διέχει ὁδῷ ἡμερῶν εἴκοσι, *abest viâ viginti dierum.*

Caput XV.

DE CONSTRVCTIONE MODORVM PRÆSERTIM INFINITIVI.

C

CVM suæ cuique linguæ sint certæ loquendi formulæ, natiuique modi, quibus ab aliis secernitur, fit, vt multa eleganter dicantur Græcè, quæ non nisi ineptè dicerentur Latinè, quòd cùm in aliis passim, tum verò maxi-

maximè in modis verborum contingit, vt ex sequentibus exemplis planum fiet.

A

I. GRÆCI per indicatiuum multa efferunt, quæ nos per coniunctiuum. Arist. ἡ γὰμηλος πίνει ἡδιον, θολερὸν καὶ παχύ, ὀδ' ἀπὸ τῶν πολαμῶν πρότερον ἢ σωταράξῃ, *camelus verò suauius bibit aquam turbidam & crassam, neque prius è fluuiis bibit, quàm conturbet seu conturbauerit.* παρ' ἐμοὶ δ' ἐδεὶς μισθοφορεῖ, ὅσις μὴ ἱκανός ἐστιν ἴσα ποιεῖν ἐμοί. Xenoph. *apud me nullus stipendia facit, qui non idoneus sit eadem atque ego facere.* οὐδὲν γὰρ ὅτω βραχὺ ὅπλον ἑκάτεροι εἶχον, ᾧ ὐκ ἐξικοῦτο ἀλλήλων. Xenoph. *nulla enim arma tam breuia habuerunt, quibus se mutuò non sauciarent.*

B

ANNOTAT.

PLVRA *exempla adfert* Budæus. *Et certè notabilis est hæc linguæ Græcæ à Latinâ discrepantia. Quàm enim malè dices latinè;* Nescio num venit, num fecit. C Nescio vtrum ipse est, vtrum ipse me percussit, *tam bene dices Græcè;* ἀγνοῶ εἰ ἦλθον. ὐκ οἶδα εἰ ἐπήλυδι. ὐκ οἶδα εἰ ποιήσει, εἰ ἐποίησε, ὐκ οἶδα εἰ αὐτὸς ὄζῃ. ἀγνοῶ εἰ αὐτὸς ἔτυψεν ἐμὲ, εἰ ἐτύφθω ὑπ' αὐτοῦ. Dubito num venturus sit, ἀμφισβητῶ πότερον ἥξει, ἢ ἥξεται. Arist. ἐπεὶ ὖν ὐκ ἔχουσι μόρια, οἷς περιλήψονται, ἀντὶ τούτων τῇ ὑγρότητι χρῶνται τοῦ σώματος, cùm non habeant partes, quibus se complectantur

ctantur (*ad verbum*: complectuntur vel complectentur) harum loco vtuntur humiditate corporis. *Latinè dicendum est*; Nescio quid fecerit. *Græcus dicet*; ἀκριβῶς οἶδά τι ποιήσειεν ἢ ἐποίησε. *Seduli porrò præceptoris erit in explicatione auctorum & has & alias Græcis proprias loquendi formas iuuentuti diligenter demonstrare, vt cùm Græcè scribendum & loquendum est, id non tantùm faciant Græcis vocabulis, sed etiam Græco modo. Quomodo verò Græci indicatiuo vtantur cum particulâ* Αμαρτυνῆ ἄν *dictum est iam in Grammaticâ, & infrà cùm de coniunctionibus præcipiemus breuiter repetetur.*

II. SÆPE Græci per enallagen indicatiuum pro optatiuo ponunt. ὃ γὰρ ἐζήτουν οἱ Ἀθηναῖοι ἔστε ῥήτορα ἔστε στρατηγὸν ὃς ὅτου δουλεύσουσιν εὐτυχῶς, ἀλλ' ὅστις ἦν ἥξιον, εἰ μὲτ' ἐλευθερίας αὐτοῖς ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. Demosthen. *non enim quærebant Athenienses Rhetorem vel Ducem, per quem feliciter seruirent, sed neque viuere quidem volebant, si id illis cum libertate non liceret*, pro, δουλεύσειεν & ἐξέσοιτο. Idem, χρῆν δ' σιτοπομπείων ὅπως ἀγοράζοιτο, πρᾳδόσθαι, *oportebat verò videre, quomodo frumentum conueheretur.*

IMPERATIVVS.

I. IMPERATIVVS postulat vocatiuum apud

apud Græcos & Latinos. Est tamen quando Græci cum nominatiuo illum iungant. A
Lucian. ἔτος ὁ πυθαγορικὸς καταβῆθι κἀμὲ πάρεχε ἑαυτὸν ἀναθεωρεῖν, *Tu vita Pythagorica descende, & te spectandum præbe.*

II. VTVNTVR interdum aoristo imperatiui pro futuro indicatiui. Menand. οἶδ' ὅτι ποίησον pro, ποιήσεις, *scio te facturum.* Eurip. οἶδ' ὃν ὁ δράσων, pro, δράσεις. *scis quid facturus sis?*

B

OPTATIVVS.

I GRÆCI libenter loquuntur per optatiuum præcedentibus particulis, ὅπ ὥσπερ, ὅς, ὅσοι, ὅτε, & ὡς. ὡς εἴτις ζητήσας καρπὸν πολλὼ παρὰ τῆς ἀμμητρὸς, εἶτα τυχὼν ἄχθοιτο τῇ φορᾷ. Liban. *vt si quis copiosum fructum à Cerere petisset, postea cùm impetrâsset prouentui indignatus fuisset.*

II. ALIQVANDO præponitur illi aduerbium optandi εἴθε, aliquando omittitur, Synes. κακῶς ὁ δεῦρό με κομίσας ἀπόλοιτο ναύκλυρος, *malè pereat nauta, qui me huc aduexit.* Theoc. εἴθε γλαυκίλλω
ἁ βομβεῦσα μέλισσα, κἠς τὸν σὸν ἄντρον ἐπέλθω.

C

vtinam fierem apis ſtrepera, tuumq́ in antrum
A *venirem.*

III. OPTATIVVS ſæpè ponitur pro indicatiuo; & Atticorum proprium eſt optatiuis vti, vbi natura ad indicatiuum ferebat, vt ait Budæus. ἔλεγες γὰρ ὅτι ζεὺς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν αἰδὼ πέμψειε τοῖς ἀνθρώποις. Plato. *dixiſti enim à Ioue iuſtitiam ac verecundiam hominibus miſſam.* οἱ δ' Ινδοὶ εἰσελθόντες ἔλεξαν, ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ινδῶν βασιλεὺς, καὶ κελεύσειεν
B ἐρωτᾶν. Xenoph. *Indi verò ingreſſi dixerunt ſe à Rege Indorum miſſos, & iuſſos interrogare,* pro ἔπεμψε καὶ ἐκέλευσε.

SVBIVNCTIVVS.

SVBIVNCTIVI magnus eſt vſus apud Græcos & Latinos in ambigendo dubitandoque πότερον εἴπω, *virum dicam,* ὅπη οἶδ' ὅ, τι, φῶ, *neſcio quid dicere debeam.*

C

INFINITIVVS.

I. CVM duo verba ſimul ponuntur abſque coniunctione, alterum ponitur in infinitiuo, ſicut apud Latinos, δοκεῖς τι ἀληθὲς λέγειν. Lucian. *videris quiddam verum dicere.*

II. IN

II. INFINITIVVS nominatiuum habet cùm in eadem personâ oratio subsistit, A
λέγω εἶναι φίλον, *dico me esse amicum.* Lucian.
φησὶν ὅτον ἄμεινον γεγῶσθαι στρατηγόν, *dicit iste se meliorem esse ducem.*

III. CVM verò in eadem personâ non persistitur, accusatiuus adiungitur, φημὶ τούτους μάλιστα ἐπαίνου ἀξίους εἶναι, Lucian. *dico istos maximè esse laude dignos.*

IV. ALIQVANDO cùm in eadem personâ manet oratio, accusatiuus adhibetur. B
Homer. οὐδέ γὰρ οὐδ' ἐμέ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς, *neque verò ego me dico oblitum fortitudinis.*

ANNOTAT.

FVSIVS *de his Budæus. Imitati sunt nonnunquam Latini secundam regulam,* Lucan.

Tutumque putauit
Iam bonus esse socer. C

Ouid. sed enim quia rettulit Aiax
Esse Iouis pronepos.

Catul. Phaselus ille quem videtis hospites
Ait fuisse nauium celerrimus.

De quibus consulè Emmanuelem initio Syntaxeos.

V. QVANDO infinitiuus & verbum præ-

cedens ad eandem personam pertinent.

A non est opus accusatiuo pronominis, ἔφη ποιήσειν, *dixit facturum*, nimirum se. ὑπέσχετο βουλεύσειν, Plutarch. *pollicitus est se opitulaturum.*

VI. VERBVM μέλλω frequenter adiungitur præsenti, aoristis, & futuris infinitiui μέλλω ποιεῖν, *faciam*, ad verbum, *futurus sum facere*, ἔμελλον ποιεῖν, *facturus eram*. ὅταν μέλλῃ εἰσάξειν, ad verbum, *quando futurus est introducere*,

B id est, *quando introducturus est*. λόγος ὁ μέλλων λεχθήσεσθαι, λόγος ὁ λεχθησόμενος, *oratio recitanda*. μέλλω γενέσθαι, *ero*.

VII. INFINITIVVM εἶναι, accedente verbo ὄν, vel ἔξεστι vel ὑπάρχει, vel aliquo simili, dandi vel accusandi casum postulat, ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις δυσὶν ὄσιν εἶναι, *continuò Lacedæmonis fortibus atque robustis esse licet*, τῇ τῶν τρόπων πραότητι ὀλίγοις ἄλλοις

C ὁμοίως ἡμέροις εἶναι δοκεῖν λιπόντες, Aristid. *mansuetudine morum nullis aliis relinquentes, vt æquè placidi esse videantur*. Σὶ δὲ συκοφάντῃ εἶναι ὑπάρχει. Demosthen. *tibi licet esse sycophantæ.*

VIII. ACCVSATIVI participiorum frequen-

frequenter pro verbis infinitis ponuntur, πρῶτον μὲν ἅπαντες μέμνησθε δίς δεθέντα καὶ πρι- A
θέντα. Demosthen. *omnes meministis bis latum bisque condemnatum*, pro, δεδῶσα καὶ πρι-
θῶσαι.

IX. CVM verbis perseuerandi, desistendi, affectionem animi notitamúe significantibus coniungitur participium loco infinitiui, ἀγαπῶν με διατέλει, pro, ἀγαπᾷν, *perge me amare*. ὁ παύσομαι φιλῶν, *non cessabo amare*, pro, φιλεῖν. παύσασθε ἐρίζοντες, Lu- B
cianus, *cessate contendere*. μέμνημαι ἰδών, pro, ἰδεῖν, *memini videre*. λανθάνει πράττων. Aristotel. *latet alios eum hoc facere, clam facit*. λέληθας δεδοὺν, Aristoph. *oblitus es te seruire*.

X. IDEM fit in nonnullis adiectiuis cognitionem significantibus, δῆλος εἶ συκοφαντῶν, *manifestus es sycophanta*. Lucian.

XI. INTERDVM tamen non participium, sed infinitiuus prædictis verbis additur, μετέλλου αἰσθόμενος ἐγγὺς εἶναι (pro ὄντα) τοῦ C
στρατεύματος. Plutarch. *sentiens Metellum prope adesse, castra mouit*.

XII. VSVRPATVR infinitiuus frequentissimè

tissimè pro coniunctiuo vel optatiuo præ-
A cedentibus particulis οἷος, ὅσον, ὡς, ὥστε, πρὶν, ἐφ' ᾧ. οὐδ' ὁβολὸν ἔχει, ὥστε πρίασθαι βρόχον. Lucian. neque obolum habet, vt emat laqueum. τοιοῦτός ἐστιν οἷος μὴ ἥδεσθαι, talis homo est, vt nullâ voluptate afficiatur. οἱ θεοί εἰσιν οἷοι μὴ μεταβάλλειν. Dij sunt eiusmodi vt nunquam mutentur. πολλάκις γέγονεν, ὥστε τὸς μείζω δυνάμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων ἡττηθῆναι. Isocrat. Sæpè accidit, vt qui potentiores essent, ab imbecil-
B lioribus vincerentur.

XIII. NOMINATIVIS adiectiuorum eleganter adiungunt Græci infinitiuum, δεινὸς λέγειν, acer dicere, id est, acer & vehemens in dicendo. δεινὸς γὰρ ἐυρεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρον. Æschyl. etiam ex desperatis exitum reperire potest. ὀξὺς ὁρᾶν, acer videre. βαθεῖα περάσαι profunda transire, ἔμπειρος ἱππεύειν, τοξεύειν, ᾄδειν, peritus equitare, iaculari, cantare.
C

ANNOTAT.

HINC illa apud Latinos, fortis bellare, prudens intelligere, sapiens prouidere, & similia passim apud Latinos obuia, maximè apud Horatium.

XIV. INFINITIVVS apud Græcos ponitur

nitur frequenter pro imperatiuo. Phocylid. μέτρῳ μὲν φαγέειν, πιεῖν δὲ μυθολογεύειν, pro φάγε, πίε, καὶ μυθολόγεσε. *moderatè edito, bibito, ac loquere.* Et hoc frequenter fit apud Hesiodum in ἔργοις. A

ANNOTAT.

SVNT tamen qui subaudiri velint verbum θέλε, *aut* χρὴ. *aut* προσήκει, *aut aliud simile. modum hunc loquendi expreßit Virgil. 3. Georg.* B

Æstibus at mediis vmbrosam exquirere vallem
Tum tenues dare rursus aquas & pascere rursus. *Subaudi conuenit.*

XV. GERVNDIA Latinorum in DI, DO, DVM, itemque supina, supplent Græci per infinitiuum, addito interdum articulo, interdum omisso, cum aliis particulis, vt sunt, ἕνεκα, χάριν. Et cum præpositionibus. ἄξιος ὁ ἀκοντίζειν. Herodian. *peritißimus iaculandi.* ὥρα ἡμῖν ἀπίεναι. Lucian. *tempus est abeundi.* ὥρα πορεύεσθαί ὅτι. Xenophon. *tempus est adeundi.* ἕνεκα τοῦ πλέω ποιῆσαι τῶν ὑπαρχόντων οὐσίαν. Isocrat. *gratia vel caussa augendi rem familiarem.* τοῦ νικᾶν ἕνεκα ἦλθε, *venit vincendi gratia.* ὁ πλουτεῖν δοκῶν ἡδέως C

χαίρει

χρῆσθαι μᾶλλον ἢ φῦτῷ κεκτῆσθαι. Aristot. *divitiæ magis sunt in vtendo quàm in possidendo,* δῶκε φέρειν, *dedit ferendum.* ἐν πεφυκὼς πρὸς τὸ ἁλίσκεσθαι. Polyb. *naturâ aptus ad subsannandum,* ἐξῆλθε μισθώσασθαι ἐργάτας. Matthæi 20. *exiuit conductum seu conducere operarios.* ἡδὺ καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι. Plato. *res comparatu facilis.*

XVI. GERVNDIA in DVM cùm aliquid fieri aut faciendum significant, circumloquuntur Græci per verbalia in εον, λεκτέον, *dicendum.* ποιητέον, *faciendum,* τυπτέον, *verberandum:* quæ præter suum casum, casum quoque personæ recipiunt, οὐ διαλυτέον τούτοις, *non est his seruiendum.* οὐ ταὐτὰ πᾶσιν ἀποδοτέον. Aristot. *non eadem omnibus tribuendum est.* λυθῆς διαλυτέον τὰς φιλίας. Aristot. *statim dissoluendum amicitias.*

ANNOTAT.

ITA *enim ad verbum vertitur, qui modus loquendi Latinis quoque placuit, Lucret.*

Æternas quoniam pœnas in morte timendum.

Virgil. alia arma Latinis

Quærenda, aut pacem Troiano à rege petendum. *Vide Emmanuelem in constructione infinitiui,* &

& de participiali in DVM. γραπτέον ἐμοὶ ἐπιστολὴν, *ad verbum, scribendum est mihi epistolam, pro, scribenda* A
est mihi, vel, à me epistola.

XVII. ATTICI in his verbalibus vtuntur nonnunquam plurali pro singulari, ὅτι ἔτι πιστευτέα τῶν νῦν ὀλίγοι, pro, πιστευτέον. Luci. *non est amplius vlli mortalium fidendum.* σωφρονιστέα εἶναι. *eundum esse*, pro, σωφρονιστέον, inquit Budæus.

XVIII. ALIQVANDO construuntur verbalia hæc cum suo substantiuo, more adiectiuorum, λυτέον καὶ ὅτι ἐατέον ὁ τοιοῦτος νόμος κύριος γίνεσθαι νῦν. Demosth. *Soluenda est huiusmodi lex, & non permittenda, vt se dominam constituat.* ὁ παροπτέος οὗτος ὅδε ἀμελητέος Lucian. *non despiciendus vir, neque neglegendus.* B

XIX. VIDENTVR nonnunquam Græci Gerundia & supina circumloqui per participia, ἦκον ἀμυνοῦντες. Isocrat. *veniebant opitulatum.* ἐκεῖνον ἐπορεύοντο ἀπολούμενοι. Apoll. *ibant spectatum.* ὁ ἡττηθεὶς μαχόμενος, Aristot. *victus pugnando.* μεταξὺ λοιδορούμενος, *inter lauandum.* C

ANNOTAT.

A *HÆC tamen & similia exempla aliter latinè reddi possunt, nempe veniebant opitulaturi, ibant spectaturæ, victus in pugnâ. Et hæc de infinitiuo.*

Caput XVI.

B DE CONSTRVCTIONE PARTICIPIORVM.

Vsus participiorum in linguâ Græcâ adeò frequens est & elegans, vt non immeritò Græci dicantur φιλομέτοχοι, *id est, participiorum amantes. Plurima enim, quæ nos non nisi periphrasi adhibitâ pluribus efferre possumus, ipsi vnico participio venustissimè exprimunt; quod Latinis mirari, rarò verò imitari licet, præsertim pari lepore & gratiâ; imò & tunc quoque libenter participiis vtuntur, cùm aliis verbis æquè commodè*

C *& breuiter vti possent, cuius rei hoc sit exemplum.* Demosthenes, ὡς μὲν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐγνωκότες ὑπάρχειν μοι δοκεῖτε, vt enim vno verbo dicam, omnes videmini mihi cognouisse: poterat Demosthenes breuius dicere, γνῶναι, vel ἐγνωκέναι. Idem. ὅτι ἐὰν Νικόδημον ἀπεκτόνωσι, quod Nicodemum peremerit. ὅτι ἀπέκτονε ἢ ἀπέκτανε. Idem. ὅτος δὲ ἐν ὁ ταῦτα ταῦτα διοικῶν, pro ὅτος ταῦτα ταῦτα διώκει, hic omnia administrabat.

Cæterùm

Cæterùm cùm ex iis quæ superioribus capitibus de verbis præcepimus, multa participiis sint communia cum verbis, supervacaneum foret, hîc plures hac de re A *præceptiones tradere.*

I. PARTICIPIA imitantur verborum suorum constructionem, sicut apud Latinos, ὀλιγωρῶν τῆς παιδείας, *negligens disciplinæ.*

II. PARTICIPIA cùm fiunt nomina genitiuum habent, sicut apud Latinos, ἀδῦα πόνε, *gnara laboris.* μάχης ἒυ εἰδότε πάσης. Homer. *belli scientes.* διδασκόμενοι πολέμοιο, B Hom. *doctus belli.* τόξων ἒυ εἰδώς. Hom. *sciens iaculorum.*

III. ALIQVANDO adiunguntur participia verbis, vt eorum significationem augeant, οἶδα ἰδών, *videns vidi, sciens scio.*

IV. INTERDVM abundant participia ᾠχετ' ἀπιών, *abiit, vel abiens abiit.* λαρεῖς ἔχων. *nugaris.* De quâ re etiam capite se- C cundo dictum est.

A

Caput XVII.

DE CONSTRVCTIONE ADVERBIORVM.

ADVERBIA CVM NOMINE.

B

I. ADVERBIA demonstrandi nominatiuum vel accusatiuum habent, ἰδέ, ἰδού, ἰνίδε, *en, ecce*, ἰδοὺ ῥόδον, ἰδοὺ πήδημα. Æsopus, *ecce Rhodus, ecce saltus.*

II. GENITIVVM habent aduerbia loci, temporis, numeri, ordinis, causſæ, ſimilitudinis, ſeparationis, exceptionis, copiæ, celandi, & illa omnia, quæ formantur à nominibus genitiuum habentibus, vt ſunt comparatiua & ſuperlatiua, & alia quàm plurima, quorum omnium ordine ſubiiciam exempla. ἐγγὺς τῆς πόλεως, *prope ciuitatem.* πλησίον τῆς ἀγορᾶς, *prope forum.* εὐθὺ βαβυλῶνος, *recta Babylonem.* πόῤῥω διὸς καὶ κεραυνοῦ, *procul à Ioue & fulmine.* πρόσθε θυρῶν

C

θυρῶν, ante fores, ἔξω τῆς πόλεως, extrà ciuitatem. A

Μεταξὺ κινδυνων, inter pericula. ἐυθὺς τοῦ δείπνου, τὸ ἀρίστου, statim à cœna, à prandio. μέχρι ἕως τῆς ἑσπέρας, vsque ad vesperam. πρωΐ τῆς ἡμέρας, matutino tempore. ἅπαξ, δὶς, τρὶς, τετράκις τὸ φιλωτὸ, semel, bis, ter, quater, in anno. ἐφεξῆς τὸ ἑνὸς, deinceps post vnum. ἐχομένως τούτων, post hæc. ἕνεκα τῆς ἀληθείας, εὐδαιμονίας, propter veritatem, felicitatem. χάριν τῶν πόνων, gratia laborum. ἕκατι τοῦ κέρδους, pro- B pter lucrum. ποταμοῦ δίκλω, ἢ πυρὸς, instar fluuij, vel ignis, & apud Poëtas. δίχα δώρων, sine donis. ἄτερθε πόνων, ἀπαώλθε καμάτων, sine labore. νόσφι διὸς, sine Ioue. χωρὶς τῶν ἄλλων, absq; aliis. δίκλω μαγείρων, more cocorum. πάντα ἔχει πλὴν χρημάτων, omnia habet excepta pecunia. παρεκτὸς μοιχείας, excepto adulterio. ἄλις ἀλὸς, satis salis. κρυβδὰ vel λάθρα τῶν ἄλλων, clam aliis. μᾶλλον τῆς φύσεως, magis quàm natura ferat. C μάλιστα πάντων, maximè omnium. ἥκιστα πάντων. minimè omnium. ἀξίως τῶν προγόνων, dignè maioribus.

III. DATIVVM habent aduerbia congregandi. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, simul cum die.

Ἅμα τοῖς ἄλλοις, *simul cum aliis.* ὁμοῦ τοῖς
A συμμάχοις, *vnà cum socijs.*

IV. DATIVVM etiam illa poscunt, quæ fiunt à nominibus cum datiuo iungi solitis. ὁμοφώνως ἄλλοις, *conuenienter aliis.*

V. SICVT nomina nonnulla genitiuum & datiuum postulant, ita quædam etiam aduerbia, πλησίον σοῦ καὶ σοί, *prope te.* ὁμοίως ἀνθρώπου, καὶ ἀνθρώπῳ, *similiter homini.* ἐγγὺς τῆς πόλεως, ἐγγὺς τῇ πόλει, *propè ciuitatem.*

B VI. ADVERBIA iurandi accusatiuum habent, νὴ τὸν Δία, μὰ τὸν Ἀπόλλω. passim apud auctores. *ita per Iouem, non per Apollinem.*

VII. SI Aduerbia negandi cum negatiuis nominibus, aliisue negantibus aduerbiis coniungantur, magis negant, οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδέν, οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι. Plato. *Vir bonus nullum malum habet*
C *neque viuus, neque mortuus.*

VIII. Ὦ aduerbium vocantis, exclamantis & admirantis Græcis, Latinis etiam interiectio, coniungitur cum nominatiuo, genitiuo, accusatiuo & vocatiuo, ὦ θεῖον ὦ χρυ-

ὦ χρυσὸς. Theocrit. *ô ebenus, ô aurum,* ὦ πηγῆς πολυχόλμου, S. Basilius. *ô fontem vberem.* A
ὦ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, *ô meam miseriam.* ὦ τῆς ἀναισχυντίας, *impudentiam.* ὦ ἐμὲ δειλαῖ, *ô me miseram.* Callimach. ὦ Ζεῦ τί λέξω, *ô Iuppiter quid dicam?* ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσα, *ô mater, ô genitrix,* Eurip.

ANNOTAT.

Aduerbium ὦ *oxytonum aiunt esse admirantis vel* B
dolentis, ὧ *perispomenon vocantis, exclamantis.*

IX. ALIQVANDO solus genitiuus ponitur, omisso aduerbio, τῆς τύχης, *fortuna*, pro, ὦ τῆς τύχης, τῆς ἀσελγείας, τῆς ἀναισχυντίας, *impuritatem, impudentiam*, pro, ὦ τῆς ἀσελγείας. ὦ τῆς ὠμότητος, Nazianzen. *ô crudelitatem.*

X. GRÆCI in inuocationibus vocatiuo & genitiuo vtuntur, vbi Latini vocatiuum & accusatiuum adhibent. ὦ ἄπολλον C
δὸ δαιμονίας ὑπερβαλλότης, *ô Apollo magnam felicitatem.*

ALIA alios subinde casus habent, vt φεῦ genitiuum, φεῦ τ' ἀλλαγῆς. Lucian. *hem mutationem.* οἴμοι τῶν κτημάτων, οἴμοι τῶν ἀγρῶν, Lucian. *heu mihi ob possessiones, heu mihi ob*

agros. Sunt qui in his & similibus subaudí-
A endam putent particulam ἕνεκα. Cum recto quoque copulatur, οἴμοι κακοδαίμων, *heu misero mihi*, Aristoph.

XI. VIM superlatiuorum aduerbialium augent Græci adiectione harum particularum. ὡς, ὅτι. ὡς ὅτι, & similium. ὡς βέλτιστα, ὡς, ὅτι βέλτιστα, ὅτι βέλτιστα. ὡς οἷόντε ἄριστα, *optimè*, ὡς ἐδυνάτο κάλλιστα, *quàm potuit pulcherrimè*.

B

ADVERBIA CVM VERBIS

I. ADVERBIA qualitatis frequenter & eleganter construuntur cum verbo ἔχω, διάκειμαι, διατίθεμαι, addito casu illius aduerbij ἀφειδῶς ἔχει χρημάτων, *prodigus pecuniæ*, τῶν ἐν ἀγορᾷ ὁ ἀπείρως ἔχει, *non est imperitus rerum forensium*, ἀρχαίως ἔχει, *homo antiquæ fidei*. εὖ διακείμενος καὶ καλῶς, *bene*
C *affectus*.

ANNOTAT.

HÆC & *similia latinè exprimi non possunt ad verbum. Male enim dixeris. Imperitè habet rerum forensium.*

II. VERBVM ἔχω admittit nonnunquam aduerbium qualitatis, addito genitiuo, quem

quem tamen aliâs aduerbium non regit, πρᾴσσομαι λέγειν ὡς ἔχω γνώμης, Halicarnſſ. co- A
nabor explicare ſententiam meam. πῶς ἔχεις γνώμης, quæ eſt tua ſententia? quomodo affectus es.

III ὡς, ὥστε, ἐπὶ δὴ, πρὶν, πρὶν ἤ, ὅσον, ſæpè apud Græcos cum infinitiuo conſtruuntur. ταῦτ' ἔν ὡς μὲν ὑπομνῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται. Demoſthen. *Hæc igitur admonendi gratia, nunc dixiſſe, ſatis fuerit.* ὡς ἔπος εἰπεῖν, *vt verbo dicam.* ὀδενὶ γὰρ τοσαύτῳ σχολῇ παρέλιπον, ὥστε ἑτέ- B
ρῳ σωαχθεδῆναι. Iſocrat. *nulli enim tantum otij reliquerunt, vt malis alienis afficeretur.* πρὶν εἰπεῖν, *priuſquam diceret.* πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτὸς, Matth. 1. *antequam conuenirent.* μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ τῇ κνέφας ἐλθεῖν Hom. 2. Iliad. *Non prius ſol occidat & tenebræ aduenient.* ἐπὶ δὴ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ ἀγαθωνος, ἀνεῳγμένην καταλαμβάνειν τὴν θύραν. Plato. *Poſtquam verò ad Agathonis ædes veniſſent, aper-* C
tas inueniſſe fores. πολλάκις γέγονεν, ὥστε τὸν μείζω δύναμιν ἔχοντας ὑπὸ τῶν ἀδενεστέρων κρατηθῆναι. Iſocrat. *Sæpe accidit vt qui potentiores eſſent, ab imbecilliori-*
bus vincerentur.

ANNOTAT.

A

ALIQVI hìc subaudiri putant verbum συνίβαινε, vel aliud simile, ἐπειδὴ δὲ συνίβαινε γίγνεσθαι. Est verò hæc constructio planè Græca, neque quidquam cum latino more commune habet, quam expressisse videtur Horat. lib. 1. Ode 11. vt melius quidquid erit, pati, id est, vt melius patiaris. Obtinet porrò accusatiuus huiusmodi vim nominatiui. Illa enim sententia Isocr. vbi ὅτι cum infinitiuo et accusatiuo iungitur, ita reddi potest. πολλάκις γέγονεν, ὥστε οἱ μέσῳ διώκαμεν ἔχοντες, τοῦτο τῶν ἀδυνάτων πρᾶγμα θῆσι.

B IV. EÆDEM particulæ ὡς, ὥστε, sæpe etiam cum indicatiuo, & cum optatiuo, & interdum cum subiunctiuo construuntur, sicut apud Latinos, ὡς εἶδον, ὡς ἐμαίνω. Theocrit. vt vidi, vt insanij. ὡς μηδὲν τοῦτο τῶν ὄχλων βιαθείη. Halicarn. ne qua illi vis à turbâ inferretur. ὥστε μηκέτι πολεμήσωμεν, ne amplius bellum geramus. τοσοῦτό μου κατεφρόνησεν ὥστε ἐλπίζειν ῥᾳδίως ἐπικρατήσειν. Isocrat. adeò me contempsit, vt etiam speret se me facilè superaturum.

C

ANNOTAT.

Ὡς in aduerbiali significatione plerumque indicatiuum habet. Poterant autem duæ proximè antecedentes regulæ ad coniunctiones reiici, sed cùm voculæ illæ in

in aduerbiis quoque numerentur, visum est eas hoc loco ponere.

A *V.* ADVERBIA hortandi, prohibendi, optandi, & similia eosdem ferè modos habent, quos apud Latinos. φέρε δὴ σκέψαδε, *age considerate.* ἄγετε εἴπατε, Lucian. *agite dicite.* μὴ ἐνόχλει. Lucian. *ne sis molestus.* μὴ κέκραχθι, Lucian. *ne clama.* εἴθε γὰρ οἰμώξω, Theocrit. *vtinam fierem.*

VI, IVNGITVR εἴθε etiam cum accusatiuo & infinitiuo. Phocyl. εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα τοσῶνδε, *vtinam non esses mortalibus desiderabile malum.* B

VII. PRÆPONVNTVR præterea hæ optatiuæ particulæ, αἴθε, εἴθε, & ὡς præterito imperfecto, ὤφελον, seu ὄφειλον, & aoristo secundo ὤφελον, siue ὄφελον, sequente infinitiuo. Homer.

ἦλυθες ἐκ πολέμου, ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι,
Veniisti ex pugna, vtinam ibi periisses.

C Idem. αἴθ' ὄφελες ἄγονος ἔμεναι ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι.

Vtinam aut natus non esses, aut periisses ante matrimonium.

* * *
* *

A

ADVERBIA CVM ADVERBIIS.

ALIQVANDO coniunguntur aduerbia cum aduerbiis. Hesiod. νόσφιν ἄτερθε κακῶν, *absque malis*. Aristoph. μάλα σφόδρα, ad verbum, *valde, valde*, *magnoperè*, πάνυ σφόδρα, *omnino*. Plato.

ALIQVANDO adsciscunt sibi præpositionem, μέχρι πρὸς τὸν ἥλιον, *vsque ad solem*.

B Aristot.

Caput XVIII.

DE CONSTRVCTIONE PRÆPOSITIONVM.

C CVM *bona pars elegantiæ Græci sermonis in recto præpositionum vsu sita sit, meritò multum operæ & studij in illis accuratè explicandis ponitur. Tam variè enim & intra & extra compositionem vsurpantur ab auctoribus, vt illarum regulæ breuiter nequaquam expediri possint. Quo fit, vt nos etiam solito longiores in hoc capite futuri simus. Multa tamen vsu & lectione bonorum auctorum cognoscenda prætermisimus.*

Quis

Quis enim omnia regulis concludat? Neque verò illa, quæ iam libro primo huius Grammatices dicta sunt, hîc repetenda duximus. A

REGVLÆ GENERALES DE PRÆPOSITIONIBVS.

I. PLERÆQVE præpositiones præpositio articulo vicem nominis gerunt, οἱ ἐν ἀγρῷ, id est, ἄγροικοι, *agrestes*. οἱ ἐκ τῆς στοᾶς. *Stoici*. οἱ πρὸ ἡμῶν, *maiores nostri*. οἱ σὺν Ἀντωνίῳ, id est, *Antoniani*. τὸ εἰς ἐμέ, *officium meum*, subauditur enim καθῆκον, aut quid simile, οἱ μετ' ἡμᾶς, *posteri*, οἱ μεθ' ἡμῶν, *præsentes, qui nobiscum viuunt*. τὰ ὑπὲρ γῆς, id est, γήϊνα, *terrestria*. τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, id est, οὐράνια, *cœlestia*, οἱ πρὸς ταῖς κύλιξι, *pocillatores, ministri à poculis*. τὰ πρὸς ποσὶν, *obuia*. τὰ ὑπὸ γῆς, *quæ sub terra sunt*. B C

II. PRÆPOSITIONES migrant in aduerbia, quando casus suos amittunt, quod etiam apud Latinos contingit, καὶ μικρὸν ἔτι πρὸς. Demosth. *& aliquid amplius*. πᾶσα πρὸ ἐτῶν. Hom. *omnis cirtum terra*. sic, *longo post tempore, paucis post diebus*.

III. SÆ-

III. SÆPE subticentur præpositio-
A nes, σὺν χάριν λέγω, id est, πρὸς, *tua causa dico.*

ANNOTAT.

DE TMESI *aliisq; disiunctionibus vel à suo casu, vel à suo verbo, nihil dicendum est, cùm eædem Latinis quoque vsitatę sint.*

B REGVLÆ SPECIALES DE PRÆPOSITIONIBVS.

PRÆPOSITIONES sunt octodecim, ex quibus sex monosyllabæ, ϕὼ ἐς vel ἐς, ϕὼ vel ἐξ, πρὸ, πρὸς, σὺν, Atticè ξὺν.

DVODECIM dissyllabæ, ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀντὶ, ὑπὸ, ἀμφὶ, πρὸς, ἀπὸ, ἐπὶ, ἐπὲρ. Ex his quædam vnum duntaxat casum, quæ-
C dam plures habent, quamuis ferè semper diuersâ significatione.

PRÆPOSITIONES cum genitiuo.

SOLVM genitiuum habent ex monosyllabis ἐξ & πρὸ, ex dissyllabis ἀντὶ & ἀπὸ.

Ex

Ex vel ἐξ
- Ex: ἐξ οἴκου, ex domo. ἐκ καρδίας, ex corde.
- De: καπισωσθῆναι ἐκ τοῦ ἵππου. Lucian. detractus est de equo.
- A, vel ab: ἐκ Διὸς ἀρχώμεθα. Theoc. à Ioue ordiamur. ἐκ νηπίου, ab infantia.
- Præ: ἐξ ἄλλων ὁδὸν ταύτην ἐπίστανται. Pind. præ aliis hanc viam norunt. A

INTERDVM Latinè non exprimitur, quod omnibus præpositionibus commune est. ἐκ πολλοῦ, multo tempore. quod etiam in verbis nonnunquam accidit, ἐκ μανίας, furore percitus. B

INTERDVM exprimitur per aduerbium, ἐκ δὲ τούτων γέγονε, hæc facta sunt diuinitus.

COMPONITVR cum aduerbiis, ἐκ τότε, ad verbum, ex tunc, ἀπὸ τηλοῦ, à longe.

πρὸ
- Præ: ὅμηρος καὶ ἡσίοδος πρὸ τῶν ἄλλων τὴν ὄρχησιν ἐπαινοῦσι. Lucian. Homerus & Hesiodus præ omnibus saltationem laudant. C
- Pro: πρὸ τῶν κοινῶν κινδυνεύειν. Lucian. pro communi vtilitate periculum suscipere.
- Ante: πρὸ ἐμοῦ. Demosthen. ante me. πρὸ θυρῶν, ante fores. οἱ πρὸ ὑμῶν, maiores

A res nostri. πρὸ τοῦ ποδοῦ, ante pedes. πρὸ ὁδοῦ καὶ πρὸ ἔργου & contractione, πρόεργον, operæpretium, vtilitas, commodum: πρὸ ὁδοῦ σοι γένοιτο. *Lucian.* profuerit tibi, sit fœlix. ὀλίγου ἔστι πρόεργον τοῦτο ποιεῖν, non est operæpretium hoc facere.

SOLET *autem non rarò præpositio* π *in compositione &* cum *suis casibus sequente, vel* ε *coalescere in vnam syllabam* προϋλίγου, πρόλιγου, paulo ante. προέχω, πρόσχω, præcedo præcello. *De quo libro primo capite* 13.

B IN *compositione ferè seruat* πρὸ *suum significatum,* προέχω, antecello. προκειμένη τιμωρία, pœna proposita. προάστειον, suburbium; *ad verbum*, quod est ante vrbem.

ANTI.

C Anti { Pro } ἀντ' οἰκέτου, *Aristot.* pro famulo, *id est*, vice seu loco famuli.
{ Propter, ob } ἀντὶ ἀγαθῶν, ἀποδιδόναι κακά, mala pro bonis reddere.
ἀπ' ἄλλ' ἄλλ' ἄττα, *S. Gregorius Nazianzenus*, nescio quam ob rem.

IN *compositione significat*, pro & contra, ἀνθύπατος, proconsul, ἀνθίστασθαι, ἀντιλέγειν, repugnare, contra

contradicere. *Item comparationem:* ἀντίθεος, similis Deo. *Et vicem,* ἀντιπαρεγεῖν, ἀντιπλαγχᾶν, vicissim beneficium præstare. ἀντίδειπνος, qui alterius loco ad cœnam venit. ἀντίδικος, aduersarius in lite, litigans contra alium. ἀντιδικία, contrà litigatio. A

Ἀπὸ
- *E vel ex* — πλὼ θάλατταν ἀπὸ τῆς γῆς ὁρᾶν, *Callim.* mare è terra intueri. ἀπὸ συνθήματος, ex compacto, ex composito.
- *A, ab,* — ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, à capite, ἀπ' ἀρχῆς, ab initio. ἀπὸ δείπνου, *Homer.* à cœna, *id est,* post cœnam. B
- *Per:* — κατελύθη πόλεμος ἀπὸ προσευχῆς, *Chysost.* per preces bellum solutum est.
- *Absque* — ἡ ἀπ' ἀνδρὸς ἔσα, *Plutarch.* quæ absque marito est. ὄν ἀπὸ τρόπου. ὄν ἀπὸ πράγματος, non absre.
- *A, post,* — ,ἀπὸ δείπνου. *Homerus,* A prandio. C

IN *compositione idem ferè significat quod extra compositionem, vt vsus te docebit.*

DATIVVS CVM PRÆPOSITIONES.

SOLVM

A SOLVM datiuum postulant duæ præpositiones monosyllabæ, ἐν & σύν.

Ἐν
- In — ἐν οὐρανῷ, in cœlo.
- Inter — τότο ἐν οἴνῳ ἐγένετο. Plutarch. hoc inter pocula accidit.
- Penes — ἐν γὰ τῷ θεῷ τὸ τότε τέλος ἦν, οὐκ ἐν, ἐμοί, Demosthen. huius rei exitus penes Deum, non penes me erat.
- Cum — ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις. Xenoph. cum peltis & spiculis.

B CONSTRVITVR interdum ἐν cum genitiuo, sed per ellipsin, ἐν ἀνδρὸς οἰκίᾳ. Eurip. subauditur οἴκῳ, In viri maximè pij domo. Sic Latinè in Veneris, in Dianæ, subintelligitur, æde, templo.

PRÆPOSITIO ἐν sæpè ponitur pro εἰς, θρασὺς ἐν ἐμοί, pro εἰς ἐμέ. Sophoc. audax in me, contrà me. sic in Euangel. Luc. 7. ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ, pro, εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον.

RVRSVS εἰς ponitur pro ἐν, τὸν θρόνον εἰς ὃν περικαθίζων ἐδίκαζεν. Herod. εἰς ὃν pro ἐν ᾧ. thronus in quo præsidens iudicabat. Aristoph. κατακλινῆναι αὐτὸν εἰς ἀσκληπιοῦ πράτιστόν ἐστι, optimum est, vt eum in Æsculapij templo reclinemus.

C

ΣΥΝ.

Σὺν respondet latinæ præpositioni cum, σὺν θεῷ, cum Deo.

Deo. *sæpe omittitur in latina interpretatione*, σὺν χάρισι, gratiis fauentibus, σὺν θεῷ. Deo volente.

IN pronomine αὐτὸς *sæpe intelligitur præpositio* σὺν, *Lucian.* ἀπετίμων αὐτὰς ὀλίγας πτέρυγας, *id est*, σὺν αὐταῖς, vnà cum aliis amputans pennas. A

ACCVSATIVVS CVM PRÆPOSITIONE.

SOLVM accusatiuum habent εἰς, Atticè ἐς & εἰσά.

Εἰς	*In*	εἰς οἶκον εἰσιέναι, intrare in domum. εἰς ἐς λέγειν, in aurem dicere. B
	In, id est, *erga*	τὴν ὑμῶν εἰς ἐμὲ εὔνοιαν. Xenoph. vestræ erga me beneuolentiæ.
	Ab	εἰς ἀγαμέμνονα δῖον, Ad Agamemnonẽ dium. Hom.
	Apud	διαβεβλημένος εἰς τοὺς Μακεδόνας. Pauſ. apud Macedones infamatus.
	Ad, id est, *circiter*	εἰς τριακοσίους. Pauſ. ad trecentos. C
	Ob, *propter*	εἰς δικαιοσύνην ἐπαινεῖται. Aristot. laudatur propter iustitiam.
	Contrà	εἰς τοὺς σοφιστὰς, contra Sophistas.

PONITVR cum genitiuo per ellipsin, εἰς διδασκάλου,
A pro, εἰς οἰκίαν διδασκάλου, in domum præceptoris.

ANA.

Ανὰ
- Per: ἀνὰ πόλιν, ἀνὰ στρατὸν, ἀνὰ ἑλλάδα, per vrbem, per exercitum, per Græciam, ἀνὰ πᾶν ἔτος. *Dioscorid.* per singulos annos.
- In: ἀνὰ στόμα ἔχειν, in ore habere. *Xenoph.*
- B Aduersus: ἀνὰ ποταμὸν πλεῖν. *Herodot.* contrâ fluuium nauigare.
- Contrà
- Singuli: ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον, *Matthæi.* 20. Acceperunt & ipsi singuli denarium.

POETICE iungitur cum datiuo, χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ. *Homer.* aureo cum sceptro. ἀνὰ δαμῷσι. super æris. *Homer.*

GENITIVVM & accusatiuum habent istæ quatuor præpositiones, διά, μετὰ, κατὰ,
C ὑπέρ.

ΔΙΑ.

Διὰ
- Per: διὰ βίου. *Plutarch.* per totam vitam, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, terra marique.
- Ex: δι' ἀλφίτου πεποιημένος. *Plutarch.* ex farinâ confectus.

Διὰ

Διὰ cum genitiuo
- In — διὰ χαρὶς ἔχειν. Halicar. in manu habere. A
- Post — δι' ἐτῶν δὲ πλείονων παρεγενόμην, post annos multos aduenni.
- Propter — διὰ τί, quamobrem?
- Per — διὰ νύκτα μέλαιναν, per atram noctem.

Διὰ cum accusatiuo
- διὰ τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα, Homer per arma & sanguinem.
- A, ab — διὰ θεὸς ἐσάωσεν, seruatus sum à Diis, Demosthen. B

META.

Μετὰ cum genitiuo, cum μετά σου. tecum. μετὰ μαινομένων μαίνεσθαι, cum insanientibus insanire.

INTERDVM iungitur datiuo. Lucianus. ἐφοίτα μετὰ χερσὶν ἔχων τὴν λύραν, Orpheus manibus lyram tenens. καὶ τὰ μὲν ἐν Λάσανλο μετὰ σφισιν ἦσαν Ἀχαιῶν. Homerus. & illa quidem rectè inter se diuiserunt Græci. C

Μετὰ cum
- Post — μετὰ ἡμέρας ὀκτὼ, post dies octo.
- Ad — μετὰ δαίμονας ἄλλους. Homer. ad alios Deos.

accusatiuo | In | ἃ μετὰ χεῖρας ἔχει, Thucid. quæ in manibus haberet.
A | Propter | ἓν μετὰ κάλλος. Hom. propter suam pulchritudinem.

KATA.

B κατὰ cum genitiuo | De | κατὰ τῶν πετρῶν ῥίπτειν, de saxis deiicere. Plutarch.
| Cõtra | κατὰ σοφιστῶν λέγειν, contra Sophistas dicere.
| Per | ἐπομνύναι κατὰ πάντων τῶν θεῶν. Lucian. iurans per omnes Deos.
| Post | κατὰ νῶτα, post tergũ, à tergo.
| In | κατὰ πετρῶν σπείρειν, seris in petris.
| Sub | ἔδυ κατὰ τῆς γῆς, sub terram descendit.

C | Secundum | σύαγγέλιον κατὰ Ιωάννην, Euangelium secundum Ioannem.
| Iuxta | ἦν κατὰ τὸν ἐκεῖ. Thucyd. qui iuxta illos erat.
κατὰ cùm accusatiuo | Pro | κατ' ἀξίαν, pro dignitate.
| Pro | κατὰ δύναμιν, pro viribus.
| In | κατ' ἀγορὰν, in foro.
| A | κατὰ νῶτον, à tergo.
| Per | καθ' αὑτὸ, per se, κατὰ συμβεβηκὸς, per accidens.

ΥΠΕΡ

ΥΠΕΡ.

A

ὑπὲρ cum genitiuo

- Supra, Super — ἔστω ὑπὲρ κεφαλῆς, supra caput astitit. ὑπὲρ γῆς. Plato. super terram.
- De — ὑπὲρ ὧν διαλέξομαι ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Halicar. de qua dicam proprio loco.
- Vltra vel supra — ὑπὲρ τῶν κήπων ὄρος κεῖται. Herodot. vltra vel supra hortos mons est.
- Pro — ὑπὲρ ἐμοῦ, pro me, ὑπὲρ ὑμῶν, pro nobis. B

ὑπὲρ cum accusatiuo

- Supra, vltra — τοὺς χαλδαίους ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη βιῶναι λόγος. Lucian. fama est Chaldeos, supra vel vltra centum annos viuere.
- Per — ὑπὲρ ἅλα ναυτίλλεσθαι. Apoll. nauigare per mare.
- Præter — ὑπὲρ μόρον, præter fatum. Homer. C

GENITIVVM, datiuum & accusatiuum habent sex istæ præpositiones, πρὸς, παρὰ, ὑπὸ, ὑπὶ, ἀμφὶ, περὶ.

ΠΡΟΣ.

- A, Ab — πρὸς θεῶν τἀγαθά, à Deo sunt bona.

A

	Ex, dè	πίπτει πρὸς οὐρανοῦ, cecidit ex cœlo.
	Coram	πρὸς θεὸν καὶ ἀνθρώπων ἀναίτιος, Syneſius. innocens coram Deo & hominibus.
πρὸς cum genitiuo	Contrà	πρὸς ἐχθρὸν ἐπιφέρων τὴν ψῆφον. Halic. ſuffragium ferens contrà inimicum.
	Per	πρὸς διὸς φράσον, Ariſtoph. die per Iouem.

B

	Ad	πρὸς τούτοις, ad hæc, πολλοὶ ὑ. κειντο ὀβολοὶ πρὸς τοῖν ποδοῖν αὐτῆ. Lucianus. multi oboli iacebant ad pedes eius.
πρὸς cum datiuo	Contrà	πρὸς Ατρείδαισιν ἤγειρας χέρα. Sophoc. contrà Atridas armaſti manum.
	Apud	πρὸς ἑαυτῷ, Plutarch. apud ſe, ſecum.
	Sub	πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου. Lucian. ſub finem vitæ.

C

	Ad	πρὸς τὸν θεόν, ad Deum.
	Apud	διαβάλλει ὑμᾶς πρὸς θεὸν καὶ πάλιν ὑμᾶς πρὸς ἀλλήλους. S. Chryſoſtom. traducit nos apud Deum, & rurſum alteros ad alteros.

Pra

	Præ	σμικρὰ ἂν ἦν πρὸς ταῦτα. Plat. parua fuerint præ hiſce.
	Contrà	πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, ne calces contrà ſtimulum. A
	Erga	ὑπερ τοὺς ξένους φιλανθρωπία. Lucian. humanitas erga peregrinos.
	Cum	σπονδὰς ποιεῖσθαι πρός τινας. Halic. fœdus cum illis facit.
πρὸς cum accuſatiuo	In	πρὸς τὸ χεῖρον ἐπιῤῥεῖ. D. Baſil. in peius ruit.
	Inter	τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας ἀναμίμνησον, Iſocrat. amicitiæ inter nos ſignum. B
	Secundum	πρὸς τὸ πνεῦμα πέτονται, Ariſtotel. volant ſecundum ventum.
	Pro	πρὸς τὸ ἀξίωμα, pro dignitate.

Π A P A.

	A, ab	παρὰ θεοῦ, à Deo, παρὰ πατρός, à patre.
	Ex	λέγειν ταῦτα παρ' ἐμοῦ. Xenoph. hæc illi ex me dicere. C
παρὰ cum genitiuo	Præ, ſuprà	ἔχει τιν' ἔγκυον Ἄργος ἑλλάδων πάρα. Eurip. habet Argos aliquid eminentiæ præ cæteris Græcis.

A

παρὰ cum datiuo

- Apud — παρ' ἐμοί, apud me, Homer.
- Inter — παρ' οἴνῳ, inter pocula. Sophoc.
- In — παρὰ τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις θνήσκειν. Plutarch. in ciuilibus bellis mori.
- Ad — ἄπιθι ἐς τὴν φρυγίαν παρὰ τὸν θείαμος παῖδα. Lucian. Abi in Phrygiam ad filiũ Priami
- Apud, cum — ἀεὶ κολοιὸς παρὰ κολοιὸν, graculus semper est apud graculum, vel graculus cum graculo facile congregatur.

B

παρὰ cum accusatiuo

- Iuxta — παρὰ τὴν ὁδὸν, iuxta viam.
- Præter — παρὰ τὴν φύσιν, præter naturam.
- Inter — παρὰ τοὺς κινδύνους, inter pericula. Halicar.
- Propter — παρ' ἀδὲν ἕτερον, propter nihil aliud. παρὰ τί, Demosthen. Quamobrem ?

C

- Contra — παρὰ ταῦτα τὰ δίκαια, contra omnia iura.

Υ Π Ο.

- Vel ab / Sub — ὑπὸ χιτῶνος, sub tunica.
- ὑπὸ τοῦ πυρὸς καταναλίσκεται, ab igne consumitur.

ὑπὲ

ὑπὸ cum genitiuo

Ex, de — ὑπὸ συνθήκης, ex compositi, de compacto. A

Per — ὑπὸ κήρυκος προηγόρευσε τοῖσιν Ἴωσι, Herodot. per præcones edixit Ionibus.

Præ — ὑπὸ σπουδῆς, præ diligentia. Halicarn.

ὑπὸ cum datiuo

Sub — ὑπὸ τῇ λεοντῇ γελοῖόν τινα πίθηκον τρέφει. Lucian. sub pelle leonina ridiculam regit simiam.

Coram — λέγω δὲ ὡς ὑπὸ θεῷ μάρτυρι. dico verò tanquam coram Deo teste. B

Ex — ὑπὸ τραύματι ἐπελαμπώρα. Halicar. malè habebat ex vulnere.

Cum — ὑπὸ φωτὶ πολλῷ. Plut. pro μετὰ φωτὸς πολλοῦ, multo lumine.

ὑπὸ cum accusatiuo

Ad — αἴσχιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον, ἦλθε, omnium turpissimus ad Troiam venit. Homer.

Infra — ὁ μὲν ὑπερᾴνω ὁδὸν ὑπ' αὐτόν. Lucian. alter suprà, alter infra ipsum. C

E Π I.

Super — ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου. Xenophon. super equo aurei freni.

A

	In	ἐρχόμενος ἐπὶ τῶν θεάτρων. saltans in theatris.
	Coram	ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων. *Lucianus.* coram tot testibus.
	Sub	ἐπὶ κρόνου. *Lucian.* sub Saturno,
	Ad	ἐπὶ σκοπὸν τοξεύειν, *Lucian.* ad scopum iaculari.
ἐπὶ cum genitiuo	*Versus*	ἐπ' οἶκου, domum versus.
	Penes	ἐπὶ τοῦ δήμου ἐστω, sit penes populum. *Halicarn.*
	Per	ἐπὶ σχολῆς, per otium

B

	Cum	ἐπὶ πολλῆς ἐξουσίας, *Halicarn.* magnâ cum potestate.
	Erga	ἐπὶ τῶν ἀπορούντων πρᾶξιν. *Chrysost.* mitis erga egentes.
	Super	ἐπὶ τίνακι, super tabulâ seu disco.
	Penes	ἐπί σοι ἔσται, penes te erit. *Xenophon.*
	Ad	οὗ ἐπὶ ποταμῷ. *Thucyd.* erat ad fluuium.

C

ἐπὶ cum datiuo	*In*	ἐγίνοντο ἐπὶ τῇ πόλει κινήσεις, *Halicarn.* seditiones ortæ sunt in vrbe.
	Post	τίς πρῶτος, τίς δεύτερος ἐπὶ τούτῳ; quis primus, & quis post primum?
	Præter	ἐπὶ τῷ εἴτῳ, οὐδὲν ἄλλο ἔχειν. *Xenoph.*

noph. præter victum nihil aliud habere.

Propter — ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ τῷ κέρδει, Xenoph. hæc facere propter lucrum. A

Super — καθίζεσθαι ἐπὶ τῶν ἐσχάρων. sedere super focum, Thucyd.

Supra — πλατέα δὲ γίς ἐπὶ χείλη. Theocrit. natus lasus supra labra.

Ad — ἐπὶ δεξιάν, ad dextram.

Versus — ἐπ' οἶκον, domum versus. B

Ἐπὶ cum accusatiuo: Aduersus — ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς ἀγωνίσασθαι ἀσκεῖν, Isocrat. exercere contrà Antagonistas.

Contrà

In — ἐπὶ γλῶσσαν ἐλθεῖν, in buccam venire. Halicarn.

Propter — πρός σε ἦλθον ἐπ' ἀργύριον, Xenoph. veni ad te propter argentum.

A M Φ I.

Circum — τοῖς ἀμφὶ ταύτην τὴν πόλιν οἰκέουσι, Herodot. iis qui circum hanc ciuitatem habitant. C

Ἀμφὶ cum datiuo: De — ἀμφὶ δὲ οὐρανοῦ ἡ γραφή. Lucian. sermo erit de cœlo.

Per

A
- Per — φοίβε᾽ ἀμφὶ καὶ αὐτῆς ἑκάεργον ἱλάσομαι. Apoll. per Apollinem, & ipsius Iunonis gratia te rogo.

Ἀμφὶ cum datiuo
- Circum — ἀμφὶ πόδεσσ᾽ ἀράεισκε πέδιλα, Homer. circum pedes aptabat talaria.
- Apud — ἀμφί σοι, Sophoc. apud te, vel tecum.
- Propter — ἀμφὶ αὐτῇ, propter ipsam. Lucian.

B
- Contra — ἀμφ᾽ ἰδυσσῆ, Sophoc. contra Vlyssem.
- Circa — ἀμφὶ μὲν ἕως μυρία ἐφάνη, Lucian. innumerabile. circa illum steterunt bestiæ.
- circiter — ὑμέρα ἤδη ἀμφὶ τὸ λυκαυγὲς, Lucian. circiter diluculum est.

Ἀμφὶ cum accusatiuo
- De — νόμους τοὺς ἀμφὶ θυσίαν καταθεμένους, Halicarn. leges de sacrificiis latas.

C

ARTICVLVS pluralis cum præpositione πόλι vel ἀμφὶ idem est quod proprium nomen solum, οἱ πόλι πρίαμον, Priamus, οἱ πόλι παῦλον, Paulus. οἱ ἀμφὶ πρίαπον καὶ πάνθυν. Hom. Priamus & Panthous. οἱ ἀμφὶ, οἱ πόλι πρίαμον,

&

& similia construuntur cum verbo singulari, eò quòd sub voce plurali vnum tantùm significet hæc locutio, Herodot. καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον ἀπικνέεται τῶν Παλληνίδος Ἀθηναίης ἱερὸν, καὶ αὐτίκα ἵδρυτο τὰ ὅπλα. *Pisistratus venit ad templum Palladis Palleniæ, & è regione posuit arma.* Vide Budæum. A

Aliquando tamen significant istæ locutiones comitatum vel socios, οἱ πρὶ καίσαρα, *qui sunt partium, Cæsaris.* οἱ πρὶ τὸν παῦλον, Actor. 13. *Socij Pauli.* B

ΠΕΡΙ.

περὶ cum genitiuo	Circum	περὶ σπείους, circum speluncam, Homer.
	De	περὶ ψυχῆς. de anima.
	Pro	περὶ ψυχῆς μάχεσθαι; pro vita pugnare, Plato.
	A, ab	μεγαλῶ ἄλφι περὶ θεῶν τιμὴ, Lucian. honorem magnum accepit à Diis. C
	Propter	περὶ καλῶ ἔργω λιθάζομέθ' σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, Ioan. Ionon ob vel propter bonum opus lapidamus te, sed propter blasphemiã.
	Præ	περὶ ἁπάντων, Halicar. præ omnibus.

Apud

A		Apud	πολλὸς ἀπέβαλεν περὶ ἅρμασιν, Plut. multos amiserunt apud currus.
περὶ cum dativo		Circa	περὶ τῷ δρυῒ, circa collum. Xenoph.
		Ex	ὃν περὶ κηρὶ φίλει, Hom. quem ex animo amabat.
		Apud	κακῶς ἀνθρώπους ἔχει περὶ αὐτῶν, Lucian. habebat apud se homines execrandos.
B		Ad	ὡς ἦλθοιμι περὶ τοὺς φιλοσόφους, Lucian. quomodo venissem ad Philosophos.
		In	τὰ περὶ ψυχὴν, illa quæ sunt in animo.
περὶ cum accusatiuo		Circa	περὶ τὰ φοβερὰ ἡ ἀνδρεία, fortitudo est circa terribilia, Aristot.
		Circiter	περὶ ἀρίστου ὥραν, Xenoph. circiter horam prandij.
C		Erga	χρηστὸς περὶ ἡμᾶς ἀνὴρ, Halicar. vir benignus erga nos.

Et hæc de præpositionibus.

Caput

A

Caput XIX.

DE CONSTRVCTIONE CONIVNCTIONVM.

I. CONIVNCTIONES copulatiuæ & disiunctiuæ eodem ferè modo, quo apud Latinos construuntur,

II. CONSTRVITVR & cum quouis tempore indicatiui modi: cum præsenti, εἰ ἐθέλεις ἐπιεικὴς εἶναι. Lucian. *Si vis amabilis esse.* B

Cum imperfecto, ἅπερ ἐβούλετο ἂν καὶ αὐτὸς συκοφαντεῖν, Isocrat. *Si velit & statuerit sycophantam agere.*

Cum perfecto, πεῖράς με εἰ μαίνομαι, ad verbum. *Tentas me, si insanio. tentas me num insaniam.* τινὲς ἐκείνους, ἐυλογοῦντας οὓς οὐκ ἴσασιν εἰ γεγόνασι. Isocr. *quidam illos laudant, quos vtrum nati sint ignorant.* C

Cum futuro, οὐκ οἶδα εἰ γαμήσεις ἔτι. Lucian. *nescio num ducturus sis amplius vxorem.*

Cū Aoristo secundo, εἰ καὶ τι ἥμαρτον σύγγνωθί μοι. Lucian. *Si quid peccaui, ignosce mihi.*

Cum

Cum Aoristo primo, ἀγνοῶ ἐὰ ἔπυθεν, *ignoro num verberauerit.*

A III. CONIVNGITVR eadem particula ἐὰ cum optatiuo & subiunctiuo τῶν ξένων ἐὰ μετάσχοιεν. Demosth. *si peregrinorum essent participes.* ἔσῃ ἔ σοι προσέλθῃ μόνον. Lucian. *scies si tantum te adierit.* ἐὰν ἢ μὴ δῶσιν. Homer. *si non dederint.*

IV. EOSDEM modos habent ἐὰν, λῶ, ἄν, σνα, ὡς, ὥσε, ὅπως, μὴ, & similes coniunctio-

B nes, quarum exempla passim sunt obuia, κἂν verò fere coniunctiuo gaudet.

V. CONIVNCTIO ἄν dupliciter vsurpatur: primò δωνητικῶς, id est, ita vt potentiam & facultatem significet, secundo ἀορισπολογικῶς, id est, indefinitè & indeterminatè. Primo modo coniungi potest cum omnibus modis & temporibus; secundo modo plerumq; coniunctiuum habet, ὅ, ἅ, ἄν λέγις,

C *quodcunque dicas.* ὅσῳ ἄν διαφέρῃς, *quantumcunq; differas.* Interdum etiam optatiuum, ἡνίκ' ἄν ἐπῆν τι κατὰ τούτων δέοι, *cùm oportet quidpiam dicere aduersus hæc.* De particula ἄν multa iam diximus lib. I.

VI. ὅταν, ὁπόταν, *quando, si quando,* ἐπὰν, ἐπιδάν, *post-*

postquam si, cum coniunctiuo plerumque iunguntur. Demosth. χαίρομεν ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ἡμῶν, gaudemus cum quis maiores nostros laudat. ἐπεὶ & ἐπειδὴ. *postquam*, indicatiuum habent. A

ὅτι, *quòd*, habet indicatiuum & coniunctiuum. neque verò plura dicenda videntur de coniunctionibus, cùm earum cognitio non tam regulis, quàm vsu & lectione egeat, vixque fieri possit, vt iuuentus minutias illas Grammaticas de cõiunctionibus memoriæ mandet. B

Caput XX.

DE FIGVRATA CONSTRVCTIONE. C

SICVT apud Latinos, ita apud Græcos tres virtutes oratio habere debet, vt emendata, vt dilucida, vt ornata sit, quibus virtutibus totidem vitia contraria sunt: Nam emendatæ, barbara: dilucidæ, obscura; ornatæ, inornata aduersatur.

A

DE SOLOECISMO ET BARBARISMO.

DE HIS, cùm ab Emmanuele optimè explicentur, nihil hîc dicendum arbitramur, maximè cum iisdem fermè modis solœcismus & barbarismus committantur in Græcâ linguâ, quibus in Latinâ. Illud verò diligenter cauendum est, ne si quid in auctoribus Græcis occurrat, quod solœcismi vel barbarismi speciem præ se ferat, continuò solœcismum barbarismumue ab illis admissum pronuntiemus. Non enim solœcismi sed solœcophane dici solent illa, quæ non ex ignorantiâ, sed de

B industriâ, vel ex quadam doctâ incuriâ à magnis auctoribus sunt scripta, cuiusmodi plurima occurrunt apud Græcos; vt illud Aristotelis, οἱ δὲ μὴ τοῖς συνδιαμένουσιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἀξιοῦσι πιστεύειν, ὡς ἐξαπατῶντας καὶ προσποιουμένους, alii ne iis quidem qui in rebus aduersis nobiscum permanent credèndum existimant, quippe qui simulent & decipiant. Recta constructio exposcebat, ὡς ἐξαπατῶσι καὶ προσποιεμένοις, Demosth. ἀ προσήκειν ὑμῖν ὅτι τοῖς τότων λόγοις, ἀδόλως, ὅτι ἐκ ταὐτων τότων, &c.

C pro ἀδόλοις: non attendendum est horum sermonibus à vobis, scientes, pro scientibus, Isocrat. δεόμεθα ἐν ὑμῶν ἄνδρες ἀδικαίοις, μετ' ἐννοίας ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων, ἐνδυμεμένους, vbi à genitiuo ad accusatiuum contrà communem regulam fit transitus. Cuiusmodi alia multa exempla adfert Budæus, vt sunt illa Sophoclis de duabus sororibus loquentis, ἰδοὺ δὲ τῶνδε τὼν κασιγνήτω, videte duas sorores, pro τὰ κασιγνήτα, & paulò pòst, ψυχῶν ἀφειδῆ

ἀφειδήσαντι, vitæ prodigæ, pro ἀφειδησάσῃ, & τηλικῆτος epithetum Electræ, & alia multa. Sed his omissis, figuras, quæ & verbis & orationi ornamento sunt, breuiter attingamus, quia Græcis ferè cum Latinis sunt communes. A

ENALLAGE.

ENALLAGE est cùm vna orationis pars pro aliâ, vel attributum pro attributo ponitur; cuius rei passim iam in toto hoc libro, & in primo quoque varia exempla adduximus. Nam & nomina pro aduerbiis, & hæc cum articulo pro illis, & præpositiones cum articulo pro nomine, & sæpe quamuis sine articulo, pro aduerbiis, itemque participia pro nominibus vsurpantur. Modus item cum modo permutatur, & sæpè tempus cum tempore, itemque genus cum genere, & casus cum casu, & numerus cum numero. B C

ECLIPSIS.

ECLIPSIS figura est, cùm id, quod in oratione deest, foris omninò petendum est, ζηλῶ σε τῆ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας συγῶ. Soph. assumendum est foris ἔνεκα. Laudo te ob istam mentem, at ob timiditatem odi. ὡς βαθὺν ἐκοι-

A μήθης ὦ τέκνον, subauditur, ὕπνου. Lucian. *quàm profundum dormiuisti somnum*, ô fili.

Patet autem hæc figura latissimè, ac ferè per omnes orationis partes manat, sicut apud Latinos, eiusque satis multa exempla passim toto hoc libro sunt allata.

ZEVGMA.

ZEVGMA figura est, cùm id, quod in o-
B ratione desideratur è proximo assumitur, manente eodem genere, numero, casu, cæterisque attributis, Isocr. τελαμῶνος μὲν Αἴας ἦν τεύκρος ἐγένετο, πηλέως δ' Αχιλλεύς. *Telamone Aiax & Teucer natus est, Peleo autem Achilles.*

Quod si quis hoc exemplum omnibus numeris explere velit, dicendum erit: τελαμῶνος μὲν ἐγένετο Αἴας, ἦν τελαμῶνος ἐγε-
C νέτο τεύκρος, καὶ πηλέως ἐγένετο Αχιλλεύς.

Anacreon. ἱερὸν γάρ ἐστι φοίβου κιθάρη, δάφνη τρίπους. *Sacra enim Phœbo sunt cithara, laurus, tripus.* Oratio hæc explenda est, vt prior, repetitione verbi ἐστὶν ad singulos rectos.

SYLLEPSIS.

SYLLEPSIS est, cùm id, quod in oratione deest, è proximo assumitur, mutato tamen

tamen genere, aut numero, aut casu, aut a- A
liquo è cæteris accidentibus. Hom. παρθε-
νικάδε καὶ ἠΐθεοι ἁπαλὰ φρονέοντες, *virgines &*
iuuenes teneri. πενίαι καὶ πλοῦτος αὐαγκαῖαι τῷ
βίῳ. Theod. *paupertas & diuitiæ necessaria*
sunt vitæ. Ἀλοχοι καὶ νήπια τέκνα ἔιαται μεγά-
ροις ποτιδέγμεναι, Hom. *vxores & liberi sedẽt*
in ædibus expectantes. ἀὴρ ἰὴ ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ τῇ
φύσει λευκα, Aristot. *aër & aqua suapte natura*
alba sunt. αἱ δυνασεῖαι, καὶ ὁ πλοῦτος, διὰ τιὴ τι-
μιὴν ὄσιν αἱρεταὶ. Arist. *potestas & diuitiæ pro-* B
pter honorem expetendæ sunt. ἐλπὶς καὶ φόβος ϕ̓
φίλοις ἀξιόπισα. Brutus epist. *Spes & metus in*
amicis sunt fide digna.

ANNOTAT.

IN *his similibusq; exemplis vt oratio suis numeris*
plena sit, necessariò genus & numerus mutanda erunt,
παρθενικαὶ ἁπαλὰ φρονέσαι, teneræ virgines, καὶ ἠΐθεοι ἁ-
παλὰ φρονέοντες. ἀὴρ καθ' ἑαυτὸν τῇ φύσει λευκός ὄστι καὶ ὕδωρ C
καθ' ἑαυτὸ τῇ φύσει λευκόν ὄστι. *Et sic de cæteris.*

PROLEPSIS.

PROLEPSIS *est cùm dictio aliqua to-*
tum significans præcessit, quæ rursum in
partibus intelligitur neque explicatur, ὁμο-
πάθοι πολλάκις, ϕ̓ μιᾶς γαστρὸς, ὁ μὲν ἄρσην, ἡ δὲ

θήλεια γίνονται Lucian. *Sæpenumero ex eodem patre, eademque matre nascuntur alter masculus, altera fœmina.* τῶν δὲ γυπῶν δύω εἰσὶν εἴδη ὁ μὲν μικρός, ὁ δὲ μείζων. Arist. *Vulturum duæ sunt species, alius quidem parvus, alius verò maior.* ἔχουσιν ὁ μὲν αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην. Aristot. *Habent alter sensum, alter scientiam.*

ANNOTAT.

IN *his exemplis dictio totum significans est* ὁμοπάτειοι, *partes* ἀρσὴν καὶ θήλεια, *vbi rursus* ὁμοπάτειος ἄρσην, ὁμοπάτειος θήλεια, *dicendum erit, si orationem velis integram efficere; quod etiam in altero exemplo faciendum est,* ὁ μὲν ἔχει αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην.

ET *hic finis sit Syntaxeos, Nam quæ orationem ornatam & obscuram reddunt vt Cacophaton, Tautologia, macrologia, pleonasmi, hyperbata cum suis speciebus, studiosus adolescens apud Emmanuelem accuratè explicata reperiet, cumque à Græcis nihil omninò differant, non est quod hîc inutiliter repetantur.*

EXER-

EXERCITATIO GRAMMATICA.

IN PRIMAM CONCIONEM D. IOANNIS CHRYSOSTOMI.

DE ORATIONE.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΧΗΝ.

Εὐχερὲς ὑψόμυθον, χρυσόθρονον ἐὖχος ὀλύμπου,
Εὐχῆσης ὑψοῦ εὐχαρι φῶς ὥροιν.
Εὐχὴν εὖ σὺ πέρσε, περόεσσα πρὸς ὄρανον ἵπτα
Μεχρὶ θεοῦ ἑδέων ὡς μβασιλῆος ἕδραν
Ἐνθάδε δείκνυσι πτέρυγας χρυσόσομος ὐχῆς
Θειοφραδὴς, φρονόων θείαν εὐφραδίαν.

Λῆδε Βιώσας.

EPIGRAMMA

IN ORATIONEM DIVI CHYSOSTOMI.

DE PRECATIONE.

VT penetret nubes ORATIO, & ardua vincat
Sidera, remigij pennipotentis eget.
Nam nisi vis grauidam leuet in sublime volucris,
Instar plumbati sidit in ima globi.
Ecquid opus sumptus quid opus sudore paratu
Sunt faciles alæ, tu modò, lector, eme.
Quæris vbi prostent? Aureo Chrysostomus ore
Monstrat & est tanti venditor ipse boni.
Perdius & pernox hunc vnum volue reuolue,
Vnus pro multis, nobilis auctor, erit.
Hic sermo, hic precibus Numen superare docebit,
Hic Graij eloquij suppeditabit opes.

PRAEFATIO AD LECTOREM.

SOLENT nutrices infantibus cibum præmansum in os inserere, vt quemipsi conterere & cõmolere non potuissent, ab aliis commimutum accipiant, & in stomachum alimenti gratia traiiciant. Harum exemplum sequuntur Græcæ Grammaticæ scriptores, dum aut epistolas Græcas, aut orationes, aut poëmata, aut fragmenta poëmatum deartuant, vt sic dixerim, & singula vocabula speciatim enucleant, & quæ qualiaue sint minutatim explanant in gratiam Græcæ linguæ studiosorum, quibus, vtpotè adhuc tyronibus, & iam primùm cum Græcis Musis familiaritatem ineuntibus, arduum foret propria industria, & sine duce ad nominum & verborum illorum cognitionem aspirare. Cæterùm fructuosam operam iuuentuti hac in re nauarunt cùm alij, tum præcipuè Clenardus & Antesignanus, ille meditatione in D. BASILII epistolam ad D. GREGORIVM Nazianzenum edita; hîc verò praxi præceptionum Gram-

A maticarum publicatâ; Vterque enim vice præceptoris functus accuratè singulorum Thematum originem, significationem, vsumque demonstrat, vt certum sit, non defuisse quibus ad Græcarum literarum cognitionem, æquè magnum subsidium attulerint Clenardus & Antesignanus, quàm quotidianis in scholis Magistri.

Hac igitur vtilitate, quæ ad studiosos redit, ego quoque permotus, prætermittere non potui,
B quin secundæ Institutionum Græcæ linguæ editioni adiicerem vberem & copiosam vocabulorum Græcanicorum explicationem, & in suas origines analysin, delectâ eam ad rem elegantissimâ D. Ioannis Chrysostomi homiliâ de oratione, duplicique interpretatione additâ, alterâ concinniore & liberiore P. Iacobi Pontani, ex Societate nostra; alterâ adstrictiore, & quæ verbum verbo, quamuis horridè & inculte, reddit, nam tyro-
C num quàm maximè interest, vt helleniſmos, Græcæque orationis structuram & genium penitius introspiciant, quod aliter fieri nequit, nisi latina interpretatio, totidem, quot in Græcis repererit, verba reponat, ipsamque quoad licet, compositionem demonstret, & quo Græca oratio discrimine à Latinâ discrepet, perspicuè ostendat. Quare prudenter quoque & vtiliter facere censendi

sunt

sunt illi Græcarum disciplinarum Magistri, qui autores Græcos suis auditoribus ad verbum prius interpretantur, quàm Latinam, & ab helleniſmis nonnihil abeuntem interpretationem adferant. Spero autem hoc auctarium ad Græcas nostras Institutiones adiectum, gratum acceptumque fore adolescentibus, qui Græcas Musas amant, quos rogatos velim, vt aliquando pro me quoque id faciant, ad quod in hac suâ oratione CHRYSOSTOMVS tam diserte ac piè nos cohortatur.

ΙΩΑΝ-

A

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙ προσευχῆς λόγος ά.

B ΑΜφοτέρων ἐνεκα προσήκει τοὺς τοῦ Θεοῦ θεραπόντας μακαρίζειν καὶ θαυμάζειν, ὅτι τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἐν ταῖς ἁγίαις εἶχον ψυχαῖς, καὶ ὅτι γραφῇ φυλάξαντες τοὺς ὕμνους, καὶ τὰς λατρείας, ἃς τῷ Θεῷ σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ προσέφερον, καὶ εἰς ὑμᾶς διέδωκαν τὸν ἑαυτῶν θησαυρόν, ἵνα πρὸς τὸν οἰκεῖον ζῆλον πᾶν τὸ ἐπιγινόμενον πειρασμὸν ἀμύνησθε.

C

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI DE SACRIS PRECIBVS.

ORATIO PRIMA.

INTERPRETATIO AD VERBVM.

VTRORVMQVE gratia conuenit Dei famulos beatificare & admirari, quod spem salutis in sanctis habuerunt precibus, & quod scripto custodien-

custudientes hymnos & cultus, quos Deo cum gaudio & timore adferebant, & ad nos transmiserunt suum thesaurum, vt ad proprium zelum omnem posteritatem trahere possent. A

INTERPRETATIO IACOBI PONTANI.

DVABVS de causis æquum est beatos pronuntiare, & admiratione afficere Dei seruos; quando & salutis suæ fiduciam in diuinis precationibus posuerunt, & hymnos atque cultus, quos æterno Numini adhibere cum exultatione ac tremore consueuerant, literis custoditos, ad nos velut thesaurum suum transmittentes, posteritatem omnem ad imitationem sui conuertere studuerunt. B

Ἀμφοτέρων] Genitt plur: masc. est ἀμφότερος, fœmin. ἀμφοτέρα, neut. ἀμφότερον, vt ὁ λόγος, 39. ἀ. ἡ μέσα, 36. ἀ τὸ ξύλον; 39. b. vterque, vtraque, vtrumque, hinc verbum ἀμφοτερίζω, in vtramque partem inclino. ὁ κεκλὼ, C ἀμφοτεροδέξιος, ambidexter.

ἕνεκα] aduerb. propter, gratiâ, causâ, regit genitiuum, 129. b. poëticè ἕνεκα, ἕνεκα, οὕνεκα.

πρόσηκει] conuenit, par est, decet, verbum impersonale, de quo 303. Porrò vt à Latinis personalibus conuenio, competo, confero, conduco, & similibus formantur impersonalia, conuenit, competit, confert, conducit, si à Græco personali προσήκω, attineo,

A tineo, pertineo, *formatur impersonale* προσήκει, *conuenit, quod* D. *Chrysostomus in hac oratione sæpe repetit. Componitur* προσήκω *à præpositi.* πρὸς & ἥκω, *venio, secundæ coniugationis barytonæ, fut.* ἥξω. *quâ notione vsurpatur etiam* ἵκω, *fut.* ἵξω, *à quo sumit sua tempora* ἱκνέομαι. *vide* 342. c. *participium verbi* προσήκει, *est* προσῆκον, decorum, id quod decet, officium, κατὰ τὸ προσῆκον vt decet, vt par est. παρὰ τὸ προσῆκον, *præter decorum.* τὸ προσῆκον ἡμῖν ποιεῖν, *facere quod nostri est officij.*

B τὸς] *articulus præpositiuus masculin. accusat. pluralis,* 15. c.

τῦ] *itidem articulus masculin. genitiu. singular.* 15. c.

θεῦ] *genit. sing.* ὁ θεὸς, Deus, *vt* ὁ λόγος, θεὰ, Dea, *vt* ἡ μῦσα.

θεράποντας] *accusat. plural. quintæ simpl.* ὁ θεράπων, famulus, minister, *interdum* cultor, *vt* θεράπων μυσῶν, cultor Musarum. *genit.* τῦ θεράποντος, *hinc fœm.* θεράπαινα, famula, & θεραπαινὶς, τῦς θεραπαινίδος.

C 98. a.

μακαρίζειν] *infinit.* ἀ μακαρίζω, *quartæ coniugation. baryt.* beatum prædico, beatifico. *futur.* μακαρίσω, 156. c. *Atticè* μακαριῶ. *Aorist.* 1. ἐμακάρισα. *præter. act.* μεμακάρικα. *pass.* μεμακάρισμαι. *hinc* μακαρισμὸς. 274. a. b. beatitudo. δικτὼ μακαρισμοὶ, octo beatitudines. ὁ ἠδὲ ὁ μάκαρ *seu* μάκαρς. beatus, τῶ μάκαρος. 49. b. *seu* μάκαρ-

μάκαρτος. 55. a. ὁ μακαριότης, beatitudo, τῆς μακαριότητος, 52. b. A

Porrò quòd Græci in verbis quibusdam repetunt primam consonantem præsentis cum augmento, vt τύπτω, τέτυφα, μακαρίζω, μεμακάρικα, id Latini etiam in nonnullis obseruant, vt in his, præter cætera; curro, cucurri, pungo, pupugi, tundo, tutudi, tondeo, totondi, mordeo, momordi, spondeo, spopondi, posco, popposci, & interdum mutatis vocalibus præsentis; cado, cecidi, cædo, cecîdi. Imo prisci Latini more Græcorum repetitionem istam per B e faciebant, memordi, pepugi, spepondi, cecurri, pepposci. Vide Emmanuelem in Schol. verb. init. Hinc illa apud Poëtas, tetuli, tetulissem, pro tuli, tulissem.

καὶ] &, coniunctio copulatiua, nusquam non obuia.

θαυμάζειν] infinit. præsens quartæ baryt. ἀ θαυμάζω, miror, admiror. fut. θαυμάσω. Aor. 1. ἐθαύμασα, præter. act. τεθαύμακα, mutato θ præsentis in tenuem τ. 141. a. τὸ θαῦμα, τοῦ θαύματος, mirum, admiratio, C 44. c. ὁ θαυμαστότης, admirabilitas. ὁ θαυμαστὸς, admirabilis. Regit autem θαυμάζω, genitiuum, 70. c. Sed hîc & aliàs sæpe accusatiuum.

ὅτι] quòd, coniunctio.

τὴν] artic. fœm. præpos.

ἐλπίδα] accusat. singul. ἀ Recto ἡ ἐλπὶς, τῆς ἐλπίδος, Spes, quintæ simpl. accusat. exit in α, τὴν ἐλπίδα,

A λα. 56. c. ἐλπίζω, spero, ἀπελπίζω, despero, ὁ καλὸς ἐυέλπις, εὐέλπιδος, qui bene sperat, bona spe fretus.

σωτηρίας] genit. singul. secundæ simpl. desinit in ας, quia rectus ὁ σωτηρίας, salus, in α purum exit, 36. b. c. ὁ σωτὴρ, saluator, τοῦ σωτῆρος, 50. a. vocat. ὦ σῶτερ. 61. a. verbum est σώζω, seruo, saluo, de quo infrà σῶτηρον, pretium conseruationis & saluationis, sicut λύτρον, pretium liberationis.

ἐν] in, præpositio, 308. a. regit datiuum, 142. a. b.

B ἁγίαις] dat. plur. secundæ simpl. ὁ ἅγιος, ἡ ἁγία, τὸ ἅγιον, sanctus, fæm. desinit in α, quia masculinum exit in ος purum, 92. c. ἁγιάζω, sanctifico, quartæ barytonorum; ἡ ἁγιότης, sanctitas, τῆς ἁγιότητος. 52. b.

ἔχον] Aorist. 2. vel imperfect. à verbo ἔχω, habeo, de quo 341. c. Augetur per ε, vt & alia nonnulla verba, 129. a.

C εὐχαῖς] Dat. plur. vt τιμαῖς, Rectus, ἡ εὐχὴ, oratio, precatio, votum, εὔχομαι, oro, opto, εὐκτὸς, εὐκταῖος, optabilis, εὐκτήριον, sacrarium, oratorium, locus ad precandum destinatus.

γραφῇ] Dat. singul. vt τιμῇ, à γραφὴ, scriptura, ἁγία γραφὴ, sacra scriptura, γράφω, scribo, futur. γράψω, scribam. prima barytonorum, præterit. act. & med. γέγραφα. inde ablato augmento & α in η mutato, fit γραφὴ, nam & à præterito medio formantur verbalia. 276. b.

φυλά-

φυλάξαντες] Aoristus 1. particip. à φυλάττω, seruo, custodio, quartæ baryt. fut. φυλάξω, Aoristus 1. ἐφύλαξα, præteriit act. πεφύλαχα, pass. πεφύλαγμαι. Hinc φύλαγμα. 274. a. id quod custoditur. ὁ φύλαξ, τῆς φύλακος, 48. a. custos, ἡ φυλακὴ, carcer, custodia, communiter dicitur φυλάσσω, sed Attici σ in ττ mutant, 29. b. 121. b. A

ὕμνους] vt τὸς λόγους, tertiæ simplicium; ὁ ὕμνος, hymnus, laus, celebratio. quæ hymni sit natura & finitio explicat Pontanus noster lib. 2. Instit. poët. cap. 31. ὑμνέω, laudo, celebro, futurum, ὑμνήσω, vt φιλέω, φιλήσω. 203. b. B

λατρείας] accusat. plural. secundæ simplic. ἡ λατρεία, quod hic cultum diuinum, solique Deo debitum significat, quæ notio frequens est apud Theologos, quamuis generali significatu idem sit quod seruitus. verbum λατρεύω seruio, sextæ baryton, futurum, λατρεύσω, 122. c. ὁ λάτρης, famulus, seruus, cultor. primæ simpl. ἡ λάτρις, λάτριος, famula, cultrix, secundæ contractorum. C

σὺν] præposit. 308. a. regit datiuum. 143. Atticè ξὺν. 29. a. b.

χαρᾷ] Dat. sing. secundæ simpl. ἡ χαρὰ, gaudium. χάιρω, gaudeo, de quo in Inuest. Themat. præteri. medi. κέχαρα, hinc χαρὰ. nam à præterito medio fiunt etiam verbalia in a.

φόβῳ] Dat. singul. tertiæ simpl. ὁ φόβος, timor, metus,

A tus. φοβέομαι, timeo, metuo. fut. med. φοβήσομαι, φοβερός, terribilis, metuendus.

προσφερον] Imperfect. à προσφέρω, adfero, compositum à πρὸς & φέρω, fero. de quo vide 284. c. & in themat. Inuestig. ὁ προσφορὰ oblatio: ὁ πρὸς ὁ προσφορος, commodus, aptus, vtilis. προσφόρως, commodè, vtiliter.

ἐς] in, præposit. 308. a. regit accusatiuum. 143. b. c. hîc significat Ad ἐς ἡμᾶς, ad nos. dicitur etiam ἐς, ibidem.

B ἡμᾶς] accusat plur. à nominatiuo ἐγώ. 111. b.

δέδωκαν] Aor: 1. act: à διαδίδωμι, distribuo, transmitto, trado. οἱ ἅγιοι πατέρες δέδωκαν ἐς ἡμᾶς τοῦτο τὸ δόγμα. Sancti patres tradiderunt nobis, vel transmiserunt ad nos hoc dogma. Est autem tertiæ coniugationis verborum in μι, & componitur ex præpositione διὰ, cuius sunt variæ significationes tam intrà quàm extrà compositionem. 145. a. b. & à verbo δίδωμι, do. 257. c. futur. δώσω, διαδώσω. Aorist. 1. ἔδωκα, δέδωκα, per κ, 149. a. 257. c. hinc δόσις, tra-

C ditio, quæ per manus fit.

ἑαυτῶν] Genit. plural. pronomen composit. caret nominatiuo singul. in genitiuo ἑαυτοῦ, οὗτος, in plurali ἑαυτῶν, & σφῶν αὐτῶν, estq; omnium personarum, vt habes 117. c. 118. a.

θησαυρὸν] vt τὸν λόγον, ὁ θησαυρὸς, thesaurus. θησαυρίζω, thesaurizo, thesauros colligo.

ἵνα] vt, coniunctio, 309. c.

πρὸς]

πρὸς] ad, præpoſit. 308. a. Quos caſus regat, & quâ ſignificatione, vide in Syntaxi 148. b. c. A

οἰκεῖον] vt τὸν λόγον, Rectus, ὁ οἰκεῖος, domeſticus, familiaris, adiectiuum ab οἶκος domus, hîc ſignificat proprium, ſuum, vt poſteros ad ſuum ſeu proprium zelum ſeu ardorem incitarent.

ζῆλον] vt ἡ λόγου, ὁ ζῆλος, zelus, æmulatio, ζηλόω, vt δηλόω, 226. c. æmulor, ſuſpicio, futur. ζηλώσω. Aoriſt. 1. ἐζήλωσα. Accipitur in bonam & in malam partem, vt & zelus, quæ vox aliquando inuidiam ſignificat. ὁ ζηλωτὴς, æmulandus, ſuſpiciendus, inuidendus. formatur ζηλωτὸς à tertiâ perſonâ præteriti paſſ. ἐζήλωμαι, ἐζήλωσαι, ἐζήλωται, vide 275. a. b. B

πᾶν] omne, generis neutri, πᾶς, πᾶντος, πᾶσα, παῦ, 50. c. 94. b. compoſita ἅπας, σύμπας, omnis, vniuerſus.

ἐπιγινόμενον] particip. præſent. temp. ab ἐπιγίνομαι, ſeu ἐπιγίνομαι, quaſi dicas, poſtnaſcor, ſeu ſupernaſcor, poſteâ exiſto. vnde οἱ ἐπιγινόμενοι, poſt nati ſeu poſteri. Et τὸ ἐπιγινόμενον, quod poſteâ naſcitur vno verbo, poſteri ſeu poſteritas, vſurpant enim Græci concreta neutra pro abſtractis, τὸ νέον, pro ὁ νεότης. iuuentus. τὸ εὐσεβὲς pro ἡ εὐσέβεια, pietas, & id genus alia, de quibus in Syntaxi. 45. a. b. Componitur verbum illud ex præpoſitione ἐπὶ & γίγνομαι ſeu γίνομαι, de quo 338. b. c. C

ἐπισπάσασθαι] Aoriſt. 1. infinit. verb. med. vt τύψασθαι,

A ab ἕπω ἑπόω, attraho, torqueo, circumuoluo, componitur ab ἐπὶ & σπάω. 206. a. futur. σπάσω. Aorist. 1. ἔσπασα, ἔσπακα, ἔσπασμαι, hinc σπασμὸς. Aoristus 2. ἔσπον, habet enim hunc Aoristum. vide 206.

δυνῶσι] tertia persona Aorist. 1. passi coniunctiui modi, à deponenti verbo δύναμαι, possum, valeo, secundæ coniugationis verborum in μι, fit autem tempus illud quasi à δυνάω, δυνήσω, δεδύνηκα, δεδύνημαι. Aoristus 1. valde vsitatus, ἐδυνήθην, seu ἠδυνήθην, potui, valui. Aoristus primus coniunct. ἐὰν δυνηθῶ, vt τυφθῶ,

B si valuero. plural. ἐὰν δυνηθῶσι, 177. b. Sunt autem apud Græcos, vt & apud Latinos multa verba terminatione quidem passiua, at significatione actiua; & ex his vnum etiam est δύναμαι, cuius verbale; ἡ δύναμις, τῆς δυνάμεως, potentia, virtus, ὁ δυνάστης, Dynasta, Princeps.

Διαβαίνειν γὰρ προσήκει τὸν τῶν διδασκάλων τῶν τοὺς ὁμιλοῦντας τρόπον, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν μαθητὰς, μιμητὰς προσήκει φαίνεσθαι τῆς ἐκείνων δικαιοσύνης, ἵνα πάντα τὸν χρόνον ταῖς προσευ-

C χαῖς καὶ τῇ τοῦ θεοῦ λατρείᾳ συζῶμεν, τοῦτο ζωὴ, τοῦτο ὑγίεια καὶ πλοῦτος, τοῦτο πέρας ἀγαθῶν εἶναι νομίζοντες τὸ προσεύχεσθαι τῷ θεῷ μετὰ καθαρᾶς καὶ ἀδιαφθόρου ψυχῆς.

TRANSIRE enim conuenit Præceptorum ad discipulos mores, & Prophetarum discipulos, imitatores conuenit apparere illorum iustitiæ, vt omni tempore

tempore orationibus, & Dei seruitio, & meditationi conuiuamus, hoc vitam, hoc sanitatem, hoc diuitias, hoc terminum bonorum esse arbitrantes orare Deum cum purâ & incorruptâ animâ. A

MAGISTRORVM namque mores par est in eos immigrare, qui cum illis consuetudine coniunguntur, prophetarumq; discipulos eorundem iustitiam æmulari, vt quàm longum est æuum nostrum, ad preces factitandas, colendumque Deum, & ad pietatis exercitationem castis atque incorruptis mentibus incumbentes, hanc adeò vitam, hanc incolumitatem, hasce diuitias nostras, hoc extremum bonorum arbitremur. B

διαβάνειν] *Infin. præsens à* διαβαίνω, transeo, pertranseo, *compositum ex* διὰ & βαίνω, vado. *fut.* βήσω, *à* βάω, διαβήσω, *præterit. act.* βέβηκα, διαβέβηκα, transii, peruasi, *de quo in Grammat. 283. c. 337. c.*

γὰ] enim, *coniunctio.*

τὸν τῶν διδασκάλων τρόπον] *Inter articulum & dictionem, cum quâ articulus construitur, eleganter interiiciunt Græci dictionem aliam cum suo articulo, vt in allato exemplo vides; & in hoc* τὰ τῶν φίλων κοινὰ, amicorum omnia communia, *pro* τὰ κοινὰ τῶν φίλων, τοὺς τῶν φίλων παῖδας, amicorum liberos, *pro* τοὺς παῖδας τῶν φίλων. *similia passim in omnibus auctoribus occurrunt, & in hac ipsâ Chrysostomi oratione.* C

A διδασκάλων] *Genit. plural.* ὁ διδάσκαλος, doctor, ἀπὸ διδάσκω, doceo, ἡ διδασκαλία, doctrina, τὸ διδάκτρου, merces, quæ doctori penditur.

ἐπὶ] *præpoſit. varia habet ſignificata, & varios caſus regit. 152. b. c.*

ὁμιλοῦντας] *Accuſat. plural. particip. præſentis tempor. ab* ὁμιλέω, verſor, conuerſor, conſuetudinem habeo. *futur.* ὁμιλήσω, *præterit. act.* ὡμίληκα. *Hinc* ὁμιλία, conuerſatio, conſuetudo, congreſſus, collo-
B quium, *quod nomen tranſtulit etiam vſus ad concionnes & orationes in conuentibus recitari ſolitas, vnde homiliæ ſanctorum Patrum.* ὁμιλεῖν τῷ διδασκάλῳ, verſari & agere cum præceptore. *Nam verba conuerſandi datiuum regunt. 86. c.* ὁ ὁμιλητὴς, diſcipulus, familiaris.

τρόπου] ὁ τρόπος, *tertiæ ſimplicis ſignificat* morem, *ſeu* mores, ἀπὸ τρέπω, verto, muto, *primæ coniugat. baryton. præter. med.* τέτροπα, *nam diſſyllaba, quæ in futuro habent* ε, *mutant illud in præterito medio in* ο, *vt habes, 193. c. hinc verbale* τροπὴ, conuerſio, & ὁ τρόπος,
C mos, & *latinè*, tropus, *apud Grammaticos & Rhetores.*

προφητῶν] *Genit. plur. primæ ſimpl.* ὁ προφήτης. Propheta, *vocatiuo* ὦ προφῆτα, *33. a. fit à* πρόφημι, prædico, prophetizo, *compoſ. ex* πρὸ & φημὶ, *de quo 302. b.* ἡ προφῆτις, τῆς προφήτιδος, fœmina fatidica, prophetiſſa. *formantur enim à maſculinis ſubſtantiuis etiam fœminina ſubſtantiua. 96. c.*

μαθη-

μαθητὰς] Accus. plur. primæ simpl. ὁ μαθητὴς, discipulus, à μανθάνω, disco, vt Latinè discipulus à disco. vide μανθάνω. 278. a. 344. a. A

μιμητὰς] Accus. plural. primæ simpl. ὁ μιμητὴς, imitator, à verbo μιμέομαι, imitor, primæ coniugat. circumflex. quod accusatiuum regit. 87. c. Hinc latinè mimus, pantomimus, histrio, gesticulator, omniumque ridiculus imitator. ἡ μίμησις, τῆς μιμήσεως, imitatio. ὁ μιμὼ, τοῦ μιμόος, μιμῶς, quartæ declinationis contract. simia; Appellatur hoc nomine, quod actiones hominis imitetur. B

φάναι] Infinit. præsens, paß. vocis & mediæ, à φάνομαι, videor. appareo. act. est, φάνω, cuius varia sunt significata; futur. φανῶ. 121. c. præterit. act. πέφαγκα, 144. b. paß. πέφασμαι, 175.

ἐκείνων] Gen. pluralis, vt τῶν λόγων, ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, ille, pronomen demonstratiuum. 116.

δικαιοσύνης] vt τῆς τιμῆς, ἡ δικαιοσύνη, iustitia, ὁ δίκαιος, ἡ δικαία, τὸ δίκαιον, iustus, comparatiuus. ὁ δικαιότερος, ἡ δικαιοτέρα, τὸ δικαιότερον, per ο, non per ω. 103. b. C

χρόνου] ὁ χρόνος, tempus, tertiæ simplic. ὁ χρονικὸς, temporalis, ad tempus pertinens. τὰ χρονικὰ, libri, vbi annotatur quo tempore quidq; gestum sit.

προσευχὰς] vt τιμὰς, Dat. plural. ἡ προσευχὴ, idem quod εὐχὴ, oratio, precatio.

A μελέτη] vt τιμή, ἡ μελέτη, meditatio, cura, exercitatio, studium. *Tritum est illud vnius ex septem Sapientibus.* μελέτη τὸ πᾶν, exercitatio est omnia. μελετάω, meditor, vt τιμάω. 256. futur. μελετήσω.

συζῶμεν] præsent. temp. coniunct. medi à verbo συζάω, ex σὺν & ζάω, viuo, ad verbum: conuiuo, simul viuo, futur. ζήσω, συζήσω. Aoriſt. 1. ἔζησα, συνέζησα. vide 225. c. Quomodo mutetur præpoſitio σὺν in compoſitione, inuenies 134. c. conſtruitur autem verbum
B συζῶμεν, hîc cum datiuo vi præpoſitionis. 88. b. Porrò vt Græci in compoſitione ſuas præpoſitiones variè mutant, ita & Latini ſuas, hinc colligo, colludo, corrado, pro, conligo, &c. comedo, combibo, compono, pro, conedo, &c. traïicio, trano, trado, pro, tranſiicio, pelluceo, pro, perluceo, immitto, illigo, pro, inmitto, &c. offundo, pro, obfundo, accurro, affero, & ſic in cæteris.

τοῦτο] pronomen demonſtratiuum, οὗτος, αὕτη, τοῦτο, hic,
C hæc, hoc, 115. c.

ζωὴν] ἡ ζωή, vita, ſecundæ ſimpl.

ὑγείαν] vt πλοῦτον, ἡ ὑγεία, ſanitas. dicitur etiam ὑγιεία, ὁ καὶ ἡ ὑγιής, καὶ τὸ ὑγιές, ſanus. Accuſat. τὴν ὑγιᾶ. 68. a. ὑγιάω, ſanus ſum, quintæ coniugationis barytonor.

πλοῦτον] vt τὸν λόγον. ὁ πλοῦτος, diuitiæ. πλουτέω, diues ſum, futur. πλουτήσω, vt φιλέω, φιλήσω. ὁ πλούσιος,

diues

dīues. πλουσίως, opulenter, abundè, ὁ πλοῦτος, Plutus, A
Deus diuitiarum. *item* diuitiæ.

πέρας] finis, terminus, *generis neutri*; vt τὸ πέρας, quintæ declinationis contractor. τὸ πέρατος, πέρους.

ἀγαθῶν] vt τὸ ξύλων, τὸ ἀγαθὸν, bonum, ὁ ἀγαθὸς, bonus. comparat. ἀρείων, βελτίων, 104. *a. b.*

ἐναι] *infinitiu. præsens ab* εἰμί, sum, *quod habes* 286. *a.*

νομίζοντες] *particip. præsent. temp. à* νομίζω, puto, arbitror, *quartæ coniugat. baryton. fut.* νομίσω. Attice νομῶ. 156. *c. præterit.* νενόμικα, *paſs.* νενόμισμαι. B
Hinc νόμισμα, numiſma, *quod Principis aut Magiſtratus arbitrio ita cuſum ſit & ſignatum.*

τὸ προσεύχεσθαι] *Infinitiuus cum articulo ſupplet vicem nominis, 6. b. c. Nam* τὸ προσεύχεσθαι, *idem eſt ac* ἡ προσευχὴ oratio. Componitur ἀπὸ πρὸς & εὔχομαι, oro, precor. *futur. med.* εὔξομαι, *imperfect.* εὐχόμην. Atticè ηὐχόμην, *mutant enim Attici* ευ *in* ηυ. 130. *c.* Regit autem προσεύχομαι, vt & ſimplex εὔχομαι *datiuum. 91. b.* εὔχου τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἐμοῦ, precare Deum pro me. C

μετὰ] Præpoſit. 308. *a. variam habet ſignificationem & conſtructionem.* 245. *c.*

καθαρᾶς] Gen. ſing. ſecundæ ſimpl. ὁ καθαρὸς, purus, ἡ καθαρὰ, non καθαρὴ, 92. *c.* τὸ καθαρόν.

ἀδιαφθόρου] vt τοῦ λόγου, ὁ καὶ ἡ ἀδιάφθορος, καὶ τὸ

A ἀδιάφθορον, incorruptus. Sub vnâ terminatione comprehendit duo genera, quippe compositum. 93. b. c. imò decompositum, ex priuatiuâ particulâ α, & διὰ, & φθόρος, corruptio, verbum est φθάρω, quintæ coniugat. baryt. διαφθάρω, corrumpo. futur. φθαρῶ. Aor. 1. ἔφθαρα. præterit. act. ἐφθάρκα, præterit. med. ἔφθορμαι. Hinc φθορὰ, & φθόρος, & ὁ καὶ ἡ ἀδιάφθορος.

ψυχῆς] ἡ ψυχὴ, anima, secundæ simplic. ὁ ψυχικὸς, animalis.

ὥσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς, ἥλιος, οὕτω ψυχῇ,
B προσευχή. εἰ οὖν τυφλῷ ζημία, & μὴ ὁρᾶν τὸν ἥλιον, πόση ζημία χριστιανῷ, & μὴ προσεύχεσθαι σωτῆρος, καὶ ἀφ' ἧς εὐχῆς & τὸ χριστὸν φῶς εἰς τὴν ψυχὴν εἰσάγῃς, καίτοι τίς οὐκ ἂν ἐκπλαγείη καὶ θαυμάσειε τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν, ἣν εἰς ἡμᾶς ἐπιδέδεικται, τοσαύτην τιμὴν ἀνθρώποις χαριζόμενος, ὡς καὶ προσευχῆς ἀξιῶσαι τὴν ὁμιλίας τῆς ἑαυτοῦ, θεὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς λαλοῦμεν τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς, δι' ἧς τοῖς ἀγγέλοις σωματούμεθα, τὴν πρὸς τὰ ἄλογα πανωνίαν πολὺ φαινόμεθα διαφεύγοντες.
C

QVEMADMODVM enim corpori lux, Sol (est) sic animæ oratio. Si igitur cæco, pœna, non videre Solem, quanta pœna Christiano (erit) non orare assiduè, & per orationem Christi lumen in animam inducere? Atqui quis non obstupescat & admiretur Dei humanitatem, quam in nos ostendit,

dit, tantum honorem hominibus donans, vt & oratione dignetur (illos) & conuersatione suâ. Deo enim verè loquimur tempore orationis, per quam & Angelis copulamur, & illam ad irrationalia communionem multum videmur effugientes. A

ETENIM perinde vt Sol iste luminibus suis corpora, ita animos suo quodam lumine vestit oratio. Quare si oculis capto supplicium est, Solem videre non posse, quanto tandem grauius malum homini Christiano non precari assiduè, & ita Christi luce vacantem circumferre animum, fore putabimus? Bonitas porro Dei, cùm genus humanum tantâ gloriâ impertiuit, vt ab eo adorari, vtque secum habere commercium velit, quem nostrûm, quæso, in admirationem stuporemque non coniiciat? Omninò enim cum Deo loquimur, quoties nos precibus dedimus. quâ item ratione à naturâ belluarum longius recedentes, Angelis exæquamur. B

ὥσπερ] quemadmodum, *aduerb.* C

σώματα] τὸ σῶμα, τοῦ σώματος, corpus, *quintæ simplic.* ὁ σωματικός, corporeus.

φῶς] *Genit. neutri,* τὸ φωτὸς, lux, lumen, *quintæ simplic.*

ἥλιος] vt ὁ λόγος, Sol, ἡλιακὸς, solaris, *quod adiectiuum infrà occurrit.*

ἄλλω,

οἵως] sic, aduerb. sequenti vocali additur σ, ὅτως, quamuis id non semper obseruetur.

A ἐ] Coniunctio, à quâ nata videtur latina si, leui spiritu in s mutato.

ἤν] igitur, coniunctio.

τυφλῶ] vt τῷ λόγῳ. ὁ τυφλὸς, cæcus, ἡ τυφλότης, cæcitas. τυφλόω, excæco, vt δηλόω. ἡ τύφλωσις, excæcatio.

ζυμία] mulcta, pœna, secundæ simplicium.

τὸ μὴ ὁρᾶν] iterum subit infinitiuus cum articulo vi-

B cem nominis.

μὴ] aduerb. negandi, non.

ὁρᾶν] infinit. præsens, vt ὁράω, ὁράσω, ὄψομαι, ἑώρακα, quare præponatur habes 141. c.

πόσου] fœm. à πόσος, quantus & interrogatiuè.

συνεχῶς] aduerb. continuè, assiduè. Adiectiuum ὁ καὶ ἡ συνεχὴς καὶ τὸ συνεχὲς, continuus, primæ contractorum. ἡ συνέχεια, continuatio, connexio.

Λιὰ] cum genitiuo significat per 145. a.

C εἰσάγειν] infin. præsens, ab εἰσάγω, introduco, componitur ex præposit. εἰς & ἄγω, futur. ἄξω, Aor. 2. ἤγον, & epenthesi ἤγαγον. vide 333. a. b.

τίς, τί] quis, quæ, quid seu quod, interrogatiuum & infinitum, aliquis, aliqua, aliquod, hic interrogatio est, quintæ simplicium de quo 53. b.

οὐκ] aduerbium negandi, οὐκ dicitur, si sequatur vocalis

calis, vt hîc, aut diphthongus, ὲ, si sequatur consonans caretq; accentu, si non accipiat ab enclitica. A

ὧν] vocula hæc multi vsus & nitoris est in Græcâ linguâ, de quâ lege cap. 16, Grammaticæ, & cap. 19. Syntax.

ἐκπλαγείη] Aoriſt. 2. optat. modi, verbi paſs. ab ἐκπλήττομαι, vel ἐκπλήσσομαι, obſtupeſco, attonitus ſum, ſtupore percellor. Actiuum eſt ἐκπλήσσω, percello, perterrefacio. compoſitum ab ἐκ & πλήττω, quartæ coniugat. futur: πλήξω, ἐκπλήξω. Aoriſt. 1. ἐξέπληξα. Aoriſt. 2. ἔπλαγον, υ mutato in α. 151. a. ἐξέπλαγον, habetq; characteriſticam γ. Aoriſt. 2. paſs. ἐπλάγην, ἐξεπλάγην. Aoriſt. 2. optat: πλαγείην, ἐκπλαγείην, ἐκπλαγείης, ἐκπλαγείη. B

φιλανθρωπίαν] ſecundæ ſimpl. ὁ φιλανθρωπία, humanitas. ὁ καὶ ἡ φιλάνθρωπος, humanus. φιλανθρώπως, humaniter.

ὦ] articul. poſtpoſ: ὃς, ἥ, ὅ, de quo 18. a. b.

ἐπιδείκνυται] præſent. temp: indicat: modi, verbi paſsiu. ſeu medij, ab ἐπιδείκνυμι, oſtendo, ἐπιδείκνυμαι, idem, vel paſsiuè, oſtendor, compoſitum ab ἐπὶ & δείκνυμι, quartæ coniugat: verborum in μι, quod ſua tempora ſumit à δεικνύω & δείκω, vide 265. a. b. 339. b. C
Hinc ἐπίδειξις; demonſtratio, ἐπιδεικτικὸς λόγος, oratio demonſtratiua.

τοσαύτην] vt τὴν τιμὴν, τοσοῦτος, tantus, τοσαύτη, tanta, τοσοῦτο, tantum. 116. c. Neutrum non habet ν. 38. c.

τιμὴν]

A τιμῶ] ἡ τιμὴ, honor, *secundæ simpl.* τιμάω, honoro, ὁ καὶ ἡ τίμιος, honorandus, pretiosus, *nam* τιμὴ, pretium *quoque &* valorem rei *significat.*

χαρίζόμενος] *particip. præsent. temp. verb. med. à* χαρίζομαι, dono, largior, gratificor, rem gratam facio. *futur. med.* χαρίσομαι, *particip. pass.* κεχαρισμένος, gratus, acceptus, *vnde tritum illud Homeri,* ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ, meo chare animo. τὸ χάρισμα, donum.

ὡς] *Regit hic infinitiuum,* ὡς ἀξιῶσαι, *ad verbum, vt* dignari, *pro* ὡς ἀξιώσων, *vel* ἀξιώσαντα. *133. a. b.*

B

ἀξιῶσαι] *Aor. 1. infinit. vt* ἀπολῶσαι, *à verbo* ἀξιόω, dignor, dignum censeo, *item* puto, existimo, *priori significatione construitur cum genitiuo. 79. a. passiuum* ἀξιόομαι, dignus censeor, dignor, *passiuè, vt illud Virgilij.*

Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo,

ἡ ἀξία, dignitas. κατ' ἀξίαν, pro dignitate, ὁ ἄξιος, dignus, ἀξία, ἄξιον. *Regit genitiuum. 49. b. c.* τὸ ἀξίωμα, dignitas, dignatio, *& apud Philosophos a-*

C *xioma,* pronunciatum certum, & euidens, & exploratæ veritatis, ἀξίως, dignè.

τῦς] *artic. fœm. præpos. hic adhibetur maioris emphasis gratia, plenius enim & sonantius est* ὁμιλίας τῆς ἐμῆς, *quam* τῦς ὁμιλίας ἐμοῖς.

ἀληθῶς] verè, *aduerb.* ὁ καὶ ἡ ἀληθὴς, τὸ ἀληθὲς. *67. a.* verus, ἡ ἀλήθεια, veritas, ἀληθεύω, verax sum.

λαλῶ-

λαλοῦμεν] vt φιλοῦμεν, præsent. temp. indicatiui modi, à λαλέω, loquor. λαλήσω, λελάληκα. ὁ λάλος, loquax, λαλίστερος, λαλίστατος, 105. b. Regit hîc dativum. A

καιρῷ] Dat. sing. tertiæ simpl. ὁ καιρὸς, tempus, opportunitas, ἄκαιρος, importunus, ἔυκαιρος, opportunus, εὐκαιρία, opportunitas.

ἀγγέλοις] vt τοῖς λόγοις, ὁ ἄγγελλος, Angelus, nuncius, à verbo ἀγγέλλω, nuncio, quintæ coniugat. baryt. futur. ἀγγελῶ Aoriſt. 1. ἤγγειλα, compoſitum εὐαγγέλλω, annuncio, bonum nuntium fero. εὐαγγέλιον, Euangelium, bonum nuntium, item, merces quæ ob bonum nuntium datur. B

συναπτόμεθα] pâß. præsens, indicat. modi, vt τυπτόμεθα, à συνάπτομαι, coniungor, nector, hæreo, à σὺν, & ἅπτομαι, tango, hæreo, adhæresco. Actiuum ἅπτω, primæ coniugat. baryt. hinc ἁφὴ, tactus, nexus, connexio. ὁ ἁπτὸς, tactilis, τὸ ἁπτὸν, tactile.

ἄλογα] vt τὰ ξύλα, ὁ ἄλογος, rationis expers, ἄλογον ζῶον, animal ratione carens, ἀλογία. imprudentia. C

κοινωνίαν] vt τὸν μῦθον, ἡ κοινωνία, communio, participatio. ὁ κοινωνὸς particeps. κοινωνὸς τοῦ θράσους socius audaciæ. κοινωνέω, particeps sum, tertiæ coniugat. circumflexorum. Regit genitiuum, vt solent nomina & verba participandi. 72. b.

πολὺ] hîc supplet vicem aduerbij, aliàs nomen generis

neris neutri. Masculi: ὁ πολὺς, fœm: ἡ πολλὴ, neutr: τὸ πολύ. 87. a. comparat: ὁ καὶ ἡ πλείω, καὶ τὸ πλεῖον, superlat: πλεῖστος, πλείστη, πλεῖστον, 105. a.

A φανόμεθα] præsent: temp: vt τυπτόμεθα, indicat: modi, à φάινω, seu φάσκω, de quo iam suprà.

διαφύγοντες] particip: præsent: temp. à διαφύγω, effugio, compositum à διὰ & φύγω, fugio, secundæ coniugat. baryt: futur: φύξω, à præterit: medio πέφυγα, fit φυγῆ, fuga. 276. c.

Ἀγγέλων γὰρ ἔργον ἡ προσδυχὴ, ὑπεραίρουσα καὶ τὴν ἐκείνων ἀξίαν, εἴπερ κρεῖττόν ὅτι τῆς ἀγγέλων ἀξίας ᾖ θεῷ διαλέγεσθαι. ἀλλ' ὅμως ὅτιγε κρεῖττόν ὅτι, αὐτοὶ διδάσκουσι ἡμᾶς, σὺν πολλῷ μὲν φόβῳ τὰς δυχὰς προσφέροντες, παρέχοντες δὲ ἡμῖν εὐδοκεῖναι καὶ μανθάνειν, ὅτι προσήκει τῷ θεῷ προσιόντας σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ τοῦτο ποιεῖν; φόβῳ μὲν, δεδοικότας μὴ τῆς προσευχῆς, ἀνάξιοι φανῶμεν, χαρᾶς δὲ μεστὲς γινομένους ὧν ᾖ μεγέθει τῆς τιμῆς ὅτι τοσαύτης καὶ τοιαύτης προνοίας τὸ θνητὸν ἠξιώθη γένος, ὡς καὶ θείας ἀπολαύειν ὁμιλίας σωμάτων, δι' ἃς καὶ τὸ θνητοὶ, εἶναι καὶ πρόσκαιροι διαφεύγομεν, φύσει μὲν ὄντες θνητοὶ, τῇ δὲ πρὸς θεὸν ὁμιλίᾳ πρὸς ἀθάνατον ζωὴν μεταβαίνοντες.

B C ANGELORVM enim opus oratio transcendens & ipsorum dignitatem, siquidem melius est Angelorum dignitate Deo colloqui. Attamen quod melius sit, ipsimet docent nos, cum multo quidem ti-

dem timore orationes adferentes, præbentes verò A
nobis scire & discere, quod par est Deo accedentes cum gaudio & timore hoc facere; timore quidem, veriti ne appareamus indigni orationis, pleni verò gaudij facti, ob magnitudinem honoris, quod tantâ & tali prouidentiâ mortale dignatum sit genus, vt & diuinæ frueretur conuersationis assiduè, per quam mortales esse & caduci effugimus, naturâ quidem existentes mortales, conuersatione verò cum Deo ad immortalem vitam transeuntes. B

ANGELORVM enim munus & officium est oratio, quæ ipsa illorum quoque præstantiam vincit, si colloqui cum DEO præclarius quiddam, quàm pro Angelorum dignitate censendum est. Quod quidem ita esse, iidem illi nos docent, multo eum cum timore comprecantes, exemploque nos monentes, vt cum lætitiâ, tremoreque ad supremam Maiestatem accedendũ existimemus. Cum tremore, dum veremur, ne parum digni videamur, qui à Deo quidpiam rogitemus, cum lætitiâ verò ingenti, ob honoris collati amplitudinem; Tanta siquidem ac tali curâ dignati sumus, vt vel diuinâ communione continenter frueremur: vnde in mãcipio atque nexu mortis esse desinimus, pro naturâ quidem caduci, pro familiaritate autem illâ, cum conditione immortales ac sempiternæ cuiusdam vitæ participes. C

A ἔργον] vt τὸ ἔργον, opus, officium, munus.

ὑποφαίρασα] particip. fæm. præsent. temp. ab ὑποφαίρω, extollo, effero, item supero, excello. Simplex est αἴρω, tollo, quintæ coniugat. barytonor. de quo 334. c.

ἔτ' ὤφ] Si, coniunctio; addi solet vocula ὤφ aliis in compositione ὅσπερ, ὅστις, ὅτου, quī, quæ, quod. 18. c. per omnes numeros & casus.

κρεῖττον] comparat. gen. neutr. ab ἀγαθὸς, Atticè pro κρέασσον, melius, ὁ κρείσσων, melior, 104. b.

B Construitur cum genitiuo, vt & alia nomina comparatiua. 59. c.

διαλέγεσθαι] Infinit. præsen. à διαλέγομαι, hîc colloquor, loquor, aliâs, differo, disputo. Componitur ex διὰ & λέγομαι, huius actiuum: λέγω, dico, secundæ barytonorum. λέξω, λέλεχα, λέλεγμαι, λέλεξαι, hinc λέξις, dictio, 274. c. λέλεκτο, διαλέλεκται, à quo διάλεκτος, διαλεκτικὸς, διαλεκτικὴ, διαλεκτικὸν, & Latinè Dialectica, ars differendi. Construitur hîc cum Dativo, loqui Deo, seu colloqui Deo; pro, colloqui

C cum Deo.

ἀλλ' ὅμως] sed tamen, ἀλλὰ & ὅμως, abiicitur α per apostrophum. 10.

ὅτι κρεῖττόν ὄστι] ad verbum; quod melius est. Nam ὅτι vsitatè iungitur cum indicatiuo. ὄστι tertia persona præsentis ab εἰμὶ. Reiicit suum accentum in vltimam verbi præcedentis, quia est encliticum, habetq; ante se vocabulum properispomenon. 325. a.

διὰ-

διδάσκουσι] *præsens, vt* τύπτουσι, *à* διδάσκω, doceo, *vide* 340. *a.* A

οὐν πολλῷ φόβῳ] *nota Datiuis instrumenti aut modi frequenter à Græcis præponi præpositionem* σὺν, *quod Latini rarò faciunt.* 113. *c.*

προσφέροντες] *particip. præsent. temp. à* προσφέρω, *de quo suprà.*

παρέχοντες] *particip. præsent. temp. à* παρέχω, præbeo, porrigo. *à* παρὰ *&* ἔχω. *abiicit præpositio suum* α, *de* ἔχω, *ad cuius normam inflectitur* παρέχω, *vide* 341. *c. ab hoc descendit parochus, quasi* præbitor, largitor. *&* parochia. B

ἐᾶναι] *Infin. præsens, vt* τιθέναι, *ab* ἔαμι, scio, noui, *quod formatur ab* ἐάω, *sine reduplicatione, vt solent quædam verba in* μι. 233. *b. c. Ab eodem sumit quoq; sua tempora. vt &* ἔαδα, *de quo* 340. *c. A Græco* ἐάω, *venit latinum,* video. τὸ εἶδος, forma, species, *à videndo, seu* ἀπὸ τοῦ ἰδεῖν. *vt* species, *à speciendo, seu aspiciendo.* ἐδικὸς, specialis, ἐδύλλιον, Idyllium. *cuiusmodi scripsit Theocritus & Ausonius.*

μανθάνειν] *Infinit. præsens à* μανθάνω, disco, *de* C *quo iam superius, & generatim de verbis in* ανω. *vnde fiant, & vnde sua tempora sumant, vide cap.* 18. *Grammat.*

προσιόντας] *accusat. plural. accedentes. particip. præsent. temp. vel Aorist. 2. à* πρόσειμι, accedo, *compos. à* πρὸς *&* εἶμι, vado, *quod verbum inuenies.* 290. *a. b. Regit datiuum.*

A ποιεῖν] *Infinitiu. præsens, vt* φιλεῖν, *à* ποιέω, facio, *primæ circumflexorum, futur.* ποιήσω, πεποίηκα, πεποίημαι, *hinc* τὸ ποίημα. poëma. πεποίησαι, *hinc* ποίησις, poësis. πεποίηται, *hinc* ποιητὴς, poëta, factor, creator.

δεδοικότας] *particip. præterit. temp. verbi medij,à* δείδω, timeo, *præterit. med.* δέδοικα, *nam* ει *mutatur in* οι. *particip.* ὁ δεδοικὼς, τοῦ δεδοικότος, ἡ δεδοικυῖα, τὸ δεδοικὸς. 339. c.

ἀνάξιοι] *vt* οἱ λόγοι, ὁ ἀνάξιος, indignus. *Regit genitiuum,* 49. c.

B φανῶμεν] *Aoristus 2. passiu. Coniunctiui modi, à* φαίνω, *seu* φαίνομαι, videor, appareo. *Aoristus 2.* ἔφανον. *pass.* ἐφάνθω. *Coniunct.* ἐὰν φανῶ, *plural.* ἐὰν φανῶμεν.

μεστὰς] *vt* τὰς λόγας, ὁ μεστὸς, plenus, ἡ μεστὴ, τὸ μεστόν. *Habet genitiuum, quippe nomen copiæ.* 50. *a. b.*

γινομένης] *particip. præsent. temp. à* γίνομαι, *seu* γίγνομαι. 338. *b. c.*

C ἐπὶ τῷ μεγέθει] Super magnitudine. *quâ significatione* ἐπὶ *datiuo iungitur, habes in Syntaxi.* 152. *b. c.*

τὸ μέγεθος] magnitudo, *vt* τὸ τεῖχος, *primæ declination. contractor.* ὁ μέγας, magnus, ἡ μεγάλη, τὸ μεγα. 86. *b. c. comparat.* ὁ καὶ ἡ μείζων. 105. *a.*

τοιαύτης] *vt* τῆς ἡμῆς. τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο, *neutrum sine* ν. 38. *c.*

προ-

προνοίας] Genit. singul. secundæ simpl. ὁ πρόνοια, cura, prouidentia, nam verbalia à nomine νῦς, sunt paroxytona. εὔνοια, beneuolentia, ἔννοια, notio, intelligentia, ἄνοια, stultitia, διάνοια, mens, intellectus. A

τὸ θνητὸν] mortale, ὁ θνητὸς, mortalis, οἱ θνητοὶ, mortales. significat hæc vox absolutè hominem à mortalitate, venitq; à θνήσκω, morior, præterit. actiu. τέθνηκα, passiu. τέθνημαι, τέθνησαι, τέθνηται. hinc θνητός. 342. b. c.

ἠξιώθη] Aoriſt. 1. pas. ab ἀξιόομαι, dignus habeor. de quo superius: præter. perfect. ἠξίωμαι, ἠξίωσαι, ἠξίωται. hinc ἠξιώθω, ἠξιώθης, ἠξιώθη, fut: 1. ἀξιωθήσομαι. Regit genitiu. vtpote verbum dignandi, seu æstimandi, ἠξιώθη μεγάλης τιμῆς dignus habitus est magno honore. B

γένος] vt τὸ τεῖχος, genus. γενικὸς, generalis. γενικῶς, generaliter.

θείας] genit: sing. secundæ simpl. ὁ θεῖος, diuinus, ἡ θεία, τὸ θεῖον.

ἀπολαύειν] Infin. præsens. ab ἀπολαύω, fruor. augetur in medio ἀπολαυσον, & ἀπόλαυσον, 136. c. Habet genit. & interdum alios casus. 79. c. 92. b. c. C

εἶναι] Infin. ab εἰμὶ, sum, 286. a.

πρόσκαιροι] vt οἱ λόγοι, ἐνταῦθα ὁ πρόσκαιρος, temporarius, caducus, fluxus.

διαφεύγομεν] vt τὸ πλοῖον ἀ διαφεύγω, effugio, de quo suprà.

A φύσει] Dat. sing. secundæ contract. ὁ φύσις, natura, à φύω, nascor, φῦμι, idem. φυσικὸς, naturalis. φυσικὴ ἐπιστήμη, physica scientia.

ὄντες] Participi præsen. plural. num. ὁ ὤν, qui est, τὸ ὄν, ab εἰμί, παρών, præsens, παρόντες, præsentes, ἀπόντες, absentes. 289. c.

ἀθάνατον] ὁ καὶ ὁ ἀθάνατος, immortalis, ex particulâ priuante α, & θάνατος, mors, θανατόω, mortem adfero, occido, tertiæ circumflex. θανατηφόρος, lethalis, mortiferus.

B μεταβάλλοντες] particip. præsent. temp. à μεταβάλλω, ex μετὰ & βάλλω, de quo suprà. ὁ μεταβασις, transitio.

Ἀνάγκη γὰρ τὸν ὁμιλοῦντα θεῷ, καὶ κρείττονα γενέσθαι θανάτου, καὶ πάσης βλαφθορᾶς, καὶ ὥσπερ ἀνάγκη πᾶσα τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ἀπολαύοντα βλαφθύγειν τὸ σκότος, ὅτως ἀνάγκη πᾶσα τὸν θείας ὁμιλίας ἀπολαύοντα, μηκέτι εἶναι θνητόν. αὐτὸ γὰρ τὸ τῆς τιμῆς μέγεθος, πρὸς ἀθανασίαν ἡμᾶς μεθίστησιν. εἰ γὰρ οἱ βασιλεῖ βλαλεγομένους, καὶ τῆς παρ' ἐκείνου τιμῆς ἀπολαύοντας, ἀμήχανον εἶναι πένητας, πολλῷ μᾶλλον ἀδύνατον τῷ θεῷ προσευχομένους καὶ λαλοῦντας θνητὰς ἔχειν ψυχάς. θάνατος γὰρ ψυχῆς, ἀσέβεια, καὶ βίος παράνομος ἀπὸν καὶ ζωὴ ψυχῆς ἡ τῷ θεῷ λατρεία, καὶ βίος ὁ ταύτη πρέπων.

C NECESSE enim est conuersantem Deo, & meliorem

meliorem fieri morte, & omni corruptione, & quemadmodum omnis neceſsitas (eſt) ſolari radio fruentẽ effugere tenebras, ſic neceſsitas omnis (eſt) diuina conuerſatione perfruentem, non amplius eſſe mortalem. Ipſa enim honoris magnitudo ad immortalitatem nos transfert: ſi enim Regi colloquentes, & qui ab ipſo (eſt) honore fruentes, impoſsibile (eſt) eſſe pauperes: multò magis impoſsibile (eſt) Deo ſupplicantes & loquentes mortales habere animas, mors enim animæ impietas, & vita iniqua. Igitur & vita animæ Dei ſeruitus (erit) & vita huic conueniens, A B

NECESSARIVM quippe eſt, cum eo verſantem & à morte inuictum, & quibuſcunque rebus pereuntibus maiorem euadere. Atque vt is quem ſolis radij colluſtrant, non poteſt tenebris circumfundi, ſic qui cum cœleſti parente eſt aſsiduus, hunc non amplius mortalem oportet numerari, quandoquidem huius magnitudo decoris æternitatem nobis muneratur. Quod ſi cum Imperatore ſermones conferre ſolitos, & ab eo honorificè tractatos, nullo modo cum egeſtate videmus conflictari, qui tandem fieri poterit, vt Deo ſupplicantes, & cum eo verba miſcentes, animas letho obnoxias poſsideant, quarum peſtis & interitus eſt impietas & flagitium? contrà autem vita, Dei cultus, & cum hoc conſpirans atque conſentiens morum ſanctimonia. C

A ἀνάγκη] vt τιμὴ, necessitas, ἀναγκαῖος, necessarius, ἀναγκαίως, necessariò, ἀναγκαῖα τοῦ βίου, necessaria ad victum, ἀναγκαιότης, necessitudo & propinquitas generis.

ἐμιλλήσαντο] vt φιλῆσαι, ab ἐμιλλάω, de quo suprà.

γνῶσθαι] Aorist. 2. infinit. verbi medij, vt γενέσθαι, à γίνομαι. 338. c. Est autem obseruanda forma illa loquendi; κρείττων θανάτου, melior, id est, fortior & superior morte. 62. b.

πάσης] vt τῆς τιμῆς, πᾶσα.

B διαφθορᾶς] Genit. secundæ simpl. ὁ διαφθορά, corruptio, à διαφθείρω, corrumpo, de quo suprà.

ἀκτῖνος] Genit. sing. quintæ simpl. ὁ ἀκτίν, radius. 47. b. 53. b.

σκότος] vt τὸ τεῖχος, σκοτεινὸς, tenebricosus.

ἅπως ἀνάγκη πᾶσα] subintelligitur verbum ἔχει, ad verbum: Sic omnis necessitas est. 6. a. b.

μηκέτι] aduerb. non amplius. ἀκέτι interponitur κ euphoniæ gratia, durum enim esset μήτι.

ἀθανασίαν] secundæ simpl. ὁ ἀθανασία, immortali-

C tas.

μεδίσησι] præsent. temp. indic: modi, tertiæ personæ, à μεδίημι, compositum ex μετὰ & ἵημι. 249. c. idemque est quod transfero, transmuto. inde μετάθεσις, translatio. fut. μεταθήσω. Aorist. 1. μετέθηκα. Aorist. 2. μετέθην.

ἀμήχανον] impossibile, vt τὸ ξύλινον. ὁ καὶ ὁ ἀμήχανος, cui nihil suppetit ad aliquid agendum.

item,

Item, inexpugnabilis. ὁ ἀμηχανία, consilii inopia. A
ἀμηχανέω, consilii inops sum, nescio quid facto sit opus.

πένητας] *Accus plur. quintæ simpl.* ὁ πένης, πένητος, pauper, qui victum labore quærit, *fœm.* πένητα, paupercula. 98. *b.*

πολλῷ μᾶλλον] multò magis, *adduntur comparatiuis particulæ intendentes significationem.* 62. *c.* Est *autem* μᾶλλον *aduerb. compar. gradus.* μάλα, valde, μᾶλλον, magis, μάλιστα, maximè. 306. *b.*

ἀδύνατον] *vt* τὸ ξύλον, ὁ ἡ ἀδύνατος, impossibilis, B
impotens, ἀδύνατος τοῦτο ποιεῖν, impotens ad hoc faciendum. ἔργον ἀδύνατον, opus impossibile. δυνατός, potens, possibilis.

ἀσέβεια] *secundæ simpl.* ὁ ἡ ἀσεβής, impius, ἡ τὸ ἀσεβές. ὁ ἡ εὐσεβής, pius, ἡ τὸ εὐσεβές. ἡ εὐσέβεια, pietas, 98. *c.* εὐσεβέω, pius sum, ἀσεβέω, impius sum.

βίος] *vt* ὁ λόγος, vita, victus, *apud* Poëtas; βίοτος, βιόω, viuo. *fut.* βιώσω, *vide* 338. *a.* κατ' ἀρετὴν βιῶν, secundum virtutem viuere. C

παράνομος] ὁ ἡ ὑ, iniquus, contrà legem agens, ἡ παρανομία, iniquitas, iniustitia, παρανόμως, iniquè, iniustè, παρανομέω, prævaricor, contrà leges facio.

ἦπου] *aliquando interrogatiuè vsurpatur, pro*, nonne, atqui, profecto, enimuerò. *Hic pro* itaque, ergo.

A πρέπων] particip. masc. à πρέπω, primæ coniugationis barytonorum, decorus, seu conspicuus sum. Hinc impersonale πρέπει, decet. τὸ πρέπον, τοῦ πρέποντος, decens, decorum. Construitur hic πρέπων cum Dativo. βίος ταύτῃ πρέπων, vita huic, nempe, diuino cultui, competens. Nam & πρέπει dativum habet, πρέπει σοι τόδε. Hoc te decet.

Βίον δ' ἔσιον, καὶ τῇ τοῦ θεοῦ λατρείᾳ πρέποντα, προσδυκᾷ σωΐζει, καὶ θησαυρίζει θαυμασίως ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς. εἴτε γὰρ παρθενίας τις ἐρᾷ,
B εἴτε τῷ γε γάμῳ σωφρόνως χαίρειν τιμᾷν ἐπιδέκεται, εἴτε κρατεῖν ὀργῆς, καὶ πραότητι συζῆν, εἴτε φθόνου καθαρεύειν, εἴτε ἄλλο τι τῶν προσηκόντων ποιεῖν, προσδυκᾷ ἡγεμονίης τῇ προλεαίνουσης τὴν τοιαύτην ὁδὸν τοῦ βίου, δυκερῶς τε καὶ ῥᾴδιον ἕξει τὸν τῆς δυσεβείας δρόμον.

VITAM verò sanctam & Dei seruitio competentem oratio adfert, & thesaurizat mirabiliter animabus nostris. Siue enim virginitatis quis amator, siue illam, quæ in nuptiis, temperantiam honorare conatus (sit) siue superare iram, & conuiuere mansuetudini, siue inuidiam expurgare, siue quid aliud conuenientium facere (velit) oratione præeunte, & complanante talem viam vitæ, promptum & facilem habebit pietatis cursum.

QVAM eius conciliatrix oratio tanquam thesaurum in animis nostris admirabiliter con-

struit:

struit: siue enim virginitatis ac pudicitiæ studio A
duceris; siue præfinitam coniugibus temperantiam tenere desideras, siue iracundiam compescere, & cum mansuetudine rationes habere concupiscis; siue inuidentiam eiicere, siue aliud quodcunque honestum efficere moliris, hac vnâ præeunte, & huiusmodi tramitem prius complanante, expeditum vtique & facile pietatis curriculum ea ingressurus.

ὅσιον] vt τὸν λόγον, ὁ ὅσιος, sanctus, ἡ ὁσία, τὸ ὅσιον. ἀνόσιος, impius, ὁσιότης, sanctitas, τῆς ὁσιότητος. B

συνάγει] tertiæ personæ indic. modi, à συνάγω, colligo, conduco, in vnum contraho, hîc confert, comparat. compositum à σὺν & ἄγω, de quo superius. ἡ σύναξις, τῆς συνάξεως, conuentus, collectio, congregatio.

θησαυρίζει] tertiæ personæ, quartæ coniugat. indicat. modi, à θησαυρίζω, thesaurum colligo.

ἡμετέρας] vt τιμαῖς, ἡμέτερος, noster, pronomen possessiuum. C

παρθενίας [ἡ παρθενία, virginitas. ὁ παρθένος, virgo. ὁ παρθεῶν, τὸ παρθενῶνος, locus in quo seruantur virgines, monasterium virginum. Dicitur etiam ὁ παρθενιὼν, παρθενεύω, virginitatem colo, profiteor. παρθένειος, παρθένιος, & παρθενικὸς, virginalis, virgineus.

τις] amisit accentum. Est enim infinitum & enclitic-

um,

A cum. 327. c. Nec tamen præcedens dictio παρθενίας recipit accentum, quia est paroxytona. 325. b.

ἐρατὸς] ὁ primæ simpl. ab ἐράω, amo, ἐράσω, ἤρασα, ἤρασμαι, ἄρασαι, ἠράσθαι. Hinc ἐρασθὲς, iuxta regulam formandorum verbalium à tertiâ perfecti passiui.

γάμω] tertiæ simpl. ὁ γάμος, nuptiæ, ἄγαμος, cælebs, δίγαμος, τρίγαμος, bigamus, trigamus. γαμέω, vxorem duco. 338. b.

σωφροσύνω] secundæ simplicium, ἡ σωφροσύνη, B temperantia. ὁ καὶ ἡ σώφρων τῦ σώφρονος, temperans.

τιμᾶν] Infin. præsens, à τιμάω, honoro.

ἐσπουδακὼς] particip. act. præterit. temp. à σπουδάζω, studeo, enitor, elaboro. σπουδάσω, ἐσπούδασα, ἐσπούδακα, ἐσπουδάκως, ἐσπουδακῦα, ἐσπουδακός. Non repetitur prima consonans præsentis, quia ε incrementum est longum. 139. b.

κρατεῖν] Infin. præsen. temp. vt φιλεῖν, à κρατέω, vinco, supero, κρατήσω, κεκράτηκα. Regit genitiuum. 76. c. τὸ κράτος, vis, potentia.

C ὀργῦς] secundæ simpl. ἡ ὀργὴ, ira. ὀργίζομαι. irascor.

πραότητι] Datiuus quintæ simplic. ἡ πραότης. mansuetudo. ὁ πρᾶος, mitis. ἡ πρᾳεῖα, ἡ πραεῖα, τὸ πραΰ. idem.

συζῶν] Infinit. præsens. à συζάω, simul viuo. de quo suprà.

φθόνῳ]

φθονε] ὁ φθόνος, inuidia, tertiæ simpl. φθονέω, inuideo, vt φιλέω, ὁ φθονερὸς, inuidus. A

καθαρεύειν] Infinitiuus præsens, à καθαρεύω, purus sum, purè me gero. φόνου καθαρεύειν. Plato, purgare seu mundare se à cæde. Regit genitiuum. 79. b.

ἄλλο] aliud, neutrum sine ν. ἄλλος, ἄλλη. alius, alia. 38. c,

τῶν προσηκόντων] Genit. plural. τὸ προσῆκον. officium. τὸ προσηκόντος, de quo superius.

προσωχῶς ἡγεμένης] vt nos ablatiuo absoluto, ita B Græci genitiuo absoluto vtuntur. 111. b. c. ἡγεμένης, particip. præsent. temp. verbi medij, ab ἡγέομαι, ἡγοῦμαι, præeo, dux sum, item, existimo. ὁ ἡγεμὼν, τὸ ἡγεμόνος, dux, præceptor, princeps, ἡγεμονικὸς. principalis.

προλειαινόσης] particip. præsen. tempor. à προλειάνω, læuigo, læuo, complano. composit. à præpositione πρὸ & λειάνω, quasi dicas: prælæuigo. dicitur etiam λειαίνω, eadem significatione. Estque quintæ coniugat. barytonor. futur. λειανῶ, προλειανῶ. particip. προλειαίνων, προλειάνουσα, προλειάνον. ὁ λεῖος, læuis, non asper C τὸ λεῖον, læuor, læuitas. ἡ λειότης, τῆς λειότητος. idem.

τὴν ὁδὸν] tertiæ simplic. ἡ ὁδὸς, via. ὁδεύω, iter facio. ὁδηγὸς, dux viæ. ὁδηγέω, ducem viæ me præbeo.

ἀνχεῖν]

A *εὐχερῆ*] ὁ καὶ ἡ εὐχερὴς, καὶ τὸ εὐχερὲς, facilis, obuius, *εὐχερὴς πόνος*, labor facilis. *εὐχέρεια*, facilitas.

ῥᾴδιον] ὁ ῥᾴδιος, facilis, comparat. *ῥᾴων*, superlat. *ῥᾷστος*. 105. b.

ἕξει] fut. ab ἔχω, habeo. 156. b.

ἀρόμην] ὁ ἀρόμης, cursus, ὁ ἀρομὸς, τὸ ἀρομέως, cursor.

Οὐ γάρ ὄσιν, ὅτι ἐσὶ σὺ αἰτοῦντας παρὰ τοῦ Θεοῦ σωφροσωλίαν, καὶ δικαιοσωλίαν, καὶ πραότητα καὶ
B χρησότητα, μὴ τυγχάνειν τῆς δυχῆς. αἰτεῖτε γάρ, φησι, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ ἐυρήσετε. κρόετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν, ἐυρίσκει, καὶ τῷ κρόοντι, ἀνοιγήσεται. καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν τίς ὄσι, φησι, ἐξ ὑμῶν, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ ὑὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐ-
C πιδώσει αὐτῷ; ἢ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁράνιος, δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

NON enim est, non est petentes à Deo temperantiam, & iustitiam, & mansuetudinem, & bonitatem, non consequi orationē. Petite enim dicit, & dabitur vobis, quærite & inuenietis, pulsate & aperietur vobis. Omnis enim petēs accipit, & quærens in-

rens inuenit, & pulsanti aperietur. Et alibi iterũ; Quis est, dicit, ex vobis, qui, si petat filius eius panem, num lapidem dabit illi? vel si piscem petat, num serpentem dabit illi? Si igitur vos mali existentes, nostis data bona dare filiis vestris, quanto magis pater vester cœlestis dabit Spiritum sanctum petentibus ipsum? A

HAVD enim possunt, haud, inquam, possunt optatis excidere, qui castimoniam, iustitiam, lenitatem, benignitatem à Deo petere consueuerunt. Petite, ait, & dabitur vobis; quærite & inuenietis; pulsate & aperietur vobis, omnis enim qui petit, accipit, & qui quærit, inuenit, & pulsanti aperietur. Rursus alibi. Quis vestrũm est, quem si rogauerit filius panem, nunquid lapidem dabit illi? aut si petierit piscem, num serpentem dabit illi? Si ergo vos cùm sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quantò magis pater vester cœlestis dabit Spiritum bonum petentibus se? B

ἀγάθ' ἐστιν, ὅτι ἔστι] Repetitio, quasi dicas, non potest fieri, non potest fieri. γὰρ, habet accentum acutum ob enclíticam sequentem. 326. a. & ἔστι post ὅτι habet accentum in primâ. 326. c. C

αἰτοῦντας] particip. præsent. tempor. accusat. casus, ab αἰτέω, peto, αἰτήσω, ἠτησα, mutatur ει in η. 327. c. ἡ αἴτησις, petitio.

παρὰ] construitur hîc cùm genitiuo, variasq; significationes habet. 305. a. b.

κρυπτὸν

A χρηστότητα] ἡ χρηστότης, bonitas, quintæ simplic. ὁ χρηστὸς, bonus.

τυγχάνειν] Infinit. præsens, à τυγχάνω. de quo in Grammat. 347. b. c. iungitur cum genitiuo, cùm sit hîc verbum consequendi, τυγχάνειν τῆς εὐχῆς, voti compotem fieri. 71. c.

αἰτῆτε] vt φιλῆτε, ab αἰτέω, peto. imperatiui modi.

φησί] à φημί de quo suprà. & in Grammat. Et est tertiæ personæ indicatiui modi, præsentis temporis, &

B caret accentu, quia Encliticum. 324. a.

δοδήσεται] futur. 1. passiu. à δίδωμι, actiuum δίδωμι, do. 261. c.

ὑμῖν] Dat. plur. à pronomine σὺ. 112. b.

ζητεῖτε] Imperatiui modi, vt φιλῆτε, à ζητέω, quæro. futur. ζητήσω, ἐζήτησα, ἐζήτηκα, ἐζήτημαι. Hinc τὸ ζήτημα, quæsitum, quæstio, ἐζήτησαι, hinc ἡ ζήτησις, quæstio.

εὑρήσετε] futurum primum actiuum plural. numeri, ab εὑρίσκω, inuenio, quod sua tempora sumit ab

C εὑρέω, 341. b.

κρούετε] Imperat. modi, præsent. temp. à κρόω, pulso. futur. κρόσω, Aorist. 1. ἐκρουσα. ἡ κρόσις, pulsus, pulsatio.

ἀνοιγήσεται] futur. 2. pass. à verbo ἀνοίγομαι, aperior, actiuum est ἀνοίγω. 336. c. Aorist. 2. pass. ἀνῴγην, apertus

apertus sum. *hinc fut.* 2. ἀνοιγήσομαι, ἀνοιγήσῃ, ἀνοιγήσεται. A

ὁ αἰτῶν] *particip. præsens vt* ὁ φιλῶν, *ab* αἰτέω.

λαμβάνει] *præsens indicat. modi, à* λαμβάνω, accipio. *fut.* λήψω, 278. *a b.*

ἀλλαχοῦ] *aduerb. alibi. vt &* πάλιν, iterum. ἐν ἄλλῃ αἰτήσῃ ὁ ὑὸς αὐτῦ ἄρτον. quem si filius panem poposcerit. *Nam & apud Græcos verba poscendi duos accusatiuos admittunt, vt* flagito te nummos, αἰτῶ σε ἀργύριον. 105. *b. c.*

λίθον] ὁ λίθος, lapis, *tertiæ simplicium.* ὁ λίθινος, lapideus. B

ἐπιδώσει] *tertia persona futuri actiui ab* ἐπιδίδωμι, *quod hic eandem habet significationem, quam simplex* do, *aliàs significat* perficere, crescere, augmentum accipere. *ad verbum,* do insuper, præterea do. *Hinc* ἐπίδοσιν λαμβάνειν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. progressum facere in literis. *Et* ἐπιδῶναι, crescere, proficere.

ἰχθῦν] ὁ ἰχθὺς, *vel* ἰχθῦς. piscis, τῦ ἰχθύος. 54. *b. accusatiuus exit in* ν, *& aliquando etiam in* α, 56. *b. c.* C

ὄφιν] *accusat. secundæ contract.* ὁ ὄφις, serpens, τῦ ὄφεως. 70. *c.*

πονηροὶ] ὁ πονηρὸς, malus, improbus, prauus, ἡ πονηρὰ, τὸ πονηρὸν, ἡ πονηρία, malitia.

οἶδατε] *præterit med. plural. num.* οἶδα, οἶδας, οἶδε, *ab* εἴδω, scio, *mutatur* ει *in* οι 340. *c.*

δόματα] τὸ δόμα, donum, τὸ δῶμα, domus.

A διδόναι] Infin. præsens, ἀ δίδωμι, do, 260. a.

τέκνοις] τὸ τέκνον, proles. soboles.

ὁ πατὴρ] pater, τὸ πατέρος, quintæ simpl. 50. a. In quibus casibus subeat syncopen, vide 81. b. c.

οὐράνιος] ὁ καὶ ὁ, ὁ οὐρανὸς, cœlum.

δώσει] fut: act. à δίδωμι, do. 258. a.

πνεῦμα] τὸ Spiritus, à πνέω, πνεύσω, spiro, vt latinum spiritus à spiro. ὁ πνευματικὸς, spiritualis.

B Τοιούτοις μὲν λόγοις καὶ τοιαύταις ἐλπίσιν ὧν προσευχὴν παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων κύριος. ἡμᾶς δὲ πρέπει τῷ Θεῷ πειθομένους, εἰ καὶ ζῆν γε ὕμνοις καὶ προσευχαῖς, ἀκριβέστερον τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας ἐχομένας, ἢ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς. ὅτω γὰρ ἡμῖν, τὸ πάρξειν ζῆν ἀεὶ τὸ πρέπουσαν ἀνθρώποις ζωὴν. ὅσις γὰρ ὁ προσευχόμενος τῷ Θεῷ, ὅδε θείας ὁμιλίας ἀπολαύειν ὧν θυμεῖ συνεχῶς, νεκρὸς ὅτι καὶ ἄψυχος, καὶ ὁ μετέχει τὸ φρονεῖν, αὐτὸ γὰρ

C τοῦτο μέγιστον ἀφροσύνης σημεῖον τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, μηδὲ ἐρᾶν προσευχῆς, μηδὲ θάνατον ἡγεῖσθαι ψυχῆς, τὸ μὴ προσκυνεῖν τῷ Θεῷ.

TALIBVS sermonibus & eiusmodi spebus ad orationem cohortatus est nos vniuersorum Dominus. Nos verò conuenit Deo obtemperantes semper

per viuere in hymnis & orationibus, intensius Dei cultui adhærentes, quàm propriæ animæ. Sic enim nobis licuerit viuere semper competentem hominibus vitam. Qui enim Deum non orat, neque diuinæ conuersationis perfrui concupiscit indesinenter, mortuus & exanimis (est) & non participat (τὸ) sapere. Hoc enim ipsum maximum imprudentiæ signum est, nescire magnitudinem honoris, neque amare orationem, neque mortem putare animæ non adorare Deum. A B

HVIVSMODI verbis tantarum rerum spe ostentandâ vniuersitatis Dominus ad precationem nos incitauit, quos dictis eius audientes, nullum non tempus in eo collaudando orandoque consumere, nec tam impensè vitam, quàm veneratione Numinis amare & curare conuenit. Sic fiet, vti semper, quemadmodum nobilitate nostrâ dignum est, viuamus. Quisquis enim precibus ambire Deum cunctatur, neque sæpissimè collocutionis eius suauitatem expetit, is profectò mortuus & inanimus, & affectæ mentis dicendus est, quoniam istuc ipsum, ignorare scilicet honoris istius præcellentiam, neque vllum precationum sanctarum ardorem concipere, neque exitium animæ reputare Deo vota non facere, stoliditatis certissimum videtur indicium. C

ἐλπίσι] *ad verbum; spebus, quo nomine vsus est latinus interpres Biblior. 2. lib. Machab. ca. 7.* ἐλπὶς, *spes.*

A παρεκάλεσεν] Aor. 1. à παρακαλέω, adhortor excito, item consolor. composit. à παρὰ & καλέω, futur. καλέσω vel καλῶ. 204. b. ἡ παράκλησις, τῆς παρακλήσεως, adhortatio, consolatio. ὁ παράκλητος, paracletus, consolator.

τῶν ὅλων] vt τῶν ξύλων. τὸ ὅλον, vniuersum, summa rerum. ὅλος, λη, λον, totus.

κύριος] vt ὁ λόγος, κυριεύω, dominor. ἡ κυριότης, dominatio. κυριακὸς. Dominicus. σῶμα κυριακὸν, corpus Dominicum.

B πεθομένους] particip. præsent. temp. vocis & significationis mediæ, à πείθομαι, pareo, obtempero, πείθω, persuadeo, futur. πείσω, Aorist. 1. ἔπεισα, præterit. πέπεικα, pass. πέπεισμαι. 173. b. præterit. medium, πέποιθα. 194. a.

ἀκριβέστερον] accipitur hic aduerbialiter, aliàs nomen, vt maius, minus, apud Latinos, & est comparatiui gradus. ὁ καὶ ἡ ἀκριβὴς, καὶ τὸ ἀκριβὲς, accuratus. ἀκριβέστερος, ἀκριβέστατος, ἡ ἀκρίβεια, accuratio diligen-
C tia. ἀκριβῶς, diligenter, accuratè, ἀκριβόω, accuro, exquisitus sum. futur. ἀκριβώσω. Aorist. 1. ἠκρίβωσα, vt δηλόω.

ἐχομένους] particip. præsent. temp. ab ἔχομαι, habeor, possideor. hic idem est, quod hæreo, adhæresco, coniunctus sum. Dicit enim D. Chrysostomus, Cultui diuino magis & tenacius adhærendum esse,

esse, quàm propriæ animæ, ἕπου ἐχόμενος τῆσ χλαμύδος, A
sequere, prehendens, seu tenens chlamydem, ἐχομένως, proximè, contiguè, deinceps, τῆσ ἐχομένησ ἡλικίασ sequenti die veniam. *Regit genitiuum.*
70. c.

ὑπάρξειν] *tertia persona singul. Aoristi Æolici ab* ὑπάρχω, *cuius variæ significationes; significat enim* sum, initium rei do, primus facio aut dico. ὑπάρχω ἁλιτέσ, *apud Herodot.* iniuriam incipio, *composit. ex* ὑπὸ & ἄρχω, incipio, *quasi dicas,* subincipio, *aliquando vsurpatur impersonaliter,* ὑπάρχει, licet, contingit, *vt* B
& *hic* ὑπάρξει, licuerit.

ὅσιος] *composit. ab* ὅσ, & τιος, ὅσια, ὅτιος, ὅ, τι, 53. c.

ἐπιθυμεῖ] *tertia persona indicatiui modi, singular. numeri* ἐπιθυμέω desidero, *futur.* ἐπιθυμήσω, ἡ ἐπιθυμία, cupiditas, desiderium, ἐπιθυμητικόσ, desideratiuus.

νεκρὸς] *vt* ὁ λόγος, mortuus, ἐκ τῶν νεκρῶν, *à* mortuis.

ἄψυχος] ὁ ἡ τὸ inanimatus, *quasi* ἄνευ ψυχῆς sine C
animâ.

μετέχει] *tertia persona indicatiui modi à* μετέχω, particeps sum, *composit: à* μετὰ & ἔχω, ἡ μετοχὴ, participium, participatio. *Regit genitiuum* 70. c. μετέχει τοῦ φρονεῖν, particeps est prudentiæ. *Venit autem infinitiuus ille à* φρονέω, sapio, φρονήσω *vel* φρονέσω, πεφρόνημα, *pass.* πεφρόνημαι, *hinc* τὸ φρόνημα, pruden-

A tia, ϖφρόνησις. hinc ἡ φρόνησις, τῆς φρονήσεως, prudentia.

μέγιστον] Superlat. à μέγας, μεγάλη, μέγα, magnus. 105. a.

ἀφροσύνης] ἡ ἀφροσύνη, imprudentia, stultitia. ὁ καὶ ἡ ἄφρων, imprudens, stultus, cui opponitur, ἔυφρων, ἔυφρονος, prudens. σὐφροσύνη, prudentia, ἀφρονέω, stulteſco, σὐφρονέω, prudens ſum.

σημεῖον] vt τὸ ξύλον, ſignum, σημειόω, vt δηλόω, ſigno, noto, fut. σημειώσω, Aor. 1. ἐσημείωσα.

B ἐπίστασθαι] Infinit. ab ἐπίσταμαι, ſcio, cognoſco, de quo vidè 302. a.

ἐρᾶν] Infinit. ab ἐράω, amo, de quo ſuperius.

ἡγεῖσθαι] Infinit. præſens, ab ἡγέομαι, puto, de quo ſuprà.

ϖροσκυνεῖν] Infinit. præſens à ϖροσκυνέω, vt φιλέω, adoro, futur. ϖροσκυνήσω, ἡ ϖροσκύνησις, adoratio. Regit Datiuum, 86. a.

ὥσϖερ γὰρ, οἶμαι, τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἡμέτερον, ψυχῆς μὴ παρούσης, νεκρόν ἐσι, καὶ δυσῶδες, ὅτω
C ψυχῆς μὴ κινούσης ἑαυτὴν εἰς ϖροσευχὴν, νεκρά ἐσι, καὶ ἀθλία, καὶ δυσώδης, ἀλλὰ μὴν, ὅτι γε θανάτου ϖαντὸς ϖικρότερον ἡγεῖσθαι ϖροσήκει σεμνῦναι προσευχῆς, διδάσκει καλῶς ἡμᾶς Δανιὴλ, ὁ μέγας ϖροφήτης, μᾶλλον δ' ἐλόμενον ἀποθανεῖν, ἢ τρεῖς ἡμέρας μόνας σεμνῦναι προσευχῆς. ὁ γὰρ ἀσεβῆσαι τούτῳ προσέταξεν ὁ τῶν ϖερσῶν βασιλεύς, ἀλλὰ τρεῖς ἡμέρας μόνον σκοτούμενον εὑρεῖν. αὖθις γὰρ

τῆς

τῆς θείας ῥοπῆς, ὅτι αὖ τι τῶν ἀγαθῶν εἰς τὰς ἡμετέρας ἔλθοι ψυχάς. Θεοῦ δὲ ῥοπὴ σωτεφάπτεται τῶν πόνων ἡμῖν, καὶ τότε ὠφελεῖ καλῶς, αὖ ἰδὴ προσευχὴν ἀγαπῶντας καὶ συνεχῶς τοῦ Θεοῦ δεομένους, καὶ πάντα ἐκεῖθεν τὰ ἀγαθὰ καταβήσεσθαι προσδοκῶντας. A

QVEMADMODVM enim, puto, corpus hoc noſtrum, anima non præſente, mortuum eſt, & fœtidum; ſic animâ non mouente ſeipſam ad orationem, mortua eſt, & miſera, & olida. Cæterùm quod omni morte acerbius exiſtimare conueniat priuari oratione, docet pulchrè nos Daniel magnus propheta, magis eligens mori, quàm tres dies ſolos oratione priuari. Non enim impium eſſe huic mandauit Perſarum Rex, ſed tres dies ſolùm volens inuenire. Sine enim diuinâ inclinatione nihil bonorum in noſtras venerit animas. Dei verò inclinatio coniungitur cum laboribus noſtris, & hos ſubleuat pulchrè, ſi viderit orationem diligentes, & aſſiduè Deum precantes, & omnia inde bona deſcẽſura exſpectantes. B C

SANE ſicut corpus hoc noſtrum diſceſſu animi facto, omni ſenſu orbatum cum intolerabili odoris fœditate iacet: ſimiliter anima, ſi ſemetipſa ad orandum non exſuſcitet, ærumnoſa, mortua, fœtida reperitur. Cæterùm quouis genere neceis amarius interpretari oportere interdictum pre-

A cationis, magnus ille vates Daniel pulchrè docuit, dum interfici maluit, quàm non plus triduum orandi potestate spoliari. Non enim hunc nefarium aliquid designare Persarum Rex iubebat; sed tres tantummodo dies inuenire nitebatur, quibus nihil nisi ab se vno quisquam petere attentaret. Certè absque Dei erga nos inclinatione nulla pars boni cuiuspiam ad animos nostros peruentura est: quæ in laboribus opitulata nobis, eos superatos, faciles reddit, si precum studiosos Deumq; votis
B assiduè fatigantes, indeque bona omnia delapsura confidentes inuenerit.

οἶμαι] puto, arbitror, *contractum ex* οἰόμαι, *futur: med:* οἰήσομαι, 344. c.

ψυχῆσ μὴ παρόντοσ] *Gen: absolutus*, 111. b. Animâ non præsente, παρὼν παρόντοσ, præsens, παρῆσα, παρὸν, à πάρειμι adsum 289. c.

δυσῶδεσ] *neutrum*, ὀηρὸν ἡ δυσώδησ, olidus, fœtidus, *primæ contractorum*, δυσωδία, fœtor, ὁ ηρὸν ἡ δύωδησ,
C ηρὸν τὸ δύωδεσ, gratum halans odorem, ἡ δυωδία, gratus, odor, ἐυοδμοσ, seu ἐυοσμοσ bene olens, εὐοδμία & εὐοσμία, gratus odor, ὄσφα, oleo.

κινόσησ] *particip: præsens* à κινέω *vt* φιλέω moueo, κινήσω, κεκίνηκα, ἡ κίνησισ motio, κινητικὸσ motiuus, κινητέω,

κινητὸς, mobilis, δυσκίνητος, facilè mobilis, ἀκίνητος, immobilis. A

ἀθλία] ἡ ἄθλιος, miser, ἡ ἀθλία, misera, ἀθλίως, miserè, ἡ ἀθλιότης, miseria.

ἀλλὰ μὴν] at verò, atquì.

πικρότερον] Comparat: gradus, ὁ πικρὸς, amarus, ἡ πικρὰ, τὸ πικρὸν, ἡ πικρότης, amarities, πικρῶς, acerbè, πικραίνω & πικρόω, amarum reddo.

σφριδῶσαι] Aoriſt: 1. paſſ: infinit: modi, à σφρίομαι, priuor, Act: σφρῶ, priuo, σφρήσω, ἔσφρησα, ἐσφρηκα, ἐσφρημαι, ἐσφρησαι. Hinc σφρησις, priuatio, ἐσφρηται. Aoriſt: 1 paſſ: ἐσφρήθην. fut: 1. σφρηθήσομαι, Aoriſt: 1. infin: σφριδῶσαι, vt τυφθῶσαι. Regit genitiuum, 71. a. B

ἑλόμενος] Aoriſtus 2. particip: verbi medii ab αἱρέω, ſeu αἱρίομαι, eligo, Aoriſtus 2. actiu: εἷλον, quaſi ab ἕλω & augetur per ε, 129. a. Aoriſtus 2. med: εἱλόμην. Aoriſtus 2. particip: ἑλόμενος, ἑλομένη, ἑλόμενον, 334. b.

ἀποθανεῖν] Aoriſtus 2: infinit: ab ἀποθνήσκω, morior, compoſitum ex ἀπὸ & θνήσκω, morior, Aoriſt: 2. ἔθανον, 342. a. b. C

τρεῖς] pluralis numeri Accuſatiu: Neutrum, τρία, 108. b.

ἡμέρας] ἡ ἡμέρα, dies, ἡμέριος & ἡμερινὸς, diurnus.

μόνας] ὁ μόνος, Solus, μόνη, μόνον, ἡ μονὰς, μοναδικὸς, Vnitas.

A ἀσεβῆσαι] Aoriſt: 1. infinit: vt φιλῆσαι, ab ἀσεβέω, impius ſum.

προσέταξεν] Aoriſt: 1. act. à προστάττω, mando. quartæ coniugat. baryt. compoſit. ex πρὸς & τάττω. ordino, fut: προστάξω. Aor: 1. προσέταξα. Aor: 2. προσέταγον, præterit. perfect: προστέταχα. paſſ. προστέταγμαι. Hinc πρόσταγμα, mandatum, iuſſus, imperium. ἡ πρόσταξις, idem, προστατικὸς, imperatiuus.

πόρσων] Genit: plur: primæ ſimpl. ὁ πέρσης, Perſa. Voc: ὦ πέρσα. 33. b.

B βασιλεύς] Rex. 73. a. ἡ βασιλεία, regnum. ἡ βασίλισσα, Regina, βασίλισσα, idem, 98. b. c. βασιλικὸς, regalis, βασιλεύω, regno.

σκοπούμενος] particip: præſen: verbi medij, à σκοπέω, conſidero, circumſpicio, σκοπήσω, ἐσκόπησα, primæ circumflexorum. Hinc illa Latinis vſitata, ſcopus & Epiſcopus, ab ἐπισκοπέω, inſpicio.

εὑρὼν] Aoriſtus ſecundus infinitiu. ab εὑρίσκω, inuenio.

ἄνευ] aduerbium, ſine, abſque. Regit genitiuum. C 129. a. b.

ῥοπὴν] ἡ ῥοπὴ, vt ἡ τιμὴ, momentum, pondus, inclinatio, à ῥέπω, ſerpo, primæ coniugat: baryt. præterit. med: ἔρρόπα. Hinc venit ῥοπὴ. quod propriè de inclinatione lancis dicitur, & poſteà per metaphoram ad alia quoque transfertur.

ἕλδοι] optat. modi, Aoriſtus 2. ἕλδομαι, ἕλδεις, ἕλδοι, ab

ab ἔρχομαι, venio. quod sua tempora sumit ab ἐλεύθω, 341. b. A

συνεφάπτεται] compositi: à σύν & ἐπὶ & ἅπτομαι, de quo verbo superius. Iungitur cum genitiuo quia est verbum tactus, 68. c. quasi dicat diuus Chrysostomus. Dei propensio & beneuolentia in nos simul nobiscum labores contingit, & quodammodo contrectat.

πόνων] Gen. plurali: ὁ πόνος, labor. πονέω, vt φιλέω, laboro. φιλόπονος, amans laboris. μισόπονος, osor laboris. B

ἐπικουφίζει] præsenti: temp. indicati: modi, ab ἐπικουφίζω, alleuo, pondus minuo. compos: ex ἐπὶ & κουφίζω, leuo, ὁ κοῦφος, leuis, ἡ κουφότης, leuitas.

ἴδῃ] Aoristus 2. actiui coniuncti modi, ab εἶδω, video. Aoristus 2. ἔιδον vel ἴδον. Coniunct. ἐὰν ἴδω, ἴδῃς, ἴδῃ. 340. c.

ἀγαπῶντας] participi: ab ἀγαπάω, amo, vt τιμάω, fut. ἀγαπήσω. Aorist. 1. ἠγάπησα, ἡ ἀγάπη, charitas ἀγαπητός, amabilis. Construuntur cum accusatiuo.

δεομένους] participi: præsens à δέομαι, rogo, oro. deponens, futuri: medi: δεήσομαι. Regit genitiuum 70. c. ἡ δέησις, precatio. C

ἐκεῖθεν] aduerb. à loco, inde, illinc.

καταβήσεσθαι] futi: 1. verbi medij, vt τύψεσθαι, à καταβαίνω, descendo. ex κατὰ & βαίνω, de quo iam suprà, & in Grammat.

προσδο-

A προσδοκῶντας] participi: præsenti à προσδοκάω, exspecto, vt τιμάω, futuri: προσδοκήσω, ὁ προσδόκησις, exspectatio.

ὅτ' οὖν ἴδω τινὰ μὴ φιλοῦντα προσευχὴν, μηδὲ θερμὸν ἔρωτα ταύτης ἔχοντα καὶ σφοδρὸν, ἤδη μοι ὅτος δῆλος ἐστιν, ὡς οὐδὲν γενναῖον ἐν τῇ ψυχῇ κέκτηται, ὅτ' αὖ δ' ἴδω τινὰ τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας ἀκορέστως ἐχόμενον, καὶ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς, ἐν ταῖς μεγίσταις ἀριθμοῦντα ζημίαις, τεκμαίρομαι τὸν τοιοῦτον, πάσης ἀρετῆς ἀσπαστὴν εἶναι βέβαιον, καὶ τοῦ Θεοῦ ναόν.

B

QVANDO igitur videro aliquem non amantem orationem, neq; calidum amorem huius habentem & vehementem, iam mihi talis manifestus est, quod nihil generosum in animâ possideat. Quando verò videro aliquem Dei seruitio insatiabiliter adhærentem, & non assiduè orare in maximis numerantem pœnis, coniicio talem omnis virtutis exercitatorem esse stabilem & Dei templum.

C

QVAMOBREM si quempiam eximiâ & ardenti precationis cupiditate nequaquam efferri, & ab eâ alienum cernam, in huius pectore nihil inesse generosum autumo. Rursus quem insatiabiliter mundi fabricatorẽ ac præsidẽ precibus venerantẽ, taíque sine intermissione non fundere in grauissimis

mis pœnis habentem animaduerto, hunc constantem virtutum satellitem, ac Dei templum esse coniecturam facio. A

φιλοῦντα] *particip: præsent: temp: à* φιλέω, amo, *Regit accusat. 73. b. c.*

θερμὸν] *vt* τὸν λόγον, ὁ θερμός, ὁ θερμὸν, τὸ θερμὸν, calidus, ἡ θερμότης, τῆς θερμότητος, calor, caliditas, θερμαίνω, calefacio, *quintæ coniugat.*

ἔρωτα] *Accusat: quintæ simplicium,* ὁ ἔρως, amor, τοῦ ἔρωτος. B

σφοδρὸν] ὁ σφοδρὸς, ἡ σφοδρὰ, τὸ σφοδρὸν, vehemens, ἡ σφοδρότης, vehementia, σφόδρα, valdè, vehementer.

ὁ δῆλος] manifestus, ἡ δήλη, τὸ δῆλον, ἀ δηλόω, manifesto, ἡ δήλωσις, manifestatio.

οὐδὲν] *neutrum;* οὐδεὶς, nullus, οὐδενία, οὐδέν. 108. a.

γενναῖον] ὁ γενναῖος, generosus. ἡ γενναιότης, generositas.

κέκτηται] *tertia persona præterit. perfect. à* κτάομαι, possideo, 140. c. *futur. med.* κτήσομαι. *præterit. perfect.* κέκτημαι, *& aliquando* ἔκτημαι. *vnde* τὸ κτῆμα, possessio, *seu* res possessa, ἡ κτῆσις, possessio. C

ἀπορίστως] insatiabiliter, *aduerb. verbum est* πορίω, satio, *futur.* πορίσω *&* πορήσω. *Hinc* πόρος, satietas, πόρος ἁπάντων, omnium rerum, est satietas, πορ-

σὸς,

A ὸς, satiabilis, ἀκόρεστος, insatiabilis, & aduerb. ἀκορέστως.

ἀεὶ δμοῦντα] participi præsenti temp. ab ἀεὶ δμόω, numero, ἀεὶ δμήσω, ὑρίδμησα, ὁ ἀεὶ δμὸς, numerus, ἀεὶ δμητικὸς, Arithmeticus, ἀεὶ δμητικὴ, Arithmetica, ars numerandi, καταεὶ δμόω, enumero, recenseo, ἀρίδμησις, numeratio, καταρίδμησις, enumeratio.

τεκμαίρομαι] coniicio, prædico, denuncio, coniecturam capio, Idem, τεκμάρω, τὸ τεκμήριον, signum, indicium, argumentum.

B ἀσκητὼν] ὁ ἀσκητὴς, exercitator, primæ simplicis ab ἀσκέω, exerceo, ἀσκέομαι, exerceor, ἀσκήσω, ἤσκησα, ἤσκηκα, ἤσκημαι, ἤσκησαι. Hinc ὁ ἄσκησις, ἤσκητα. Hinc ἀσκητὴς, ἀσκήτρια, Ascetria, monialis, ἀσκητικὸς, exercitatorius. ἀσκητήριον, domus vbi Ascetæ habitant, quasi dicas Exercitatorium.

βέβαιον] ὁ βέβαιος, stabilis, ἡ βεβαίᾳ, τὸ βέβαιον, βεβαιόω, vt δηλόω, stabilio, ἡ βεβαίωσις, stabilimentum, confirmatio, ἡ βεβαιότης, stabilitas, firmitas, item, constantia.

C ναὸν] vt τὸν λόγον, ὁ νεὼς, templum. Atticè νεώς.

Εἰ γὰρ σολισμὸς ἀνδρὸς, καὶ βῆμα ποδὸς, ἀγγέλως ὀδύντων ἀναγγέλλει τὰ πρὸ αὐτοῦ, ἢ τὸν σοφὸν Σολομῶντα, πολλῷ μᾶλλον ψυχὴ καὶ λατρεία Θεοῦ, σημεῖον ὅτι δικαιοσύνης ἄπασης, σολή τις ἅσα πνευματικὴ, καὶ θεία, πολλὴν ἀμορφίαν καὶ κάλλος παρέχουσα ταῖς ἡμετέραις διανοίαις, τὸν ἐπά-

σω

σε ῥυθμίζεσθαι βίον, ὃν ἐῶσι φαῦλον, ὀδὲ ἄτοπον A
τῆς διανοίας κρατεῖν, αἰδεῖσθαι πείθουσι τὸν θεὸν,
καὶ τῷ παρ' αὐτὸ τιμῷ, πᾶσαν τὸ πονηρὸ γοη-
τείαν ἀποπέμπεσθαι παιδεύσασα, οὐ αἰσχροὺς καὶ
ἀτόπους διελαύνουσα λογισμούς, ἐν ὑπερηφανίᾳ τῆς ἡ-
δονῆς καθιστῶσα τῷ ἑκάστε ψυχῷ, αὕτη γὰρ ἡ ὑ-
περηφανία μόνη πρέπει τοῖς τὸν χριστὸν σεβομένοις;
τὸ μηδενὶ δουλεύειν αἰσχρῶ, ἀλλὰ τηρεῖν ἐν ἐλευθε-
ρίᾳ τῷ ψυχῷ, καὶ βίῳ κεκαθαρμένῳ. ὅτι μὲν
οὖν παντελῶς ἀμήχανον αὖεν προσευχῆς ἀρετῆ συ- B
ζῆν, καὶ μετὰ ταύτης πορεύεσθαι τὸν βίον, οἶμαι
δῆλον ἅπασιν εἶναι.

SI ENIM vestis viri, & gressus pedis, & ri-
sus dentium, nunciat quæ illius, secundum sapien-
tem Salomonem, multò magis oratio et cultus Dei,
signum est mystiæ omnis, vestis quædam existens
spiritualis & diuina, multam venustatem & pul-
chritudinem præbens nostris mentibus, vnuscuius- C
que conformans vitam, non sinens vitam nihili &
absurdam occupare animum, reuereri persuadens
Deum, & qui ab ipso honorem; omnem mali in-
cantationem ablegare docens, turpes & absurdas
expellens cogitationes, in contemptu voluptatis
constituens vnuscuiusq; animum. Hæc enim su-
perbia sola competit Christum colentibus, nulli ser-
uire

A *nire turpi, sed seruare in libertate animam & vitæ mandata. Quod igitur omninò impossibile (sit) sine oratione virtuti conuiuere, & cum hac pertransire vitam, puto clarum omnibus esse.*

NAM si vestitus hominis, & pedum incessus, & risus dentium annuntiant de eo, vt verbum Salomonis est, longè magis oratio, cultusque rerum omnium dominatori adhibitus, omnis iustitiæ monumentum, spiritualisque & diuina quædam sto-
B la erit, multâ elegantiâ & pulchritudine mentes humanas cohonestans, vitam & mores vniuscuiusque concinnans: nec peruersum aut absurdum aliquid animis imperitare permittens; Deum reuereri, honoremque ab eo profectum magni pendere suadens, quascunque maligni præstigias auersari docens: turpes & ineptas cogitationes effugans, singulorumque mentes ad voluptatis despicientiam inducens. Sola enim hæc superbia
C Christianos decet, nulli subiectum esse turpitudini; sed mentem retinere liberam & labis immunem. Ergo citrà orationis adminiculum ex virtute ætatem degere, eaque comite viuendi spatia emetiri penitus posse neminem, satis liquere opinor.

στολισμὸς ὁ] vestis; vestimentum, ἀπὸ στολίζω, induo, vestio. τὸ στόλισμα, vestimentum, ὁ στολιστὴς, vestiarius. qui stolas & alias vestes conficit.

ἀνδρὸς]

ἀνδρὸς] ὁ ἀνὴρ, vir, ἀνέρος, ἀνδρός, 50. b. 81. c. ὁ καὶ ἡ ἀνδρώδης, virilis, magnanimus, ὁ ἀνδροφόνος, homicida, ἡ ἀνδροφονία, homicidium, ἡ ἀνδρεία, fortitudo, ἀνδρείως, ἀνδρικῶς, viriliter: ἀνδρίζομαι, virilem ætatem ingredior, vir fio. A

βῆμα] τὸ, τοῦ βήματος, hîc significat gressum, incessum, βαίνω, vado.

γέλως] ὁ, τοῦ γέλωτος, risus, & τὸ γέλω, per quartam simpl. γελάω, rideo, secundæ contract: γελωτοποιὸς, artifex risus: γελοῖος ridiculus.

ὀδόντων] ὁ ὀδὼς, dens: 54. a. 61. b. B

ἀναγγέλλει] tertia persona singul: numeri. ab ἀναγγέλλω, annuncio: compositi: ex ἀνὰ & ἀγγέλλω, de quo suprà.

σοφὸν] ὁ σοφὸς, sapiens, ἡ σοφία, ἡ φιλοσοφία, sapientia: φιλοσοφῶ, sapientiæ studeo.

σολομῶντα] vt ξυροφῶντα: ὁ σολομὼν, Salomon: 48. b.

σολοίτις] accentus erectus in priore dictione ob sequentem encliticam: ἡ στολὴ, τῆς στολῆς, stola, vestis.

C

σύμορφίαν] ἡ σύμορφία, venustas, ὁ καὶ ἡ ἔυμορφος, venustus: opposita sunt, ἀμορφία, turpitudo: & ἄμορφος, turpis: μορφὴ, forma, species: μορφόω, formo, figuro.

κάλλος] τὸ, τοῦ κάλλεος, pulchritudo, primæ contractorum.

A ῥυθμίζουσα] *particip. præsent. temp. à* ῥυθμίζω, ad numeros aptos redigo: *Hîc*, compono, conformo, effingo, ὁ ῥυθμὸς, rhythmus, concinnitas: ῥυθμικὸς, rhythmicus.

ἰῶσα] *particip. præsent. temp. à* ἰάω, sino, *vt* τιμάω, *fut.* ἰάσω, *imperfect.* ἔασον, ἄω, sinebam: *augetur enim per* α, 129. *a. b.*

φαῦλον] ὁ φαῦλος, nauci. nihili: ἄνδρωπος φαῦλος, homo nullius momenti. ὁ φαυλότης, vilitas: ἄτοπος, ὁ ἢ ἡ, absurdus, τὸ ἄτοπον.

B αἰδεῖσθαι] *infinit. præsent. temp. ab* αἰδέομαι, reuereor, *fut. med.* αἰδήσομαι *&* αἰδέσομαι, ὁ ἢ ἡ αἰδέσιμος, reuerendus.

πείθουσα] *particip. præsent. temp. à* πείθω, persuadeo, *tertiæ coniugat. baryt. de quo suprà.*

γοητείαν] ὁ γοητεία, incantatio, fascinatio: ὁ γόης, impostor, magus: γοητεύω, incanto.

ἀποπέμπεσθαι] *infinit. præsens, ab* ἀποπέμπομαι *seu* ἀποπέμπω, ablego, dimitto abs me: *componitur ex* ἀπὸ *&* πέμπω, mitto: *primæ coniugat. baryt. futur:* πέμψω, ἀποπέμψω, *præt. med.* πέπομπα: *hinc* πομπὴ, pompa, *&* ὁ πομπὸς, qui aliquem deducit.

C παιδεύουσα] *particip. præsent. temp. à* παιδεύω, *sextæ baryt.* παιδεύτω, ἐπαίδευσα, ὁ ἢ ἡ πεπαίδευτος, doctus: ὁ ἢ ἡ ἀπαίδευτος, indoctus.

αἰσχρὸς] ὁ αἶσχος, turpis: *comparat.* αἰσχίων, *superlat.* αἴσχιστος. 104. *c.*

ἐξιλασ-

ἐξιλάσσασα] *particip. præsent. temp. ab* ἐξιλάσσω, ciicio, exterminо: *compositum ex præpositione* ἐξ, *&* ἐλάσσω, agito, pello: *quod sua tempora sumit ab* ἐλάω. *fut.* ἐλάσω. *Aoristus* 1. ἤλασα. 341, *a.* A

λογισμὸς] ὁ λογισμὸς, cogitatio, *à* λογίζομαι, cogito, ratiocinor: *præterit. perfect.* λελόγισμαι, λελόγισαι, λελόγισται. ὁ λογιστὴς, ratiocinator: λογιστικὸς, ratiocinalis.

ὑπεροψίαι] *Dativus secundæ simplicium.* ὁ ὑπερόψια, superbia, contemptus, despicientia, *ab* ὑπερόπτομαι, contemno, despicio, *ad verbum*: superuideo. B

ἡδονῆς] ἡ ἡδονὴ, voluptas: τὸ ἥδος, idem, *apud Poëtas* ἥδομαι, delector.

καθιστῶσα] *particip. præsen. à* καθίστημι, constituo: *idem enim significat quod* καθίημι.

ὑπερηφανίᾳ] superbia, *secundæ simplicium.* ὑπερηφάνεια, *idem.* ὑπερήφανος, ὁ ἠ, ὁν. superbus: ὑπερηφανῶς, superbè, ὑπερηφανέω, superbio, despicio, sperno.

σεβόμενοις] *particip. præsen. verbi medij, à* σέβομαι. colo: *activum*, σέβω, *nec coniugatur vltrà imperfectum*, 283. *b.* C

δουλεύειν] seruire, *infinit. à* δουλεύω, seruio: *sextæ barytonor.* ὁ δοῦλος, seruus: ἡ δούλη, serua: δουλεία, seruitus.

τυρεῖν] *infin. præsen. à* τυρέω, seruo: *fut.* τυρήσω, ἐτύ-

A ρησα, τετήρηκα. συντηρέω, conseruo, primæ coniugat. circumflexorum.

ἐλευθερία] ἡ ἐλευθερία, libertas: ὁ ἐλεύθερος καὶ ἐλευθέριος, liber: ἐλευθερίω, libero.

κεκαθαρμένῳ] Dat. particip. præterit. temp. passiui à καθαίρω, mundo, purgo, καθαίρομαι, mundor. futurum, καθαρῶ. præteritum act. κεκάθαρκα, passiu. κεκάθαρμαι, particip. perfect. κεκαθαρμένος, purgatus, mundatus.

πανταπασῖ] aduerb. omninò, perfectè.

B πορεύεσθαι] Infinit. præsens, à πορεύομαι, vado, fut. πορεύσομαι. Aoristus 1. ἐπορεύθην, iui.

Πῶς γὰρ ἄν τις ἀρετὴν ἀσκήσειε, μὴ προσιὼν καὶ προσαιτῶν σωτεχῶς περὶ ταύτης χορηγῶ καὶ δοτῆρι; πῶς δὲ ἄν τις ὠφθυμήσῃ εἶναι σώφρων ἢ δίκαιος, μὴ ὁμιλῶν ἡδέως περὶ ταῦτά τε καὶ πλείω τούτων ἀναιτίῳ παρ' ἡμῶν; βούλομαι δὲ ἐπιδεῖξαι διὰ βραχέων, ὅτι κἂν ἁμαρτημάτων γέμοντας αἱ προσευχαὶ λάβωσιν ἡμᾶς, ταχέως ἀποκαθαίρουσι. καὶ τοι τί μεῖζον γένοιτ' ἂν προσδυσχῆς, ἢ δεύτερον, ὅτ' ἂν ἀλεξιφάρμακον φωνή τι ἔσα τοῖς τὰς ψυχὰς νοσοῦσι.

C QVOMODO enim quis virtutem exercuerit, non accedens, & accidens desinenter huius largitori & datori? Quomodo verò quis cupiuerit esse temperans & iustus, non conuersans suauiter ei, qui hæc &

hæc & plura horum flagitat à nobis? Volo autem A
ostendere paucis, quod etiamsi peccatorum repletos
orationes nos deprehenderint, citò mundent.
Atqui quid maius sit oratione vel diumius, quando
medicamentum quoddam videtur existens animis
ægrotantibus?

QVO enim pacto virtutem exercuerit, qui ad
submiſtratorem ac largitorem eius creberrimè
non adit, neque in genua coram eo prouoluitur?
Cur temperans & iustus esse desideret, qui cum eo B
à quo & hæc & plura à nobis postulantur, non
libenter agit? Complacitum porrò est, breuiter
ostendere, tantam inesse in oratione efficaciratem,
vt quanquam nos sceleribus coopertos acceperit,
confestim perpurget. Quid obsecro, maius aut di-
uinius oratione statuemus, si eam aduersus animo-
rum morbos salutiferam esse medicinam patuerit?

πῶς] quomodo: *hîc vsurpatur interrogatiuè, ali-* C
as infinitum est & encliticum, 354. b.

ἀσκήσειεν] *tertia persona Aoristi Æolici ab* ἀσκέω, exerceo, *de quo suprà.*

προσιὼν] *participium, à* πρόσειμι, accedo: *vide 290. b. c.*

προσπίπτων] *particip. præsen. à* προσπίπτω, accido, aduoluor: *composit. ex præposit.* πρὸς *&* πίπτω, cado.

A *fut.* πῶσω. 345. c. *Construitur cum dativo.* ἡ πῶσις, casus: ἡ ἀντίπτωσις, casuum permutatio.

χορηγῶ] ὁ χορηγὸς, *propriè* dux & magister chori, choragus, qui chorum ducit. *Item qui ornamenta sacris choreis necessaria suis sumptibus præbet, & generatim, quiuis suppeditator & subministrator, ita vt* χορηγὸς, *idem sit, quod* ὁ δοτὴς, dator: τὸ δοτῦρος, ἀ δίδομι, do, *perfect. pass.* δέδομαι, δέδοσαι, δέδοται. *Hinc* δοτὴς, χορηγέω, *vt* φιλέω, chorum duco, *item*, subministro, suppedito.

B ἐνιδυμήσεις] *Aoristus Æolicus, ab* ἐνιδυμέω, desidero.

ὁμιλῶν] *particip. præsens, ab* ὁμιλέω. *de quo prius.*

ἡδέως] *aduerb.* suauiter: ὁ ἡδὺς, suauis: ἡδεῖα, ἡδὺ, ἥδομαι, delector.

πλείω] *plural. num. gener. neut.* τὰ πλείονα, πλείοα, πλείω. 83. b. *singul.* πλεῖον. *Et est comparat. gradus.* ὁ πολὺς, τὸ πολὺ, *comparat.* πλείων, τὸ πλείονος, *superlat.* πλεῖστος, τὸ πλεῖστον.

ἀπαιτοῦντι] *particip. præs. ab* ἀπαιτέω, deposco, efC flagito: *composit. ex* ἀπὸ & αἰτέω, *de quo suprà.*

βόλομαι] volo, *verbum deponens, fut. med.* βουλήσομαι. *Aorist. 1. pass.* ἐβουλήθην, volui. 338. a.

ἐπιδεῖξαι] *Aorist. 1. infin. ab* ἐπιδείκνυμι, ostendo: *composit. ab* ἐπὶ & δείκνυμι. 265. a. b.

διὰ βραχέων] paucis, breuiter: ὁ βραχὺς, τὸ βραχέος, breuis, ἡ βραχεῖα, τὸ βραχύ.

μὲν]

κἂν] *pro* κηὶ ἐὰν, etiamsi. A

ἁμαρτημάτων] *Genit. plural. quintæ simplicium,* τὸ ἁμάρτημα, peccatum: *ab* ἁμαρταίνω, pecco: ἁμαρτήσω. 335. b. ἡ ἁμαρτία, peccatum: ὁ ἁμαρτωλὸς, peccator.

γέμοντας] *particip. præsens à* γέμω, plenus sum, redundo. *Regit genitiuum, quippe verbum implendi,* 74. c.

λάβωσι] *tertia persona Aor. 2. coniunct. modi. plural. numer. à* λαμβάνω accipio: *Aoriſt. 2.* ἔλαβον, *Aoriſt. 2. coniunct.* ἐὰν λάβω. B

ἀποκαθάρσωσι] *tertia persona plural. num. indicatiui modi, ab* ἀποκαθάρω, mundo, expurgo, *composit. ex* ἀπὸ & καθάρω, purgo, mundo.

γένοιτ' ἄν] fuerit: *Aoriſt. 2. optat. modi,* γιγνόμαι, γένοιο, γένοιτο, *à* γίνομαι *seu* γίγνομαι.

ἀλεξιφάρμακον] *vt* τὸ ξύλον, remedium aduersus pharmacum seu venenum, amuletum: *composit. à verbo* ἀλέξω *seu* ἀλεξέω, arceo, depello, propulso. *Item,* auxilior: *& à nomine* φάρμακον. ὁ κηὶ ἡ ἀλεξίκακος, depulsor mali vel malorum. ἡ ἀλεξικακία, malorum depulsio. C

φανῇ] *coniunct. modi paſs. Aoriſt. 2. à* φάνω, *de quo iam sæpius,* ἐὰν φανῶ φανῇς, φανῇ.

νοσοῦσι] *Dat. plural. part. præsent. temp. à* νοσέω, ægroto: νοσήσω *particip.* ὁ νοσέων, τῶν νοσέοντος, νοσοῦντος. *Dat. plural.* τοῖς νοσέουσι, νοσοῦσι.

A Οὐκοῦν πρῶτοι νινευῖται φαίνονται διὰ προσευχῆς ἀναλυσάμενοι τὰς πολλὰς πρὸς θεὸν ἁμαρτίας, ἅμα τε γὰρ ἔλαβεν αὐτοὺς ἡ προσευχὴ, καὶ δικαίους ἐποίησε. καὶ πόλιν ἐθισμένην ἀκολασίᾳ τῇ πονηρίᾳ καὶ παρανόμῳ βίῳ συζῶν, ἐπανώρθωσεν ὀξέως, παλαιᾶς συνηθείας μεῖζον ἰσχύσασα, τῶν ἀρχαίων νόμων πλήρη πεποιηκυῖα τὴν πόλιν. συμφέλκομένη μεθ' ἑαυτῆς καὶ σωφροσύνην καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ πραότητα, καὶ πρόνοιαν πτωχῶν.

B ὃ γὰρ οὐ χωρὶς τούτων φιλοσοφεῖσθαι πτωχοῖς, ἀλλ' εἰς ἣν οὐκ οἰκήσει διάνοιαν, πλήρεις ποιεῖ δικαιοσύνης πάσης, παιδοτριβοῦσα πρὸς ἀρετὴν, καὶ κακίαν ἀφορίζουσα. καὶ δὴ καὶ τότε ἐτύς ἐσπλθφ εἰς νινευῖτιν πόλιν, καὶ πρότερον αὐτὴν ἀκριβῶς ὠφελήμενον, ὅτι οὐ ἐπέγνω τὴν πόλιν, ὅτως ἀφανὴς ἀπὸ τοῦ φαυλοτέρου βίου πρὸς εὐσέβειαν μετεπαίδευσεν.

C IGITVR primi Niniuitæ videntur per orationem soluisse multa contrà Deum peccata. Simul enim cepit illos oratio, & iustos fecit, & ciuitatem assuetam intemperantiæ, & malitiæ, & uitæ iniquæ conuiuere, correxit statim, veteri consuetudine plus potens, cœlestium legum plenam faciens ciuitatem, trahens secum & temperantiam, & humanitatem, & mansuetudinem, & curam mendicorum; non enim sustinet sine istis conuersari

uersari pauperibus, sed in quamcunque mentem A
venerit, eam plenam facit iustitiæ omnis, instruens ad virtutem & malitiam exterminans. Atqui & tunc si quis intrasset in Niniue ciuitatem, & prius ipsam accuratè cognoscens, non agnouisset ciuitatem, sic derepente à vitâ deteriore ad pietatem transiliit.

PRIMVM itaque Niniuitas compluribus in Deum flagitiosè ac scelerate commissis, orationis B
beneficio expiatos omnes nôrunt. Simul quippe aditum ad eos obtinuit & iustos dedit esse, & ciuitatem libidini, improbitati, vitæ per effrenatam licentiam exigundæ assuefactam repentè emendauit; & inueteratâ consuetudine potentior, præceptis cœlestibus eam impleuit, secumque moderationem, humanitatem, mansuetudinem, sollicitam mendicorum alendorum curam apportauit. Haud enim absque his virtutibus apud inopes habitare sustinet; verùm quod pectus occupauerit id omnis C
iustitiæ compos ac refertum præstat, pulsaque vitiositate ad laudabiles actiones informat. Quod si quis etiam tum Niniuen ingressus esset, qui eam anteà exploratè nouisset, quoniam tam subitò ab impuritate ad religionem transierat, amplius, credo, non agnouisset.

πρῶτοι] ὁ πρῶτος, primus, *superlat. gradus,* 107. *b.* πρωτεύω, primus sum, τὰ πρωτεῖα, primæ.

A ἀναλυσάμενοι] Aoriſt. 1. particip. verbi medij, vt τυψάμενοι, ab ἀναλύω, diſſoluo, reſoluo, ab ἀνὰ & λύω, λύσω, ἀναλύσω, ἔλυσα. ἀνέλυσα, λυσάμενος, ἀναλυσάμενος. ἡ λύσις, ſolutio, ἀνάλυσις, reſolutio.

ἅμα τε] ſimul aduerb. cum dictione enclitica τε.

εἰθισμένῳ] particip. paſſ. præterit. temp. ab ἐθίζω, aſſuefacio, imperfect. εἴθιζον, augetur enim per ε. 129. b. ἐθίζομαι, aſſuefio: particip. perfect. εἰθισμένος, εἰθισμένη, εἰθισμένον, κατὰ τὸ εἰθισμένον, more ſolito.

B ἀκολασίᾳ] Datiuus ſecundæ ſimplic. ἡ ἀκολασία, intemperantia: ἀκόλαστος, intemperans, incontinens.

ἐσωφρόνησεν] Aoriſt. 1. indicat. modi ab ἐσωφρονέω, corrigo, vt ἀπλόω, futur. ἐσωφρονήσω. Componitur ex ἐπὶ & ἀνὰ & ὀρθόω. imperfect. ἐσωφρόνουν, ἐσωφρόουν, & ἐσωφρόθουν, 137. a.

ἐξέως] aduerb. ſtatim, aliàs acutè, ὁ ἐξύς, acutus, ἡ ἐξεῖα, τὸ ἐξύ, ἐξύνω, acuo.

C παλαιᾶς] Genit. ſecundæ ſimpl. ὁ παλαιός, antiquus: ἡ παλαιά, τὸ παλαιόν.

συνηθείας] Genitiu. ſecundæ ſimplic. ἡ συνήθεια, conſuetudo, familiaritas: ὁ καὶ ἡ συνήθης, conſuetus, familiaris: συνήθως, conſuetè, pro more, familiariter.

μᾶλλον] maius, comparat. gradus, 105. a. ὁ μέγας, μᾶλλον, τὸ μᾶλλον, μέγιστον.

ἰσχύσασα] particip. Aor. 1. ab ἰσχύω, poſſum, valeo:

ſextæ

sextæ baryton. futur. ἰσχύσω, *Aoriſt. 1.* ἴσχυσα *Aoriſt. 1. part.* ὁ ἰσχύσας, ὁ ἰσχύσασα, ὁ ἰσχύς, τῆς ἰσχύος, robur, vis, potentia: ἰσχυρὸς robuſtus, potens: ἰσχυρῶς, robuſtè, validè, ἰσχυρόω, robuſtum facio, corroboro. A

πλήρη] *Accuſat. ſingular. ab* ὁ ηχὶ ὁ πλήρης, plenus, τὸ ηχὶ τῆς πλήρους, πλήρες, *primæ declinat. contractor. Regit genitiu. Eſt enim nomen copiæ,* πληρόω, impleo, *vt* δηλόω. ὁ πλήρωσις, impletio: τὸ πλήρωμα, complementum.

πεποιηκῦα] *particip. perfect. actiu.* ὁ πεποιηκὼς, τὸ πεποιηκότος, ὁ πεποιηκῦα, τῆς πεποιηκύας, ἀ ποιέω, facio. B

συνιφελκομένη] *particip. præſent. temp. à* συνιφέλκομαι, attraho, *componitur ex præpoſit.* σὺν *&* ἕλκω *cuius tenuis mutatur in aſpiratam, abiecto per apoſtrophum iota, &* ἕλκω, *ſeu* ἕλκομαι, traho, *imperfect.* εἷλκον, *augetur enim per* ε. 129. ε.

μεθ' ἑαυτῆς] ſecum, *abiicitur* α *præpoſitionis* μετὰ, *&* τ *mutatur in* θ. 11. a. b.

πλωχῶν] ὁ πλωχὸς, mendicus: ἡ πλωχεία, mendicitas, τὸ πλωχεῖον, locus in quo mendici degunt & alun- C
tur. πλωχοδοχεῖον, idem: πλωχεύω, mendico.

ἀνέχεται] *verbum med. præſent. temp. ab* ἀνέχομαι, ſuffero, tolero, ἀνέχω ηχὶ ἀνέχω. Suſtine & abſtine: ἀνοχὴ, idem, ἡ ἀνοχὴ, tolerantia, patientia, *item,* ceſſatio: *Hinc* ἀνοχαὶ, inducíæ.

ἐνδιαι-

A ἐνδιατᾶσθαι] *Infinit. præsen. vt* τιμᾶσθαι, *ab* ἐνδιατάομαι, *secundæ coniugationis circumflexorum*, inhabito, conuersor, viuo inter aliquos: *compositum ex* ἐν *&* διατάομαι, vitam dego, *cuius plura significata, vt lexica ostendent. Regit hic datiuum, vi præpositionis* ἐν, *perinde enim est* ἐν διατάομαι πλουσίοις, *atque* διατάομαι ἐν πλουσίοις.

οἰκήσῃ] *Aoristus 1. Coniunctiui modi, ab* οἰκέω, habito, οἰκήσω, ἔοικησα, *Aoristus 1. Coniunct.* ἐὰν οἰκήσω, οἰκήσῃς, οἰκήσῃ.

B ὁ οἶκος] domus, ἡ οἰκία, τὸ οἴκημα, idem, ὁ οἰκέτης, famulus.

παιδοτριβῆσαι] *particip. præsen. à* παιδοτριβέω, instruo, erudio: *futurum* παιδοτριβήσω. *Aoristus 1.* ἐπαιδοτρίβησα, *nam composita à nominibus augentur in principio, 136. a. b.*

ἀφορίσας] *particip: præsens, ab* ἀφορίζω, exterminio, eiicio: *componitur ab* ἀπ *&* ὁρίζω, finio, definio, termino: ὁ ὁρισμὸς, finitio, definitio, ὅρισμα, idem, ὁρισμός, finitimus: ὁ ὁριστὴς, finitor, mensor. ὁ ὁρίζων,

C τοῦ ὁρίζοντος, Horizon, finitor, finiens, ὁ ἀφορισμὸς, expulsio, exterminatio.

εἰσῆλθεν] *Aoristus 2. act. ab* εἰσέρχομαι, ingredior, *ab* εἰς *&* ἔρχομαι, *Aoristus 2.* ἦλθον, εἰσῆλθον, *152. b.*

πρότερον] prius, *hic aduerbium, aliàs nomen.* ὁ πρότερος, ἡ πρότερα, τὸ πρότερον, *à præpositione* πρό. *107. b.*

ἐπιφά-

ἐπισάμενος] participium præsent. temp. ab ἐπίσαμαι, de quo suprà, & in Grammatica 302. a. A

ἐπίγνω] tertia persona Aorist. 2. ab ἐπιγινώσκω, cognosco, quod sumit sua tempora à γνόω, à quo fit verbum in μι, γνῶμι, tertiæ coniugat. verb. in μι. Aorist. 2. ἔγνων, ἔγνως, ἔγνω, ἐπίγνων, ἐπίγνως, ἐπίγνω. 558. b. ἡ γνῶσις, cognitio: γνωτὸς, cognitus, notus: ἄγνωστος, ignotus.

ἐξαίφνης] aduerb. derepentè.

φαυλοτέρα] ὁ φαῦλος, vilis, comparatiuus, ὁ φαυλότερος.

μετεωρήσθησαν] Aorist. 1. act. à μετεωρήδω, ex μετὰ & ὠρήδω, futur. ὠρήσω. Aorist. 1. ἐωρήδησα, μετεωρήδησα, secundæ coniugat. circumflexorum, τὸ ὠρήδημα, saltus, saltatio. B

ὥσπερ γὰρ γυναῖκα πλουσίαν ῥάκια φέρουσαν, μετὰ τῆς χρυσοῦς ἱματίοις κεκοσμημένην ἰδὼν, ὅτι ἂν ἐπιγνοίη τὸ γύναιον, ὅτως ὁτιοῦν πόλιν ἐκείνην εἰδὼς πλουτοῦσαν πρότερον, καὶ τῶν πνευματικῶν ἐρήμον οὖσαν θησαυρῶν, ἠγνόησεν ἂν ἥτις ἡ πόλις, C
οὕτω τοσοῦτον ἴσχυσεν ὀλίγη μεταβαλοῦσα τὴν τρόπον, τὴν βίον πρὸς ἀρετὴν ἐπαναγαγεῖν. καὶ γοῦν δέ τις ἐν ἀπολασίᾳ καὶ πορνείᾳ πάντα βεβιωκὼς τὸν χρόνον, ἅμα τε προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας τοῦ χριστοῦ, καὶ σωτηρίας ἔτυχεν. ὁ τοίνυν ἀπολαθὼν μόνον ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ κινδύνους ἀπωκρούσατο μεγάλους.

οὐ τοι

A ὀγέ τοι βασιλεὺς, ὁμοῦ τε καὶ προφήτης ὁ θαυμάσιος Δαυὶδ, σὺν πολλοὺς καὶ χαλεπούς πολέμους τῇ προσευχῇ διέφυγε. τοῦτο μόνον τὸ ὅπλον τῆς στρατιᾶς προβαλλόμενος, καὶ παρέχων τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις καθ' ἡσυχίαν καὶ ἄδειαν ἀπολαύειν τῆς νίκης.

QVEMADMODVM *enim mulierem mendicam, centones ferentem, post hæc aliquis aureis*
vestimentis ornatam videns, non agnosceret muli-
B *erculam; sic & ciuitatem illam videns mendican-*
tem prius, & spiritualium orbam existentem the-
saurorum, ignorasset, quænam (esset) illa ciuitas,
quam tantum potuit oratio transmutare, & mores
& vitam ad virtutem adducere. Et fœmina quæ-
dam in intemperantiâ & fornicatione omne vi-
uens tempus, simulatq; accidit ad pedes Christi, e-
tiam salutem obtinuit. Non solùm autem purgat
peccata, sed & pericula amouet magna; Nam Rex
C *simul & Propheta admirabilis Dauid, multa &*
grauia bella oratione fugauit. Hoc solum muni-
mentum exercitui obiiciens, & præbens suis mili-
tibus secundum quietem & securitatem fru vi-
ctoriâ.

VT SI prius mendicam & pannosam mulierculam, aureis postea vestibus indutam aspiceres, non agnosceres; Eodem modo, si ciuitatem illam ante id temporis mendicitate iactatam, vtpotè spiritualibus

ritualibus gazis inopem, sciuisses, ignorasses denique quænam illa vrbs, quam tantoperè immutare precatio, & ad virtutem de cætero consectandam reuocare potuisset. Fœmina item in lasciuiâ & stupris per omne tempus volutata, mox vt ad Christi pedes se abiecit, salutem est consecuta. Nec tamen solùm peccatorum sordes eluunt preces, sed ingentia quoque pericula propulsant. Admirabilis quidem Dauid, idem Rex, idem Propheta, atrocibus & formidolosis bellis huius auxilio est liberatus, cùm hæc sola arma copiis suis prætenderet, & militibus securè quiescentibus victoriæ fructum afferret. A B

γυναῖκα] Accusat. quintæ simpl. ὁ γυνὴ, τῆς γυναικὸς, 86. b. ὁ γυναικεῖος, muliebris.

ῥάκια] Vt τὰ ξύλα, τὸ ῥάκιον, vestis vilis & detrita, cento: τὸ ῥάκος, τοῦ ῥάκεος, idem, ὁ ῥακέης, pannosus.

φέρσαν] particip. præsen. à φέρω.

χρυσοῖς] Vt τοῖς λόγοις, ὁ χρύσεος, χρυσοῦς, aureus: 79. b. ὁ χρυσὸς, τὸ χρυσίον, aurum: χρυσόω, inauro.

ἱματίοις] Dat. plural. τὸ ἱμάτιον, vestimentum. C

κεκοσμημένῳ] part. pass. præterit. temp. à κοσμέομαι, ornor, condecoror, κοσμέω, orno, κοσμόω, primæ coniugat. circumflex. ὁ κόσμος, mundus, ornatus: ὁ καὶ ἡ κόσμιος, moderatus, modestus.

ἰδὼν] particip. Aorist. 2. τοῦ ἰδόντος, ab ἔδω, de quo iam sæpius.

ἀπιγνόει]

A ἐπιγνοίη] Optat. modi, Aoriſt. 2. vel præſent. temp. γνοίμι, γνοίης, γνοίη, à γνῶμι & γιγνώσκω, cognoſco: ἐπιγνοίμι, ἐπιγνοίης, ἐπιγνοίη, ab ἐπιγιγνώσκω.

τὸ γιώκιον] diminutiuum, muliercula, de diminutiuis, vide 100. c.

ἐλθὼν] particip. præterit. temp. πεπλήγως, ὑ ἐλθύϊα, τὸ ἐλθὸν, per ſyncopen, pro ἐληλυθὼς, ἐληλυθυῖα, ἐληλυθὸς, ab ἔλθω ſeu ἐλεύσω. 340. c.

πτωχεύσασαν] particip. præſent: à πτωχεύω, mendico.

B ἔρημον] ὁ καὶ ὑ ἔρημος, orbus, expers: Regit genitiuum, ὑ ὀρφανία, ſolitudo, orbitas.

ἠγνόησεν] Aoriſtus 1. ab ἀγνοέω, ignoro: fut. ἀγνοήσω. Aoriſt. 1. ἠγνόησα, ὑ ἄγνοια, ignorantia.

ἰσχυσεν] Aoriſtus 1. ab ἰσχύω, poſſum: de quo ſuprà.

μεταβαλὸσα] Aoriſt. 2. act. à μεταβάλλω, muto, tranſmuto: futur: μεταβαλῶ. Aoriſt. 2. μετέβαλον, Aor. 2. particip. ὁ μεταβαλὼν, ὑ μεταβαλὸσα, τὸ μεταβαλὸν, componitur ex μετὰ & βάλλω, 337. c.

C ἀναναγαγεῖν] Aoriſt. 2. infinit. ab ἀναφέρω, traduco: ex ἀνὰ & ἀὐὰ & ἄγω, de ἄγω,, 333. a. Aoriſt. 2. ἤγαγον, ἤγαγον. Aoriſt. 2. infinit. ἀγεῖν, ἀγαγεῖν, ἀναναγαγεῖν.

πορνείᾳ] ὑ πορνεία, fornicatio: ὑ πόρνη, meretrix: τὸ πορνεῖον, lupanar: πορνεύω, ſcortor: τὸ πορνίδιον, ſcortillum: ὁ πορνικὸς, meretricius.

βεβιω-

βεβιωκῦα] *particip. præterit. act.* à βιόω, viuo. *futur.* βιώσω, βεβίωκα, ὁ βεβιωκὼς, ἡ βεβιωκῦα, τὸ βεβιωκός, 338. a. A

προσπεσεῖν] *Aorist. 2. act.* à προσπίπτω, accido, *de quo superius.*

ἐτυχεν] *Aorist. 2. indic. modi,* à τυγχάνω. Habet genitiuum. 70. b. 71. c.

κινδύνου] *vt* τὸς λόγους, ὁ κίνδυνος, periculum, κινδυνεύω, periclitor, ὁ καὶ ἡ ἀκίνδυνος, periculi expers.

ἀποκρέεται] *verbi medij præsens indicat. modi,* ἀποκρέομαι, amolior, propulso, *ex* ἀπὸ & κρέομαι, *seu* κρέω, pulso. B

χαλεπῶς] *vt* τὸς λόγους. ὁ χαλεπὸς, difficilis, arduus, ἡ χαλεπότης, difficultas, χαλεπαίνω, ægrè fero, *quintæ coniugat.*

διέφυγεν] *Aoristus secundus indicatiui modi,* à διαφεύγω, effugio. *Aoristus 2.* ἔφυγον, διέφυγον, *de quo supra.*

ὅπλου] *vt* τὸ ξύλου, arma, armatura. ὁ ἔνοπλος, armatus, qui arma fert, ὁπλίζω, armo.

τῆς στρατιᾶς] *Genit. secundæ simpl.* ἡ στρατιὰ, exercitus, ὁ στρατιώτης, miles, στρατεύω, milito. στρατιωτικὸς, militaris. ἡ στρατεία, expeditio, militia. στρατηγέω, exercitum duco. τὸ στρατήγημα, stratagema. ὁ στρατηγὸς, Dux exercitus. C

προβαλλόμενος] *particip. præsent. temp. vocis me-*

A diæ, ἀ προβάλλω, seu προβάλλομαι, obiicio, obtendo. Componitur ex προ & βάλλω, de quo suprà. Iungitur hîc cum genitiuo, vi præpositionis, 82. b. quasi diceret D. CHRYSOSTOMVS, βαλλόμενος προ τῆς στρατιᾶς.

παρέχων participium à παρέχω, præbeo. de quo anteà.

ἡσυχίαν] ἡ ἡσυχία, quies, otium. ὁ καὶ ἡ ἥσυχος, quietus. ἡ καὶ ἡ ἡσύχιος, idem. ἡσυχάζω, quiesco.

ἀσφάλειαν] ἡ ἀσφάλεια, securitas. ἀσφαλῶς, aduerb. securè. ὁ καὶ
B ἡ ἀσφαλής, sine metu.

τῆς νίκης] vt τῆς τιμῆς, ἡ νίκη, victoria. ὁ νικητὴς, victor. νικάω, vinco.

ὡς οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς γὰ τῇ τῶ στρατηγῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ, καὶ τοξότας, καὶ ὁπλίτας, καὶ ἱππεῦσι, τῶ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας εἶχον, ὁ δὲ μέγας Δαυὶδ ταῖς ἁγίαις δυνάμεσι τῶ στρατιᾶ ἐτείχιζεν, ὁ βλέπων εἰς ὀφρῦν στρατηγῶν καὶ ταξιάρχων καὶ ἱππάρχων, οὐδὲ χρήματα συλλέγων, οὐδὲ ὅπλα κατασκευάζων, ἀλλὰ τῶ θείαν πανοπλίαν ἐξ οὐρανῦ καταφέρων. πανοπλία γὰρ, ὡς ἀληθῶς ὁρᾶνι Θ ἡ θεία προσευχὴ, καὶ μόνη δύναται φυλάττειν βεβαίως οὓς ἐδώκοτας ἑαυτὸς τῷ θεῷ. τῶ μὲν γὰρ τῶν ὁπλιτῶν ἰσχύντε καὶ ἐπισήμῳ, καὶ τοξοτῶν ἐμπειρίαν καὶ πρόνοιαν πολλάκις ἀποφαί-

νει

νει μάταιον, ἢ βλέμματα πολεμικὰ, ἢ αὐτιπάλων δυψυχίας, ἢ ἄλλα πολλὰ πρὸς τοῦτοις. προσευχὴ δὲ ἄμαχον ὅπλον καὶ ἀσφαλὲς φυλακτήριον, ὁμοίως μὲν στρατιώτῃ ἑνὶ, ὁμοίως δὲ πολλὰς ἀποκρουομένῃ μυριάδας, ἐπεὶ καὶ Δαυὶδ ὁ θαυμάσιος τὸν Γολιὰδ ἐκεῖνον, ὥσπερ δαίμονά τινα φοβερὸν ἐπερχόμενον, οὐκ ὅπλοις σώμασιν, ἀλλ' ὅλαις κατήνεγκεν. ὅτως ἰσχυρὸν μὲν βασιλεῦσιν ἡ μάχαις ὅπλον ἡ προσευχὴ, ἰσχυρὸν δὲ καὶ ἡμῖν πρὸς δαίμονας. A B

ITAQVE alij quidem Reges in Ducum peritiâ & arte, & sagittariis & armatis & equitibus spem salutis habebant; Magnus verò Dauid sanctis orationibus exercitum vallabat, non respiciens in faciem Ducum & centurionum, & equitibus præfectorum, neq; pecunias colligens, neq; arma parans, sed diuinam armaturam ex cœlo deferens. Armatura enim verè cœlestis oratio, & sola potest custodire stabiliter tradẽtes seipsos Deo. Armatorum enim vim & scientiam, et sagittariorum peritiam & proditionem sæpe ostendunt vanam, & oculi hostiles, & aduersariorum magnanimitas, & alia multa ad hæc. Oratio verò inexpugnabilis armatura est, & tuta munitio, similiter militem vnum, & similiter multas propulsans myriadas; postquam & Dauid mirabilis illum Goliad,

C

A liad, tanquam Dæmonem quendam terribilem immanentem non armis, neq; gladiis, sed orationibus prostrauit. Tam fortis Regibus in pugnis armatura (est) oratio, fortis verò et nobis aduersus Dæmones.

REGVM cæteri in scientiâ & vsu militum, in sagittarijs & cataphractis equitumq; turmis spem vincendi collocabant: at magnus Dauid exercitum precibus tanquam muro vallabat, nec Ducum, tribunorum, hipparchorum supercilio & audaciâ mouebatur: nec pecuniam cogebat: nec arma com-
B parabat: sed diuinam cuiusque generis armaturam cœlitùs depromebat: Oratio siquidem verè cœlestis panoplia est, per se validè custodiens quicunq; semetipsos Deo tradiderunt. Armatorum, quod scimus, vires & peritiam & sagittariorum exercitationem & in hoste prodendo calliditatem sæpe & horrifica belli facies, & aduersariorum confidentia, & alia insuper multa inanitatis coarguunt. Oratio verò inexpugnabile propugnaculum, æquè
C facile complures myriadas, & vnum terga dare cogit. Et ipse Dauid Goliad illum velut dæmonem quempiam formidabilem contrà se tendentem, non armis, neq; gladiis, sed precibus ad terram dedit; vsque adeò solidum ac firmum genus armorum, regibus militiæ contrà hostes, nobis contrà diabolos est oratio.

ἐμπειρίας] Dat. singul. secundæ simpl. ἡ ἐμπειρία, experientia. ὁ ἔμπειρος, expertus.

τέχνῃ] ἡ τέχνη, ars, τεχνικὸς, artificialis.

τοξο-

τοξόταις] Datiu. plural. ὁ τοξότης, primæ simpl. sagit- A
tarius. τοξεύω, & τοξεύομαι, iaculor, sagittas mitto· τὸ τόξον, arcus. ἡ τοξοσύνη ars sagittandi, τοξοτεύω, arcus & iacula conficio.

ἱππεῦσι] Datiu plural. tertiæ declination. contractor. ὁ ἱππεύς, eques, Datiuus pluralis à Nominatiuo singulari addito iota, 63. c. ὁ ἡ ἱππος, equus. ἱππεύω, equito. ἐφίππιον, ephippium, *quia equo imponitur.*

τετείχισται] Imperfect. *indicat. modi, à* τειχίζω, muro circundo, munio. B

βλέπων] *particip. præsent. temp. à* βλέπω, video, *primæ coniugat. baryt. futur.* βλέψω. Aor. 1. ἔβλεψα. Aor. 1. med. ἐβλεψάμην.

ὀφρῦν] ἡ ὀφρύς, τῆς ὀφρύος, supercilium, *quintæ simplicium.* ὁ ὀφρυδής, τοῦ ὀφρυδῆτος, supercilioſus.

ταξιάρχων] ὁ ταξίαρχος, centurio. *compoſ. à nomine* τάξις, ordo. & ἀρχός, Imperator. *Sic* ὁ ἱππάρχος, qui præeſt equitibus.

χρήματα] τὸ χρῆμα, pecunia, *ad verbum;* vtenſile. *à* C
χράομαι, χρῶμαι, vtor, *præterit. perfect.* κέχρημαι, vſus ſum. *Hinc* χρῆμα, pecunia. ἡ χρῆσις, vſus.

συλλέγων] *particip. præſen. à* συλλέγω, colligo. *compoſitum ex* σὺν & λέγω, *ſecundæ coniugat. baryt. præterit. med.* συλλέλογα. *Hinc* συλλογὴ, collectio. ὁ σύλλογος, conuentus, collegium.

καταπονδάζων] part. præsent. à καταπονδάζω, præpa-
A ro. quartæ coniugat. baryt. fut. καταπονδάσω, compos. ex κατὰ & σπονδάζω, paro, conficio.

καταφέρων] particip. præsens à καταφέρω, ex κατὰ & φέρω, de quo iam sæpius. 284. c. 348. a.

δύναται] præsen. indicat modi, à δύναμαι, possum, valeo.

φυλάττειν] Infinit. præsens, à φυλάττω, custodio, de quo suprà.

δεδωκότας] part. præterit. perfect. ὁ δεδωκὼς, τοῦ δε-
B δωκότος, à δίδωμι.

ὁπλιτῶν] Genit. plural. ὁ ὁπλίτης, primæ simplic. armatus.

ἰσχὺν] ἡ ἰσχὺς, τῆς ἰσχύος, quintæ simplicium, vis, potentia.

προδοσία] secundæ simpl. proditio, ὁ προδότης, proditor, à προδίδωμι, prodo, trado.

ὑποφάνει] ab ὑποφαίνω, ostendo. ex ὑπὸ & φάνω, de quo sæpius.

μάταιον] ὁ καὶ ἡ μάταιος, vanus, irritus, stultus. ἡ
C ματαιότης, τῆς ματαιότητος, vanitas.

βλέμματα] τὸ βλέμμα, oculus, visus, aspectus, à βλέπω, video, præterit. passiu. βέβλεμμαι. Hinc τὸ βλέμμα.

πολεμικὰ] ὁ πόλεμος, bellum: ὁ πολέμιος, hostis. ὁ πολεμικὸς, hostilis.

αὐτικα-

ἀντιπάλων] Genitiu. plural. ὁ ἀντίπαλος, aduersa- A
rius.

ἡ σὐψυχία] magnanimitas, ὁ καὶ ἡ ἔυψυχος, magna-
nimus σὐψύχως, animosè. σὐψυχέω, sum animo forti,
constanti.

ἄμαχον] ὁ καὶ ἡ ἄμαχος, inexpugnabilis.

ἀσφαλὲς] vt τὸ ἀλυθὲς. ὁ καὶ ἡ ἀσφαλὴς, tutus, securus,
ἡ ἀσφάλεια, securitas.

φυλακτήριον] τὸ, custodia, propugnaculum, ἀ φυ-
λάττω, custodio.

ἕνα] accus. sing. ἅς, vnus, μία, ἕν. 107. c.

μυριάδας] accusat. plural. ἡ μυριὰς, τῆς μυριάδος, B
Myrias.

ἐπερχόμενον] participij præsens ab ἐπέρχομαι, su-
peruenio, aduenio, aggredior, ex ἐπὶ & ἔρχομαι,
venio.

ξίφεσι] Datiuus pluralis τὸ ξίφος, gladius. vt τὸ
τεῖχος.

κατέφαγες] Aoriſt. 1. vel 2. indicat. modi, à κατα-
φέρω, quod hic est, profterno.

μάχαις] Datiuus plural. ἡ μάχη, pugna. μάχομαι, C
pugno. ὁ καὶ ἡ μάχιμος, pugnax. ὁ μαχητὴς, pu-
gnator.

δαίμονας Accusat. plural. ὁ δαίμων, τὸν δαίμονος. vocat.
ὦ δαῖμον. 59. b.

οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας προσγίνεται τῷ
πολέμῳ τῶν Περσῶν, στρατιὰν μὲν οὐχ ὁπλίτας

A ψυχὰς δὲ μόνας αὐτισήσας τοῖς πολλοῖς τὴν αὐτοπάλωψ, ὅτω νῦ θάνατον διέφυγεν μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας τοῦ θεῷ προσπεσών, καὶ ἡ προσευχὴ μόνη διέδωκεν ἀναβιῶναι τῷ βασιλεῖ. καὶ μὲν γε δὴ ψυχὴν ἁμαρτητικὴν ἡ προσευχὴ ῥᾳδίως ἀποκαθαίρει, διδάσκει ἡμᾶς ὁ τελώνης, δεηθεὶς τοῦ θεοῦ τυχεῖν ἀφέσεως, καὶ τυχών. διδάσκει δὲ καὶ ὁ λεπρὸς, ἅμα τε προσπεσὼν τῷ θεῷ, καὶ καθαρθεὶς εὐθέως. εἰ δὲ σῶμα διεφθαρμένον ὁ θεὸς ἐξέως ἰάσατο, πολλῷ μᾶλλον ψυχὴν νενοσηκυῖαν θεραπεύσει

B φιλανθρώπως. ὅσῳ γὰρ τιμιωτέρα τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ, τοσοῦτο μᾶλλον εἰκὸς πρὸς ταύτην πλείονα σπουδὴν ἐπιδείκνυσθαι τὸν θεόν. καὶ μυρία ἄν τις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ καινὰ, εἰ πάντας ἠξιοῦμεν βάλλοιτο οὖν διὰ πίστεως σεσωσμένος.

C *SIC & Rex Ezechias superior fit in bello Persarum, exercitum quidem non armans, solas verò orationes opponens multitudini hostium. Sic & mortem effugit cum decenti pietate Deo accidens, & sola oratio dedit Regi reuuiscere. Porrò quod animam peccantem oratio facilè mundet, docet nos telonarius, precatus Deum consequi remissionem, & consecutus est. Docet & leprosus simul & accidens Deo, & statim mundatus est. Si verò corpore corruptum Deus statim sanauit, multò*

multò magis animam ægrotantem curabit humaniter. Quantò enim pretiosior corpore anima, tanto magis par est circa ipsam maiorem curam ostendere Deum. Et infinita quis habeat dicere & vetera & noua, si omnes enumerare velit per orationem seruatos. A

Sic Ezechias Persis bello euasit superior: non qùia delectus egerat; sed quia preces tantummodo hostium multitudini obiecerat, sic idem à se mortem prohibuit & quodammodo reuixit, cum debitâ religione Deo prostratus supplicauit. Et quidem animam peccatis contaminatam nullo negotio precibus nitescere argumento est publicanus ille, qui, quam Deum rogauerat, veniam & pacem impetrauit. Argumento etiam leprosus, qui Saluatori ad pedes supplicabundus accidens, statim lepræ purus surrexit. Iam si corpus lue perditum Deus nihil moratus sanitate donauit, nonne magis animam morbo comprehensam benignè videtur curaturus? Nam quanto ea corpori antecellit, tanto Deum præsentius ergâ illam studium demonstrare consentaneum fit. Sexcenta exempla cùm vetustia, tum recentia protulerit aliquis, si percensere sigillatim instituerit quotquot orando salutem sibi pepererunt. B C

ἐζεχίας] Ezechias declinatur vt ἀνείας.

νοσηγίνεται] νοσηγίνομαι, seu νοσηγίγνομαι, fio superior, vinco. Ex νοσὶ & γίγνομαι, de quo suprà & in

A *Grammat. Regit hoc loco genitiuum, quia verba superandi habent genitiuum.*

ὀχ] *pro* ὀκ, *mutatur* κ *in aspiratam* χ *propter asperum spiritum sequentem in dictione* ἑωλίσας, *quæ est participium act. Aorist. 1. ab* ἑωλίζω, armo.

ἀντιστήσας] *Aor. 1. act. particip. ab* ἀντίστημι, *cui varia significata, hîc idem est quod* oppono, obiicio, *regitq; accusatiuum.*

τῷ πλήθει] τὸ πλῆθος, multitudo. *primæ contract.*

B προσκυνέσης] *part. præsen.* ὁ προσκυνῶν, ἡ προσκυνοῦσα, τὸ προσκυνοῦν, *de quo initio diximus.*

εὐλαβέας] ἡ εὐλάβεια, metus, reuerentia: religio. ὁ καὶ ἡ εὐλαβὴς, religiosus, reuerens. εὐλαβέω, reuerentiam habeo.

προσωτεῶν] *Aorist. 2. act. à* προσωτάω. *de quo iam aliquoties.*

ἀναβιῶναι] *infinit. ab* ἀνὰ *&* βίωμαι, *quod fit à* βιόω, viuo, ἀναβιόω, reuiuisco, ἀναβιόμι, idem, *tertiæ coniugat. verborum in* μι. 338. a.

C ἡμαρτηκῦαν] *particip. præter. perfect.* ὁ ἡμαρτηκὼς, ἡ ἡμαρτηκῦα, τὸ ἡμαρτηκὸς *ab* ἁμαρτάνω, pecco. *futur.* ἁμαρτήσω.

ὁ τελώνης, τῶ τελώνᾳ] telonarius, publicanus.

δεήσεται] *Aorist. 1. à* δέομαι, oro, rogo, *fut.* δεήσομαι, *Regit genit. 70. c.*

τυχεῖν] *Aor. 2. infin. à* τυγχάνω, 347. b. *Habet genit.* τυχὼν *autem est Aor. 2. part. ab eodem verbo.*

ὁ τε-

ὁ λεπρὸς] tertiæ declin. à quo latinum: leprosus, A
ἡ λέπρα, lepra.

καθαρδὲς] particip. passiu. Aor. 1. vt τυφθὲς, à καθαίρομαι, mundor, καθαίρω, mundo, de quo suprà.

διαφθαρμένον] perfect. passiu. particip. à διαφθείρω, corrumpo, διαφθείρομαι, corrumpor. præter. act. διέφθαρκα. pass. διέφθαρμαι, part. διεφθαρμένος, διεφθαρμένη, διεφθαρμένον, de quo suprà.

ἰάσατο] Aor. 1 med. ab ἰάομαι, sano, medeor, fut. med. ἰάσομαι præterit. perfect. ἴαμαι, ἴασαι, ἴαται, hinc τὸ ἴαμα, medicamentum, sanatio, ἡ ἴασις, sanatio. ἰατὴρ, B
medicus. & Ionicè ἰητὴρ, ὁ ἰατρὸς, idem. τὸ ἰατρεῖον, officina curandi.

νοσοκομῆσαι] præterit. perfect. part. act. à νοσέω, ægroto. de quo iam antè.

θεραπεύσει] fut. a θεραπεύω, curo.

τιμιωτέρα] ὁ τίμιος, preciosus, τιμιώτερος, τιμιώτατος.

εἰκὸς] genit. neutr. τοῦ εἰκότος, par est, verisimile, probabile, item, consentaneum. ὡς εἰκὸς πιστεῦσαι. vt par est credere. C

καινὰ] vt τὰ ξύλα. ὁ καινὸς, ἡ καινὴ, τὸ καινὸν, nouus, ἡ καινότης, τῆς καινότητος, nouitas.

βαρυθῆναι] Infinit. vocis mediæ, ab βαρύνω, de quo suprà.

βέλτιστε] Optat. præs. βελτίομαι, βέλτιος, βέλτιστος, à βέλομαι.

σεσωσμέ-

A σεσωσμένος] *particip. pas. perfect. à* σώζω, *seruo, perfect. pas.* σέσωσμαι, *particip.* σεσωσμένος.

ἴσως δέ τις τῶν ῥαθυμοτέρων καὶ ὀκ ἐθελόντων ἐπιμελῶς προσεύχεσθαι καὶ ἀσφαλῶς, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα πείσειεν ἂν ἠρκέναι τὸν θεὸν, ὡς, ὁ πᾶς ὁ λέγων κύριε, κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ πατρός μου τὸ ἐν οὐρανοῖς. ἐγὼ δὲ εἰ μόνῳ ἠρκεῖν πρὸς τὴν ὑμετέραν σωτηρίαν τὴν προσευχὴν ἐνόμιζον, εἰκότως ἄν τις τούτοις ἐπέχρητο τοῖς λόγοις B ὧν δὲ κεφάλαιον εἶναι ἀγαθῶν τὴν προσευχὴν φημι, καὶ ἠρκεῖδε καὶ ῥίζαν τὸ λυσιτελοῦντος βίου, μηδείς ἐμοὶ προφάσει ῥαθυμίας ἐκείνοις κεχρήσθω τοῖς λόγοις. οὐδὲ γὰρ σωφροσύνη μόνη δύναται σώζειν ἄνευ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, οὐδὲ φρόνησις πλοῦτος, οὐδὲ χρηστότης, οὐδὲ ἄλλο τι τῶν ἀσφαλῶν, ἀλλὰ δεῖ πάντα συνδραμεῖν εἰς τὰς ὑμετέρας ψυχὰς, προσευχὴ δὲ C ὥσπερ ῥίζα καὶ πηγὴ ὑπόκειται, καὶ ὥσπερ πλοίου καὶ οἰκίαν τὰ κάτωθεν ἰσχυρὰ ποιεῖ καὶ σώζει, οὕτω τὸν ὑμέτερον βίον αἱ προσευχαὶ συγκρατοῦσιν, ἄνευ δὲ ταύτης οὐδὲν ἂν ὑμῖν ἀγαθὸν, οὐδὲ σωτήριον γένοιτο.

FORTE verò quis ignauiorum & non volentium studiosè orare, & diligenter, illa verba sibi persuaserit dixisse Deum, videlicet; Non omnis qui dicit

dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnũ cœ- A
lorum, sed faciens voluntatem patris mei, qui in
cœlis est.. Ego verò si solam sufficere ad nostram
salutem orationem existimem, meritò quis his vte-
retur sermonibus; postquam verò caput esse bono-
rum orationem dico, & fundamentum & radicem
vtilis vitæ, nullus ad prætextum ignauiæ illis vta-
tur verbis; Neque enim temperantia sola potest
saluare absque aliis bonis, neq; cura pauperum, neq;
bonitas, neq; aliud aliquid expetendorum, sed opor- B
tet omnia concurrere in nostras animas, oratio ve-
rò tanquam radix & crepido substernitur, &
quemadmodum nauem & domum, ea quæ infrà,
firmam faciunt & continent: sic & nostram vi-
tam orationes continent, sine hac autem nihil no-
bis bonum, nihilq; salutare acciderit.

Hoc loco de ignauioribus, & sollicitudine precandi abhorrentibus vnusquisquam fortasse illa Domini verba opponet: Non omnis qui dicit mi- C
hi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorũ, sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cœlis est. Ego verò si solas preces ad salutem nobis conciliandam sufficere putarem, non iniuria quis hanc mihi sententiam occineret. Quoniam autem bonorum summam & caput orationem esse affirmo, fundamentumque & radicem vtilitatum in vitâ, nemo ad prætexendam hoc nomine socordiam suam hoc in me dicto abutatur. Nam neque tem-

peran-

A perantia sola, nec̃ cura egentium, neque benignitas, neque aliud quippiam rerum honestarum seruare nos queat, nisi vniuersa ad animos nostros confluxerint, quibus omnibus oratio tanquam basis & radix subiicitur. Et quomodo infima domorum ac nauium validas ac stabiles eas afficiunt, ita vitam nostram precationes continent & conseruant, extrà quas non est vt boni quidquam aut salutare adipiscamur.

B ἴσως] *aduerb.* fortassis, æqualiter. ἴσος, *vel* ἰσος, æqualis. ἡ ἰσότης, æqualitas. ἰσόω, æquo. *futur.* ἰσώσω, *vt* δηλόω.

ῥᾳδυμοτέρων] *Comparat. gradus,* ὁ ῥᾴδυμος, piger. ῥᾳδυμότερος, pigrior. ἡ ῥᾳδυμία, pigritia, ῥᾳδυμέω, pigritor

ἐθελόντων] *participii præsens actiu. ab* ἐθέλω, volo, *dicitur etiam* θέλω. *futur.* θελήσω, 340. *b.* τὸ θέλημα, voluntas.

ἐπιμελῶς] *aduerb.* diligenter. ὁ καὶ ἡ ἐπιμελὴς, diligens, ἡ ἐπιμέλεια, diligentia, cura, ἐπιμελέω, curo.

C σπουδαίως] *aduerb.* diligenter. ἡ σπουδή, diligentia. ὁ σπουδαῖος, diligens, studiosus, τὰ σπουδαῖα, honesta expetenda.

ῥήματα] *plural. num.* τὸ ῥῆμα, verbum. *formatur à* ῥέω, ῥύσω, ἐρρύηκα, ἐρρύημαι, *hinc* ῥῆμα. dictio, verbum, ἐρρῆσθαι, *hinc* ἡ ῥῆσις, τῆς ῥήσεως, dictio. τὸ ῥησίδιον, dictiuncula. ἐρρύητο, *hinc* ῥήτωρ, Rhetor.

πάσεις γε

πάσειεν] tertia persona singul. num. Aoristi Æolici, Optat. modi, à πείθω, persuadeo. de quo superius. A

ἐρρηκέναι] præterit. perfect. act. infinit. modi, ab ῥήγω, ῥήσω, ἔρρηκα, augetur enim per ε. 129. a.

εἰσιλεύσεται] fut. med. ab εἰσέρχομαι, ingredior. sumit sua tempora ab εἰσιλεύθω.

ὁ ποιῶν] particip. præs. act. à ποιέω, facio.

ἱκανὸν εἶναι] infinit. præsens. ab ἱκανόω, sufficio, ab ἱκὸς ἀρκέω. fut. ἀρκέσω, ἱκανόσω.

ἐνόμιζον] Imperfect. à νομίζω, puto.

ἀξίως] adverb. meritò, iure.

ἐπίκρατο] pluſquamperfect. paſſiuæ vocis à deponenti κράομαι, vtor. futur. med. κρήσομαι, præterit. perf. πέκραμαι, pluſquamperf. ἐπεκράμην, ἐπέκρησο, ἐπέκρητο. B

κεφάλαιον] τὸ, caput, ſumma, fons. ὁ καὶ ἡ κεφαλαιώδης, principalis, κεφαλαιωδῶς, ſummariè.

φημὶ] dico, præsens indicat. modi, anomalum in μι, quod reperies in Grammat.

κρηπῖδας] Accuſat. quintæ ſimpl. ἡ κρηπὶς, τῆς κρηπῖδος. baſis, crepido, fundamentum.

ῥίζαν] ἡ ῥίζα, radix, ſecundæ ſimpl.

λυσιτελοῦντας] particip. præſen. à λυσιτελέω, vtilis ſum, expedio, proſum. ὁ καὶ ἡ λυσιτελὴς, vtilis, fructuoſus. ἡ λυσιτέλεια, vtilitas, λυσιτελοῦντως, vtiliter. C

προφάσει] Dat. ſing. ἡ πρόφασις, prætextus excuſatio. ἐπὶ προφάσει, ſub prætextu. πρόφασιν λαμβάνειν, occaſionem arripere.

κυρέω.

A κεχρήσθω] *Imperatiui modi, præterit. perfect. à* χράομαι, *vtor.* κέχρησω, κεχρήσθω, *vt* τέτυφω, τετύφθω.

δεῖ] oportet, *imperfect.* 303. *c.* δέον, necessarium est, δεῆσαν, cum oportuisset.

συνδραμεῖν] *Aoristus 2. infinit. à* συντρέχω, concurro. *formatur quasi à* συνδράμω, *Aorist. 2.* ἔδραμον, συνέδραμον. 347. *b.*

ὑποκειται] *tertia persona indicat. modi, ab* ὑπίκειμαι, subiaceo, substernor. *ex* ὑπὸ & κεῖμαι, iaceo.

B 300. *c.*

πλοῖον] *vt* τὸ ξύλον, *generis neutri*, nauigium.

κάτωθεν] *aduerb.* inferius, infernè. *cum articulo vicem nominis subit.* τὰ κάτωθεν, inferiora. τὰ ἄνωθεν, superiora.

συνέχει] *tertia persona à* συνέχω, contineo, cohibeo.

συγκρατῆσι] *tertia persona, vt* φιλῆσι, *à* συγκρατέω, contineo, coniungo. *componitur ex* σὺν & κρατέω, de

C *quo superius.*

σωτήριον] ὁ καὶ ἡ σωτήριος, salutaris. ὁ σωτὴρ, saluator.

Διὰ τοῦτο ὁ παῦλος ἔγκειται συνεχῶς ἡμῖν παρακελευόμενος, καὶ λέγων· τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ, ἐν εὐχαριστίᾳ· μὴ ἀλλαχοῦ. ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, φησὶν, ἐν παντὶ εὐχαρι-

βυχαριστοῦντες. τοῦτο γάρ ὅτι θέλημα θεοῦ καὶ ἐτέ- A
ρωθι πάλιν. προσεύχεσθε ἐν παντὶ καιρῷ, ᾧ πνευ-
μάτι, εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτε-
ρήσει καὶ δεήσει. ὅτω πολλαῖς καὶ θείαις φωναῖς
ἐπὶ προσεύχεσθαι ἡμᾶς ἐκάλει συνεχῶς ὁ τῶν ἀπο-
στόλων ἡγεμών.

PROPTER *hoc Paulus instat indesinenter nos monens & dicens: In oratione perseuerate, vigilate in ipsâ, in gratiarum actione. Et alibi. Indesinenter orate, inquit, in omnibus gratias agentes,* B
hoc enim est voluntas Dei. Et alibi iterum. Orate in omni tempore, in spiritu, in ipsum vigilantes, in omni tolerantiâ & obsecratione. Sic multis & diuinis vocibus ad orationem nos vocabat continuè Apostolorum Dux.

IDCIRCO Paulus identidem nos vrget, iubetque orationi instare, vigilantes in eâ in gratiarum actione. Et alio loco; Sine intermissione orate, inquit, in omnibus gratias agentes, hæc est enim voluntas Dei. Et alibi denuò: Orate omni C
tempore in spiritu, in ipso vigilantes, in omni instantiâ & obsecratione. Adeò multis & diuinis vocibus ad orandum toties nos Apostolorum ille princeps excitauit.

ἐγκειται] *tertia persona, ab* ἔγκειμαι, incubo, instо vrgeo. *Componitur ex* ἐν *&* κεῖμαι.

διακελευόμενος] *participii præsens, vocis mediæ, à* διακελεύω, *seu* διακελεύομαι, hortor, adhor-

A tor, *ex* διὰ & κελεύω, iubeo, hortor. *Regit datiuum.* 86. *a. b.*

προσκαρτέρει] *Imperat. modi, præs. temp. plur. num.* ἀπὸ προσκαρτερέω, perseuero, duro, cum tolerantiâ & perseuerantiâ in rem aliquam incumbo. *Regit datiuum.* ἡ προσκαρτέρησις, tolerantia, in aliquâ re perseuerantia.

γρηγοροῦντες] *particip. præs.* ἀπὸ γρηγορέω, vigilo. *futur.* γρηγορήσω, *præt. perf.* ἐγρηγόρηκα, *non repetitur prima litera præsentis.* ἡ γρηγόρησις, vigilantia. *Dicitur etiam*

B ἐγρηγορέω, vigilo.

εὐχαριστίας] ἡ εὐχαριστία, gratiarum actio. ὁ καὶ ἡ εὔχαρις, gratus. ἄχαρις, ingratus. εὐχαριστέω, gratias ago.

ἀλλαχοῦ] *aduerb.* alibi.

ἀδιαλείπτως] *aduerb.* indesinenter.

προσεύχεσθε] *plur. num. imper. modi,* ἀπὸ προσεύχομαι, oro, adoro.

ἑτέρωθι] *aduerb.* alibi.

ἀγρυπνοῦντες] *particip. præs.* ἀγρυπνέω, vigilo, in-

C somnem noctem duco, ἡ ἀγρυπνία, vigilia. ὁ ἀγρυπνητικός, vigilax.

προσκαρτέρησει καὶ δεήσει] *Datiui secundæ contractorum;* ἡ προσκαρτέρησις, tolerantia, perseuerantia, ἡ δέησις, precatio, oratio.

φωναῖς] *Dat. plural.* ἡ φωνή, vox. φωνέω, voco. φωνήεις, φωνήεσσα, φωνῆεν, vocalis.

ἐκάλε-

ἐκάλει] Imperf. tertiæ personæ à κάλεω, voco. ἐκάλεον, ἐκάλεες, ἐκάλεε, ἐκάλεα. A

ἐγεμάν, τὸ ἐγεμένος] quintæ simpl.

Προσήκει τοίνυν τὸν ἐκείνοις παιδευομένους μετὰ προσευχῆς πορεύεσθαι τὸν βίον, καὶ ταύτῃ σωέχειν τὴν διάνοιαν ἄρδειν. χρήζομεν γὰρ οἱ ἅπαντες ἄνθρωποι ταύτης, οὐχ ἧττον ἢ τὰ δένδρα τῶν ὑδάτων. ὅτε γὰρ ἐκεῖνα δύναται ἐκφέρειν τοὺς καρποὺς μὴ πίνοντα διὰ τῶν ῥιζῶν· ὅτε ἡμεῖς οὐ πολυτιμήτους καρποὺς τῆς εὐσεβείας δώσομεθα βρύειν, μὴ ταῖς προσευχαῖς ἀρδόμενοι. διὸ ὥσπερ χρὴ καὶ τῆς κλίνης ἀναστάντας φθάνειν ἐπὶ τὸν ἥλιον τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ, μὴ πρωϊζῆς ἀπομένοντας καὶ καθεύδειν μέλλοντας, μᾶλλον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν μίαν δυσὶ τοῖς Θεῷ προσφέροντας, ἴσον τῇ ἡμέρᾳ δρόμον τρέχοντας, οἳ δέ γε τῇ χειμερινῇ ὥρᾳ μὴ τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖον μέρος εἰς προσευχὰς ἀναλίσκοντας, καὶ τὰ γόνατα κάμπτοντας σὺν πολλῷ τῷ φόβῳ τῇ δεήσει προσέχοντας, μακαρίζοντας ἑαυτοὺς ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ. B C

CONVENIT igitur ab illo instructos cum oratione transire vitam, & hac semper mentem rigare. Egemus enim omnes homines hac non minus, quàm arbores aquis. Neque enim illæ possunt efferre fructus, si non bibant per radices, neque nos valde pretiosos fructus pietatis poterimus germi-

A *nare orationibus non irrigati, propter quod oportet etiam à lecto surgentes præuenire semper solem Dei cultu, & mensam tangentes, & dormituros. Magis verò & secundùm quamuis horam vnam orationem Deo adferre, æqualem diei cursum currentes. In hyemis verò horâ & noctis plurimam partem in orationes insumentes, & genua flectentes, cum multo timore orationi instantes & beatificantes nos ipsos in sancto Dei cultu*

B PARTIVM igitur nostrarum est ab eo condocefactos in omni vitâ precationem frequentare, eaque perpetuò animos perfundere, cùm eâ non minùs, quàm irrigatione stirpes, egeamus. Nec illæ fœtu grauantur, si per radices non biberint; Nec nos nobilibus pietatis fructibus abundare poterimus, si precibus non fuerimus irrigati. Quapropter & cum de lectulo manè surgimus, semper solem orientem Deo celebrando præueniamus, & cùm ad cibum capiendum accedimus, & cùm nos

C quieti mandamus, vel potius in horas singulas vnam Deo precem offeramus; vt hac oratione æqualem diei pietatis cursum curramus. Hybernis autem mensibus, tum maiorem noctis partem precibus transigere, tum nixos genibus multo cum timore obsecrationi dare operam debemus, ac beatos censere nosmetipsos, quibus concessum sit Deum colere.

παιδδυομένης] particip. paſſ. præſen. à παιδδύομαι, A
inſtruor. παιδδύω, inſtruo. futur. παιδδύσω, ſextæ ba-
rytonor. ἄρδειν, infin. ab ἄρδω, rigo. ἄρδομαι, rigor, ὁ
ἀρδμὸς, irrigatio. ἡ ἀρδεία, & ἄρδευσις, idem, ab ἀρδύω,
irrigo.

χρήζομεν] indicat. modi, præſent. temp. à χρήζω, e-
geo, indigeo. Regit genitiuum. Aliquando idem eſt
quod rogo, poſtulo. Et tunc accuſatiuum habet, ὅσια
χρήζω, iuſta peto.

ἥττονα] Comparatiuus à μικρὸν, ſeu μικρὸς, paruus.
comparat. maſculin. & fœmin. ὁ καὶ ἡ ἥττων, minor. B
104.

τὰ δένδρα] vt τὰ ξύλα, τὸ δένδρον, arbor. ὑδάτων, ge-
nit. plural. τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος, aqua.

ἐνφέρειν] Infinitiui præſens, ab ἐνφέρω, effero.

καρπὸς] ὁ καρπὸς, fructus. καρπόω. καρποφορέω, fru-
ctum fero.

πίνουσα] præſent. temp. ὁ πίνων, τοῦ πίνοντος, à πίνω,
bibo. 345. b. c. προπίνω, propino, præbibo. ἐκπίνω, C
ebibo.

πολυτιμήτους] Accuſat. plural. ὁ καὶ ἡ πολυτίμητος,
pretioſus.

δυησόμεθα] fut. 1. med. à δύναμαι, poſſum, futur.
δυήσομαι, quaſi à δυνάω.

βρύειν] Infinit. præſens, à βρύω, ſcateo, ſcaturio,

A *hîc* pullulo, germino, plenus ſum, effero. *Regit hîc accuſatiuum.*

ἀρδόμενοι] *particip. præſ. paſſ. ab* ἄρδομαι, rigor. *de quo paulò ante.*

χρὴ] *Impersonale,* oportet.

κλινὴς] ἡ κλίνη, lectus, *à* κλίνω, reclino, recubo.

ἀπαναστάμενος] *particip. præſen. vocis mediæ à verbo* ἀναίστημι, ſurgo, exſurgo. *Componitur ex* ἀπὸ & ἀνὰ & ἵστημι, *regitq; vi præpoſitionis genitiuum.*

B φθάνειν] *infinit. præſens à* φθάνω, præuerto, præoccupo. *fut.* φθάσω *à* φθάω. 348 *b.*

τραπέζης] ἡ τράπεζα, menſa, ὁ ἢ ἡ τραπέζιος, menſalis.

ἁπτόμενος] *part. præſ. vocis mediæ, ab* ἅπτομαι, tango, contingo. *Habet genitiuum.*

καθεύδειν] *infinit. præſens, à* καθεύδω, dormio. *ex* κατὰ & ἐυδω, dormio. *imperfect.* ἐκάθευδον, & καθηῦδον. 135. *b. c.*

μέλλοντας] *particip. præſens, plural. numer. à* μέλλω, C futurus ſum. ὁ μέλλων, τὸ μέλλοντος. *Hoc verbum coniungitur cum infinitiuo;* μέλλω ποιεῖν, γράφειν, facturus ſum, ſcripturus ſum. *Ad verbum;* futurus ſum facere, ſcribere.

μίαν] *Accuſat.* μία, μιᾶς, vna.

τρέχοντας] *particip. præſens act. à* τρέχω, curro.

χειμῶ-

χειμῶνος] ὁ χειμών, hyems. A

μέρος] vt τὸ τεῖχος, pars. μερίζω, partior.

ἀναλίσκοντας] part. præsens act. ab ἀναλίσκω, consumo. quod sua tempora sumit ab ἀναλόω. 335. b.

τὰ γόνατα] τὸ γόνυ, τοῦ γόνατος, genu. 88. c.

κάμπτοντας] particip. præsent act. à κάμπτω, flecto. κάμψω, ἔκαμψα, ἀνακάμπτω, reflecto. ὁ κάμπτων, τοῦ κάμπτοντος.

Εἰπέ μοι πῶς ὄψει τὸν ἥλιον μὴ προσκυνήσας τὸν πέμποντα τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς γλυκύτατον B
φῶς; πῶς ἀπολαύσεις τραπέζης μὴ προσκυνήσας τὸν τοσούτων ἀγαθῶν δοτῆρα καὶ χορηγόν; μετὰ ποίας ἐλπίδος ἥξεις τὴν νυκτὸς ὥραν; ποίοις προσδοκᾷς ἐνείρασιν ὁμιλῆσαι, μὴ τειχίσας σαυτὸν προσευχαῖς, ἀλλ' ἀφύλακτος ἐπὶ τὸν ὕπνον ἐλθών; βύκαταφρόνητος καὶ βυάλωτος τοῖς πονηροτάτοις δαίμοσιν ἔσῃ, οἳ περιέρχονται σωεχῶς καιροφυλακτοῦντες ἡμᾶς, τίνα λαβόντες γυμνὸν προσευχῆς ἀναρπάσαιεν ὀξέως. C

DIC mihi quomodo videbis solem non adorans mittentem tuis oculis dulcissimum lumen? Quomodo frueris mensâ non adorans tantorum bonorum auctorem & largitorem? Cum quali spe ad noctis venies tempus? Quibus exspectas somniis conuersari non muniens te orationibus, sed incustoditus ad somnum veniens, despicabilis & capiu facilis

A *peſsimis dæmonibus eris, qui circumeunt ſemper tempus obſeruantes contrà nos, quem nam deprehendentes nudum ab oratione abripiant ſtatim.*

DIC age, tunc ſolem audebis intueri, non adorato illo, qui oculis tuis dulciſsimum iſtuc lumen procreauit? Tunc attingere epulas, non prius eum veneratus, qui huiuſmodi bona largitus eſt? Quâ ſpe nocti te credes, qualia tibi inſomnia oblatum iri exiſtimas, niſi antequam ſomnum ineas, oratione
B te communiueris? Facile te contemnent, non difficile capient ſpiritus improbiſsimi, qui quotidie per nos oberrant, & occaſiones captant, ſi quem fortè orationis monimento & cuſtodiâ deſtitutum derepentè poſsint abripere.

ἐπὶ] *Aoriſt. 2. imperatiui modi, ab* ἕπω, dico, *quod augetur per ε. 129. a. & retinet ſuum augmentum in Aoriſtis etiam extrà indicatiuum. 159. b. & habet acutum in vltimâ. 159. b.*

C ὄψει] *Secunda perſona fut. medij, ab* ὄπωμαι, video, ὄψομαι, ὄψα, *pro* ὄψω, 168. c. *Præterit. perfect.* ὦμμαι, *hinc* τὸ ὄμμα, oculus, ὤψαι, *hinc* ὁ ὄψις τῆς ὄψεως, aſpectus, ὤπτηαι, *hinc* ὀπτὸς, aſpectabilis. ὀπτικὸς, viſiuus. *& ſcientia* optica.

προσκυνήσας] *Aoriſt. 1. particip. à* προσκυνέω, adoro, *de quo ſuprà. Regit hîc accuſatiuum, ſuperius datiuum.*

ὀφθαλμοῖς] *Vt* τοῖς λόγοις, ὁ ὀφθαλμὸς, oculus. μὴ νύφθαλ-

μονόφθαλμος, vnioculus, cocles. ὀφθαλμία, morbus oculorum. A

γλυκύτατον] Superlatiui gradus, à γλυκὺς, dulcis, γλυκύτερον, γλυκύταλον; Comparatur etiam per ιων & ιστος.

ἥξεις] venies, futur. act. ab ἥκω, venio, secundæ coniugat. baryt.

προσδοκᾷς] Secundæ personæ à προσδοκάω, exspecto. de quo anteà.

ὀνείρατοι] Dat. plural. cuius rectus est, τὰ ὀνείρατα. Genit. singul. τοῦ ὀνείρατος, quasi à recto ὄνειρας, τὸ ὄνειρον, somnium, ὁ ὄνειρος, idem, & apud Poëtas ipse Deus somni. ὁμιλῆσαι, Aorist. 1. infinit. ab ὁμιλέω. B

ταχίσας] Aorist. 1. particip. à ταχίζω, circumdo, munio.

σαυτὸν] pronomen compositum. secundæ personæ, generis masculi. σαυτὸν, σεαυτόν. 137. b.

ἀφύλακτος] ὁ ἡ τὸ, incustoditus.

ὕπνου] ὁ ὕπνος, somnus, ὑπνόω, dormio.

ἐλθὼν] Aorist. 2. particip. ab ἔρχομαι, quod sua tempora sumit ab ἐλεύθω. C

ὑπερφρόνητος] ὁ ἡ τὸ, contemptus, contemptui obnoxius. à καταφρονέω, contemno.

ὑάλωτος] ὁ ἡ τὸ, facilis captu, ad capiendum expositus. ἁλίσκω, capio, ab ἁλόω, ἅλωμι, de quo suprà.

A πονηροτάτους] ὁ πονηρός, malus. ſuperlatiu. gradus. ἔσῃ] ſecunda perſona, futur. ab εἰμί, ſum. ἔσομαι, ἔσῃ, ἔσεται, ἔσται.

περιέρχονται] tertia perſona plural. num. indicat. modi ἀ περίειμι, circumeo.

καιροφυλακτοῦντες] particip. præſ. temp. ἀ καιροφυλακτέω, tempus & occaſionem exſpecto.

λαβόντες] Aoriſt. 2 partic. act. ὁ λαβών, τὸ λαβόντος, ἀ λαμβάνω, accipio, hîc deprehendo.

γυμνὸν] ὁ γυμνός, ἡ γυμνή, τὸ γυμνόν, nudus, γυμνάσιον,
B gymnaſium. γυμνάζω & γυμνάζομαι, exerceo. γυμνόω, nudo, denudo. futur. γυμνώσω. Aoriſt. 1. ἐγύμνωσα.

ἁναρπάσαι.ν] Aoriſt. 1. optat. modi, tertia perſona plur. ab ἁναρπάζω, rapio, ex ἀνὰ & ἁρπάζω, rapio. Aoriſt. 1. optat. ἁρπάσαιμι, ἁναρπάσαιμι.

αὖ μὴν ἔν ἴσωσιν ἡμᾶς πεφραγμένους ταῖς προσευχαῖς, ἀποπηδῶσιν ἁυθέως, ὥσπερ λησταὶ καὶ κακοῦργοι, πρὸς τὴ κεφαλὴ τοῦ στρατιώτου ξίφος ὀ-
C ρῶντες πρεμάμενον. αὖ δ' ἄρα συμβῇ τινὰ γυμνὸν εἶναι προσευχῆς, ὅτος ἁνάπαυσιν ὑπὸ τῶν δυσμόνων φέρεται, εἰς ἁμαρτίας ἁθάμινον καὶ συμφορὰς καὶ πακά. Ταῦτα δεῖ πάντα φοβαμένους ὑμᾶς, προσευχαῖς καὶ ὕμνοις ἀεὶ τειχίζειν ἑαυτὸς, ἵνα πάντας ὁ Θεὸς ἐλεήσας, ἀξίους ἀπεργάσῃ τῆς τῶν ὁρανῶν βασιλείας διὰ τὸ μονογενοῦς αὐτοῦ ὑοῦ,

ᾧ ἔ

ὦ ἃ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν. A

SI igitur viderint nos munitos orationibus, resiliunt statim sicut latrones & malefici ad caput militis gladium videntes appensum. Si verò contingat aliquem nudum esse oratione, hic raptus à dæmonibus fertur in peccata impulsus & calamitates & mala. Hæc oportet omnia timentes nos orationibus & hymnis semper munire nos ipsos, vt omnes Deus miseratus dignos efficiat cœlorum B *regno per vnigenitum filium, cui gloria & potestas in sæcula sæculorum; Amen.*

QVOD si precibus nos munitos aspexerint, extemplo resilient, haud secus, quàm latrones & malefici militis excubantis gladium capiti suo imminentem conspicati. Sin autem orationis præsidio nudatum quempiam esse contigerit, is raptatus portabitur à dæmonibus, in scelera, in calamitates, miseriasque deuoluetur. Quæ omnia nos formidantes oportet precibus & hymnis veluti mœnibus circumsepiri, vt omnes misericors Deus cœlorum regno dignetur, per vnigenitum filium suum, cui gloria & imperium in omnem æternitatem, Amen. C

ἴδωσιν] *Aorist. 2. coniunct. modi, plural. num. ab* ἰδέω, video, *de quo iam sæpius.*

περιφραγμένους] *particip. passiu. præterit. perfect. à* φράττω,

A φράττω, munio, armo. φράξω, ἔφραξα, πέφραχα. passiu. præterit. πέφραγμαι, particip. πεφραγμένος.

ἀποσπαδῶσι] tertia persona plural. num. ab ἀποσπαδάω, resilio, ex ἀπὸ & σπαδάω salio. futur. σπαδήσω, de quo iam anteà.

λῃσταὶ] plural. num. primæ simpl. ὁ λῃστὴς, latro.

πανοῦργοι] κανοῦργος, malefactor, contractum, pro κακοέργος. Sic λυκοῦργος, λυκόεργος.

κρεμάμενον] particip. paß. præs. temp. à κρέμαμαι, suspendor. secundæ coniugat. verb. in μι. dicitur etiam κρεμάω, & κρεμαννύω, & κρεμάννυμι, suspendo, κρεμάμαι, & κρεμάννυμαι, & κρέμομαι, suspendor. ὁ κρεμαστὸς, pensilis, pendulus.

B συμβῇ] Aoriſt. 2 Coniunct. vel etiam præsens à σύμβημι, συμβαίνω, Coniunct. ἐάν συμβῶ, συμβῇς, συμβῇ. τὸ συμβεβηκὸς, accidens.

ἁρπάσαντος] ὁ ἁρπάζω, raptus ab ἁρπάσω, rursum rapio.

φέρεται] tertia persona à φέρομαι, feror.

ὠθιζόμενος] particip. paßiu. ab ὠθίζομαι, pellor, ὠθίζω, C seu ὤθω, pello, impello. 348. c.

συμφορὰς] ὁ συμφορὰ, calamitas.

φοβηθέντες] Accuſat. plural. particip. à φοβέομαι, timeo fut. φοβήσομαι.

ἐλεήσας] Aoriſt. 1. act. part. ab ἐλεάω, miſereor. Regit accuſatiuum, τὸ ἔλεος, miſericordia. ἡ ἐλεημοσύνη, idem. ὁ καὶ ἡ ἐλεήμων, miſericors.

ἀποφυγὰ-

ἀποφράσωνται] Aoriſt. 1. coniunct. modi, à verbo ἀποφράζομαι, efficio. ex ἀπὸ & φράζομαι. imperfect. ἐφραζόμην, augetur enim per ε. A

μονογενὴς] ὁ ἡ μονογενὴς, vnigena, vnigenitus.

αἰῶνας] ὁ αἰὼν, τοῦ αἰῶνος, ſeculum. ὁ ἡ ὁ αἰώνιος, æternus.

Et hîc finis eſto explanationis thematum, in hac pulcherrimâ, & quæ ab adoleſcentibus ediſcatur digniſimâ oratione occurrentium. Debent autem qui ſeriò animum ad Græcas literas adiiciunt, ipſi quoq; ſuopte ſtudio & nutu ſimile interdum exercitationis genus ſuſcipere, & vel Poëtæ alicuius poëma, vel oratoris orationem vel ſancti cuiuspiam Patris homiliam ſeu concionem percurrere, & ſingulorum vocabulorum rationem grammaticam diligenter expendere & annotare, certi hanc eſſe expeditiſſimam & facillimam ad Græcas literas viam; neſcio enim quo pacto & ipſæ præceptiones Grammaticæ, & dictiones, & phraſes Græcæ magis hæreant in animo, ſi quis huic exercitationi laboris minimè parcus ſeſe dedat, quàm vllo alio induſtriæ & accurationis genere. Illud item ſedulò obſeruabit ſtudioſus, vt formulas loquendi ex propoſito argumento ſibi excerpat, & aliquando etiam nonnihil immutet, & tum collectâ qualicunq; ſuppellectili tentet, num epiſtolium conſcribere; aut hanc illamue locutionem Græcè exprimere poſſit. Vbi autem maiora incrementa eruditionis ſumpſit, maiora quoque moliri licebit, cuiuſmodi eſt conuerſio, verbi gratia, Græcæ orationis in Latinam; vel Latinæ in Græcam. Plurimum B C

A mum porrò refert, vt non quosuis auctores sine delectu adolescentes euoluant, sed cognitis vtcunque Grammaticis præceptionibus vnum ant alterum Euangelistam, propter sermonis facilitatem candidamq; simplicitatem percurrere debent; tum ad Isocratem, (si non suppetant selectæ SS. Patrum orationes editæ à R. P. Hieronymo Brunello, Societatis nostræ) sese conferent: ab hoc ad Lucianum, & demum ad Demosthenem gradum facient. Poëtas non attingent, nisi accuratè didicerint, quæ de Dialectis in Grammaticâ traduntur, priusq; Theognidi & Phocylidi aliisq;
B huius census vacabunt; quàm in manus sumant summum, id est, Homerum, qui omne tulit punctum, & quemuis sui amantem ad cuiusuis alterius Variis lectionem cumulatissimè instruit.

C

EXER-

A

EXERCITATIO POETICA.

EXPLANATIONI *thematum* [*solutæ orationis visum est subiungere in gratiam studiosorum Græcæ poëseos, poëticam exercitationem delectis ad eam illustrioribus nonnullis sententiis ex Homero, Theocrito, Moscho, & Bione, & duplici adiunctâ interpretatione, alterâ solutâ, & quidem ad verbum, alterâ vinctâ.*

B

ACHILLES AD PALLADEM ILIAD. I.

C

Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος ἐρύσσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γὰρ ἄμεινον·
Ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.

Oportet quidem vestrum Dea verbum custodire
Quamvis valde animo iratum. Sic enim melius.
Qui Diis obedit, valde exaudiunt illum.

Mos

A Mos semper monitis vestris est Diua gerendus,
Sic etenim satius, quamuis mens æstuet ira.
Qui Diis obsequitur, votis huiusce patentes.
Dant aures.

Versus sunt hexametri, sex pedibus constantes non secus atq; Latini hexametri. Vide in Prosodiâ cap. 30.

χρή] oportet, *verbum impersonale. 304. producitur. 7. b.*

μὴν] *Coniunctio, breuis alioquin, sed hîc longa positione. 9. a.*

B σφωΐτερον] vestrum, *Pronomen. 114. b. c. prima syllaba naturâ longa est, antepenultima breuis deriuatione, fit enim* σφωΐτερος *à genitiuo duali* σφῶιν, *vel à nominatiuo* σφῶι. *114. c. cuius vltima syllaba breuis est, vt ex accentu fit perspicuum. Ne autem idem sæpius repetere cogamur; satis fuerit semel hîc monuisse vocales* ῠ *&* ω *naturâ suâ semper produci;* ĕ *&* ŏ *semper corripi; nisi quid aliud interueniat; vide cap. 1, & sequẽ. Prosodiæ. Porro* σφωΐτερος, vester, *propriè dicitur de*

C *duobus, formatur enim à numero duali, licet sæpe vsurpari soleat de multis. vt & hoc loco Homeri; generatim enim affirmat Achilles Deorum monitus esse audiendos, vestrûm, nempe Deorum, inquit, consiliis obtemperare oportet. Cum verbo secundæ personæ significat* σφωΐτερος; tuus. *Aliquando idem est ac suus. Vtriusq; significationis exempla exstant apud Apoll. lib. 3. Argonaut. Prioris quidem hoc versu.*

δῆμον

δῆμον σφωϊτέρῃσι ὑπὸ σκήπτροισι δαμάσσαι.

Populum tuis sub sceptris domare. A

Posterioris hoc. ὄφρα ἄλκῃ

σφωϊτέρῃ πάντεσσι μετέπρεπεν Αἰολίδῃσι.

Quia robore suo omnibus præstabat Aeolidis.

Quia verò Poëtæ significationem pronominis tertiæ personæ, & eorum quæ inde nascuntur, variè permutant, ideo visum est hîc aliquid eâ de re dicere.

Ὃ igitur (*& eadem est ratio dialectorum*) sui, *sæpe accipitur pro* αὐτὸ, *seu* αὐτοῦ, ipsius. Odyss. ξ. ἐπεὶ οὐ πάμπαν ἐμὸν κήδεται ἦτορ. Cùm magnam ipsius curam haberet. Item *pro* ἐμοῦ *seu* ἐμαυτοῦ, Apoll. lib. 2. Argonaut. εἰο (ὃ) μὲν ἐγὼ ὀλίγον ὀνήσομαι. De me nihil curo. B

Dat. οἱ, sibi, *pro* αὐτῷ ipsi. Iliad. γ. τῷ οἱ πέρι φῶτες ἀπώλλον. Quam ipsi dedit Apollo. *Ab Apollonio lib.* 3. *vsurpatur pro* σοὶ, tibi. *cum verbo secundæ personæ.*

ῥηϊδίως δ' αὖ τοί (οἱ) κεν ἀπείρονα λαὸν ἀγείραις

ἄλλων ἐκ πολίων,

Facilè verò tibi etiam infinitum populum collegeris. C

Aliis ex vrbibus.

Et lib. 3. *cum verbo primæ personæ pro* ἐμοὶ mihi. ἑοῖ αὐτῇ, mihi ipsi.

Accusat. ἕ, se, *ponitur pro* αὐτὸν, αὐτὼ, *& αὐτὸ, & pro* ἑαυτὸν seipsum. Iliad. γ.

περὶ γάρ ῥά ἑ ἔχαλκος ἔλειψε

φύλλά τε καὶ φλοιόν.

A Circum enim ipsi ferrum decorticauit Folia & corticem.

In duali σφῶϊ *&* σφώ, se, *accipiuntur pro duali,* αὐτώ. Hom. Iliad. 1.

τίς δ' ἂρ σφῶϊ θεῶν ἐρίδι ξυνέηκε μάχεσθαι.

Quis Deorum ipsos (*Achillem & Agamemnonem*) commisit, vt simul contenderent?

Sic σφῶν *pro* σφίν, ipsorum *vel* ipsis, *per omnia genera.* σφέας *&* σφᾶς, ipsi, ipsæ, ipsa. σφῶν *vel* σφέων, ipsorum, *per omnia genera.* σφίσι *seu* σφίν, ipsis, *tam de*

B *duobus quàm de pluribus.* Odyss. 4.

ὣς φάτο καὶ σφὶν νῶτα βοὸς πάρα πίονα θῆκεν.

Sic dixit, & ipsis (*nempe Telemacho & Nestoridæ*) apposuit bouis pingue tergum.

Quando additur verbis primæ personæ aut pronomini primæ personæ, tum significat nobis. *Apollon.*

ὥρη δ' ἡμῖν ἐνὶ σφίσι μητιάασθαι.

Hora est inter nos ipsos consultandi.

σφᾶς *seu* σφέας, ipsos, *per omnia genera, tam de duobus quàm de pluribus. quo pacto vsurpant* Poëtæ o-

C *mnes dialectos huius accusatiui* σφᾶς,, *de quibus in Grammat. 114. a. b. Cum verbo primæ personæ significat* nos. *Lucian.* κατὰ σφᾶς αὐτὸς διήλθομεν. Inter nos ipsos percensuimus. *imo* σφὲ *per apocopen pro* σφέας, *accipitur etiam in singulari pro* ipsum, ipsam. *Sophocl. Aiace.* ἐγὼ σφ' ἀπείργω. Ego eum prohibeo.

σφέτερος, suus, *adiectum verbis primæ & secundæ personæ significat* noster, vester, meus, tuus, *prout*

nomi-

nomina cum quibus copulatur, vel pluralis, vel singularis numeri sunt. Hesiod. A

δεῦτε Διὸς γενεὴν πατέρ' ὑμνείσατε.

Huc adeste Iouem dicite vestrum patrem celebrantes.

Hæc de pronominibus occasione pronominis σφωΐτερος, Reliqua petantur ex Grammat. cap. 12.

γε] Coniunctio expletiua, seu particula paragogica & enclitica. 16. a. nihil per se significans, reiicitque suum accentum in dictionem præcedentem proparoxytonam. 324. c. 325. a. B

Θεά] Dea, ἡ Θεός, Deus. 97. c. vltima longa est. cap. 26. Vltima tamen nominis Latini Dea corripitur, neque enim ᾱ Græcum eadem semper quantitate transit ad Latinos. cap. 36. Nec vsurpant tantum Græci ἡ Θεὰ pro Dea, sed etiam ὁ Θεός, Dea. Homer. Iliad. 5.

ἔσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη, θεός εἰμι.

Quantum ego inter omnes sum inhonoratissima Dea.

Latini etiam nomen Deus accipiunt pro Dea. C

ἔπος] ους, τὸ, verbum, vocabulum. Iliad. 20.

ἀπροΐδν κ' ἔπος ἄλλο, τοῖόν κ' ἐπακούσαις.

Quale verbum dixeris, tale & audies.

ἦ ἔπος, ἦ ἔργον. Hom. Iliad. 1.

Vel verbo vel opere seu re.

οὐδὲν πρὸς ἔπος nihil ad rem. ὡς ἔπος εἰπεῖν, vt verbo dicam; vt breuiter dicam. Hic etiam ἔπος moni-

monitum seu præceptum significat. Aliâ notione est ἔπος
A carmen Heroicum. Hinc Epici Poëtæ, qualis Virgilius;
& ἐποποιὸς, Heroicorum carminum scriptor, & ἐποποιία,
Deducitur ἔπος à verbo ἔπω, dico.

ἐρύσασθαι] Aor. 1. infinit. medius, vt τύψασθαι. 200.
b. ab ἐρύω, & interposito ι per Ectasin. cap. 31. ἐρύω, tra-
ho. Item seruo, custodio, quâ significatione magis v-
surpatur passiuum seu medium ἐρύομαι vel ἐρύομαι, vt
hîc, ἔπος ἐρύσασθαι, seruare verbum, hoc est non trans-
gredi mandatum Palladis. Antepenultima verbi ἐρύσα-
B σθαι, longa est, quia verba in ύω, modò producunt modò
corripiunt suum υ. 63, c. 64. a. Est autem versus iste
spondaicus, quod quintâ sede habeat spondeum, cuius-
modi versus multi passim leguntur apud Homerum &
alios Græcos, imò & apud Latinos, præsertim Catul-
lum in Carmine de nuptiis Pelei & Thetidis.

μάλα] aduerb. valde, vehementer. Primâ constat
breui, quæ quantitas cognoscitur cum aliis, tum illo
versu Homeri initio Odysseæ,

ὃς μάλα πολλὰ
C πλάγχθη..
Qui valde multum oberrauit.

Vltima quoque breuis est, vt pleraque alia aduer-
bia in α. vide 80. b. Porrò α in positiuo & superlati-
ue breue, naturâ longum est in comparatiuo, μάλα,
μάλλον, μάλιστα.

πῶς] Coniunctio seu particula expletiua; & sine ac-
centu, quia enclitica. 325. b. & Poëtis versus explendi
gratia

gratia admodum familiaris. θυμῷ, Datiuus, vt τῷ λόγῳ, ὁ θυμὸς, animus, mens. item, ira, excandescentia. θυμόομαι, θυμῶμαι, ad iram concitor, irascor, excandesco. θυμόω, ad iram concito, prima syllaba longa est, vt liquet ex illo trito & sæpius repetito Homeri: A

ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ.

Meo chare animo.

κεχολωμένον] participp. passiu. à χολόω, bile inflammo, ad iram excito, χολόομαι, irâ accendor, inflammor, irascor. dicitur etiam χολάω, eadem notione. ἡ χολὴ, bilis, fel. ὁ καὶ ἡ χολώδης, bilioſus, felleus. Quantitas participii κεχολωμένον, per se nota est. B

ὣς] sic, coniunctio, & hac significatione accentum habet. ὣς φάτο, sic dixit. alioquin caret proprio accentu.

γὰρ] Coniunctio, breuis hîc, aliquando longa, quia monosyllaba, cap. 26.

ἄμεινον] neutrum, comparat. gradus. 104. b. Media longa est diphthongo, prima breuis. Iliad. 1. C

βίη δ' πατρὸς ἀμείνων.

Robore patre suo melior.

ὅς] art. postpositiuus. 18. a. b. additur dictio expletiua & enclitica κε, vt supra γε, & φρ.

ἐπιπείθηται] Coniunct. modi, præsent. temp. verbi medii, ab ἐπιπείθομαι, pareo, obtempero, ex ἐπὶ &

πάσομαι. Regit datiuum, ἐνὶ, vt extrà, ita & intrà
A compositionem, secundam syllabam corripit.

ἔκλυον] imperf. à κλύω, audio. Regit hic genitiuum αὐτῆ, quippe verbum sensus. 63. c. & sequent. Media breuis est, quia κλύω, υ breue habet, saltem interdum; quando autem in præsenti breuis est syllaba media; tunc per præceptum derivationis colligere licet eandē corripi in imperfecto. 35. b. c.

POLYDAMAS AD HECTOREM ILIAD. XIII.

B Οὔνεκά τοι περὶ δῶκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
Τέρπε᾽ κραὶ βαλῆ ἐθέλεις πρὸ ἐμμεναι ἄλλων;
ἀλλ᾽ ὅπως ἅμα πάντα δώσουσι αὐτός ἑλέσθαι,
ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
ἄλλῳ δ᾽ ὀρχηστύν, ἑτέρῳ κίθαριν κραὶ ἀοιδήν.
ἄλλῳ δ᾽ ὠ στήθεσι τιθεῖ νόον εὐρύοπα Ζεὺς,
ἐσθλόν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἐπαυρίσκοντ᾽ ἀνθρώποι.

An quia tibi excellenter dedit Deus bellica o-
C *Ideò & consilio vis præcellere cæteris? (pera,*
At nunquam simul omnia poteris tu solus deligere,
Alij quidem tribuit Deus bellica opera
Alij autem artem saltandi, alij citharam & cantū.
Alij autem in pectoribus ponit mentem latè pro-
spiciens Iuppiter
Prudentem, eaque multi fruuntur homines.

An

An quia belligero excellis Mauorte putas te A
Anteſtare aliis etiam ratione ſagaci?
Solus at ipſe nequis hæc omnia obire decenter,
Hunc Deus inſignem voluit clareſcere in armis,
Aſt alium choreis, alium cantu citharaque,
Iuppiter aſt alii ſollertem in pectore mentem
Indit, qua multi magnâ vtilitate fruuntur.

ἕνεκα] *varia habet ſignificata. Hîc idem eſt, quod* an quia, num quia, *& eſt contractum ex* ἕ ἕνεκα. *Subiungitur illi ſæpius,* τἕνεκα, *vt & hoc loco, quod eſt,* B
propterea, idcirco, ideò. *Sed de his plura alibi; cùm de huiuſmodi particulis agemus, corripitur vltima in vtroque vocabulo; vt docet accentus. 24. c.*

τοι] *Dat. pro* σοὶ, *à pronomine* σὺ, *112. c. Et eſt vox enclitica. 323. b. Reiicitq; ſuum accentum in vltimam dictionis præcedentis. 324. c.*

ὥιστε] *præpoſitio, ſed hic accipitur aduerbialiter pro* διαφερόντως, *excellenter, eximiè, quod etiam accentus retractus ſignificat. vltima breuis eſt. 37. b.*

δῶκε] *Aoriſt. 1. à* δίδωμι, *do, 253. c. ſine augmento, pro* ἔδωκε, *nam Poëtæ omittunt vel ponunt augmenta verborum, prout fert voluntas & carminis ratio. 131. b. c.* C

πολεμήϊα] ὁ πολεμήϊος, *bellicus, militaris, pro* πολέμιος, *Ionica dialyſi; 137. a. b. 168. a. penultima breuis eſt; Nam vocales communes ex reſolutione diphthongorum corripiuntur. 34. a.*

A τοῦνεκα] pro τοῦ ἕνεκα, quantitas constat.

περίμμυναι] Infinit. à περίειμι, excello, præsto, supero alios, pro περιεῖναι. Ab ἔναι, fit ἔμμεναι, seu ἔμμεν. 298. b. hinc περίμμυναι. Aliquando per Tmesin seiungitur præpositio à verbo, vt 1. Iliad.

ἀλλ' ἴσθ' ἀνὴρ ἰδέειν περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων.

Sed hic vir vult suprà omnes alios esse.

Regit genitiuum. 76. c. corripitur autem diphthongus αι ob vocalem in alterâ dictione sequentem. 20 a. b.

ὅ πως] nunquam, nequaquam, vox πως, hîc est

B enclitica, remisitque accentum in vocem præeuntem. 324. b.

ἅμα] Aduerb. simul, vtraque breui. cap. 26.

πάντα] plur. numer. à πᾶς, πᾶσα, πᾶν, vltimâ breui. cap. 26.

δυνήσεαι] Secunda persona futuri medii. à δύναμαι, possum, valeo. futur. 1. δυνήσομαι, δυνήσῃ, δυνήσεται. Et ablato τ. fit secunda persona Ionica, siue poëtica, δυνήσεαι, poteris, 169. b. c. prima syllaba breuis est, αι in vltimâ corripitur propter sequentem vocalem,

C de quo paulò antè.

ἴκεσθαι] Aoristus 2. medij, infinitiui ab ἱκάνω, 334. b.

ὀρχηστὺν] Accusat. quintæ simplicium, ὁ ὀρχηστὺς, τοῦ ὀρχηστύος, ars saltandi, seu ipsa saltatio. Accusat. τὸν ὀρχηστὺν, 56. b. vltimâ longâ. cap. 26. vel per licentiam poëticam post secundum pedem. cap. 29. ὁ ὀρχηστὴς, τοῦ ὀρχηστῆρος,

χορίδιος, saltatrix. ὁ ὀρχηστὴς, ὁ ὀρχηστὴς, saltator, ὁ ὀρχηστικὸς, saltatorius, ἡ ὄρχησις, ὁ ὀρχμὸς, saltatio, ὀρχέομαι, salto. A

κιθαρεῖν] Accusat. quintæ declinat. ἡ κιθαρεὶς, τῆς κιθαρέως, idem quod κιθάρα. Cithara, Omnes syllabæ breues sunt, vtrumque vocabulum, nempe κιθαρεῖν & ἀοιδὴν, coniunxit Homerus hymno in Apollinem.

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ἀθανάτοισι μέλει κιθαρὶς καὶ ἀοιδή.

Mox immortalibus curæ est cithara & cantus.

ἠγαθὲ ἡ ἀοίδιμος, celebratus, decantatus, ὁ ἀοιδὸς, cantor, poëta, ὁ ἀοιδοπόλος, poëta. ἡ ἀοιδοσύνη, cantus, cantio. ἀείδω, cano. μῆνιν ἄειδε θεὰ, Iram cane Dea. B

πήδεσσι] Datiuus pluralis. τὸ πῆδος, pectus, primæ contractor. τοῖς πήδεσι, & geminato σ versus gratia, πήδεσσι.

πιθῆ] præsens indic. tertiæ personæ, à πιθέω. 237. b. c. prima breuis est ob reduplicationem. 75. c. 76. a.

ὀδύσσω] votatiuus loco nominatiui, ὁ ὀδυσσεὺς, latè videns, longè lateque circumspiciens. 34. a. b. Accentum habet in antepenultimâ; sicut & ὁ δεσπότης, ὦ δέσποτα, dominus, ὁ μητιέτης, ὦ μητίετα, consiliarius. Eadem syllaba breuis est, quia prior pars compositionis desinit in υ. 38. a. b. Vltima enim breuis est, vt ex accentu planum fit, sed hîc producitur propter duplicem dictionis sequentis. 9. c. C

A ζεὺς] Iuppiter, τὸ διὸς, prima breui. 90. b. c.
πολλοὶ] ὁ πολὺς. 87. a. b. corripitur οἱ propter sequentem vocalem. 20. a. b. neq; eliditur aut per apostrophũ abijcitur. 20. a. b.
ἐπαυρίσκονται] pro ἐπαυρίσκονται, abiecto per apostrophum κι, ab ἐπαυρίσκομαι, fruor. ex ἐπὶ & αὐρίσκομαι. Non coniugatur vltrà imperfectum. 285. c. Dicitur etiam ἐπαυρίσκω, sumitq; sua tempora ab ἐπαορίω, fruor, vtilitatem percipio. Regit genitiuum. 97. c. τὸ pro τότε ἐπαυρίσκονται, hoc viro prudente, vel hac prudentia fruuntur homines multi. Est autem versus spondaicus.

B

VLYSSES AD EVRYALVM.

LIB. VIII. ODYSS.

Οὕτως ὃ πάντεσσι θεὸς χαρίζεται ἀνδρῶσιν,
ἀνδράσιν, ἔστε φυὴν, ὅτ' ἄρ φρένας, ὅτ' ἀγορητύν.
ἄλλῳ μὲν γὰρ τ' εἶδος ἀπιδνότερος, πέλε δ' ἀνὴρ.
ἄλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι σέφει, ὁι δ' ἐτ' ἐς αὐτὸν
C τερπόμενοι λεύσσουσι. ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὡς εἰσορόωσιν
ἄλλῳ δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιον ἀθανάτοισιν.
ἄλλ' οὔ οἱ χάρις ἀμφιπερίσσεται ἐπέεσσιν.

Sic non omnibus Deus munera dat
Viris, neq; ingenium, neq; mentem, neq; eloquentiã.

Alius

Alius quidem formâ deterior est vir.
Sed Deus formam verbis ornat, alij verò in ipsum A
Oblectati aspiciunt, hic verò securè loquitur
Modestia dulci, eminet autem inter congregatos
Incedẽtem autem per vrbem veluti Deũ aspiciunt.
Alius quidem rursus formâ similis est Diis.
Sed non ei gratia circumuertitur circa verba.

Omnibus ex æquo Deus haud demittit ab axe
Munera terrigenis, nec fandi copia cunctis
Ingeniùmue datur vel par rationis acumen.
Est etenim cui forma quidem sit turpior, ast hanc B
Iacturam formæ præstat Deus vbere venâ
Eloquii, pendens stat turba loquentis ab ore,
Ille regit dulci totam sermone cateruam:
Omnibus & reliquis vnus supereminet ipse.
Qui dum fert vrbis per publica compita gressus,
Non secus atque Deum aspiciunt, & pectore honorant.
Ast alium cernas formâ contendere Diuis
Sed lepor omnis abest verbis & gratia grata. C

πάντεσσι] Dat. plural. poëticus. 66. a. b.

χαρίεντα] plural. num. ὁ χαρίεις, ἡ χαρίεσσα, τὸ χαρίεν. 51. c. Dicuntur autem hic χαρίεντα τῆς φύσεως δῶρα, munera naturæ, vt explicat Eustathius; Prima & secunda breuis est. ὦ χαρίεσσ' ἀμαρυλλι, Theocrit. Idyl. 3. O gratiosa Amarylli.

δίδωσι] à δίδωμι, do. 257. b. c. corripitur prima ob reduplicationem. 75. c.

αὐδήεσσι,

ἀνδράσιν] Dat. plural. ὁ ἀνὴρ, 50. a. b. 64. b. penultima corripitur. 43. c.

A

φυλὴ] ἡ φυὴ, natura, ingenium. à φύω seu φύειμι, nascor.

φρένας] ἡ φρὴν, τῆς φρενὸς, mens. 47. b. vltima breuis est. cap. 26.

ἀγορητὴν] ἡ ἀγορητὴς, eloquentia, concionandi ars seu facultas, à foro, seu ἀγορὰ, ὁ ἀγορητὴς, concionator. Hom. Iliad. 1. de Nestore.

λιγὺς μυλίων ἀγορητής.

B

Suauis Pyliorum concionator seu orator.

εἶδος] τὸ, forma, species, ab εἴδω, seu εἰδέω, video. εἶδος ἀκιδνότερος, formam deterior, subintellectâ præpositione κατὰ. 56. c.

ἀκιδνότερος] comparatiui gradus, à κακὸς ὁ ἀκιδνὸς, infirmus, debilis. Odyss. 18.

οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνδρώπουο.

Nihil infirmius terra alit homine.

Prima breuis est; ob regulam de α particulâ priuatiuâ. 38. a. si tamen hîc sit talis particula.

C

φίλει] tertia persona indicat. à poëticco verbo φίλω, sum, φίλομαι. idem.

ἀνὴρ] prima longa. ἀνέρες ἔστε φίλοι, viri estote amici. Passim apud Homerum. Aliquando corripitur. Iliad. 20.

ἐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἐῶ, ἐπ' ἀγανόφρων.

Non

Non enim erat vir iucundus, neque prudens.

ἀλλὰ] sed, *coniunctio, vltimâ breui. cap. 26.* A

τίφει] *à* τίφω, φίφεις, τίφει, corono, *ad verbum.* Deus formam verbis coronat. *hoc est, id quod deest formæ, compensat eloquentiâ & dicendi facundiâ.*

τερπόμενοι] *particip. præs. à* τίρπομαι, delector, τίρπω, delecto.

λεύσσουσιν] *vt* τύπτουσιν, *à* λεύσω, *verbo poëtico,* video, aspicio.

ἀσφαλέως] *Aduerbium,* securè, tutò, *item,* certò, *à* ἀσφαλὴς, securus, ἡ ἀσφάλεια, securitas, ἀσφαλίζω, firmo, stabilio, securum reddo. B

ἀγορεύει] concionatur, *ab* ἀγορεύω.

αἰδοῖ] *Dat. sing. quartæ contract.* ἡ αἰδὼς, verecundia, modestia, reuerentia.

μειλιχίῃ] *Datiuus, vt* τῇ τιμῇ, ὁ μειλίχιος, *seu* μείλιχος, blandus, placidus. *Item,* mitis, mansuetus, ἡ μειλιχία, τὸ μειλίχιον. *Dicitur* τῇ μειλιχίῃ *pro* μειλιχίᾳ, *nam Ionicè mutatur* α *in* η, *&* α *simplex in* η *simplex. 28. a. b. 34. c.* μειλιχίως, blandè, comiter, mansuetè. *Antepenultima & penultima corripiuntur.* C

μεταπρέπει] *à* μεταπρέπω, decorus sum inter aliquos emineo, excello. διαπρέπω. *hîc Tmesis interuenit,* μετὰ δὲ πρέπει. *Regit Datiuum. Iliad. 2.* βόεσι μεταπρέπει, *spectabilis est inter boues,* βόεσι μεταπρέπει,

A ϖα, Hesiod. Inter omnes excellit. πάντεσσι μετιπρεπεν ηίδεοισι. Omnibus iuuenibus præstabat. Apol. lib. 2. aliâs verba excellendi genitiuum petunt. Sed videtur prædictum verbum iungi cum dandi casu ratione præpositionis μετὰ, quæ etiam extrà compositionem iungitur aliquando dandi casui, significatq; in, vt in Syntaxi videmus.

ἀγερομένοισι] part. pass. præsens, per syncopen, pro ἀγειρομένοισι, ἀγειρόμενος, ἀγρόμενος, congregatus, ab ἀγείρομαι, congregor. ἀγείρω, congrego. Vide in Gram-

B mat. 195. b. c.

ἀνὰ] præposit. per, hîc regit accusatiuum, vtraq; breuis est.

ἄστυ] τὸ, vrbs. 45. c. vltima breui. cap. 26.

δὲν ὧς] syllaba breuis post tertium pedem, hîc producitur. cap. 29.

ἀσορόωσιν] tertia persona plur. num. indic. modi, ab ἀσορόω, aspicio. ex ἀς & ὁράω, video. plur. ἰδάασι, ἰδῶσι, & interposito ο. ὁρόωσι, vide 226. a.

ἀλίγκιος] similis, ὅμοιος, idem significat ἰναλίγκιος,

C passim apud Homerum vtrumq; cum datiuo copulatur, α breui.

ἀθανάτοισι] ἐκ τοῦ ἀθάνατος, immortalis, prima alioqui breuis est, sed hîc extenditur necessitate carminis. cap. 29. duæ proximæ sequentes syllabæ itidem longæ sunt, quia θάνατος, mors, vnde fit ἀθάνατος, illas syllabas corripit.

οἱ] Dat.

εἷ] Dat. pronominis ἑ, sui, tertiæ personæ.

χάεις] ὁ, gratia, venustas, 52. c. prima brevis est, & in alijs, quæ cum hoc cognationem habent, vt ἄχαεις, ingratus, ἐυχαεὼς, gratus, χαρίζομαι, gratificor, & similia. A

ἀμφιφωρίσφιλαι] decompositum ex ἀμφὶ, περὶ, & στρέφομαι, vertor. στρέφω, verto. Alij legunt; ἀμφιπεσίφεται, quasi dicas, circumcoronatur. Sensus est, Orationem huiusmodi hominis nullo lepore tinctam, sed omnis gratiæ penitus expertem esse.

ἐωΐεσσι] Dat. plur. à voce ἐως, à quâ Poëtæ faciunt non modo ἐωιαι, duplicato σ, sed etiam ἐωΐεσσι, vno ι adhuc interposito, vel à Recto plurali. ἐωια, ἐωΐεσσι, quasi esset ἐωΐες. 76. c. Et eadem est ratio aliorum neutrorum primæ declinationis contractæ. B

GLAVCVS AD DIOMEDEM.

LIB. VI. ILIAD.

οἵηπερ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δὲ θ' ὕλη C
τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη.
ὡς ἀνδρῶν γενεὴ, ἣ μὲν φύει, ἣ δ' ἀπολήγει.

Qualis foliorum generatio, talis & virorum
Folia alia quidem ventus humi fundit, alia autem
sylua

Germi-

A *Germinans producit, veris verò tempus aduenit. Sic virorum generatio, illa quidem fit, ista verò cessat.*

Vt folia in syluis nascuntur; talis & ortus
Est hominum, quædam foliorum flamina ventus
Fundit humi, quædam frondescens denuò sylua
Progignit, veris quando hora propinquat amœna.
Sic hominum est ortus, quorum alter desinit, alter
Floret.

B οἷπερ] οἷος, qualis, fœm. οἵα, Ionicè, οἵη, neutr. οἷον. quale. Qualis, talis, οἷος, τοῖος, talis, qualis, τοῖος, οἷος. *respondent enim sibi mutuò hæc duo.*

φύλλων] Gen. plur. vt τῶν ξύλων. τὸ φύλλον, folium, φύλλινος, foliaceus.

γενεὴ] ἡ, generatio, ortus, Ionicè pro γενεά. *Significat etiam* ætatem, seu seculum, *quod alii triginta, alii centum annorum faciunt. Hinc dicit Homer. Iliad.* 3. *Nestori tempore Troiani belli iam duas* γενεὰς ἀνδρώπων (duo secula) *fuisse exactas, & tertiam tum egisse;*

C *vnde &* trisecliseni *appellatur.*

ἄνεμος] ventus, ὁ, *à quo aliqui dictum volunt latinè* animam, *primâ breui.*

χαμάζις] humi, χαμαί, *aduerb. prima & secunda breuis est. Tertia producitur hic positione, breuis extrà positionem. Corripiunt autem primam syllabam omnia quæ ab istâ voculâ componuntur, vt* χαμαιλέων, Chamæleon, χαμαίζηλος, humi depressus, humi repens,

pens, ὁ χαμεύνης, qui humi cubat. ἡ χαμεύνια, humi cubatio, & similia. A

χέει] tertia persona, à χέω, fundo. 203. c.

ὕλη] ἡ, sylua, prima longa. ὁ ὑλήεις, ὑλήεσσα, ὑληέσσης, syluosus.

τηλεθόωσα] particip. præsen. temp. à τηλεθάω, vireo, germino, frondeo. Dicitur τηλεθόωσα, pro τηλεθῶσα, interpositio c. 226. a. δένδρια τηλεθόωντα, arbores virentes, apud Homerum. & τηλεθόωσα κόμη, coma virens.

ἔαρος] Genit. τὸ ἔαρ, contractione ἦρ, ver. 80. c. 81. a. B
ὁ ἐαρινὸς, vernus. ἐαρινὴ ὥρα, vernum tempus. Poëtice ἔαρ, à quo ἐαρινὸς, propter versum. Est autem ea incrementum nominis ἔαρ seu ἦρ, breue, 40. c. Sic ἐαρεὰς, penult. breui constat. 81. b. c.

ἀπολήγει] tertia persona indicat. præsens. ἀπολήγω, ex ἀπὸ & λήγω, cesso, desino.

THEOCRITVS
IDYLL. IX.

Τέττιξ μὲν τέττιγι φίλος, μύρμακι μύρμαξ, C
ἵρηκες δ' ἵρηξιν, ἐμὶν δ' ἃ μῶσα καὐτά.
τᾶς μοι τᾶς εἶη πλεῖος δόμος, ὅττε γὰρ ὕπνος
ὄδ' ἦαρ ἁδυτέρα γλυκερώτερον, ὅττε μελίσσας
αὔδεα, ὅσσον ἐμὶν μῶσαι φίλαι, ἃς γὰρ ὁρῶσαι
γαθεῦσιν, τὰς δ' ὅ τι ποτῶ δαλήσατο πίερα,

T Cicada.

A *Cicada quidẽ cicadæ amica, formicæ autẽ formica,*
Accipitres autem accipitribus, mihi autem Musa
& cantus,
Cuius mihi omnis sit plena domus; neq; somnus
Neq; ver subitum dulcius; neq; enim apibus
Flores, quantum mihi Musæ charæ sunt, quos enim
aspicientes
Gaudent, eos suâ potione non læsit Circe.
Formicæ formica, cicadæ est chara cicada.
B Accipitri accipiter, mihi sed cum carmine Musa,
Hac mihi tota domus resonet, nam dulcior ista
Nec somnus, neque ver fuerit; nec floribus æquè,
Vt Musis ego, apes lætantur, lumine nam quos
Aspiciunt propiore, hos lædere pocula Circæ
Non potuêre.

τέττιξ, ὁ] cicada, *quintæ simpl.* τὸ τέττιγος. 49. *a.* *constat incremento longo.* 55. *a.b. crebrò occurrit apud Theocritum & Homerum.* τεττίγεσσιν ἐοικότες, similes ci-
C cadis. *Hom. de senioribus Troiæ.*

μύρμηκι] *Dorismus, pro* μύρμηκι, ὁ μύρμηξ, formica. *Dorice* μύρμαξ, 21. *b.c* 49 *a.* ὁ μυρμηδὼν, τὸ μυρμηδῶνος, *seu* ὁ μυρμηκιὰς, formicarum contubernium, *hoc est*, multitudo formicarum in vno cumulo.

ἴρηκες] *pro* ἴρακες, *vt* ἴρηξ, *pro* ἴραξ, accipiter. *constat incremento longo.* 45. *b.* 48. *c.*
ἐμὶν] *Dat. Doricus, pro* ἐμοὶ, mihi, *ab* ἐγὼ.

ἐμὸν

ἀ μῶσα] Dorismus, pro ἡ μῶσα, 25.b.23.b. A

ᾠδά] pro ᾠδή, cantio, Oda.

τᾶς] art. præpos. pro τῆς.

πλέος] Poëticè pro πλέως, plenus, comparat. grad. πλειότερος. Regit genitiuum, 50.a.b.

δόμων, ὁ] à quo Latina vox domus, genere mutato.

ἐξαπίνας] aduerb. Doricè pro ἐξαπίνης, statim, subitò. Et est poëticum pro ἐξάφνης.

ἄνθεα] Nomin. plur. vt τέχνα, α breue hîc non elidi-tur. B

γαθοῦσιν] tertia pluralis Doricè, pro γηθῶσι, à γηθέω, lætor, Doricè γαθέω, γηθήσω, γηθῶσι, γηθῶσι γαθοῦσι. 25.b.c.23.c.

τᾶς] art. præpos: Dorice pro τῆς. 39.c.

ἀλήσαλο] Aorist. 1. med. tertiæ personæ, à ἀλέω, Doricè, ἀλάω, lædo. ἀλήσω, ἠλήσα, ἠλησάμην, ἠλαλησάμην, ἠλαλήσω, ἠλαλήσαλο, & ablato augmento, ἀλήσαλο.

κίρκα] Doricè; communiter κίρκη, Circe, venefica omnibus poëtis decantata, à qua Circæa pocula. C

MOSCHVS IN EPITAPHIO BIONIS.

αἰ, αἰ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὰν φυῖ κᾆπον ὅλων,
ἢ τὰ χλωρὰ σέλινα, τό, τ' ὐθαλὲς ἦλον ἀνῆθον.

A ὕστερον αὖ ζώοντι, καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι.
ἄμμες δ' μεγάλοι καὶ καρτεροὶ ἢ σοφοὶ ἄνδρες
ὁππώτε πρῶτα θάνωμες ἀνάκοοι γᾶ χθονὶ κοίλᾳ
εὕδομες ἦν μάλα μακρὸν ἀτέρμονα, νήγρετον ὕπνον.

Hei, hei, maluæ cùm in horto mterierunt,
Vel viride apium, vel florens crispum anethum,
Postea reuiuiscunt, & altero anno renascuntur
Nos verò qui magni & fortes aut sapientes viri
sumus
Vbi semel mortui fuerimus, obscuri in terrâ cõcauâ
B *Dormimus valde longum, infinitum, inexcitabilem*
somnum.

Heu maluæ postquam campo periere patenti
Atque apium viride, & quod pulchrè floret anethum,
Posteriori anno demùm rediuiua virescunt.
Nos verò magnique & clari robore & arte
Cum semel occidimus, terræ non cogniti in oris
Dormimus longum sine metâ, fineque somnum.

C

αἰ, αἰ] *aduerbium lugendi seu deplorandi, quo prius etiam vtitur Poëta in hoc Idyllio, et sæpius ipse Bion in Epitaphio Adonidis.*

ταὶ] *artic præpos. pro* αἱ, 53. a.

μαλάχαι] ὁ μαλάχη, malua. *vtraq; breui,*

κᾶπον] *Doricum, pro* κῆπον, ὁ κῆπος, hortus.

ὄλωντᾶι] *Coniunct. modi, Aorist. 2. tertia plural. ab* ἀπολλύω,

ἀπολλύω, ἀπόλλυμι, pereo, intereo, sed fit quasi ab ὄλλω, Aoristus, ὠλόμην, ἀπωλόμην, perij. Aoristi 2. coniunct. ἐὰν ὄλωμαι, 337. a. A

τὰ] producitur hîc ob duas consonantes alterius dictionis, 9. c.

σίλινα] τὸ σίλινον, apium. mediâ longâ. Theocrit. Idyll: 3.

ἐμπλέξας κἀλύκεσσι καὶ σὺν δόδμοισι σιλίνοις,

Intertextis folliculis & odorato apio.

τό, τ'] Articulus præpos. neuter, et nota signum hypodiastoles, de quo in Grammat. 13. b. c. B

σὺθαλὴς] ὁ καὶ ὁ σύθαλλος, floridus, καὶ τὸ σὺθαλὲς. σὺθαλλίω, bene vireo floreo.

ὄλον] ὁ ὄλος, crispus. ὁ ὀλότης, crispitudo.

ἄνηθον] τὸ, anethum, nomen herbæ.

ζώουτι] ἀ ζώω, poëtico, pro ζάω, viuo, tertia pluralis, indicat. modi, præsent. temp. Doricè pro ζώωσι, nam Dores tertiam pluralem indic. modi præsen. temp. faciunt eandem atq; est Dativus participij præsentis temporis, vt τύπτουτι, pro τύπτωσι, ζώουτι, pro ζώωσι, quia dicitur ζώων, ζώοντος, ζώοντι. Producitur illud ω, licet sit C ante aliam vocalem. 21. b. c.

φύουτι] pro φύωσι, persona Dorica, vt ζώουτι, pro ζώωσι, seu ζῶσι. prima breuis est.

ἄμμες] nos, pro ὑμεῖς, pronomen Æolicum. 112. a.

καρτόροι] pro κρατόροι, metathesis literarum, sicut θάρσος, pro θράσος, ὁ κρατόρὸς, fortis, primâ breui. Hom.

A ἀμφότερον βασιλεύς τ', ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής. Vtrumque, & Rex bonus, & fortis bellator.

ὠπόττι] Poëticè, pro ὀπποτε, sicut ὄππη, ὁππόσος, ὁππόσε, ὁππόσοι, ὁππότερος, pro ὅπη, ὁποῖος, 25. c.

πρῶτα] hîc est aduerbium, nam neutra pluralia vsurpant Græci pro aduerbiis. ὃς μάλα πολλὰ πολάγχθη. Hom. Qui multum errauit. 305. c.

θάνωμεν] prima plur. Doricè pro θάνωμεν, 25. b. Est autem prima persona pluralis num. Aoristi 2. coniunct. modi, à θνήσκω, morior. Aoristi 2. act, ἔθανον. Aoristi 2. B coniunct. ἐὰν θάνω, plural. θάνωμεν, 342. a. b prima breuis est, quia in Aoristo 2. ἔθανον, α est breue; & quod hinc sequitur, in omnibus aliis Aoristis, in quibus illud α reperitur, 65. c. 66. a. b.

ἀνάκοοι] Dorice, pro ἀνήκοοι, ὁ καὶ ἡ ἀνήκοος, inglorius, obscurus, ignobilis. Item, auditionis expers, qui non audit. Prima syllaba corripitur, quia est α priuatiuum. Secunda producitur, quia est α Doricum, 29. a. ἀνηκόως ἔχειν, non audire, vel esse inglorium.

C κοίλαι] Doricum, pro κόιλη, ὁ κοῖλος, cauus, ὁ κόιλη, τὸ κοῖλον, τὰ κοῖλα τῆς γῆς, caua, seu cauernæ terræ.

ἴυδομες] pro ἴυδομεν, ab ἴυδω, καθεύδω, dormio.

ἀτέρμονες] Accusatiui singular. ὁ καὶ ἡ ἀτέρμων, sine termino, interminatus. ἀτέρμων αἰὼν, sempiternum æuum, seu æternitas. τὸ τέρμα, τοῦ τέρματος. meta,

meta, finis, terminus. τερματίζω, termino, finio, prima brevis est in voce ἀτέρμων, propter privantem particulam α. A

νήγρετον] ἐγρὴ ἐνήγρετος, inexcitabilis. Epithetum somni apud Homerum, & alios, per talem autem somnum intelligunt mortem; Sola enim hæc est somnus νήγρετος, à quo nemo exsuscitari queat: unde etiam χάλκεος ὕπνος ferreus somnus, & dura quies nominari solet à Poëtis. Componitur autem vox illa ex particulâ νὴ, quæ hîc privandi vim habet, & quasi ex ἐγρετὸς, seu ἐγρετὸς, ab ἐγείρω, excito. Vsurpatur etiam ἀνήγρετος, eadem significatione. B

BIONIS IDYLL. VI.

ΚΛΕΟΔΑΜΟΣ ΚΑΙ ΜΥΡΣΩΝ.

Εἶαρ Θ', ὦ Μύρσων, ἦ χείματος, ἦ φθινοπώρα,
ἦ θέρε Θ', τί τοι αὖ; τί δὲ τωλέον ἦλθες ἐλθεῖν;
ἦ θέρ Θ', ἀνίκα πάντα τελείεται, ὅσσα μογεῦμες; C
ἦ γλυκερὸν φθινόπωρον, ὅτ' ἀνδράσι λιμὸς ἐλαφρός;
ἦ καὶ χεῖμα δύσεργον; ἐπὶ καὶ χείματι πολλοὶ
θαλπόμενοι θέλγονται ἀεργίη τε καὶ ὀκνῳ;
ἦ τοι κακὸν ἔαρ τωλέον ἐνάδεν; ἐπὶ τί τοι φρεσὶ
αἴρεται; λαλέειν γὰρ ἐπὶ τραπεν ἃ χολὰ ἡμῖν.

A Μ. κρίνειν ὄκ ἐοικε θεΐαις ἔργα βροτοῖσι.
πάντα γὰρ ἱερὰ τοῦτα καὶ ἁδέα. σεῦ δ' ἕκατι
ἄζερέω, κλεόδαμε, τό μοι τέλεν ἄδιον ἄλλων.
ὄκ ἐθέλω θέρος ἦμεν, ἐπεὶ τόκαμ' ἄλιος ὁπᾶι
ὄκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ὥρια τίκτει.
ἦλον χεῖμα φέρειν, νιφετὸν κρυμός τε φοβεῦμαι.
εἴαρ ἐμοὶ τριτόδατον ὅλως λυκαβάντι παρείη.
ἔνιπα μήτε κρύος, μήθ' ἅλιος ἄμμε βαρύνει.
εἴαρι πάντα κύει, πάντ' εἴαρος ἁδέα βλασεῖ,
B Κ' ἐνὶξ ἀνθρώποισιν ἴσα καὶ ὁμοίιος ἀώς.

CLEODEMVS ET MYRSON.

Vere, ô Myrſon, aut hyeme, aut autumno
Aut æſtate, quid tibi iucundum? & quodnam magis optas aduenire?
An æſtatem, quando omnia abſoluuntur, quæcunq; laboramus?
An dulcem autumnum quando hominibus fames leuis eſt?
C *An verò hyemem ad operam pigram? quoniam & hyeme multi*
Dum ſe calefaciunt oblectantur otio & pigritiâ.
An verò tibi pulchrum ver magis placet? dic quid tibi animus
Eligit, loqui enim permittit otium nobis.
M. Iudicare non decet diuina opera mortales.
Omnia enim hæc ſacra ſunt, & iucunda, tui autem gratia Dicam,

Dicam, Cleodeme, quodnam mihi sit iucundius cæteris. A
Non volo æstatem esse, quoniam tunc me sol torret,
Non volo autumnum, quia morbum fructus autumnales pariunt.
Pernicioſam hyemẽ ſufferre, niues pruinaſq́ timeo.
Ver mihi ter optatum toto anno adſit,
Quando neq́ frigus, neque ſol nos grauat.
Vere omnia fœcunda ſunt, omnia vere ſuauia ger-
Et nox hominibus par eſt, & par dies. (mmant
Verne tibi Myrſon, vel hyems, autumnus an B
æſtas
Gratior eſt? quodnam cupis horum tempus adeſſe?
An fortè æſtatem; quia noſtros illa labores
Perficit? antumnum an dulcem, qui corpore pellit
Eſuriem? an brumam pigram, quo tempore multi
Ante focum ceſſant, gratâque quiete fruuntur?
Dulcius eſt ne iſtis ver pulchrum? dic mihi quid
mens
Optet, ſermonem concedunt otia talem. C
M. Diuũm opera haud par eſt humano examine
pendi.
Et pariter ſacra ſunt hæc quatuor, & mihi grata.
Scire tamẽ quoniam cupis hoc, Cleodeme, fatebor,
Quod nam plus nobis placeat quàm cætera tempus.
Aeſtatem nolo, radiis tunc ſolis aduror.
Haud cupio autumnum, nam ob fructus morbifer
ille eſt.

A Formido triſtes hyemis glacieſque niueſque.
Durare annum ver cuperem peramabile totum,
Tum neque nos frigus, nec ſolis nos grauat ardor,
Omnia tunc fœtu, vel germine læta recenti,
Ipſa dies etiam ſpatium tunc ſolis adæquat.

ἔαρος] τὸ ἔαρ ſeu ἦρ, ver, *de quo etiam ſuprà. Quod autem Latini dicunt*, vere, æſtate, nocte, die, *id Græci dicunt in genitiuo*, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, die ac nocte. ἔαρος, θέρους, vere, æſtate. 110. a. *Quid ergo tibi iucundum eſt, inquit* Cleodemus, *in vere, in æſtate.*

B χείματος] τὸ χεῖμα, hyems, bruma. *conſtat augmento breui*, ὁ χειμὼν. τοῦ χειμῶνος, idem.

φθινοπώρᾳ] τὸ φθινόπωρον, autumnus. τὸ μετόπωρον, idem. ὁ φθινοπωρινὸς, autumnalis. *Componitur à verbo* φθίνω, euaneſco, *&* ὀπώρα, autumnus, *vnde* φθινόπωρον *propriè ſignificat autumnum iam adultum, & vergentem in brumam, quamuis non rarò, vt & hic, vſurpetur abſolutè pro autumno. Prima breuis eſt.*

ἦ] *obſerua vſum vocularum* ἦ, *interrogat enim hîc, an*

C *non?*

ἁδὺ] Doricè pro ἡδὺ, ſuaue, 21. b.

πλέον] plus, *comp. gradus, pro* πλεῖον.

ἔυχεαι] *ſecunda perſona Ionica, pro* ἔυχῃ *ab* ἔυχομαι, opto, precor, ἔυχεται, *hinc ablato* τ, *perſona ſecunda,* ἔυχεαι. *corripitur diphthongus ob ſequentem vocalem,* 20. a. b.

ἀνίκα] Doricè, pro ὁπόταν, quando, *penultima & vltima*

rima longæ sunt, colligitur id ex accentu; nam si penultima esset longa, tum circumflecteretur, nam longa ante finalem breuem circumflectitur. 26. c. A

τελέεται] a τελέω, Poëticè, τελάω, finio, perficio. τελέομαι, τελέομαι, finior, perficio.

ἴονα] pro ἴσα, Doricè, 25. c.

μογεῦμες] pro μογοῦμεν, prima pluralis, à μογέω, laboro, 23. c. 25. a. b.

ἀνδράσι] ὁ ἀνὴρ, vtuntur quoque Latini interdum Datiuo Græco. Catullus Carmin. de nuptiis Pelei & Thetid. B

Minyasin linquens Doris celebranda choreis.

Græcè μινυάσιν, à Recto μινυὰς, μινυάδος. Sic autem docti legunt illum versum Catull. Propert.

Grata domus nympis humida Thyniasin.

Idem. Non minor Ausoniis est amor ah Dryasin,

Idem. Ah dolor ibat Hylas ibat Hamadryasin.

Omnes sunt casus Græci pro Thyniadibus, Dryadibus, Hamadryadibus.

λιμὸς, ὁ] fames, ὁ λοιμὸς, pestis. Sed hìc fœmininum C est λιμὸς, more Dorico, prima longa est Calab. lib. 4.

λιμῷ ὑπ' ἀργαλέῳ δεδμημένος ἄγριον ὕπνον.

Domitus immani pectore à sæuâ fame.

δύσφορον,] ὁ καὶ ἡ δύσφορος, difficilis factu. Hìc δύσφορον, epitheton hyemis idem est quod ignauum. Sunt enim hæc epitheta hyemis, quod homines reddat pigros & ignauos. Prima breuis est, 38. b. c.

δαλωτὶ-

A θελγόμενοι] *particip: paſſ. à* θέλγω, foueo, permulceo. θέλγομαι, foueor, permulceor. *idemq; ſignificat ſequens verbum* θέλγονται, *à* θέλγομαι, θέλγω.

ἀφορίῃ] *Dat. Ionicus, pro* ἀφορίᾳ, *ὁ* ἀφορία, otium, vacatio, ἄφορος, otioſus, ἄφοροι ἀεὶ ἔσονται, Ignauis ſemper feriæ. *Prima breuis eſt; quia habet* α *priuans, penultima breuis alioquin, hîc fit longa. 80. b. c.*

ἔνθαδε] *Aoriſt: 2. à verbo* ἅλλω, placeo. *Aoriſt: 2. indic. modi,* ἧδον, *Atticè* ἔθαδον, *& interpoſito* ν, ἔνθαδον, ἐνθάδε, ἐνθάδε, *corripitur illud* α *iuxta regulam. 33. c.*

ἐπιτράπωσι] *Aoriſt: 2. ab* ἐπιτρέπω, *ex* ἐπὶ *&* τρέπω,
B *Doricè,* τράπω, *Aoriſt: 2.* ἔτραπον, *mediâ breui. 65. c. 151. c.*

ἀσχολίαν] *Doricum, pro* ὁ σχολή, otium, ὁ ἀσχολία, occupatio.

κρίναι] *Infinitiuus, à* κρίνω, iudico, *prima longa, 35. c.*

ἐπῴκοιεν] *præterit: med.* ἔοικα, *cùm* ἐπὶ, ἐπίοικα. *146. c. ſumitur hîc impersonaliter.* ὅτι ἐπῴκοιεν, ὁ πρέπει, ὁ προσήκει, non decet, non conuenit.

C θεῖαι] *pro* θεαὶ, ὁ θεὸς, diuinus. *Videtur autem dialyſis Ionica, quaſi à* θεῖος.

βροτοῖσι] ὁ βροτὸς, mortalis, homo.

ἱερὰ] ὁ ἱερὸς, ſanctus. *prima longa, Poëticè* ἱρός.

ἕνεκα] *aduerb. idem quod* ἕνικα, gratia, cauſa, Tui cauſa dicam. *media longa eſt.*

ἱρῶ] *præſens vel futurum diſſolutum, quaſi ab* ἱρῶ. *fut.* ἱρῶ, *& dialyſi,* ἱρῶ, *cum* ῥ, ῥῥῶ.

πίλας,

ἤιλιγ] *tertia persona imperfect. à* ἤιλιω, *sum.* ἤιλιον, ἤιλιες, ἤιλιε, *ablato augmento* ἤιλιε, *addito* ν, ἤιλιγν. A

ἄδιον] *pro* ἥδιον, *suauius. compar. gradus, gen. neut. media breuis est. 81. a. b.*

ἦμεν] *Infinit: Doricus pro* εἶναι, *esse. 289. b.*

τόκα] *pro* τότε, *tunc, 25. b. c. corripitur hic* α *factum ex* ε, *29. b. c.*

ἄλιος] *pro* ἥλιος, *Sol.*

ὀπτῶ] *tertia persona Dorica ab* ὀπτάω, *asso, torreo.* ὀπτάεις ὀπτᾶς, ὀπτάει, ὀπτᾶ, *&* Doricè ὀπτῶ. *225. b, c.* B

ὤρια] ὤριος, *tempestiuus, maturus.* τὰ ὤρια, *fructus, sic dicti, quod suo quiq; tempore producantur, & maturescant,* ὡρίως, *tempestiuè, maturè.*

ἔλον] ὁ ἔλος, *pernicios us, noxius. idem quod* ἀλέμενος.

φοβοῦμαι] *pro* φοβέομαι, *Doricè, timeo.*

τερπόδητον] ὁ καὶ ὁ τερποδητός, *ter desiderabilis, prima breuis est. 38. a. b.* ποθητὸς, προσποθητος, *desiderabilis, expetendus, à* ποθέω, *desidero, expeto.* C

λυκάβαντι] *Dati: singul. quintæ simpl.* ὁ λυκάβας, *annus. Poëtis hoc vocabulum frequens est,* ὅλῳ λυκάβαντι, *toto anno.*

ἄμμε] *Accusat. dual. Æolicus; pro* νῶ *seu* νῶϊ, *ab* ἐγὼ *112. a. Hic tamen, vt & aliàs sæpe apud Poetas vsurpatur pro accusatiuo plurali,* ἡμᾶς, *nos.*

βαρύνει]

βαρύνει] ἀβαρύνω, grauo. Prima breuis est, media longa, 61. c.

χ' ἀνὺξ] pro καὶ ἡ νὺξ, Et nox.

ἶσα] hîc corripitur prima, ἴσος, aliâs producitur ἶσος, æqualis. Sunt enim Græci in quantitate syllabarum, non quidem exleges, sed tamen valde liberi; cuius libertatis vnicum hic exemplum dabo. Primam vocis τιμὴ producunt Poëtæ tanquam naturâ longam. At Bion corripit his versibus.

Μηδὲ λίτῃς ἀγέραστον ἑταῖρὸν καὶ βοῖβος ἀείδειν
Μισθὸν ἔδωκε. Τιμὰ δὲ τὰ πράγματα κρείσσονα ποιεῖ.

Ne relinquas me sine munere, nam & Apollo pro cantu
Mercedem dedit, honor verò res meliores facit.

ὁμοιὸς] Poëticè, pro ὅμοιος, similis.

ἀὼς] Doricè, ἡ ἠὼς, quartæ contractorum.

Et hæc breuiter in hoc Idyllium elegantissimum Bionis. Reliqua studiosus adolescens facilè proprio Marte intelliget.

Laus DEO, Virginique Matri MARIÆ.

